GMINA MIERZĘCICE

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY MIERZĘCICE

Cz. I - DIAGNOZA STANU ISTNIEJĄCEGO
Cz. II - FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY

/TEKST JEDNOLITY/

Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr XLI/384/2014
Rady Gminy Mierzęcice
z dnia 29 października 2014 r.

Mierzęcice, październik 2014 r.

Wprowadzone zmiany tekstu wydrukowano kursywą i oznaczono kolejnym numerem przypisu dolnego (...[1]).

ZMIANA STUDIUM OPRACOWANA PRZEZ

PRACOWNIA PROJEKTOWA
URBANISTYKI I ARCHITEKTURY „ŁAD" Sp. z oo.
40-005 Katowice, ul. Moniuszki 4/6A
tel/fax 0 (32) 206-85-97

Generalny projektant
mgr inż. Andrzej Adamczyk –uprawnienia do projektowania w planowaniu przestrzennym Nr 1383/94

GMINA MIERZĘCICE

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY MIERZĘCICE

Cz. I - DIAGNOZA STANU ISTNIEJĄCEGO

Mierzęcice, październik 2014 r.

Zleceniodawca: Urząd Gminy Mierzęcice

Wykonawca: Krakowskie Przedsiębiorstwo Geologiczne „ProGeo” Sp. z o.o.
ul. Szlak 10/5, 31-161 Kraków

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY MIERZĘCICE

DIAGNOZA STANU ISTNIEJĄCEGO

Kraków, 2002

Zespół autorski Studium:

mgr inż. arch. **Ewa Gruszczyńska** - koordynacja merytoryczna, zagadnienia przestrzenne i prawne
upr.urbanistyczne 1421/94

mgr inż. arch. **Anna Odrzywołek** -, zagadnienia przestrzenne i zabytkowy krajobraz kulturowy
upr.urbanistyczne 1640/2002

mgr **Marek Halagarda** - zagadnienia społeczne, demograficzne i programowe

mgr inż. **Jolanta Leśniak**
upr.hydr. V 1215, UAN 349/88

mgr inż. **Edward Nalepka**
UAN 111/90

mgr inż. **Janusz Bardel**

} - infrastruktura techniczna

mgr inż. **Leszek Kruk** - rolnictwo
upr.hydr. 050885

mgr **Jarosław Garecki** - ekofizjografia
upr.hydr. V 1294

mgr inż. **Włodzimierz Zaleski** - komunikacja

dr inż. arch. **Włodzimierz Gleń** - wartości kulturowe, inwentaryzacja użytkowania terenu
upr.bud. 283/70

Mikołaj Gleń - inwentaryzacja terenowa

Michał Gruszczyński - inwentaryzacja terenowa

mgr inż. **Tomasz Bubrowski** - opracowanie komputerowe, grafika

mgr inż. **Jadwiga Popiela** - opracowanie tekstów

mgr inż. **Jolanta Leśniak** - kierownik pracowni Krakowskiego Przedsiębiorstwa Geologicznego „ProGeo” Sp. zo.o.

Spis treści

1. Wprowadzenie 5
2. Materiały wyjściowe 5
   2.1 Spis materiałów uzyskanych 5
   2.2 Omówienie ankiet przeprowadzonych wśród radnych i młodzieży szkolnej 7
      2.2.1 Ankieta dla radnych i mieszkańców gminy Mierzęcice 7
      2.2.2 Ankieta przeprowadzona wśród młodzieży szkolnej 9
3. Gmina na tle regionu 12
4. Środowisko przyrodnicze 13
   4.1 Położenie 13
   4.2 Budowa geologiczna 13
      4.2.1. Zjawiska geodynamiczne 14
   4.3 Rzeźba 14
   4.4 Warunki klimatyczne 16
   4.5 Wody powierzchniowe 18
      4.5.1 Charakterystyka hydrograficzna obszaru gminy 18
      4.5.2 Charakterystyka zbiornika Przeczycko-Siewierskiego 19
      4.5.3 Charakterystyczne przepływy 20
      4.5.4 Zagrożenie powodziowe i przeciwdziałanie 20
   4.6 Wody podziemne 21
   4.7 Gleby 22
   4.8 Szata roślinna 22
   4.9 Złoża surowców mineralnych 24
   4.10 Analiza stanu czystości i zagrożenia zasobów przyrodniczych 25
      4.10.1 Higiena powietrza atmosferycznego 25
      4.10.2. Tereny ochronne wokół lotniska 25
      4.10.3. Zagrożenie pokrywy glebowo-roślinnej 26
      4.10.4. Czystość wód powierzchniowych 27
      4.10.5. Czystość wód podziemnych 28
   4.11 Podsumowanie i wnioski 29
   4.12 Rolnictwo 31
      4.12.1 Charakterystyka rolniczej przestrzeni produkcyjnej 31
      4.12.2 Warunki społeczno-ekonomiczne 33
      4.12.3 Produkcja roślinna i zwierzęca 34
      4.12.4 Analiza i ocena warunków przyrodniczych i ekonomicznych - propozycja zmian 35
      4.12.5 Uwarunkowania wewnętrzne i wynikające z nich problemy rozwoju rolnictwa 36
      4.12.6 Zewnętrzne uwarunkowania rozwoju rolnictwa 37
5. Ocena stanu istniejącego w zakresie uwarunkowań społeczno-gospodarczych 38
   5.1 Powiązania wewnętrzne gminy 38
   5.2 Uwarunkowania rozwoju 40
      5.2.1 Uwarunkowania demograficzne 40
      5.2.2 Uwarunkowania związane z bazą ekonomiczną 41
      5.2.3 Uwarunkowania związane z systemem funkcjonowania gospodarki 41
      5.2.4 Uwarunkowania wynikające z podziału kompetencji między poszczególne szczeble władzy 42
   5.3 Demografia 42
   5.4 Gospodarka – główne funkcje 44
      5.4.1 Rolnictwo i jego obsługa 45
      5.4.2 Wytwórczość 46
   5.5 Mieszkalnictwo 48
   5.6 Kondycja finansowa Gminy 49
   5.7 Turystyka i rekreacja 51
   5.8 Infrastruktura społeczna – usługi publiczne 53
   5.9 Wnioski – cele rozwoju gminy 56

6. Struktura przestrzenna 59
6.1 Krajobraz kulturowy 59
6.1.1 Najdawniejsze czasy. Początki i rozwój osadnictwa 59
6.1.2 Zasoby dziedzictwa kulturowego (STAN W MAJU 2000 R.) 59
6.1.3 Współczesny krajobraz kulturowy 62
6.2 Struktura istniejącej zabudowy 63
6.3 Własności terenu 65
6.4 Ocena realizacji planu 65
6.5 Komunikacja 67
6.5.1 Układ drogowy 67
6.5.2 Układ kolejowy 69
6.5.3 Transport lotniczy 69
6.5.4 Lokalny transport pasażerski 69
6.5.5 Warunki ruchowe na głównych ciągach komunikacyjnych 70
6.5.6 Zaplecze motoryzacji 70
6.6 Infrastruktura techniczna 71
6.6.1 Zaopatrzenie w wodę 71
6.6.2 Gospodarka ściekowa 77
6.6.3. Elektroenergetyka 78
6.6.4 Gospodarka odpadami 79
6.6.5 Ciepłownictwo 79
6.6.6 Gazyfikacja 79
6.6.7 Telekomunikacja 80
7. Cele i podstawy rozwoju gminy 81

Spis plansz graficznych

1. Powiązania zewnętrzne gminy Mierzęcice
2. Inwentaryzacja użytkowania terenu (wraz z częścią opisową - wykaz obiektów usługowych) - stan na czerwiec 2000 roku
3. Infrastruktura techniczna - stan istniejący i kierunki
4. Komunikacja - stan istniejący i kierunki
5. Ekofizjografia i wartości kulturowe
6. Synteza uwarunkowań rozwoju przestrzennego
7. Mapa własności gruntów
8. Kierunki zagospodarowania przestrzennego
9. Kompleksy rolniczej przydatności gleb

Uwaga: plansze: „Inwentaryzacja użytkowania terenu”, „Mapa własności gruntów” i „Kompleksy rolniczej przydatności gleb” tylko w egzemplarzu dla gminy.

1. WPROWADZENIE

Konieczność opracowania Studium wynika z przepisów Ustawy z dnia 7 lipca 1994 roku o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. nr 89, poz. 415 z późniejszymi zmianami), która obowiązuje od 1 stycznia 1995 roku.
Celem Studium jest opracowanie zasad polityki przestrzennej gminy w oparciu o program rozwoju ekonomiczno-społecznego oraz istniejące uwarunkowania (tj. m.in. potencjał ekonomiczny, zasoby kulturowe, naturalne i krajobrazowe). Studium zatem jest opracowaniem wstępnym, które w sposób kompleksowy i szeroki obejmuje wszystkie problemy istotne dla planowanego rozwoju i strategii jego realizowania w perspektywicznym okresie bez określonego limitu czasowego. Zatem opracowanie studium nakreśla podstawy, główne kierunki i założenia do sporządzenia planów miejscowych lub zmian planu (niezależnie od czasu ich podejmowania).
Celem głównym jest sprecyzowanie zasad porządkowania i modernizacji struktury przestrzennej, rozwoju podstawowych funkcji gminy oraz ochronę wartości przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych.
Studium jest także programem dla władz samorządowych uwzględniającym atuty i słabości rozwojowe (S.W.O.T.) ujawniającym niedoceniane lub niedostrzegane szanse aktywizacji społecznej i przestrzennej gminy – ujawnione i nakreślone w okresie powstawania studium. Ponieważ ekonomiczne i funkcjonalne uwarunkowania mogą się zmieniać z tego względu studium powinno być otwarte na zmianę ustaleń, aby mogło być wykorzystywane w przyszłych generacjach planów przestrzennych podyktowanych nowymi potrzebami, trudnymi do sprecyzowania w chwili obecnej.
Studium jest pomocne w ustaleniu kolejności realizacji zadań inwestycyjnych, a także alternatywnych kierunków rozwoju gospodarczo-przestrzennego.
Przewiduje się, że prace nad Studium przebiegać będą w trzech etapach:

1. Zebranie i opracowanie materiałów wyjściowych jak: inwentaryzacja użytkowania terenu oraz inne specjalistyczne opracowania. Podsumowaniem tego będzie wstępne sformułowanie podstaw rozwoju gminy ze zdefiniowaniem problemów do rozwiązania.
2. Określenie kierunków rozwoju, które konsultowane i dyskutowane będą z przedstawicielami Samorządu Gminy oraz uzupełnione niezbędnymi informacjami i materiałami.
3. Końcowy etap stanowi ustalenie kierunków rozwoju Gminy w formie plansz graficznych (na podkładach w skali 1:10 000) oraz tekstu, które zdefiniują zasady przestrzenne i programowe dla perspektywicznego rozwoju gospodarki, mieszkalnictwa, obsługi mieszkańców, perspektyw zatrudnienia, wzrostu dochodów gminy i jej mieszkańców w oparciu o możliwości rozwoju funkcji turystycznej i wypoczynkowej.

Niezbędnym elementem będzie określenie zasad harmonijnego równoważenia rozwoju.
Po uzyskaniu wymaganych opinii właściwych urzędów i instytucji opracowane Studium (tj. część I „Uwarunkowania rozwoju” oraz część II „Kierunki rozwoju przestrzennego”) zostanie przedłożone Radzie Gminy do przyjęcia w formie uchwały

Wyjaśnienie dotyczące zasięgu terytorialnego Studium: Studium zostało opracowane dla obszaru leżącego w granicach administracyjnych gminy Mierzęcice oraz dla przyległego „Garnizonu Wojskowego” - terenu spornego jeśli chodzi o przynależność terytorialną, a którego mieszkańcy figurują w ewidencji ludności gminy Mierzęcice.

2. MATERIAŁY WYJŚCIOWE

2.1 Spis materiałów uzyskanych

1. Podkłady sytuacyjno-wysokościowe obszaru gminy Mierzęcice w skali 1:10 000
2. Aktualizacja miejscowego planu ogólnego perspektywicznego zagospodarowania przestrzennego gminy Mierzęcice (tekst planu i rysunek w skali 1:10 000). L. Borówka z zespołem, Biuro Planowania Przestrzennego w Katowicach, Katowice, 1992

3. Studium zagospodarowania przestrzennego terenów wokół Zalewu Przeczycko-Siewierskiego. Faza I – rozpoznanie problemów. M. Krzemień, Biuro Planowania Przestrzennego w Katowicach, 1991 (tekst)
4. Wnioski i zalecenia instytucji i urzędów administracji państwowej, rejonowej, powiatowej (w tym pismo z Zarządu Województwa Śląskiego) oraz samorządów gmin sąsiednich
5. Ankiety przeprowadzone wśród radnych gminy, 1999
6. Ankiety przeprowadzone wśród młodzieży szkół gimnazjalnych gminy Mierzęcice, 1999
7. Słownik miejscowości „Księstwa Siewierskiego" – Z. Noga Wyd. „Śląsk", Katowice 1994
8. Zawiercie – zarys rozwoju powiatu i miasta. opr. Marek Grabarnia, Wyd. „Śląsk", Katowice, 1969
9. Siewierz, Czeladź, Koziegłowy – studium z dziejów Księstwa Siewierskiego. Pr. zbiorowa pod red. Feliksa Kiryka, wyd. Muzeum Śląskie, Katowice, 1994
10. Materiały otrzymane od Archeologa Województwa Śląskiego w Katowicach: „Sprawozdanie z badań AZP na obszarze 94-49" aut. mgr Jerzy Gołubkow, mgr Elżbieta Noworyta (spis stanowisk archeologicznych)
11. Materiały otrzymane z Śląskiego Wojewódzkiego Oddziału Służby Ochrony zabytków w Katowicach ul. Staromiejska 6 (rejestr i ewidencja obiektów zabytkowych)
12. Mapa własności terenów gminy (skala 1:2000)
13. Raport o stanie środowiska w woj. katowickim w latach 1995 - 1996. WIOŚ, Katowice, 1997
14. Szczegółowa mapa geologiczna Polski w skali 1:50 000, arkusz Wojkowice (M 34-51 C). S. Biernat, Wyd. Geol., Warszawa, 1955
15. Waloryzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej w Polsce wg gmin. T. Witek, IUNiG Puławy, 1993
16. Mapy glebowo-rolnicze oraz kierunki ich wykorzystania. T. Witek, IUNiG, Puławy, 1973
17. Mapa glebowo-rolnicza w skali 1:5 000. Wojewódzkie Biuro Geodezji i Terenów Rolnych w Katowicach – materiały archiwalne UG
18. Geografia regionalna Polski. J. Kondracki, Warszawa, 1998
19. Decyzje pozwoleń wodnoprawnych. UW Katowice i Starostwo Powiatowe w Będzinie
20. Regiony fluwiometryczne w Polsce. A. Schmuck, Czasopismo geograficzne, nr 36, z.3, 1965
21. Monitoring jakości zwykłych wód podziemnych w obszarze działania Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Katowicach - Raport z badań wykonanych w latach 1993 - 1996. A. J. Witkowski, Katowice, 1997
22. Dokumentacja hydrogeologiczna zbiornika GZWP 454 Olkusz-Zawiercie. A. Pacholewski, Sosnowiec, 1994
23. Mapa obszarów Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP) wymagających szczególnej ochrony. A. S. Kleczkowski, Kraków, 1988
24. Ochrona ujęć wody w Kozłowej Górze, Przeczycach i Będzinie - wskazania dla ustalenia stref ochronnych. Etap I - Identyfikacja zagrożeń środowiskowych dla wyznaczenia strefy ochronnej ujęć wody do picia. S. Ryborz-Masłowska, A. Skowronek, JETU, Katowice, 1996
25. Warunki korzystania z wód dorzecza rzeki Czarnej Przemszy (do ujścia rzeki Brynicy). M. Słota, Politechnika Krakowska, Kraków, 1996
26. Instrukcja eksploatacji zbiornika wodnego Przeczyce na Czarnej Przemszy. Hydroprojekt, Warszawa, 1987
27. Charakterystyka klimatu i regionalizacja klimatologiczna Polski. W. Wiszniewski, W. Chechłowski, Warszawa, 1975
28. Klimat Polski. A. Woś, PWN. Warszawa 1999
29. Plan Generalny Lotniska Katowice - Pyrzowice wraz z koncepcją przestrzeni okołolotniskowej. Politechnika Śląska, Gliwice. 2001
30. Dokumentacja planistyczna „MPZP przebiegu drogi ekspresowej S-1 Pyrzowice - Podwarpie" (w opracowaniu)

2.2 Omówienie ankiet przeprowadzonych wśród radnych i młodzieży szkolnej

Zespół autorski „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Mierzęcice", mając na celu uzyskanie pełnych i wszechstronnych informacji oraz opinii społeczności lokalnej o gminie, skierował dwie ankiety: pierwszą do radnych i pracowników Urzędu Gminy, drugą do młodzieży szkolnej.
Pierwsza ankieta zawierała pytania dotyczące stanu istniejącego usług, infrastruktury technicznej, rolnictwa oraz oceny możliwości rozwoju gminy w oparciu o funkcję turystyczną oraz agroturystykę, a także możliwości zwiększenia ilości miejsc pracy. Poruszane zagadnienia obejmują najistotniejsze aspekty warunków życia i problemy przestrzenne, a uzyskane odpowiedzi stanowią ważną pomoc w formułowaniu programu i określeniu kierunków prawidłowego rozwoju i przebudowy gminy.
Pomimo braku obowiązku przeprowadzania sondaży społecznych w „Ustawie o zagospodarowaniu przestrzennym" z 1994 roku, doświadczenia autorów z poprzednich opracowań Studium i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wskazują, że tworzenie optymalnych warunków życia dla mieszkańców nie może odbywać się bez ich uczestnictwa, jeśli ma uwzględnić ich potrzeby oczekiwania i aspiracje.

2.2.1 Ankieta dla radnych i mieszkańców gminy Mierzęcice

1. Usługi oraz infrastruktura techniczna

Odnośnie oceny stanu usług publicznych w gminie większość ankietowanych wymieniało głównie:

a) braki w dziedzinie usług rzemieślniczych różnego rodzaju,
b) niewystarczającą sieć sklepów,
c) brak odpowiednio wyposażonego ośrodka zdrowia.

W dalszej kolejności podkreślono konieczność wybudowania urządzeń sportowych i brak obiektu kultury (GOK, kino).

ad a) Ponad połowa ankietowanych wymienia brak usług rzemieślniczych, takich jak: krawieckich (20), szewskich (30), fryzjera i zakładu kosmetycznego (12), naprawy sprzętu (np. AGD), usług stolarskich (4), urządzania wnętrz, instalacji sanitarnych.

ad b) Ankietowani wymieniają potrzebę zorganizowania większej ilości sklepów lub zespołu sklepów wielobranżowych, np. z odzieżą, artykułami AGD, sprzętem elektronicznym i in. tzw. „przemysłowych" (16 tj. 37%). Ponadto dość liczni ankietowani (tj. 17%) wymieniają brak księgarni, a także kwiaciarni i sklepu jubilerskiego

ad c) Wiele wypowiedzi zwraca uwagę na pilną potrzebę urządzenia dobrze wyposażonego ośrodka zdrowia o kilku specjalnościach, z gabinetami USG, laboratorium analitycznym, a także całodobową opieką lekarską (33%). Konieczna jest również apteka (3).

Wskazano także na braki innych usług publicznych jak: kino (16%), poczta (19%), posterunek policji (10%), gminny ośrodek kultury (12%).
Znaczna część ankietowanych podkreśla brak odpowiednich urządzeń sportowych w obszarze gminy, jak: hali sportowej, krytego basenu, małego stadionu sportowego lub choćby boiska (łącznie 21 osób tj. 49%). Niektórzy zadowoliliby się nawet małym basenem, salą gimnastyczną i boiskiem sportowym – ze względu na wysokie koszty takich inwestycji.
Wyniki inwentaryzacji urbanistycznej przeprowadzonej przez Zespół Studium (w sierpniu i wrześniu 1999 r.) dowodzą, że gmina jest wyposażona w postulowane usługi w wystarczającym a nawet bardzo dobrym stopniu w porównaniu do innych gmin. Zatem rozbieżność pomiędzy oczekiwaniami społecznymi a stanem faktycznym wskazuje na znaczny wzrost wymagań odnośnie standardu życia i dość typowe dążenie do zrównania standardów z warunkami panującymi w mieście.

2. Infrastruktura techniczna

W zakresie rozbudowy i uzupełniania braków urządzeń technicznych ankietowani wskazują na konieczność modernizacji dróg oraz ich otoczenia (łącznie około 50 %). Konieczne są chodniki dla pieszych, odpowiednie oświetlenie ulic i dróg na obszarach wsi, wiaty przystan-

ków oraz korekty ich usytuowania. Należy także przeprowadzić modernizację pasów drogowych dla poprawy widoczności (np. Targoszyce – Mierzęcice), obsadzenie krzewami, uzupełnienie znaków drogowych. Istnieje potrzeba poprawienia i usprawnienia połączeń komunikacyjnych na trasie Toporowice – Mierzęcice - Zawiercie (16 %).
Zwrócono również uwagę na potrzebę lepszej sieci telefonicznej (16 %), budowy kanalizacji (14 %), budowy oczyszczalni ścieków (23 %), a zwłaszcza zorganizowania odpowiedniej segregacji i wywozu odpadów (23 % ankietowanych).
Znowu istnieje tutaj rozbieżność w obiektywnej ocenie stanu dróg, gdyż gminę Mierzęcice cechuje ogólnie dobry i bardzo dobry stan dróg. Zarówno pod względem nasycenia i długości jak też parametrów (szerokości, nachylenia, łuki) i stanu nawierzchni (wysoki procent nawierzchni asfaltowej – vide rozdział „Komunikacja").

3. Rolnictwo

Przyszłość w dziedzinie rozwoju rolnictwa na terenie gminy jest oceniana przez ankietowanych bardzo pesymistycznie. Prawie 60 % ankietowanych uważa, że nastąpi całkowity upadek produkcji rolnej ze względu na skażenie gleb na terenach rolnych, brak opłacalności produkcji rolnej oraz rozdrobnienie gospodarstw rolnych. Reszta ankietowanych w ogóle pomija to zagadnienie w swoich wypowiedziach, co należałoby tłumaczyć brakiem poglądu lub stanowiskiem: „ nie warto na ten temat mówić". Jest to grupa 17 osób (tj. 39%).
Część ankietowanych wykazuje konstruktywną postawę, podając sugestie przekształcenia produkcji rolniczej lub innego zagospodarowania terenów rolniczych. Ankietowani najczęściej sugerują:
- uruchomienie produkcji „ekologicznych" upraw
- uprawy specjalistyczne kwiatów i roślin ozdobnych
- przestawienie gospodarstw z upraw na hodowlę (10 %).

Powtarzany jest również pogląd, iż zorganizowanie zakładów przetwórstwa i skupu warzyw, owoców i innych produktów przyczyni się do ożywienia gospodarki rolnej. Warunkiem przekształceń struktury upraw jest scalenie małych gospodarstw w zespoły producenckie.
Niektórzy uważają, że leżące odłogiem tereny rolne należy zalesiać.
Komentując te poglądy należy podkreślić, że tradycyjnie uważa się społeczność gminy za rolniczą. Jednak rzeczywistym i głównym źródłem utrzymania mieszkańców jest raczej praca poza terenem gminy w obszarze uprzemysłowionej aglomeracji śląskiej.

4. Rozwój turystyki i rekreacji – możliwości i kierunki

Znaczna część ankietowanych uważa, że istnieją odpowiednie warunki dla rozwoju funkcji turystycznej w gminie w oparciu o zalew w Przeczycach (47 %) i Boguchwałowicach (27 %) oraz walory „przyrodniczo - krajobrazowe", w tym również obszarów leśnych. Część ankietowanych (26 %) ocenia negatywnie możliwości i szanse turystycznego zagospodarowania gminy ze względu na brak atrakcji turystycznych i krajobrazowych oraz duże zanieczyszczenie środowiska. Brak poglądu na ten temat ujawnia około 16 % ankietowanych.
Reszta ankietowanych (tj. około 12 %) oraz część osób pozytywnie oceniających szanse dla funkcji rekreacyjno – turystycznych, podaje szereg warunków, które ich zdaniem powinny być spełnione. Są to:
- duże nakłady finansowe na inwestycje towarzyszące, w tym kredyty preferencyjne dla wybranych gospodarstw agroturystycznych,
- niezbędny udział mieszkańców,
- stworzenie bazy noclegowej o odpowiednim standardzie (6 %),
- stworzenie sieci usługowej i sportowej (przy zalewie w Przeczycach) jak gastronomia, motele, wypozyczalnie sprzętu sportowego, uporządkowanie terenu i urządzeń rekreacyjnych,
- wytyczenie i urządzenie tras jeździeckich i rowerowych.

Wyrażono słuszny pogląd, że takie zamierzenia wymagają starannie opracowanego programu i koordynacji działań (10 %), a ułatwieniem jest bliskość dużej śląskiej aglomeracji oraz możliwość wykorzystania portu lotniczego w Pyrzowicach (lotnictwo sportowe, masowe imprezy, skoki spadochronowe, pokazy lotniczych akrobacji itp.).

5. Perspektywy i warunki zatrudnienia młodego pokolenia

Prawie 60 % ankietowanych ocenia pesymistycznie możliwości zatrudnienia młodego pokolenia na terenie gminy. Przy kurczeniu się możliwości utrzymania się z gospodarowania rolniczego, część osób próbuje sformułować warunki i proponuje stworzenie przyszłych miejsc pracy (24%) w brakujących usługach, handlu i obsłudze infrastruktury związanej z turystyką m.in. w branżach:

- budowlanej
- gastronomicznej
- przetwórstwie rolno – spożywczym
- drobnym rzemiośle
- placówkach służby zdrowia
- tworzeniu niewielkich zakładów produkcyjnych różnych branż
- usługach publicznych (jak kino, ośrodki kultury, zespoły urządzeń sportowych).

Konieczne jest opracowanie przemyślanego strategicznego i długofalowego planu aktywizacji gospodarczej gminy. Ułatwieniem jest bliskość śląskiej aglomeracji, gdyż wiele zakładów (np. budowlano – remontowych) może być nastawionych na obsługę rynku Śląska korzystając z ułatwień lokalizacyjnych na terenie gminy (mniejsze opłaty).
Około 18% ankietowanych nie ma własnego zdania na ten temat.

2.2.2 Ankieta przeprowadzona wśród młodzieży szkolnej

Zespół autorski opracowujący Studium przywiązuje dużą wagę do opinii młodego pokolenia mieszkańców społeczności lokalnej na temat perspektyw życia w ich środowisku społecznym, oceny warunków obecnych i problemów życia codziennego.
Celowość tej ankiety została wielokrotnie potwierdzona doświadczeniami z opracowań Studium dla kilku innych gmin. Młodzież wykazuje większą wrażliwość i krytycyzm wobec braków i ujemnych zjawisk życia społecznego, pomijanych lub niedostrzeganych przez dorosłych w poprzedniej części ankiety. Niewątpliwym jest również fakt, iż młodzież nie jest obciążona hamulcami braku finansów, sprzeczności interesów oraz innych barier uniemożliwiających realizację rzeczy potrzebnych i oczywistych. Najistotniejszy jest jednak fakt, iż przyszły rozwój gminy należy budować uwzględniając oczekiwania młodzieży, stwarzając jej szanse pracy i dogodnych warunków życia w ich „małej ojczyźnie".

W ankiecie uczestniczyło łącznie 164 uczniów i uczennic klas ósmych szkół podstawowych i pierwszych klas gimnazjum w Mierzęcicach, w tym::

- 29 ze Szkoły Podstawowej nr 1 w Mierzęcicach
- 22 ze Szkoły Podstawowej nr 2 w Mierzęcicach
- 7 ze Szkoły Podstawowej w Nowej Wsi
- 12 ze Szkoły Podstawowej w Toporowicach
- 20 ze Szkoły Podstawowej w Przeczycach
- 74 z klas a, b, d Gimnazjum w Mierzęcicach.

Ankietowani odpowiadali na następujące pytania:

- czy planują pozostanie w swojej gminie
- a jeśli tak, to czy podejmą pracę po zakończeniu nauki i w jakim zawodzie
- trzecie pytanie dotyczyło opinii i sugestii na temat zmian, działań dla polepszania warunków życia i usunięcia braków w swojej miejscowości i gminie.

1

Na pytanie dotyczące decyzji pozostania i podjęcia pracy w gminie ankietowani udzielili pięciu różnych odpowiedzi:

- decyzję pozostania i pracy w gminie wyraziło 54 ankietowanych (32%)
- decyzję wyjazdu i pracy poza gminą z różnych powodów, głównie braku zatrudnienia, a także zanieczyszczonego środowiska (i in.) zadeklarowało 70 osób (tj. 43% ankietowanych)

- część ankietowanych (24 osoby) chciałyby pozostać pod warunkiem znalezienia dobrego zatrudnienia lub jakiegokolwiek miejsca pracy (14,6%)
- chętnie będą mieszkać w swoim obecnym miejscu, ale pracować chcą poza gminą (10 osób tj. 6%)
- brak zdania i przemyśleń lub brak wypowiedzi na ten temat wyrażono w pozostałych ankietach (4,4%).

Przedstawione wyniki należy ocenić dość optymistycznie w porównaniu z podobnymi analizami w innych gminach. Np. w niektórych gminach Małopolski 60-70% ankietowanej młodzieży zdecydowanie nie wiązało swojej przyszłości z gminą, w której mieszka.

2

Wypowiedzi odnośnie wykonywanego w przyszłości zawodu udzieliło niewiele ponad połowę ankietowanych. Brak zdania na ten temat zadeklarowało 55 osób (34%). Reszta w ogóle nie wypowiadała się na temat swojego przyszłego zawodu.

Podawane zawody obejmują bardzo liczne i zróżnicowane specjalności. Znamienne jest, że nikt z ankietowanych nie chce pracować w zawodzie związanym z rolnictwem. Tylko jedna osoba chce zostać leśnikiem, dwie inne „ekologami".

Najliczniejsza grupa chce zostać nauczycielami (14 osób, tj. 8,5%). Informatykiem pragnie zostać 8 osób (5%). Zawód lakiernika samochodowego lub mechanika deklaruje 7 osób (4%), lekarza – 2 osoby, weterynarza – 2 osoby (łącznie 2,4%), farmaceuty – 2 osoby, fryzjera – 3 osoby, ekonomisty oraz pracownika biurowego – w sumie 10 osób, policjantki – uczennice(!), piekarza – 2 osoby, sprzedawcy - 2 osoby, kierowcy – 2 osoby, rzeźnika – 2 osoby. Poszczególni ankietowani podają dalej szereg zawodów, jak: inżyniera budowlanego, chemika, pielęgniarki, instruktora samochodowego, dekoratora wnętrz, stewardessy, opiekunki społecznej, opiekuna zwierząt (?), pracownika portu lotniczego i psychologa. Trzy osoby pragną prowadzić swoje własne zakłady, jak: ośrodek wypoczynkowy, restauracja oraz hotel. Jest nawet kandydat na urbanistę ze swoją własną firmą.

Trzy osoby zdecydowanie chciałyby pracować w Urzędzie Gminy Mierzęcice jako: radca prawny, radny, a jeden z ankietowanych zadeklarował, że po ukończeniu studiów z dziedziny zarządzania zostanie wójtem.

3

Odpowiedzi na pytanie dotyczące problemów do rozwiązania i warunków poprawy standardu życia mieszkańców wykazują dobrą znajomość braków, szeroką i trafną (jak się wydaje) znajomość potrzeb społecznych, zarówno w dziedzinie usług, infrastruktury technicznej, a także wyglądu gminy. Jako najważniejsze, najliczniej podawane są następujące:

- Konieczność poprawy stanu dróg i ich modernizacji (nawierzchnia, chodniki, oświetlenie, urządzenie pasów wzdłuż dróg i ulic, wykonanie ścieżek rowerowych), wykonanie parkingów i naprawa przystanków autobusowych. Wykonania powyższych prac domagają się 134 osoby (81 % ankietowanych).
- Drugim bardzo ważnym problemem, zdaniem prawie wszystkich ankietowanych jest brak urządzeń sportowych. Najliczniejsi wymieniają krytą pływalnię (43%), halę sportową (24 %), boiska, stadionu i kortów tenisowych (23 %), sale gimnastyczne przy szkołach (24 %) oraz inne obiekty sportowe (jak kluby z salami ćwiczeń – 7 %).
- Sygnalizowanym przez 27 % ankietowanych brakiem jest niedostatek telefonów w gminie (automaty).
- Brak obiektów kultury i rozrywki zgłasza około 30 %. Są to m.in. domy kultury, dyskoteka, kawiarnie, kluby, biblioteka, a także kino (30 %). Wiele wypowiedzi zwraca uwagę na możliwość wykorzystania świetlicy i kina w byłej jednostce wojskowej.
- Silnie wyrażane są niedogodności w zakresie komunikacji autobusowej wymagającej pilnego usprawnienia, wyposażenia w nowe autobusy, urządzenia przystanków, zwiększenia częstotliwości kursów i przedłużenia tras (26 %) oraz budowę dworca (3 %).
- Podobnie mocno ankietowani (22 %) wyrażają potrzebę zorganizowania transportu zbiorowego dzieci do szkół autobusami szkolnymi (gimbusami).

- Następną dotkliwą bolączką jest niewystarczająca sieć handlowa, zwłaszcza w zakresie sklepów gospodarstwa domowego i tzw. artykułów przemysłowych oraz dużych sklepów ogólnospożywczych, w tym nocnych, a także licznych kiosków i drobnych sklepików (22 %).
- Znaczna część młodzieży (30 %) martwi się o czystość środowiska, estetykę swojej wsi i brakiem dbałości mieszkańców o porządek. Widzą możliwości poprawy przez lepsze zorganizowanie wywozu i segregacji odpadów, urządzenie wysypiska śmieci, poprawę świadomości ekologicznej i dbanie o otoczenie domów.
- Ankietowani postulują zorganizowanie straży miejskiej (wiejskiej) lub innych służb porządkowych oraz uruchomienie dodatkowych posterunków policji dla poprawy bezpieczeństwa w gminie (15 %).
- Wielu ankietowanych widzi szansę na lepsze wykorzystanie Zalewu Przeczyckiego wskazując na konieczność lepszego zagospodarowania brzegów, uporządkowania terenu, wykonania dojazdów, oczyszczenia dna jeziora i zbudowania urządzeń służących turystom i rekreacji (m.in. motel, obiekty gastronomii, sklepy itp.) w Boguchwałowicach i Przeczycach (33%).
- Młodzież uświadamia sobie także ograniczenia w rozwoju rolnictwa proponując zalesianie nieużytków i słabych gleb (7,5 %).
- Postuluje się tworzenie nowych miejsc pracy przez uruchomienie szeregu brakujących obecnie zakładów usługowych i produkcyjnych, jak np. zakładu usług budowlanych (22 %).

Wymieniane są również propozycje uruchomienia nowego gimnazjum i liceum (7 %), schroniska dla zwierząt i lecznicy (8 %), urządzenia placów zabaw dla dzieci i parków (6 %), domu opieki dla ludzi w wieku podeszłym oraz nowych obiektów gastronomicznych (bary), a także lepszego wyposażenia straży pożarnej (3 %).

Znalazły się wypowiedzi na temat zamierzonej budowy trasy szybkiego ruchu przez teren gminy. Za budową opowiedziały się tylko 2 osoby (1,2 %), a przeciw jest prawie 7%.

W niektórych wypowiedziach sformułowano postulaty aktywizacji gminy: rozwijanie agroturystyki, organizowanie spółek i zakładów przetwórstwa rolno-spożywczego, remontu zespołu budynków mieszkalnych i usługowych, pozostałych po jednostce wojskowej w Pyrzowicach. Jeden z ankietowanych proponuje aby delegaci młodzieży mogli aktywnie uczestniczyć w posiedzeniach rady Gminy i mieli wpływ na podejmowane decyzje.

Podsumowując odpowiedzi odnośnie braków dominują, podobnie jak u dorosłych oczekiwania poprawy standardu komunikacji, zaplecza i organizacji transportu publicznego. Silnie podkreślana jest przez młodzież brak możliwości zaspokojenia naturalnej i zrozumiałej potrzeby ruchu i wspólnej rozrywki. A zatem urządzeń sportowych i ośrodków lub obiektów kultury, klubów, kawiarń, dyskotek itp.

3. GMINA NA TLE REGIONU

Gmina Mierzęcice położona jest w odległości ok. 20 km w linii prostej na północ od Będzina i 35 km od Katowic. Od 1.01.1999 r. wchodzi w struktury administracyjne woj. śląskiego oraz powiatu będzińskiego. Graniczy od: północnego wschodu z gminą Siewierz (należy do tzw. Ziemi Siewierskiej), od południa z gm. Psary, południowego zachodu z gm. Bobrowniki, zachodu z gm. Ożarowice (powiat Tarnowskie Góry). Jest jedną z gmin centralnej części Śląska i Zagłębia w bezpośrednim sąsiedztwie Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego, z którym ma wielowiekowe, tradycyjne powiązania funkcjonalne.
Przyjmując kryteria profilu i barier rozwoju endogenicznego w woj. śląskim, gminę Mierzęcice zalicza się do subregionu północno-zachodniego obejmującego powiaty: będziński, gliwicki, lubliniecki i tarnogórski.
W skali makroregionu i kraju („Koncepcja polityki przestrzennego zagospodarowania kraju – Polska 2000 plus"), gmina Mierzęcice znajduje się w strefie przyspieszonego rozwoju stymulowanego przez procesy integracyjne Polski z Europą, w potencjalnym paśmie przyspieszonego rozwoju kształtującego się wraz z modernizacją, rozbudową i budową systemu infrastruktury technicznej o znaczeniu europejskim, w sąsiedztwie GOP-u – obszaru równoważenia rozwoju i głębokiej restrukturyzacji, w bezpośrednim sąsiedztwie strefy narastającej koncentracji (polaryzacji) potencjału cywilizacyjno-ekonomicznego, konkurencyjnego w skali gospodarki europejskiej, a tym bardziej środkowoeuropejskiej.
W makroregionie południowym gmina Mierzęcice postrzegana jest jako element w sieci ekologicznej o znaczeniu regionalnym (wg EKONET-u). Północna część gminy to wschodni przyczółek dużego kompleksu lasów ciągnących się od Siewierza, pomiędzy Tarnowskimi Górami i Lublińcem, przechodząc dalej na zachód w „Bory Stobrawskie". Północno- wschodnia część gminy opiera się o geograficzną krainę „Wyżyny Krakowsko – Częstochowskiej", a ważnym z punktu widzenia ekologicznych korytarzy jest Czarna Przemsza ze zbiornikiem Jeziora Przeczyce (zwanego również zalewem Przeczycko- Siewierskim). Większa część gminy to obszary wymagające restrukturyzacji rolnictwa, a gospodarczym elementem o znaczeniu krajowym, ale po części również międzynarodowym jest Lotnisko Katowice w Pyrzowicach, którego część znajduje się na terenie gminy Mierzęcice.

4. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

4.1 Położenie

Wg J. Kondrackiego obszar gminy Mierzęcice w całości położony jest w północnej części makroregionu Wyżyna Śląska (341.1), w obrębie mezoregionu Garb Tarnogórski (341.12).
Według podziału geomorfologicznego S. Gilewskiej (1972), obszar leży w obrębie makroregionu Wyżyna Śląska, w regionie Progu Środkowotriasowego. Podział na regiony jest tu podobny jak w regionalizacji Kondrackiego.
Obszar gminy w części zachodniej znajduje się w zlewni Brynicy, a w części wschodniej w zlewni Czarnej Przemszy. W północno-wschodniej części gminy znajduje się sztuczny zbiornik – Zalew Przeczycko-Siewierski utworzony na Czarnej Przemszy
Garb Tarnogórski stanowi najwyższą część Wyżyny Śląskiej, nie tworzy on jednolitej płyty wapienia muszlowego, ale wzgórza i garby przebiegające z zachodu na wschód porozdzielane są obniżeniami. Najbardziej złożoną topografię ma wschodnia część Garbu Tarnogórskiego. Płyta wapienia muszlowego ma tutaj ponad 20 km szerokości i przecięta jest w poprzek dolinami Białej i Czarnej Przemszy, a wysokości wynoszą tu około 300 - 340 m npm.
Według podziału geobotanicznego Polski W. Szafera i B. Pawłowskiego (1959), analizowany teren znajduje się w obrębie działu Bałtyckiego, poddziału A_4 – Pas Wyżyn Środkowych, krainy 15 – Wyżyna Śląska, okręgu a. – Okręg Zachodni (wapienia muszlowego).

4.2 Budowa geologiczna

Analizowany teren zlokalizowany jest w obrębie struktur paleozoicznych wyżyn środkowopolskich zwany strukturą lub strefą krakowską (Stupnicka, 1997). Obrzeża ona nieckę górnośląską od północnego-wschodu i północy.
W budowie geologicznej obszaru gminy Mierzęcice biorą udział utwory triasu, jury i czwartorzędu, które odsłaniają się na powierzchni terenu. Utwory te zalegają na osadach karbonu i permu stwierdzonych jedynie wierceniami.
Utwory karbonu wykształcone są w postaci łupków szarych i zielonkawych mułowców z wkładkami piaskowców - tzw. warstwy malinowskie zaliczane do wizenu - namuru.
Na nich zalegają utwory permskie - czerwonego spągowca, wykształcone jako zlepieńce myślachowickie, w postaci dużych otoczaków wapieni i skał krzemionkowych o spoiwie piaszczysto - ilastym barwy czerwonej. Utwory te zalegają niezgodnie na karbonie.
Utwory triasu są reprezentowane przez:

- wapienie gruboławicowe dolomityczne i jamiste, występujące w rejonie Toporowic i lotniska w Pyrzowicach, oraz wapienie i dolomity występujące w rejonie wsi Zadzień - wieku pstrego piaskowca (ret)
- utwory wapienia muszlowego: warstwy gogolińskie wykształcone w postaci wapieni płytowych, falistych, zlepieńcowatych i komórkowych barwy ciemnożółtej, występujące na terenie całej gminy - tworzące wyniesienia; dolomity kruszconośne występują lokalnie, tworząc szczytowe partie wyniesień Ostrej Góry i Zakamienia, oraz w rejonie Boguchwałowic, są to utwory dolnego wapienia muszlowego; oraz warstwy gorazdeckie wykształcone w postaci wapieni krystalicznych jasnoszarych z rogowcami, występują lokalnie w rejonie Boguchwałowic.

Na utworach triasu zalegają płaty jury - liasu, wykształcone w postaci glinek ogniotrwałych, żwirów, zlepieńców i iłołupków. Utwory te występują dużym płatem na południowy - wschód od Nowej Wsi, oraz w rejonie Siedlisk i Łubnego.
Utwory czwartorzędowe wykształcone są w postaci piasków i żwirów lodowcowych zlodowacenia środkowopolskiego, wypełniających obniżenia morfologiczne terenu, zalegają one na utworach triasowych. W rejonie wsi Zadzień i Łubne oraz Zakamień występują piaski eoliczne w wydmach. Natomiast doliny rzek wypełnione są osadami fluwialnymi.
Teren gminy jest silnie poprzecinany uskokami: toporowickim, zakamieńskim, brzękowickim i boguchwałowickim, które przebiegają generalnie z północnego zachodu na południowy

wschód, powodując zapadanie terenu stopniami ku północnemu wschodowi ku obniżeniu Małej Panwi.
Bardzo ciekawe ze względów geologicznych jest odsłonięcie w lesie na północ od Mierzęcic na Górze Kamionka w pobliżu osady Łubne. Jest to odsłonięcie piaskowców i żwirowców w dawnym kamieniołomie o długości około 80 m i zmiennej szerokości 3 - 40 m. Istotne znaczenie geologiczne tego odsłonięcia polega na tym, iż jest to obecnie jedyne odsłonięcie takich utworów w pobliżu północnej granicy Zagłębia. Wartość odsłonięcia z naukowego punktu widzenia podnosi fakt nieustalonej do tej pory ścisłej pozycji stratygraficznej odsłoniętych tu osadów klastycznych zaliczonych do dolnej jury (hetang). Z podanych powyżej powodów odsłonięcie kwalifikuje się do objęcia go ochroną - proponowana forma ochrony to stanowisko dokumentacyjne przyrody nieożywionej. Jednak obecnie znaczna część odkrywki zasypana jest śmieciami, które należy usunąć, a odkrywkę zabezpieczyć przed dalszą dewastacją, a miejsce oznaczyć w terenie.

4.2.1. Zjawiska geodynamiczne

Na terenie gminy nie stwierdzono występowania zjawisk osuwiskowych i innych charakterystycznych zjawisk geodynamicznych. Potencjalnie istnieje natomiast niebezpieczeństwo powstawania zapadlisk terenu związanych z procesami krasowymi w rejonach występowania utworów węglanowych.
Zapadliska terenu mogą być związane również z miejscami występowania utworów jurajskich (lias) w których występują nagromadzenia limonitu. Złoża tych rud żelaza eksploatowano w Mierzęcicach, Boguchwałowicach, Najdziszowie i Nowej Wsi już na początku XIX wieku. Eksploatację taką prowadzono jeszcze sporadycznie w okresie międzywojennym. Występujące tutaj rudy limonitowe o charakterze gniazdowym, zalegające na wapieniach i dolomitach triasowych powstały w wyniku wyługowania i erozji skały macierzystej. W rejonie występowania utworów liasu mogły pozostać pustki poeksploatacyjne które nie są zinwentaryzowane.

4.3 Rzeźba

Rzeźba terenu gminy jest odzwierciedleniem inwersyjnej budowy geologicznej tego terenu, gdzie utwory starsze - wapienie triasowe tworzą wyniesienia, a utwory młodsze - czwartorzędowe wypełniają doliny. Rzeźba terenu gminy w południowej i centralnej części jest wzgórzowa, natomiast w części północnej deniwelacje zanikają tworząc wyrównaną powierzchnię obniżenia Małej Panwi.
Wieś Mierzęcice położona jest w północno-wschodniej części inwersyjnego Płasko-wyżu Twardowickiego, w rejonie gdzie budujące ten płaskowyż wapienie dolnego i środkowego triasu, obniżone tektonicznie zapadają pod czwartorzędowe piaski doliny Małej Panwi. Powierzchnia płaskowyżu opada niewielkimi stopniami uskokowymi w kierunku północno - wschodnim, stąd największe wysokości względne występują w południowej części obszaru wsi. Głębokie doliny założone na uskokach tektonicznych - toporowickim i zakamieńskim, rozcięły powierzchnię płaskowyżu na szerokie i długie garby międzydolinne. Wierzchowina wyższego garbu położonego między doliną toporowicką i zakamieńską, na której rozłożyły się zabudowania Targoszyc, obniża się w kierunku wschodnim od 350 do 328 m npm, a niższego garbu, położonego na północ od poprzedniego między doliną Zakamieńską a szerokim obniżeniem Małej Panwi (pomiędzy przysiółkami Niwiska, Łubne i Zadzień), wznosi się do wysokości 320-325 m npm. Spłaszczenia w obrębie wierzchowin wspomnianych garbów reprezentują pozostałości paleogeńskiej powierzchni zrównana krasowego, która została rozczłonkowana przez czynniki tektoniczne i erozyjne, a także częściowo przeobrażona przez lądolód, wody poglacjalne oraz procesy wietrzeniowe i stokowe. Zagłębienia krasowe, występujące na stokach garbu międzydolinnego pomiędzy Mierzęcicami a Zawadą, Sadowiem i Przeczycami - Pasieką, są całkowicie wypełnione przez osady wieku liasowego (jura dolna): rudy limonitowe, glinki ogniotrwałe i piaski kwarcowe. Powstały one przez zapadanie się stropów jaskiń utworzonych wzdłuż krzyżujących się spękań tektonicznych i szczelin międzyławicowych i zaznaczają się na powierzchni terenu jako misowate zaklęśnięcia. Gór-

ne odcinki szerokich, plejstoceńskich niecek denudacyjnych uchodzących do wspomnianych wyżej głębokich dolin rozcięte są przez młode dolinki erozyjne o charakterze parowów. Nie ma ich na obszarze wsi zbyt wiele, gdyż powszechne są tu raczej łagodne stoki o nachyleniu do 7° - największa taka dolinka występuje na południe od Targoszyc. Ma ona wyraźnie asymetryczne zbocza (jej zbocze wschodnie ma średnie nachylenie 12°, a zachodnie - 5°), kończy się ślepo, ponieważ jej wylot został zabarykadowany przez piaski wydmowe. Formy wydmowe licznie występują w rejonie wsi Niwiska i Zadnia, na spłaszczeniach akumulacji rzeczno-stokowej z okresu zlodowacenia bałtyckiego. Są to wydłużone i spłaszczone pagóry piaszczyste równoległe do siebie.
Powierzchnia zrównania krasowego w rejonie wsi Boguchwałowice położona jest na wysokości 310 - 325 m npm. Rozcinają ją dwie głębokie do 40 m i równoległe do siebie doliny, uchodzące do przełomowej doliny Czarnej Przemszy, założone na uskokach zakamieńskim i boguchwałowickim. Zostały one częściowo wypełnione rzecznolodowcowymi osadami piaszczystymi zlodowacenia środkowopolskiego, które miejscami sięgają do wysokości 320 m npm.
Przeczyce położone są na wyrównanej powierzchni płaskowyżu na wysokości 310-332 m npm, który wznosi się wysokim progiem inwersyjnym ponad Kotlinę Dąbrowską. Przebieg tego progu nawiązuje do uskoku brzękowickiego, zrzucającego warstwy triasowe ku północy. Powierzchnia płaskowyżu rozcięta jest na terenie wsi w części wschodniej przez trzy doliny, zakończone płaskodenną doliną Czarnej Przemszy, wypełnioną osadami rzecznolodowcowymi, rzecznymi i organogenicznymi, w której utworzony został sztuczny zbiornik wodny.
Toporowice położone są na płaskowyżu na wysokości 320 -350 m npm. Powierzchnia terenu na obszarze wsi jest rozcięta przez dość dużą i głęboką do 50 m dolinę założoną na uskoku toporowickim, wzdłuż którego warstwy triasowe zostały lekko zrzucone w kierunku obniżenia Małej Panwi. Do doliny tej uchodzą krótkie dolinki boczne o stromych zboczach. Zarówno dolina jak i w większości dolinki boczne zostały częściowo wypełnione osadami rzecznolodowcowymi zlodowacenia środkowopolskiego. Pokrywa osadów rzecznolodowcowych otula miejscami utwory triasowe do wysokości 320 m n.p.m. Południowa część wsi - dolina potoku Pagor i niewielkie wzniesienie Dębina (285.9 m n.p.m.) - znajduje się już na obszarze Kotliny Dąbrowskiej. Wydłużona grzęda Dębiny zbudowana jest ze zwięzłych gruboławicowych piaskowców karbońskich warstw sarnowskich, mimo to jednak, niewiele wznosi się ponad otaczającą ją dolinę potoku Pagor, wypełnioną czwartorzędowymi osadami organogenicznymi. Stoki dolin są łagodne, lekko i średniospadziste o nachyleniu do 14°.
Sadowie - wieś położona jest na wyrównanej powierzchni płaskowyżu rozciętego na terenie wsi głęboką na 45 m doliną założoną na uskoku toporowickim. Dolina wypełniona jest czwartorzędowymi osadami rzeczno-lodowcowymi, które miejscami sięgają do rzędnej 350 m n.p.m. Skłony doliny są łagodne, lekkospadziste i średniospadziste o nachyleniu do 11° i wystawie północnej i południowej.
Wieś Zawada położona jest w bezpośrednim sąsiedztwie tylnego progu uskoku wysokości około 60.0 m oddzielającego powierzchnię płaskowyżu od obniżenia Małej Panwi. W południowej części wsi wierzchowina rozcięta jest przez dolinę głębokości 30 m, częściowo wypełnioną osadami piaszczystymi. Dolina ma zbocza asymetryczne, gdyż jej zbocza północno-zachodnie są znacznie bardziej nachylone niż południowo-wschodnie. Asymetria ta powstała w warunkach klimatu peryglacjalnego, w wyniku znacznego ożywienia procesów soliflukcyjnych na zboczu nasłonecznionym, związanego z ich częstym odmarzaniem. Stoki - bardzo łagodne i łagodne o nachyleniu do 4°.
Najdziszów - wieś położona na płaskowyżu na wysokości 370 - 378 m n.p.m., rozciętym na terenie wsi przez 20-metrową dolinę wypełnioną częściowo przez rzecznolodowcowe osady piaszczyste, miejscami sięgające do wysokości 360 m npm. Stoki - łagodne lekko i średnio spadziste o nachyleniu do 12°.
Nowa Wieś - miejscowość o rzeźbie wzgórzowej porozcinanej nieckowatymi zagłębieniami. Najwyższe wyniesienia są w południowej części wsi na wapieniach triasowych, część północna wsi tworzy płaską równinę zbudowaną z piasków fluwioglacjalnych. W południowo

zachodniej części wsi znajduje się najwyżej położony punkt na terenie gminy - 397.6 m n.p.m.
Najniższe rzędne mają punkty zlokalizowane w miejscach w dolinach gdzie z terenu gminy wypływają Czarna Przemsza i Pagor; rzędne wynoszą odpowiednio 275 i 271.7 m n.p.m.

4.4 Warunki klimatyczne

Obszar gminy położony jest w rejonie klimatycznym śląsko-krakowskim, który w porównaniu z innymi regionami klimatycznymi charakteryzuje się stosunkowo największą liczbą dni z pogodą bardzo ciepłą z opadem. Takich dni w ciągu roku jest około 34, z czego dni bardzo ciepłych z jednoczesnym dużym zachmurzeniem i opadem jest prawie 11. Jest tu również najwięcej dni z pogodą umiarkowanie ciepłą, z dużym zachmurzeniem i gradem – średnio w roku około 50 dni. Wśród nich około 38 cechuje typ pogody umiarkowanie ciepłej z dużym zachmurzeniem i opadem. Więcej niż w innych rejonach klimatycznych jest tu dni z pogodą przymrozkową, umiarkowanie chłodną bez opadu. Mniej natomiast jest dni umiarkowanie ciepłych i jednocześnie pochmurnych - średnio w roku tylko 69 dni, a dni chłodnych i jednocześnie pochmurnych – około 12 w roku.
Jednak z uwagi na otwarte tereny rolne i łatwość przewietrzania, temperatura powietrza powinna być tu względnie wyrównana. Jedynie w sytuacjach inwersyjnych w zagłębieniach terenowych mogą powstawać zmrozowiska w okresie zimowo-wiosennym i mgły w ciągu niemal całego roku. Szczególnie narażona jest w tym przypadku część terenu leżąca w dolinie Czarnej Przemszy.
Z uwagi na urozmaicone ukształtowanie terenu należy również zwrócić uwagę na zróżnicowanie w termice powierzchni ziemi. Na stokach w sektorze północnym dłużej będą się utrzymywały niskie temperatury, z czym wiąże się dłuższe zaleganie pokrywy śnieżnej oraz ujemne temperatury.
Średnia roczna liczba dni z opadem atmosferycznym > 0.1 mm wynosi od 140 do 160, a średnia suma roczna opadów 650 – 800 mm.
Średni opad roczny w regionie wynosi 720 mm z rozkładem na miesiące letnie (maj – październik) – 62 % i na miesiące zimowe (listopad – kwiecień) - 38 %. Liczba dni z pokrywą śnieżną waha się od 60 do 75 w roku.
Przeważają wiatry zachodnie. Najsilniejsze wiatry stanowią 1 % wszystkich wiatrów, a prędkość ich waha się w granicach 10-15 m/s.
Średnia długość okresu z temperaturami średnimi > 15°C wynosi od 0 do 20 dni w roku. Średnia roczna temperatura wynosi około 7.5°C, najcieplejszy miesiąc to lipiec ze średnią temperaturą około 18°C, najzimniejszy - luty ze średnią temperaturą - 3°C.

Średnia roczna liczba dni z poszczególnymi typami pogody w rejonie śląsko – krakowskim (wartości średnie za lata 1951-1980).

Typ pogody		Słoneczna		Pochmurna		Z dużym zachmu-rzeniem		Słoneczna	Pochmurna	Z dużym zachmu-rzeniem	Bez opadu	Z opadem	Razem
		bez opadu	z opa-dem	bez opadu	z opa-dem	bez opadu	z opa-dem						
Ciepła	gorąca	0,3	0,0	0,2	0,1		0,0	0,3	0,3	0,0	0,5	0,1	0,6
	b. ciepła	14,5	1,0	35,5	22,1	3,7	10,8	15,5	57,6	14,5	53,7	33,9	87,6
		25,7	1,4	84,2	55,2	20,9	64,4	27,1	139,4	85,3	130,8	121,0	251,8
	um. ciepła	10,4	0,4	42,1	27,1	12,2	37,7	10,8	69,2	49,9	64,7	65,1	129,9
	chłodna	0,5	0,0	6,4	5,9	5,0	15,9	0,5	12,3	20,9	11,9	21,8	33,7
Przy-mroz-kowa	um. chłodna	2,7	0,1	3,2	0,9	0,2	0,5	2,8	4,1	0,7	6,1	1,5	7,6
	b. chłodna	4,1	0,1	12,6	7,1	4,5	11,2	4,2	19,7	15,7	21,2	18,4	39,6
		10,8	0,2	25,0	12,7	8,9	20,7	11,0	37,7	29,6	44,7	33,1	78,3
	um. zimna	3,5	0,0	9,0	4,6	4,2	8,8	3,5	13,6	13,0	16,7	13,4	30,1
	b. zimna	0,5	0,0	0,2	0,1	0,0	0,2	0,5	0,3	0,2	0,7	0,3	1,0
Mroźna	um. mroźna	0,4	0,0	2,9	1,8	0,4	7,4	0,4	4,8	7,8	3,7	9,2	12,9
	dość mroźna	3,7 3,0	0,1 0,1	9,6 6,3	5,8 3,6	2,1 2,2	23,1 5,7	3,8 3,1	15,4 9,9	25,2 7,9	15,9 11,5	19,0 9,4	34,9 20,9
	b. mroźna	0,3		0,4	0,4	0,0	0,0	0,3	0,8	0,0	0,7	0,4	1,1
Razem		40,2	1,7	118,8	73,7	32,4	98,2	41,9	192,5	130,6	191,4	173,6	365,0
		41,9		192,5		130,6							

Zestawienie średnich rocznych opadów

Lata	**Opad [mm]**
1951-1965	688
1966-1980	780
1980-1994	621
1951-1994	697

Dla określenia średnich opadów wykorzystano dane z najbliższego posterunku pomiaru opadu Piwoń.

Wilgotność względna powietrza nie wykazuje tak dużego zróżnicowania jak inne elementy klimatu. Średnia roczna wartość dla omawianego terenu wynosi około 60 %. Największa średnia wilgotność występuje w grudniu 84 %, a najniższa w sierpniu 60 %.
Czas trwania okresu wegetacyjnego wynosi 200-210 dni.

4.5 Wody powierzchniowe

4.5.1 Charakterystyka hydrograficzna obszaru gminy

Gmina jest uboga w sieć rzeczną, jedynie we wschodniej części przepływa - wypływając ze zbiornika Przeczyckiego - Czarna Przemsza. Natomiast w części zachodniej na terenie gminy położone są obszary źródliskowe Potoku Ożarowickiego, dopływu Brynicy. Liczne cieki i kanały również dopływy Brynicy występują w północnej części gminy na Trzoni.
Cały obszar zlewniowy Brynicy objęty jest ochroną prawną – tereny odwadniane do Brynicy i zbiornika Kozłowa Góra, ustanowione zostały jako strefa ochronna ujęcia wody pitnej w Kozłowej Górze, eksploatowanego przez Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów w Katowicach. Potok Ożarowicki i jego zlewnia znajdują się w strefie ochrony pośredniej zbiornika Kozłowa Góra.
Łączna długość rzek i kanałów na terenie gminy wynosi około 35,5 km.
Część wschodnia gminy położona jest w zlewni Czarnej Przemszy. Łączna długość cieków tej zlewni razem z Czarną Przemszą wynosi około 24,1 km co stanowi 67,9% wszystkich cieków na terenie gminy. Natomiast część zachodnia gminy znajduje się w zlewni Brynicy prawobrzeżnego dopływu Czarnej Przemszy i obejmuje ona około 11,4 km cieków co stanowi 32.1% wszystkich cieków na terenie gminy. Wododział III-go rzędu przecina teren gminy z południowego zachodu na północny wschód.
Rzeka Czarna Przemsza wypływając z zalewu Przeczyckiego płynie doliną o szerokości około 500 - 800 m i spadku I = 0,06 % w kierunku południowym. Dolinę budują piaski zalegające na iłach i piaskowcach oraz łupkach. W szerokiej dolinie są liczne rowy i mokradła. W Przeczycach wpada do Czarnej Przemszy lewobrzeżny, bezimienny dopływ mający swe źródła w rejonie wsi Sławniów
Zlewnia w górnym biegu rzeki Czarnej Przemszy należy do terenów stosunkowo najmniej zdegradowanych przemysłem na terenie Śląska.
Zlewnia Czarnej Przemszy charakteryzuje się bardzo wyrównanym reżimem odpływu, w którym zaznaczają się wezbrania zarówno wiosenne jak i letnie, a zasilanie cieków jest gruntowo - deszczowo - śnieżne i stosunkowo regularne, bez większych odchyleń od wartości średnich, cechujące się wiosennymi roztopowymi wezbraniami (marzec, kwiecień) i jesiennymi lub późnojesiennymi niżówkami (wrzesień, październik, listopad).
Wydajność wodną dorzecza charakteryzuje jednostkowy odpływ średni roczny, który wynosi tu 7 - 8 l/s km^2. Odpływ taki można uznać za dość wysoki, charakteryzujący obszary górzyste. W związku z tym Czarną Przemszą należało by uznać za duży potok o charakterze podgórskim (na pograniczu z ciekiem o charakterze przejściowym).
Na prawym brzegu rzeki w odległości około 1 km poniżej zapory (około 80 m poniżej mostu drogowego na drodze Przeczyce - Wojkowice Kościelne) zlokalizowany jest posterunek wodowskazowo - limnigraficzny Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej. Jest to standardowy posterunek hydrologicznej sieci obserwacyjno - pomiarowej. Posterunek wyposażony jest w urządzenia pomiarowe - wodowskaz i limnigraf. Na posterunku prowadzi się ciągłe pomiary stanów i temperatury wody, oraz pomiary natężenia przepływu i spadku zwierciadła wody. Posterunek prowadzi sygnalizację powodziową w przypadku zagrożenia powodziowego. Dla zachowania reprezentatywności i ciągłości prowadzonych pomiarów oraz stabilności lokalizacyjnej posterunku należy zakazać wykonywania w pobliżu urządzeń pomiarowych czynności powodujących ich zniszczenie lub uszkodzenie, ograniczenie do niezbędnego minimum wykonywania prac w korycie rzeki w pobliżu posterunku, mających wpływ na reżim cieku, a przez co zmianę warunków obserwacji.

W przypadkach koniecznych do wykonania prac zachodzi potrzeba uzgodnienia spraw związanych z zapewnieniem ciągłości obserwacji, lub właściwej lokalizacji urządzeń pomiarowych w wypadku przeniesienia posterunku. Należy również zapewnić swobodny dostęp (dojście) obserwatorowi posterunku do urządzeń pomiarowych w celu prowadzenia codziennych obserwacji stanów wody (szczególnie w przypadku wystąpienia zagrożenia powodziowego, gdyż wtedy obserwacje prowadzone są przez całą dobę). Należy również zapewnić swobodny dojazd w celu wykonania prac pomiarowych i remontowych.

4.5.2 Charakterystyka zbiornika Przeczycko-Siewierskiego

Zbiornik powstał w latach 1958 - 1962 w wyniku przegrodzenia doliny rzeki Czarnej Przemszy w km 53+420.

Charakterystyczne dane zbiornika:

- pojemność całkowita 20,740 hm^3 w tym:
- pojemność powodziowa do rzędnej piętrzenia 290,00 m npm 2,946 hm^3
- pojemność użytkowa do rzędnej piętrzenia 289,25 m npm 16,544 hm^3
- pojemność nieużytkowa (martwa) do rzędnej piętrzenia 292,60 m npm l,250 hm^3

Powierzchnia zbiornika wynosi 476 ha.

Charakterystyczne dane techniczne obiektów:

Zapora ziemna namywana o długości 773,68 m, szerokość korony 5,0 m i nachyleniu skarpy odwodnej 1:4. Wysokość maksymalna zapory 15,0 m. Rzędna korony 291,50 m npm. Ubezpieczenie skarpy odwodnej płytami betonowymi z uszczelnieniem dylatacji taśmą PCW. Skarpa odpowietrzna obsiana trawą.

Spust denny z wieżą zamknięć, galerią i niecką wypadową. Galeria trójprzewodowa o wymiarach przewodów 1,8 x 1,8 m zamykanymi zasuwami płaskimi. Maksymalny wydatek spustu dennego wynosi (przy rzędnej piętrzenia 290,00 m npm) 64,4 m^3/s. Zgodnie z instrukcją eksploatacyjną dozwolony odpływ nieszkodliwy ze zbiornika wynosi 20,0 m^3/s, zaś odpływ dopuszczalny 25,0 m^3/s.

Przelew powierzchniowy betonowy o świetle 32,3 m, zlokalizowany jest na lewym przyczółku zapory czołowej. Wlot do przelewu przez próg o koronie na rzędnej 289,25 m n.p.m. i poprzez bystrze połączony jest z dolnym stanowiskiem. Wydatek przelewu przy maksymalnym piętrzeniu wynosi 40,6 m^3/s.

Zapora boczna w Boguchwałowicach. której zadaniem jest ochrona części zabudowań wsi o powierzchni 73 ha. Zapora została wykonana z materiału miejscowego na długości 310 m, nachyleniu skarp 1:3 i szerokości w koronie 3,0 m. Rzędna korony obwałowania wynosi 291,50 m n.p.m. Przepompownia w Boguchwałowicach dla odwodnienia zawala zapory bocznej. Wyposażona jest w dwie pompy o wydajności 150 l/s każda. Przy pompowni zlokalizowany jest zbiornik retencyjny o pojemności l 275 m^3.

Zbiornik ma za zadanie przede wszystkim ochronę przeciwpowodziową doliny rzeki leżącej poniżej, polega ona na łagodzeniu fal wezbraniowych przekraczających przepływ nieszkodliwy 20 m^3/s, pełni również funkcję rekreacyjną.

Do roku 1991 z uwagi na wzmożone przecieki przez korpus zapory, wadliwe działanie drenażu oraz zwiększone ciśnienia w podłożu pod stopą zapory czołowej od strony odpowietrznej ograniczone było piętrzenie wody w zbiorniku do rzędnej eksploatacyjnej 287,50 m n.p.m., co dawało pojemność 10,67 hm3 Po wypełnieniu przez ODGW Gliwice warunków nałożonych przez władzę administracyjną w ramach nadzoru techniczno-budowlanego, a zwłaszcza wykonaniu bariery drenażowej, remontu przelewu stokowego oraz pozytywnej oceny stanu technicznego obiektów zapory, dokonanej na podstawie prowadzonych okresowych badań, pomiarów i orzeczenia dotyczącego ujemnego oddziaływania zbiornika na tereny przyległe, od marca 1991 roku przywrócono w zbiorniku projektowe piętrzenie na zbiorniku tj. do rzędnej normalnego poziomu piętrzenia 289,25 m n.p.m. Daje to możliwość pełnego wykorzystania wszystkich funkcji zbiornika.

Ujęcie wody przez GPW dla przerzutu do zbiornika Kozłowa Góra, z uwagi na znaczne zmniejszenie się zapotrzebowania na wodę w skali całego województwa, jest od roku 1994 nieużywane. Pozwolenie wodnoprawne na pobór wody ze zbiornika Przeczyce wygasło w grudniu roku 1995 i nie zostało przedłużone.

4.5.3 Charakterystyczne przepływy

Wartości ekstremalne stanów wody na Czarnej Przemszy według pomiarów prowadzonych na posterunku IMGW w Przeczycach w okresie prowadzonych obserwacji wynoszą:

- minimum 47 cm w dniu 19.10.1983 r.
- maksimum 222 cm w dniu 9.07.1997 r.

Stąd ekstremalna amplituda stanów wód na Czarnej Przemszy dochodzi do 175 cm, przy czym roczne amplitudy wykazują mniejsze fluktuacje.

Charakterystyczne przepływy w przekroju zapory Przeczyce:

NNQ - najniższy z obserwowanych	0,24 m^3/s
SNQ - średni z najniższych	0,52 m^3/s
SQ - średni roczny	1,99 m^3/s
SWQ - średni z najwyższych	28,00 m^3/s
wielka woda brzegowa	32,00 m^3/s
WWQ - najwyższa z obserwowanych	48,50 m^3/s
Przepływy maksymalne o danym prawdopodobieństwie:	
Q 1 %	61,5 m^3/s
Q 0,3 %	74,0 m^3/s

Powierzchnia zlewni w przekroju zaporowym wynosi 294,0 km^2.

Zestawienie przepływów charakterystycznych na rz. Czarnej Przemszy poniżej zbiornika Przeczyce

Wodowskaz (wielolecie)	km biegu rzeki	Powierzchnia zlewni [km^2]	Przepływy charakterystyczne [m^3/s]				
			NWQ	SWQ	SSQ	SNQ	NNQ
Przeczyce (1964-1990)	52,2	299	17,5	10,1	2,10	0,64	0,26
Łagisza (1971-1975) (1978-1990)	42,0	416	20,8	11,8	2,45	0,74	0,31

Maksymalne przepływy roczne o określonym prawdopodobieństwie przewyższenia (z okresu 1956— 1996) wynoszą:
Q 1 % = 40,7 m^3/s - rzędne wod. 277,96 m n.p.m.
Q 1 % z błędem oszacowania 50,2 m^3/s - rzędne 278,11 m n.p.m.
Q 0,3 % = 49,5 m^3/s – rzędne 278,10 m n.p.m.
Głębokość wody nad terasy sięga do l m.

4.5.4 Zagrożenie powodziowe i przeciwdziałanie

W zasięgu wód Q 1 % i Q 0,3 % znajdują się tereny rolnicze i osiedle Zarzecze na lewym orograficznie tarasie doliny. Koryto jest tu nie obwałowane, obliczone na przepływ Q_m = 20 m^3/s. Kulminacyjny przepływ 1996 wynosił (wodowskaz Przeczyce) Q = 20.70 m^3/s.
Ze względu na retencyjną funkcję zbiornika Przeczyckiego, gmina nie jest w zasadzie zagrożona wodami powodziowymi, a jedynie w strefie zapory występują podtopienia. W okresie powodzi w 1997 roku podtopieniu uległy 33 gospodarstwa o łącznej powierzchni 9.2 ha. Nie mniej wyzna-

czony został obszar zagrożenia wodą stuletnią (Q1%), poniżej Zbiornika Przeczyckiego, a zagrożenie zalaniem w tym rejonie sięga do rzędnej 278 m n.p.m. - skala zagrożenia: mała, mogą być potrzebne lokalne zabezpieczenia
Na prawym brzegu rzeki w odległości około 1 km poniżej zapory (około 80 m poniżej mostu drogowego na drodze Przeczyce - Wojkowice Kościelne) zlokalizowany jest posterunek wodowskazowo - limnigraficzny Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej. Jest to standardowy posterunek hydrologicznej sieci obserwacyjno - pomiarowej. Posterunek wyposażony jest w urządzenia pomiarowe - wodowskaz i limnigraf. Na posterunku prowadzi się ciągłe pomiary stanów i temperatury wody, oraz pomiary natężenia przepływu i spadku zwierciadła wody. Posterunek prowadzi sygnalizację powodziową w przypadku zagrożenia powodziowego. Dla zachowania reprezentatywności i ciągłości prowadzonych pomiarów oraz stabilności lokalizacyjnej posterunku należy zakazać wykonywania w pobliżu urządzeń pomiarowych czynności powodujących ich zniszczenie lub uszkodzenie, ograniczenie do niezbędnego minimum wykonywania prac w korycie rzeki w pobliżu posterunku, mających wpływ na reżim cieku, a przez co zmianę warunków obserwacji. W przypadkach koniecznych wykonania prac zachodzi potrzeba uzgodnienia spraw związanych z zapewnieniem ciągłości obserwacji, lub właściwej lokalizacji urządzeń pomiarowych w wypadku przeniesienia posterunku. Należy również zapewnić swobodny dostęp (dojście) obserwatorowi posterunku do urządzeń pomiarowych w celu prowadzenia codziennych obserwacji stanów wody (szczególnie w przypadku wystąpienia zagrożenia powodziowego, gdyż wtedy obserwacje prowadzone są przez całą dobę). Należy również zapewnić swobodny dojazd w celu wykonania prac pomiarowych i remontowych.

4.6 Wody podziemne

W regionalizacji hydrogeologicznej wg J. Malinowskiego [red.] (1991), analizowany teren znajduje się w makroregionie środkowopolskim, w subregionie triasu śląsko-opolskiego, w obrębie rejonu hydrogeologicznego III/5 – triasu olkusko-zawierciańskiego.
Utwory triasu w całym subregionie śląsko-opolskim są bardzo intensywnie wodonośne.
Na terenie gminy Mierzęcice główne poziomy wód podziemnych występują w utworach triasowych - w obrębie dwóch głównych zbiorników wód podziemnych GZWP nr 454 Olkusz-Zawiercie obejmujący część wschodnią gminy i GZWP nr 327 Lubliniec-Myszków obejmujący zachodnią część gminy, granica pomiędzy zbiornikami poprowadzona jest wododziałem III rzędu pomiędzy Czarną Przemszą a Brynicą. Ponadto w południowej części gminy znajduje się główny zbiornik wód podziemnych w obrębie utworów czwartorzędowych - zbiornik nr 455 Dąbrowa Górnicza - czwartorzędowa dolina kopalna.
Występuje tu użytkowy poziom wodonośny, związany z utworami węglanowymi (wapienie, dolomity) wieku dolno- i środkowotriasowego, o charakterze szczelinowo – krasowym. Zwierciadło wody w triasowej serii węglanowej występuje na głębokości około 94 m p.p.t., a wielkość napięcia w rejonach występowania pokrywy utworów ilastych waha się od 1.5 do 53 m, natomiast w rejonach wychodni utworów węglanowych zwierciadło wody ma charakter swobodny i występuje na głębokości około 19 m p.p.t. Wydajność eksploatacyjna studni wynosi od kilkunastu do kilkudziesięciu m^3/h przy depresjach rzędu od 0,1 do 15,5 m, sporadycznie wydajności pojedynczych studni osiągają wydajności kilkuset m^3/h (maksymalnie do 327 m^3/h przy depresji 1.1 m) Współczynniki filtracji charakteryzują się dużą zmiennością i wahają się w granicach od 4.38×10^{-7} m/s do $3,02 \times 10^{-3}$ m/s.
Obszarami alimentacyjnymi warstwy wodonośnej są przede wszystkim wychodnie utworów węglanowych triasu, a lokalnie strefy kontaktów tektonicznych i sedymentacyjnych oraz wymyć sedymentacyjnych. Strefami drenażu są doliny rzeczne, zwłaszcza dolina Czarnej Przemszy.
Triasowe zbiorniki GZWP charakteryzują się wysokim i bardzo wysokim stopniem zagrożenia na zanieczyszczenia powierzchniowe. Jedynie na niewielkich obszarach występują tereny o średniej odporności wód podziemnych na zanieczyszczenia powierzchniowe.

Piętro czwartorzędowe charakteryzuje się występowaniem wód w utworach aluwialnych dolin rzecznych - dolinie Czarnej Przemszy i jej dopływach, a w części południowej gminy obejmuje obszar GZWP nr 455 Dąbrowa Górnicza - czwartorzędowa dolina kopalna, jednak wody tego zbiornika na terenie gminy nie są ujmowane.
Lokalnie wody gruntowe występujące w obrębie glin i związane z przewarstwieniami piaszczysto - żwirowymi ujmowane są studniami kopanymi. Wody te wykazują znaczną amplitudę wahań sezonowych. Głębokość ich zalegania wynosi od kilku do kilkunastu metrów.
Studnie wiercone ujmujące wody podziemne nie mają opracowanych stref ochrony pośredniej ujęć - dla ujęć będących własnością gminy strefy takie są w trakcie opracowywania.

4.7 Gleby

Warunki glebowe są uwarunkowane budową geologiczną podłoża, geomorfologią, stosunkami wodnymi i klimatem
Na obszarze gminy Mierzęcice dominującymi typami gleb są: rędziny brunatne, gleby brunatne wyługowane i kwaśne, brunatne właściwe, oraz bielicowe i pseudobielicowe, na terenach podmokłych występują gleby mułowo-torfowe i murszowate.
Rędziny brunatne zajmują największą powierzchnię na terenie gminy. Wytworzone zostały ze zwietrzeliny skał wapiennych z dużą zawartością żelaza, które po uwolnieniu w procesie wietrzenia nadaje glebie szarobrunatne lub brunatne zabarwienie. Gleby te zajmują obszar wyniesień węglanowych w centralnej i południowej części gminy.
Gleby brunatne wytworzyły się na obszarach gdzie podłoże skaliste występuje głębiej w podłożu i mógł się wytworzyć miąższy poziom próchniczy. Gleby brunatne wyługowane i kwaśne charakteryzują się wymyciem węglanu wapnia z górnej części profilu i silnym jego zakwaszeniem, czego przyczyną może być np. zanieczyszczenie powietrza i „kwaśne deszcze". Gleby te występują w obniżeniach morfologicznych płaskowyżu.
Gleby bielicowe i pseudobielicowe powstają pod wpływem roślinności leśnej, głównie lasów iglastych na różnych skałach macierzystych. Charakteryzują się występowaniem poziomu wymywania pod warstwą próchnicy i bardzo kwaśnym odczynem. Gleby te występują przede wszystkim w północnej części gminy.
Gleby mułowo - torfowe i murszowate występują w dolinie Czarnej Przemszy poniżej zbiornika Przeczyckiego oraz na Trzoni. Są to gleby powstałe w wyniku namulania osadu i procesu torfotwórczego, który w płytkich zatorfieniach ulega procesowi murszenia. Gleby te zajęte są przede wszystkim przez użytki zielone.
W otoczeniu ciągów komunikacyjnych i zabudowy występują gleby antropogeniczne zarówno o profilu ukształtowanym (sady, ogródki przydomowe) jak i nie wykształconym z zaburzeniami mechanicznymi i chemicznymi (tu głównie sąsiedztwo dróg).

4.8 Szata roślinna

Szata roślinna jest jednym z ważniejszych elementów przyrodniczych oraz istotnym składnikiem krajobrazu.
Najcenniejszym składnikiem szaty roślinnej gminy Mierzęcice są występujące w jej północnej części lasy, oraz biocenozy łąkowe, wodne występujące w dolinach rzek Czarnej Przemszy i Pagor na południu gminy oraz na Trzoni na północy gminy.
Duży kompleks leśny pod nazwą Las Szeligowiec występuje jedynie w północnej części gminy. Natomiast pozostała część gminy jest bezleśna, zajęta przez pola uprawne.
Całość lasów państwowych znajdujących się na terenie gminy zaliczono do lasów ochronnych ze względu na strefę ochronną wokół miast. Drugim powodem zaliczenia ich do lasów ochronnych są uszkodzenia spowodowane przez przemysł.

W lasach zarządzanych przez lasy państwowe największy areał na terenie gminy zajmują: bór świeży, las mieszany świeży, bór mieszany świeży, oraz niewielkim stopniu las mieszany wilgotny. Głównym gatunkiem lasotwórczym jest sosna. Przeciętny wiek drzewostanów wynosi około 55 lat.

Na terenie lasów stwierdzono występowanie gatunku objętego ochroną całkowitą:

- Lilia złotogłów (Lilium martagon) w 260 oddziale

i gatunku zagrożonego

- Przylaszczka pospolita (Hepatica mobilis) w 259 oddziale

Ponadto występujące tu lasy stanowią ostoję zwierzyny płowej zwłaszcza saren.

Pozostały teren gminy jest zagospodarowany rolniczo, gdzie znaczącym elementem są zarośla śródpolne i łąki.

Cenne pod względem przyrodniczym i krajobrazowym są tu zakrzewienia śródpolne na miedzach i nieużytkach. Występują one pojedynczo, pasowo lub w skupieniach.

Śródpolne zakrzewienia bardzo wyraźnie zwiększają liczbę gatunków należących do różnych grup systematycznych, jak również ich populacji. Dotyczy to głównie owadów drapieżnych i zapylających, ptaków śpiewających a także drobnych kręgowców. Sprzyjają one również występowaniu większych kręgowców: saren, lisów, zajęcy, wiewiórek i innych. Dla ssaków śródpolnych zadrzewienia te stanowią nie tylko ostoję, ale są również duktami ekologicznymi.

W sąsiedztwie takich zakrzewień znacznie liczniej występują żaby, ropuchy, jeże, krety, oraz owadożerne ryjówki i nietoperze. Zakrzewienia śródpolne zmniejszają ponadto ewapotranspirację gruntów rolnych, zwiększają jej retencję, spowalniają także wiosenne tajanie śniegu, co ma duże znaczenie dla wilgotności gleb, zwłaszcza występujących na obszarach krasowych. Stanowią również barierę biochemiczną dla azotanów i fosforanów pochodzących ze stosowanych nawozów.

Na północny wschód od Toporowic znajduje się Ostra Góra, która jest proponowana do objęcia ochroną w postaci użytku ekologicznego z uwagi na występowanie zbiorowisk kserotermicznych. Występują tu zespoły murawowe: *Adonio-Brachypodietum* (najlepiej wykształcone), *Sileno-Phleetum* oraz zbiorowiska zarośli śródpolnych zespołu *Pruno-Crataegetum*. Po stronie południowo-zachodniej występują efektowne, strome stoki z pajęcznicą gałęziastą *Anthericium ramosum*.

Stwierdzono tu występowanie: turzycy wiosennej *Carex caryophylla*, poziomki twardawej *Fragaria viridis*, zarazy czerwonawej *Orobanche lutea*, tymotki Boehmera *Phleum boehmeri*, szałwi łąkowej *Salvia pratensis*, żebrzycy rocznej *Seseli annuum*.

Wśród gatunków roślin zagrożonych w skali regionu stwierdzono: rzepik wonny *Agrimonia procera*, smagliczka kielichowata *Alyssum calycinum*, pajęcznica gałęzista *Anthericum ramosum*, marzanka pagórkowata *Asperula cynanchica*, kostrzewa murawowa *Festuca trachyphylla*, wiązówka bulwkowa *Filipendula vulgaris*, pszeniec różowy *Melamphyrum arvense*, rutewka mniejsza *Thalictum minus*.

Na stokach Ostrej Góry stwierdzono ponadto następujące gatunki roślin chronionych: dziewięćsił bezłodygowy *Carlina acaulis*, gotyczuszka Wettsteira *Gentanella germanica*, rojnik pospolity *Jovibarba sobolifora*, wilżyna ciernista *Ononis spinosa*, pierwiosnka lekarska *Primula veris*.

Spośród wymienionych roślin chronionych, pod ścisłą ochroną znajdują się rojnik pospolity, gotyczuszka Wettsteira i dziewięćsił bezłodygowy.

Natomiast dolina Czarnej Przemszy znajdująca się we wschodniej części gminy jest miejscami zakrzewiona i zadrzewiona niewielkimi zagajnikami. Są jednak również znaczne powierzchnie łąk użytkowych pozbawione zupełnie krzewów lub drzew. Brak jest tu jednak wykształconych konkretnych zbiorowisk łęgowych.

W tym rejonie dominują wilgotne, rzadko podmokłe łąki użytkowe, pocięte siecią rowów melioracyjnych. Charakterystycznym elementem analizowanego fragmentu doliny Czarnej Przemszy są trzcinowiska porastające tereny wilgotniejsze i nieużytkowane rolniczo. Dolina jest silnie zmeliorowana.

Dolina Czarnej Przemszy stanowi naturalny korytarz ekologiczny o znaczeniu ponadlokalnym. Rola korytarza ekologicznego w analizowanym przekroju rzeki może być dobrze spełniana z uwagi na stosunkowo niewielkie zainwestowanie mieszkaniowe, brak zainwestowania przemysłowego, niedużą odległość od dużego zbiornika zaporowego – Zalewu Przeczycko-Siewierskiego, dość szerokie, przełomowe dno doliny osadzone pośród wyraźnych wzniesień triasowych, nie zabudowane koryto rzeczne i podmokłe łąki z zakrzewieniami i zadrzewieniami na równinie zalewowej.
Stwarza to możliwości dość swobodnego przemieszczania się zwierzyny wzdłuż doliny rzeki, jak również rozmnażania i bytowania fauny, w tym ornitofauny wodno-błotnej oraz płazów. Jest to bardzo cenny element przyrodniczy w skali gminy jak i regionu.
Korytarz ekologiczny Czarnej Przemszy nie został ujęty w ramach koncepcji krajowej sieci ekologicznej ECONET-PL (1994). Dolina Czarnej Przemszy nie podlega również formalnej ochronie prawnej ze względu na środowisko przyrodnicze. Dlatego proponuje się aby dolina została ujęta w planie zagospodarowania przestrzennego gminy Mierzęcice w ramach strefy SOCH (Obszar Chronionego Krajobrazu).
Na równinie zalewowej Czarnej Przemszy występują dość pospolite gatunki ornitofauny: trzcinika Acrocephalus arundinaceus, świergotka Anthus, skowronka Alauda arvensis, potrzeszcza Emberizia calandra, kulczyka Serinus serinus, sikory Parus major, bażanty Phasianus colchicus. Zimą szczególnie chętnie bytują tu pospolite gawrony, kawki i sikory i in. Jest to również dogodne siedlisko dla bażantów, kuropatw i przepiórek.
Teren doliny Czarnej Przemszy może się cechować większą penetracją przez ptaki wodno-błotne, z uwagi na niewielką odległość do Zbiornika Przeczycko-Siewierskiego, który stanowi miejsce bytowania i lęgu wielu gatunków ptaków, szczególnie wodno-błotnych.
Na pozostałym terenie mogą występować gatunki ptaków związane z terenami półotwartymi i otwartymi użytkowanymi rolniczo. Czynnikiem lokalnie sprzyjającym występowaniu wielu gatunków ptaków są zakrzewienia śródpolne. Na terenach pozbawionych zakrzewień śródpolnych, liczba gatunków ptaków bytujących i gniazdujących drastycznie spada
Z uwagi na znaczne połacie terenów rolnych oraz możliwość występowania okresowych pojawów drobnych gryzoni związanych z uprawami, można się tu spodziewać ptaków drapieżnych.
Według „Rejestru rezerwatów przyrody i innych obiektów chronionych województwa śląskiego" na rok 2000, na analizowanym terenie nie występują pomniki przyrody, rezerwaty i inne obiekty lub obszary chronione.

4.9 Złoża surowców mineralnych

Baza surowcowa gminy jest dość uboga. Występują tu jedynie w niewielkiej ilości kopaliny pospolite takie jak piaski, iły, oraz surowce węglanowe (wapienie i dolomity). Na terenie gminy nie występują żadne udokumentowane złoża surowców.
Utwory piaszczyste występują zwłaszcza w północnym rejonie gminy na obszarze pomiędzy torami kolejowymi a wsią Zadzień. Z tego rejonu eksploatowano piasek na potrzeby budowanego lotniska w Pyrzowicach. W rejonie tym w dalszym ciągu prowadzona jest niekoncesjonowana eksploatacja piasku przez osoby prywatne na potrzeby budownictwa lokalnego.
Przeprowadzone rozpoznanie geologiczne w rejonie wsi Łubne i Niwiska wykazało, że występują tu piaski kwarcowe, drobnoziarniste, mułkowate ze znaczną domieszką frakcji ilastej i pylastej. Utwory te ze względu na dużą zawartość frakcji ilastej i pylastej nie nadają się jako surowiec do celów formierskich w stanie naturalnym, jak również do celów budowlanych na skalę przemysłową.
Wykonane rozpoznanie za surowcami ilastymi do produkcji ceramiki budowlanej w rejonie stacji PKP Mierzęcice i na obszarze Mierzęcice – Zawada zakończono uznaniem ww. obszarów za negatywne. Niewielkie ilości tego surowca można pozyskać w rejonie stacji PKP Mierzęcice,

ilość ta ma niewielkie znaczenie gospodarcze i może być wykorzystana jedynie na potrzeby lokalne.
Negatywnie również zakończyły się poszukiwania złóż rud żelaza, którą eksploatowano w Mierzęcicach, Boguchwałowicach, Najdziszowie i Nowej Wsi już na początku XIX wieku. Eksploatację taką prowadzono jeszcze sporadycznie w okresie międzywojennym. Występujące tutaj rudy limonitowe o charakterze gniazdowym, występujące na wapieniach i dolomitach triasowych powstały w wyniku wyługowania i erozji skały macierzystej. Złoże to nie ma znaczenia gospodarczego.
Pewną perspektywę mogą stanowić jedynie złoża węglanowe które były eksploatowane w wielu miejscach na terenie gminy, o czym świadczą liczne wyrobiska i wapienniki. Obszarem prognostycznym dla występowania złóż wapieni może być rejon na południowym-zachodzie od Nowej Wsi, a dla dolomitów rejon na północ od Boguchwałowic. Jednak obszary te należy traktować jako prognostyczne - wymagające jeszcze szczegółowego rozpoznania geologicznego.

4.10 Analiza stanu czystości i zagrożenia zasobów przyrodniczych

4.10.1 Higiena powietrza atmosferycznego

Ze względu na położenie gminy w bezpośrednim sąsiedztwie Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego na stan zanieczyszczenia powietrza na terenie gminy wpływają głównie zanieczyszczenia napływające z rejonu aglomeracji śląskiej. Istotnym czynnikiem wpływającym na stan środowiska przyrodniczego gminy są zlokalizowane w niewielkiej odległości zakłady znajdujące się na liście najbardziej uciążliwych dla środowiska w skali kraju np. elektrownia „Łagisza" w Będzinie. Spowodowane jest to przeważającą ilością wiatrów wiejących z tego kierunku.
Do obiektów wpływających negatywnie na stan powietrza na terenie gminy zaliczyć należy jednostki produkcyjno-usługowe, oraz lokalne kotłownie i gospodarstwa domowe. Istotne znaczenie ma tu również przebiegająca przez Mierzęcice droga krajowa nr 78 Chałupki - Kielce o bardzo dużym natężeniu ruchu, gdzie oprócz zanieczyszczenia powietrza spowodowanego nadmierną emisją spalin samochodowych, występuje również uciążliwość spowodowana hałasem drogowym.
Natomiast dla projektowanej drogi ekspresowej S1 ograniczenia wynikające z emisji hałasu dla zabudowy mieszkaniowej są następujące:

- w porze dziennej poziom hałasu mniejszy od 60 dB co odpowiada strefie ponadnormatywnego zagrożenia akustycznego 120 m
- w porze nocnej poziom hałasu mniejszy od 50 dB co odpowiada strefie ponadnormatywnego zagrożenia akustycznego 280 m

Innym liniowym ogniskiem, zarówno zanieczyszczenia powietrza jak i uciążliwości spowodowanej hałasem, jest jednotorowa linia kolejowa nr 182 Tarnowskie Góry - Zawiercie, przebiegająca w północnej części terenu gminy. Linia ta obecnie nie ma większego znaczenia komunikacyjnego, nie można jednak wykluczyć znacznej aktywizacji ruchu kolejowego związanej z obsługą Portu Lotniczego w Pyrzowicach.

4.10.2. Tereny ochronne wokół lotniska

W rejonie lotniska został wyznaczony zasięg i rozkład równego równoważnego poziomu dźwięku hałasu od startujących statków powietrznych w porze dziennej i nocnej dla etapu przejściowego – 2010 rok dla przypadku nie wydłużenia pasa startowego w kierunku wschodnim. Ograniczenia wynikające z tak wyznaczonych stref emisji hałasu są następujące:
Nową zabudowę mieszkaniową wokół lotniska należy lokalizować tak aby na terenach projektowanej zabudowy poziom dźwięku w porze dziennej był mniejszy od 60 dB, a w porze nocnej mniejszy od od 50 dB. Natomiast nowe szpitale, domy opieki, zabudowę związaną ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży należy lokalizować na terenach o poziomie hałasu w

porze dziennej mniejszym od 55 dB, a w porze nocnej – mniejszym od 45 dB. Należy również ograniczyć do niezbędnego minimum ruch lotniczy w porze nocnej.
Zabudowę wsi Zadzień należy pozostawić do technicznego zużycia, a w dalszej perspektywie tereny te powinny być wyłączone z zabudowy mieszkalnej.
Ponadto wokół lotniska zgodnie z zaleceniami Międzynarodowej Organizacji Lotnictwa Cywilnego (ICAO), w strefie otaczającej port lotniczy o promieni 3 km nie powinno się planować lokalizowania obiektów hodowli trzody chlewnej, zakładów przetwórstwa mięsa i żywności, restauracji typu drive-in, targów, rezerwatów ptaków, rezerwatów zwierzyny łownej, składowisk odpadów komunalnych.
Również ze względu na zagrożenie ze strony ptaków dla ruchu lotniczego wymagana jest ściśle zaprojektowana strefa ochrony ornitologicznej o promieniu 8 km wokół lotniska.

4.10.3. Zagrożenie pokrywy glebowo-roślinnej

Stan zanieczyszczenia gleb w gminie Mierzęcice metalami ciężkimi, określono na podstawie badań monitoringowych prowadzonych przez Ośrodek Badań i Kontroli Środowiska w Katowicach. W efekcie tych badań wszystkie użytki rolne na terenie gminy Mierzęcice zakwalifikowano do terenów o ograniczonej przydatności do produkcji rolniczej ze względu na wysoką zawartość cynku, ołowiu i kadmu w glebie.

Zawartość metali ciężkich w gruntach rolnych gminy Mierzęcice zestawiono w tabeli:

	Stężenie metali [mg / kg gleby]		
	Cynk	Ołów	Kadm
Minimum	62	35	<0,5
Maksimum	1 690	610	18
Średnia	433,62	158,96	4,99
Zawartość dopuszczalna*	300	100	3

* Zarządzenie MOŚZNiL z 7 lipca 1986 roku, Monitor Polski nr 23, 1986r.

Emisja zanieczyszczeń pyłowych z obszaru GOP-u, głównie z hutnictwa metali nieżelaznych, ale również z hutnictwa żelaza oraz energetyki, spowodowała podwyższenie zawartości metali w glebach. Nie bez znaczenia jest tu również wpływ transportu samochodowego.
Elementem wpływającym w istotny sposób na zanieczyszczenie gleb jest ich zakwaszenie (wartość odczynu pH), które decyduje o przyswajalności metali ciężkich przez rośliny. Odczyn pH gleb zanieczyszczonych metalami powinien mieścić się w zakresie 6.8 - 7.2, ponieważ przy takim pH przyswajalność metali ciężkich przez rośliny jest najmniejsza.

Zakwaszenie gruntów użytkowanych rolniczo na terenie gminy

Zakres pH	Gleby bardzo kwaśne PH≤4.5		Gleby kwaśne 4.6 - 5.5		Gleby lekko kwaśne 4.6 - 6.5	
	% prób	pow. ha	% prób	pow. ha	% prób	pow. ha
4,9 - 7,4	0	-	23	786	37	1 264

Innym elementem wpływającym negatywnie na jakość gleb są niekontrolowane składowiska odpadów bytowych. Na terenie gminy nie ma zorganizowanego składowiska odpadów. Istniejące wysypisko na północ od miejscowości Łubne, zlokalizowane w wyrobisku piachu, zostało częściowo zrekultywowane i zamknięte, nie mniej jednak nadal są tam składowane odpady. Ponadto na terenie całej gminy zlokalizowane są, zwłaszcza w nieczynnych wyrobiskach, „dzikie" składowiska odpadów bytowych, mimo iż gmina ma zorganizowaną gospodarkę odpadami poprzez rozmieszczenie w gospodarstwach indywidualnych pojemników na odpady. Odpady następnie wywożone są na składowiska zlokalizowane poza terenem gminy - na składowiska: w Reptach k/Tarnowskich Gór, do Poręby, do Siemianowic i do Wojkowic. W gminie prowadzo-

ne są prace mające na celu likwidację „dzikich” składowisk odpadów bytowych i rekultywację terenów.
W przeszłości na terenie gminy funkcjonowały punkty eksploatacji piasków, wapieni i gliny. Obecnie nieczynne punkty eksploatacji w większości zrekultywowano, jedynie w rejonie wsi Zadzień oraz Toporowice nadal prowadzona jest eksploatacja piasku.

4.10.4. Czystość wód powierzchniowych

Na terenie gminy Mierzęcice tylko woda w Czarnej Przemszy jest monitorowana dla określenia jej jakości, woda w pozostałych ciekach na terenie gminy nie jest badana, a ich jakość określono na podstawie analogii do Czarnej Przemszy, oraz rodzaju i wielkości ognisk zanieczyszczających wody powierzchniowe.
Analizowana zawartość substancji organicznych (tlen rozpuszczony, BZT-5, ChZT-Mn, ChZT-Cr) klasyfikuje wodę jako pozaklasową, zasolenie wody, czyli zawartość chlorków, siarczanów, substancji rozpuszczonych klasyfikuje wodę w II klasie czystości, związki pokarmowe, czyli azot amonowy, azot azotynowy, azot azotanowy, fosforany i fosfor ogólny klasyfikują wodę jako pozaklasową, zanieczyszczenia specyficzne, takie jak związki fenolowe i metale ciężkie klasyfikują wodę również jako pozaklasową, stąd klasyfikacja ogólna dla wszystkich analizowanych wskaźników powoduje iż wodę w Czarnej Przemszy należy zaliczyć do wód pozaklasowych - nie odpowiadających normatywom. Również stan sanitarny nie jest zadowalający - miano Coli typu fekalnego klasyfikuje wodę jako nie odpowiadającą normatywom.
Retencjonowanie wód w zbiorniku Przeczyckim nie powoduje poprawy jakości wody w rzece, wprost przeciwnie - stężenia związków biogennych (azot azotynowy, azot azotanowy, fosfor ogólny, czy ekstrakt eterowy) są nawet wyższe na wylocie ze zbiornika niż na wlocie. Przyczyną pogorszenia jakości wód przepływających przez zbiornik jest bardzo intensywne rekreacyjne użytkowanie zbiornika, brak kanalizacji na terenie ośrodków wypoczynkowych zlokalizowanych nad zbiornikiem.
Podstawowy wpływ na jakość wód Czarnej Przemszy mają:

- zrzuty zanieczyszczeń komunalno-przemysłowych w górnej części dorzecza,
- zanieczyszczenia pochodzenia obszarowego, a przede wszystkim nieskanalizowane osiedla, intensywne nawożenie pól uprawnych, spływy erodujące i odpływy wód drenarskich.

Uwidacznia się to przede wszystkim w pozaklasowych stężeniach azotu amonowego i azotynowego, znaczne stężenia azotu azotanowego i wysokie koncentracje fosforanów świadczą o znacznym spływie substancji pokarmowych i ich eutroficznym oddziaływaniu na wszystkie cieki, a przede wszystkim na wody zbiornika Przeczyckiego.
Natomiast ponadnormatywne zawartości manganu, żelaza, cynku i ołowiu można tłumaczyć pochodzeniem geogenicznym, głównie efektem zasilania wodami podziemnymi w górnej części zlewni z kruszconośnych utworów węglanowych.
Wysokie, często ponadnormatywne stężenia żelaza to wynik oddziaływania nieoczyszczonych lub niedostatecznie oczyszczonych ścieków komunalno-przemysłowych.
Bardzo wysokie ponadnormatywne zanieczyszczenie bakteriologiczne to wynik dopływu do wód nieoczyszczonych lub niedostatecznie oczyszczonych ścieków bytowo-gospodarczych, zasilających punktowo lub obszarowo rzekę.
Należy zwrócić uwagę, że na jakość wód Czarnej Przemszy wpływają w decydujący sposób zanieczyszczenia napływające z gmin znajdujących się w górnej części zlewni.
Dla poprawy jakości wody należy podjąć działania mające na celu przede wszystkim uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenie gminy, a zwłaszcza w rejonie zbiornika Przeczyckiego, gdzie istnieje bardzo duża koncentracja zabudowy. Brak kanalizacji ścieków sanitarnych powoduje, że ścieki i osady ściekowe z gospodarstw domowych i drobnych zakładów (zwłaszcza hodowli, ubojni zwierząt i przetwórstwa mięsa) są odprowadzane do wód i ziemi w sposób niekontrolowany. Oprócz działań inwestycyjnych o bezpośrednim znaczeniu niezbędne jest również podjęcie przedsięwzięć w sferze działań pośrednich, takich jak wzmożenie systemu kontroli od-

prowadzania ścieków z licznych rozproszonych źródeł, likwidacja i rekultywacja nielegalnych wysypisk odpadów, racjonalne nawożenie nawozami sztucznymi i naturalnymi, zwłaszcza pasa gruntów położonych w bezpośrednim sąsiedztwie cieków i zbiorników wodnych, zagospodarowanie rekreacyjne zbiornika w Przeczycach oraz terenów wokół niego.
Działania te są niezbędne, gdyż funkcjonujące na terenie gminy ujęcia wody bazują na wodach poziomu triasowego tworzącego tu Główne Zbiorniki Wód Podziemnych Olkusz - Zawiercie (454) i Lubliniec - Myszków (327), podlegające ochronie tym bardziej, że występują tu wychodnie utworów triasowych, czyli wody podziemne nie są izolowane od zanieczyszczeń z powierzchni terenu.
Na terenie gminy funkcjonuje aktualnie jedna oczyszczalnia ścieków mechaniczno-biologiczna typu Bioblok WS - 400, do której są podłączone wojskowe bloki mieszkalne i garnizon. Przepustowość oczyszczalni wynosi 850 m^3/dobę, a rzeczywisty zrzut ścieków - około 730 m^3/dobę.
Na pozostałym terenie gminy gospodarka ściekowa prowadzona jest przy wykorzystaniu szamb szczelnych, z których ścieki wywożone są samochodami asenizacyjnymi do oczyszczalni w Zawierciu, w Będzinie przy elektrowni Łagisza, a także do oczyszczalni na terenie osiedla mieszkaniowego.

4.10.5. Czystość wód podziemnych

Na terenie gminy Mierzęcice główne poziomy wód podziemnych występują w utworach triasowych - w obrębie dwóch zbiorników wód podziemnych: nr 454 Olkusz-Zawiercie obejmujący część wschodnią gminy i nr 327 Lubliniec-Myszków obejmujący zachodnią część gminy. Granica pomiędzy zbiornikami poprowadzona jest wododziałem III rzędu pomiędzy Czarną Przemszą, a Brynicą. Ponadto w południowej części gminy znajduje się główny zbiornik wód podziemnych w obrębie utworów czwartorzędowych - zbiornik nr 455 Dąbrowa Górnicza.
Na terenie gminy, w południowo-zachodniej części zbiornika GZWP 454 w rejonie Nowej Wsi - Przeczyc stwierdzono występowanie wód pozaklasowych (wg. Klasyfikacji jakości zwykłych wód podziemnych...). Jest to związane z działalnością rolniczą (ponadnormatywne zawartości związków azotu) oraz prawdopodobnym wpływem zanieczyszczeń atmosferycznych, których ogniskiem jest zachodnia i północna część GOP (ponadnormatywne zawartości kadmu i ołowiu).
W triasowej warstwie wodonośnej występuje woda typu wodorowęglanowo-wapniowo-magnezowego w której okresowo występują również jony siarczanowe i chlorkowe. Są to wody twarde o mineralizacji około 400 mg/dm^3.
Wody triasowe na pozostałym terenie gminy charakteryzują się dobrą jakością, pH zawiera się w przedziale 7.3 - 8.2, żelazo 0.0 - 0.3 mg/dm^3 (jedynie w studni w Przeczycach wynosi 0.5 mg/dm^3), mangan 0.0 - 0.07 mg/dm^3 (w studni Przeczycach 0.1 mg/dm^3), amoniak 0.0 - 0.04 mg/dm^3, a azotany 0.31 - 5.0 mg/dm^3 (natomiast w studniach w Zawadzie zawartość azotanów jest podwyższona i wynosi 7.8 - 9.8 mg/dm^3).
Wg klasyfikacji jakości wód podziemnych PIOŚ jest to woda klasy Ib – o wysokiej jakości. Jednak jakość wód ulega pogorszeniu, dotyczy to zwłaszcza wzrostu zawartości siarczanów, chlorków, azotu azotanowego.
Znacznie gorszą jakością charakteryzują się wody z utworów czwartorzędowych, zarówno w dolinach rzek, jak również w czwartorzędowym GZWP 455 Dąbrowa Górnicza, który obejmuje część południową gminy. Występujące tu wody, ze względu na brak izolacji od powierzchni terenu, są bardzo podatne na zanieczyszczenia
Potencjalne ogniska zanieczyszczeń wód podziemnych na terenie gminy można podzielić na: powierzchniowe, liniowe i punktowe. Ogniska powierzchniowe związane są z emisją pyłów i gazów, stosowaniem nawozów, chemizacją rolnictwa. Ogniska liniowe to zanieczyszczone cieki, oraz drogi o intensywnym ruchu samochodowym. Do ognisk punktowych zalicza się doły gnilne, nieszczelne szamba oraz miejsca nielegalnego wysypywania śmieci. Należy zwrócić uwagę, że nieszczelne szamba na terenach zabudowanych, poprzez swoją liczbę, stają się ogniskami powierzchniowymi.

Istotnym elementem zagrażającym jakości wód podziemnych są zbiorniki paliwowe (MPS) zlokalizowane na terenie lotniska, ze względu na ich dużą pojemność - około 3 630 m^3. Obiekty takie powinny mieć wykonaną ocenę oddziaływania na środowisko naturalne, oraz zainstalowaną sieć monitoringu lokalnego dla monitorowania jakości wód podziemnych.
W świetle obowiązujących przepisów prawnych, szczególnej ochronie winny podlegać obszary zasilania ujęć wody - jako strefy ochronne ujęć wód. W tak wyznaczonych strefach obowiązujące przepisy wykluczają lokowanie na ich obszarze obiektów mogących pogorszyć stan środowiska przyrodniczego. Ujęcia wód zlokalizowane na terenie gminy nie posiadają wyznaczonych stref ochrony pośredniej. Dla ujęć będących własnością gminy strefy takie są w trakcie opracowywania.
Na terenie gminy występują również inne obiekty uciążliwe dla środowiska takie jak stacja paliw, kotłownia węglowa, czy zakłady przetwórstwa mięsnego.

4.11 Podsumowanie i wnioski

- Wg J. Kondrackiego obszar gminy Mierzęcice w całości położony jest w północnej części makroregionu Wyżyna Śląska (341.1), w obrębie mezoregionu Garb Tarnogórski (341.12).
- Rzeźba terenu gminy jest odzwierciedleniem inwersyjnej budowy geologicznej tego rejonu, gdzie utwory starsze (wapienie triasowe) tworzą wyniesienia, a utwory młodsze czwartorzędowe wypełniają doliny. Rzeźba terenu gminy w południowej i centralnej części jest wzgórzowa, natomiast w części północnej deniwelacje zanikają tworząc wyrównaną powierzchnię obniżenia Małej Panwi. Charakterystyczne jest stosunkowo duże zróżnicowanie wysokościowe. Różnica wysokości w obrębie gminy wynosi 125.9 m. Ogólnie rzeźba terenu wpływa na kształtowanie się warunków klimatycznych, wodnych i glebowych w obszarze gminy.
- W budowie geologicznej obszaru gminy Mierzęcice biorą udział utwory triasu, jury i czwartorzędu, które odsłaniają się na powierzchni terenu. Utwory te zalegają na osadach karbonu i permu stwierdzonych jedynie wierceniami. Utwory czwartorzędowe to przede wszystkim osady aluwialne zalegające w dolinach rzecznych, wykształcone w postaci żwirów, piasków, mułków i mad. Teren gminy jest silnie poprzecinany uskokami toporowickim, zakamieńskim, brzękowickim, boguchwałowickim, które przebiegają generalnie z północnego-zachodu na południowy-wschód, powodując zapadanie terenu stopniami ku północnemu-wschodowi ku obniżeniu Małej Panwi.
- Gmina charakteryzuje się stosunkowo ubogą bazą surowcową, którą można jedynie wykorzystać na potrzeby lokalne. Są to piaski występujące w rejonie wsi Zadzień. Rejonem prognostycznym występowania surowców węglanowych na skalę przemysłową są: rejon Nowej Wsi - wapienie i Boguchwałowic - dolomity. Jednak obszary te należy traktować jako prognostyczne - wymagające jeszcze szczegółowego rozpoznania geologicznego. Jako obszary prognostyczne, tereny te powinny być chronione przed zainwestowaniem. Uruchomienie eksploatacji wymaga wdrożenia procesów koncesyjnych (udokumentowanie zasobów, koncesja na eksploatację).
- Warunki glebowe są dość korzystne. Przeważają gleby wytworzone na wapieniach - rędziny, gleby brunatne, oraz bielice. Jednak w gminie Mierzęcice rolnictwo nie jest funkcją wiodącą, ze względu na przestarzałą strukturę gospodarstw rolnych oraz duży odsetek odłogów i ugorów obejmujących grunty orne (25 %). Nie bez znaczenia jest również skażenie gleb metalami ciężkimi.
- Pod względem hydrograficznym, omawiany obszar należy do dorzecza Czarnej Przemszy (zlewnie II rzędu) i Brynicy (zlewnia III rzędu) W ocenie ogólnej wody Czarnej Przemszy nie odpowiadają dopuszczalnym normom, podobnie zanieczyszczone są wody zbiornika Przeczyckiego.
- Cały obszar zlewniowy Brynicy objęty jest ochroną prawną – tereny odwadniane przez Brynicę i zbiornik Kozłowa Góra, ustanowione zostały jako strefa ochronna ujęcia wody pitnej

w Kozłowej Górze, eksploatowanego przez Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów w Katowicach. Potok Ożarowicki i jego zlewnia znajdują się w strefie ochrony pośredniej zbiornika Kozłowa Góra.

- Ze względu na retencyjną funkcję zbiornika Przeczyckiego zlokalizowanego na Czarnej Przemszy teren gminy nie jest zagrożony powodzią. W czasie powodzi w 1997 roku podtopieniu uległy jedynie 33 gospodarstwa.
- Wody podziemne: na terenie gminy występuje zasadniczo jeden poziom użytkowy - w utworach triasowych. Teren gminy w całości znajduje się w obrębie Głównych Zbiorników Wód Podziemnych Olkusz - Zawiercie (454) i Lubliniec - Myszków (327) wieku triasowego. Jedynie w części południowej znajduje się GZWP Dąbrowa Górnicza (455) - czwartorzędowa dolina kopalna - jednak na terenie gminy nie ma ujęć ujmujących wodę z tego zbiornika. Poziom triasowy stanowi bazę dla zaopatrzenia w wodę istniejących wodociągów lokalnych. Wody triasowe charakteryzują się dobrą jakością. Jako priorytetowe należy uznać działania na rzecz ochrony zasobów wodnych, ze względu na położenie gminy na terenie GZWP, oraz brak izolacji zbiorników wód podziemnych od powierzchni terenu. Dlatego konieczne jest:
  - uporządkowanie gospodarki ściekowej poprzez budowę kanalizacji i oczyszczalni ścieków
  - wyznaczenie stref ochronnych ujęć wód w oparciu o Rozporządzenie Ministra OŚZNiL z dnia 5 listopada 1991 roku (Dz.U. Nr 116, poz.504)
  - uwzględnienie wyznaczonych stref w opracowywanych planach zagospodarowania przestrzennego
  - likwidacja nielegalnych składowisk odpadów.
- Najcenniejszym składnikiem szaty roślinnej gminy Mierzęcice są występujące w jej północnej części lasy, oraz biocenozy łąkowe i wodne występujące w dolinach rzek Czarnej Przemszy i Pagor na południu gminy oraz na Trzoni na północy gminy. Całość lasów państwowych znajdujących się na terenie gminy zaliczono do lasów ochronnych ze względu na uszkodzenia przez przemysł, oraz na strefę ochronną wokół miast. Na terenie gminy nie występują szczególne formy ochrony przyrody.
- Klimat naturalny gminy jest korzystny zarówno dla rozwoju rolnictwa, osadnictwa jak i wypoczynku.
- Reasumując, do korzystnych uwarunkowań przyrodniczych należą:
  - zlokalizowany na terenie gminy zbiornik Przeczycki oraz duże możliwości wykorzystania jego rekreacyjnej funkcji
  - korzystne warunki klimatyczne - główny atut dla rozwoju turystyki
  - malowniczość krajobrazu - obszary wysoczyzn przedzielonych dolinami rzek odznaczają się wysokimi walorami krajobrazowymi predystynując te rejony do rozwoju turystyki i rekreacji.
- Do słabych stron należą:
  - zanieczyszczone wody Czarnej Przemszy ograniczające możliwości korzystania z wypoczynku nad wodą, dotyczy to zwłaszcza wody w zbiorniku Przeczyckim
  - brak sieci kanalizacyjnej, co w znacznym stopniu może wpływać na pogorszenie stanu środowiska naturalnego, poprzez zanieczyszczanie wód podziemnych z nieszczelnych szamb
  - zbyt mała powierzchnia lasów.

4.12 Rolnictwo

4.12.1 Charakterystyka rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Rolnictwo nie jest wiodącą funkcją gminy Mierzęcice. Decyduje o tym niska jakość gleb, przestarzała struktura gospodarstw rolnych, charakteryzująca się dużym rozdrobnieniem gospodarstw (średnia wielkość indywidualnego gospodarstwa rolnego wynosi 2.6 ha), niedoinwestowanie techniczne.

Mieszkańcy gminy przez dziesięciolecia zatrudnieni byli przede wszystkim w górnictwie i przemyśle GOP. Gospodarka rolna produkowała przede wszystkim na własne potrzeby. Tylko dla nielicznych gospodarstw rolnych sprzedaż produktów rolnych stanowiła i stanowi zasadnicze źródło utrzymania.

Ogółem użytków rolnych wg stanu na dzień 31 grudnia 1999 roku było 3547 ha (69.2 % powierzchni ogólnej). Lasy zajmują jedynie 800 ha, co stanowi 15.6 % powierzchni ogólnej. Łąki i pastwiska trwałe zajmują 582 ha, co stanowi 11.3 % powierzchni gminy. Wody stanowią blisko 4 % powierzchni ogólnej gminy zajmując 202 ha.

Jak już zaznaczono wcześniej gmina charakteryzuje się rozdrobnieniem gospodarstw rolnych. Wyposażenie rolnictwa w maszyny rolnicze jest dobre, na 1 ciągnik przypada 8.7 ha użytków rolnych. W uprawie dominuje uprawa zbóż i traw (po około 40 % powierzchni gruntów ornych). Następny co do wielkości areał zajmują ziemniaki - odpowiednio 13.1 %. W produkcji zwierzęcej wiodącym kierunkiem jest hodowla bydła (mleczno-opasowa).

Strukturę użytków gruntowych przedstawia tabela 1.

Tabela 1

Struktura użytków gruntowych uwidocznionych w operacie ewidencji gruntów według stanu na dzień 31 grudnia 1999 r.

Lp.	wyszczególnienie	powierzchnia	
		ha	%
1	Użytki rolne łącznie	3547	61.9
	Grunty orne	2825	49.4
	Sady	140	2.4
	Łąki trwałe	363	6.3
	Pastwiska trwałe	219	3.8
2	Lasy i tereny zadrzewione	800	14.1
3	Wody płynące i rowy	202	3.5
4	Drogi	95	1.6
5	Tereny zabudowane	345	6.0
6	Tereny różne	736	12.9
	Ogółem powierzchnia	5725	100

Warunki glebowe i kompleksy rolniczej przydatności gleb

Gleby w gminie Mierzęcice charakteryzują się średnią klasą bonitacyjną. Przeważają gleby klas IV (IV a i IV b), wysoki jest też udział gleb klasy V i VI. Sporadycznie występują gleby klasy III b (Nowa Wieś). Użytki zielone występują głównie na glebach klasy IV, V i VI.

Kompleks 2 - pszenny dobry tworzą gleby klasy III a i III b. W gruntach ornych gminy stanowią one niewielki procent (3,3 %). Gleby tego kompleksu występują wyspowo w południowej części

gminy - sołectwa: Mierzęcice, Zawada, Sadowie, Przeczyce, Tworzące ten kompleks rędziny kredowe i gleby brunatne posiadają nieco wadliwe stosunki powietrzno-wodne.
Gleby **kompleksu 3** - pszennego wadliwego, obejmują różne jednostki glebowe w typie gleb brunatnych i rędzin. Są to gleby w klasach IV a, IV b i V, a lokalnie klasy VI (35,3 % użytków ornych). Wadliwość gleb tego kompleksu polega na okresowym niedoborze wilgoci, wynikającym albo z położenia na większych stokach (powyżej 6 % nachylenia), albo płytkiego zalegania podłoża silnie przepuszczalnego.
Kompleks 4 - pszenno-żytni lub żytni bardzo dobry występuje wyspowo na terenie sołectw: Mierzęcice, Najdziszów, Nowa Wieś, zajmując jedynie 0,8 % użytków ornych. Tworzą go gleby klasy IV b wytworzone na podłożu piasków gliniastych mocnych całkowitych lub piasków gliniastych. Wskutek odpowiedniego nawożenia i agrotechniki stosowanych przez dłuższy okres czasu, gleby te osiągają wyższy stopień kultury, co daje możliwość uprawy roślin jak w kompleksach pszennych.
Kompleks 5 - żytni dobry zajmuje 11,6 % areału gruntów ornych. Gleby tego kompleksu występują we wszystkich sołectwach gminy, jednak największym areałem w sołectwach Przeczyce i Toporowice. Tworzą go gleby klasy IV a i IV b. Kompleks ten obejmuje rędziny mieszane z piaskiem lekkim oraz rędziny namyte. Gleby tego kompleksu nadają się dobrze pod uprawę żyta, ziemniaków, kukurydzy, esparcety siewnej i inkarmatki, a w dobrych warunkach nawet lucerny mieszańcowej i komonicy zwyczajnej.
Kompleks 6 - żytni słaby zajmuje największy areał gruntów ornych (36,6 %). Kompleks ten obejmuje rędziny mieszane i rędziny kredowe (klasy IV b i V). Gleby tego kompleksu prawie w całości, z uwagi na niezbyt wielką miąższość i dużą ilość szkieletu wapiennego w profilu glebowym, są trudne do uprawy.
Kompleks 7 - żytni bardzo słaby (żytnio-łubinowy). Kompleks ten obejmuje 9,2 % areału gruntów ornych i występuje głównie w sołectwach: Nowa Wieś, Mierzęcice i Boguchwałowice. Tworzą go gleby klasy IV w typie rędzin średnich i ciężkich. Rędziny nadają się jedynie do upraw lucerny, esparcety, koniczyny rożkowej i przelotu. W dobrych warunkach na rędzinach tych można uprawiać również pszenicę, a na lekkich - żyto.
Kompleks 8 i 9 - zbożowo-pastewny mocny i słaby. Tworzą go rędziny kredowe, marglowe, silnie zwięzłe, okresowo podmokłe, wymagające odwodnienia. Kompleksy te występują tylko na terenie sołectw Przeczyce i Toporowice. Zajmują odpowiednio 1,4 i 1,8 % areału gruntów ornych gminy.
W obrębie dolin rzecznych występują gleby mułowo-torfowe i murszowate. Są to gleby **2 kompleksu użytków zielonych**. Gleby tego kompleksu występują w dolinie rzeki Czarnej Przemszy na terenie sołectw: Toporowice i Przeczyce.
Lokalnie gdy klasa użytków zielonych spada do VI, wchodzą one w **kompleks 3 użytków zielonych**. Ich udział w powierzchni użytków zielonych jest stosunkowo niewysoki i wynosi 27 %.
Grunty rolniczo nieprzydatne przeznaczono pod zalesienie. Gleby te położone są na mocno nachylonych stokach (sołectwo Boguchwałowice) lub na terenach podmokłych (sołectwo Przeczyce).
Zróżnicowanie kompleksów rolniczych w gminie przedstawiono na planszy w skali 1:10 000.
Biorąc pod uwagę wskaźniki bonitacyjne, które przesądzają o możliwościach rozwoju rolnictwa, takie jak: jakość gleb, agroklimat i rzeźba terenu, gmina przedstawia się niekorzystnie zarówno na tle zarówno innych województw, jak i kraju.
Waloryzację rolniczej przestrzeni produkcyjnej gminy Mierzęcice na tle byłych województw katowickiego i częstochowskiego oraz kraju przedstawia tabela 2.
W gminie przeważają grunty klasy IV i V - łącznie około 90 % powierzchni gruntów ornych gminy. Również jeśli chodzi o klasy bonitacyjne gmina „wyróżnia” się niekorzystnie nie tylko na tle kraju, ale i byłych województw katowickiego i częstochowskiego.

Tabela 2

Jednostka terytorialna	Wskaźnik bonitacji				Ogólny wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej
	jakość przydatności rolniczej	agroklimatu	rzeźby terenu	warunków wodnych	
Gmina Mierzęcice	41.5	11.2	4.0	1.2	57.9
b.woj.katowickie	50.5	11.9	3.9	2.6	68.9
b.woj.częstochowskie	42.0	12.0	3.8	2.1	59.9
Polska	49.5	9.9	3.9	3.3	66.6

Źródło: T.Witek - Waloryzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej Polski wg gmin, IUNiG Puławy 1993

Jakość gleb w gminie na tle byłych województw katowickiego i częstochowskiego oraz kraju przedstawia tabela 3.

Tabela 3

Jednostka terytorialna		klasy bonitacyjne gruntów						Razem grunty orne
		I	II	III	IV	V	VI	
Gmina Mierzęcice *	%	-	-	1.4	48.0	40.2	10.4	100
b.woj.katowickie	%	0.5	2.8	25.3	43.7	21.6	6.1	100
b.woj.częstochowskie	%	-	0.2	9.2	41.9	32.8	15.9	100
Polska	%	0.5	3.3	24.8	39.1	20.3	12.0	100

Źródło: T.Witek - Waloryzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej Polski wg gmin, IUNiG Puławy 1993
* Źródło: dane Urzędu Gminy

4.12.2 Warunki społeczno-ekonomiczne

Użytkowanie gruntów

W strukturze użytkowania ziemi udział gruntów ornych wynosi 80 % użytków rolnych. Udział trwałych użytków zielonych (łąki i pastwiska) wynosi 16.5 % powierzchni użytków rolnych i jest wyższy niż w byłych województwach katowickim (11.2 %) i częstochowskim (14.7 %).

Gminę charakteryzuje rozdrobnienie ziemi. Według stanu na 1999 rok w gminie były 1348 gospodarstwa, które stanowiły źródło utrzymania dla 2635 osób. Na 100 ha użytków rolnych indywidualnych gospodarstw rolnych obsada siły roboczej wynosi 72 osoby. Wysoki wskaźnik osób utrzymujących się z rolnictwa wynika z faktu, że zaliczono tu również osoby pracujące poza rolnictwem, a także osoby w wieku emerytalnym i pobierające renty

Liczba osób utrzymujących się prawie wyłącznie z rolnictwa jest szacowana na około 30 osób (tj. 12 gospodarstw). Tak więc przytłaczająca większość to gospodarstwa produkujące na samozaopatrzenie. Dochody uzyskiwane są z działalności pozarolniczej.

Struktura własnościowa

Udział sektora prywatnego w ogólnej powierzchni gminy stanowi blisko 75 % Do gospodarstw indywidualnych należy 100 % sadów oraz 40.4 % powierzchni lasów i ponad 90 % użytków zielonych.

Według danych z ewidencji gruntów stan własności przedstawia się następująco:

- indywidualne gospodarstwa rolne	3658.12 ha	tj.	63.9 % gminy
- wspólnoty	336.10 ha	tj.	5.9 % gminy
- inne grunty indywidualne	292.00 ha	tj.	5.1 % gminy
- grunty komunalne	84.15 ha	tj.	1.5 % gminy
- grunty spółdzielcze	50.43 ha	tj.	0.9 % gminy
- lasy państwowe	444.53 ha	tj.	7.8 % gminy

- grunty państwowe (AWRSP)	562.55 ha	tj.	9.8 % gminy
- państwowe wody i rowy	202.00 ha	tj.	3.5 % gminy
- drogi publiczne i inne drogi będące w powszechnym korzystaniu	95.00 ha	tj.	1.6 % gminy

Struktura demograficzno-społeczna

Około 48 % mieszkańców gminy to ludność użytkująca gospodarstwa rolne. Indywidualne gospodarstwa rolne w gminie Mierzęcice są nadmiernie rozdrobnione. Średnia powierzchnia indywidualnego gospodarstwa rolnego wynosi 2.6 ha.

Aż 95 % gospodarstw nie przekracza powierzchni 5 ha. Gospodarstw o powierzchni powyżej 7 ha jest 1.3 %. Taka struktura gospodarstw rolnych nie pozwala na zapewnienie dostatecznego poziomu dochodów, co zmusza właścicieli do łączenia pracy w gospodarstwie z pracą poza rolnictwem. Występuje wysoka obsada siły roboczej indywidualnych gospodarstw rolnych, która wynosi 103 osoby na 100 ha użytków rolnych.

Zdecydowana większość gospodarstw produkuje na samozaopatrzenie, nie wchodząc praktycznie na rynek ze swoją produkcją. Ten typ gospodarowania dominuje i stanowi swoisty hamulec przemian strukturalnych na wsi. Gospodarstwa te nie uwalniają ziemi niezbędnej dla gospodarstw towarowych. Struktura i wielkość produkcji w tych gospodarstwach, dostosowane są do wewnętrznych potrzeb rodziny i z reguły nie ulegają większym zmianom. W gospodarstwach tych dominuje tradycyjny system produkcji. Jest to produkcja ekstensywna (małe nakłady rzeczowe i finansowe, duże nakłady pracy) podlegająca dużym wahaniom w zależności od przebiegu warunków agrometeorologicznych.

Szczegółową strukturę indywidualnych gospodarstw rolnych przedstawia tabela 4

Tabela 4

Liczba gospodarstw i powierzchnia użytków rolnych wg grup obszarowych

Udział	do 2 ha		2 - 5 ha		5 - 7 ha		> 7 ha		Ogółem liczba
	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	
w liczbie gospodarstw	709	52.6	575	42.6	47	3.5	17	1.3	1348

Źródło: dane Urzędu Gminy

Dążyć należy do umacniania rodzinnych gospodarstw rolnych wielkotowarowych. Temu celowi powinny służyć wszelkie działania zmierzające do:

- zmiany struktury ludności czynnej zawodowo, polegające na zmniejszeniu zawodowo czynnych w rolnictwie
- popierania uzupełniających pozarolniczych kierunków produkcji w istniejących, względnie organizujących się podmiotach gospodarczych (turystyka, agroturystyka) - patrz rozdział 5.4.1.

Stan idealny byłby osiągnięty wtedy, gdyby gospodarstwo rodzinne, przy współczesnym poziomie techniki i technologii, posiadało kilkadziesiąt hektarów.

4.12.3 Produkcja roślinna i zwierzęca

Produkcja roślinna

W strukturze zasiewów dominują zboża i trawy (koniczyna, lucerna, mieszanki) zajmujące odpowiednio 40.4 i 40.7 % powierzchni zasiewów.

Powierzchnię i strukturę zasiewów w gminie przedstawia tabela 5.

Tabela 5

Jednostka terytorialna		zasiewy								
		razem	zboża		ziem-niaki	buraki	kuku-rydza	warzywa	tru-skawki	trawy
			razem	w tym pszenica						
Gmina Mierzę-cice	ha	2825	1140	350	370	65	60	40.0	2	1148
	%	100	40.4	30.7	13.1	2.3	2.1	1.4	-	40.7

Źródło: dane Urzędu Gminy

Produkcja zwierzęca

Porównując jednostki przeliczeniowe, w strukturze pogłowia dominuje chów bydła. Stanowi ono ponad 90 % pogłowia przeliczonego na SD, przy czym krowy stanowią ponad 1/3 ogólnej liczby sztuk dużych. Drugą pozycję zajmuje trzoda chlewna - 6.4 % pogłowia wyrażonego w SD. Konie stanowią zaledwie niecały 1 % (0.94 %) pogłowia SD.

Tabela 6

Inwentarz żywy w gospodarstwach

Jednostka terytorialna	liczba zwierząt (szt. fizyczne)					przeliczeniowe sztuki duże	
	bydło		trzoda	konie	owce	ogółem	na 100 ha UR
	ogółem	w tym krowy					
Gmina Mierzę-cice	1600	650	600	12	18	1398	49.4

Źródło: dane Urzędu Gminy

Współczynniki przeliczeniowe: konie - 1.10
bydło - 0.80
trzoda - 0.15
owce - 0.08.

Obsada zwierząt wynosi w gminie średnio 49.4 SD/100 ha UR.
Optymalna obsada zwierząt wynosi 100 SD/100 ha UR.

Tabela 7

Obsada zwierząt na 100 ha UR w gminie Mierzęcice

Jednostka terytorialna	liczba zwierząt (szt. fizyczne)/na 100 ha UR					obsada SD/na 100 ha UR
	bydło	w tym krowy	trzoda chlewna	konie	owce, kozy	
Gmina Mie-rzęcice	45.1	18.3	16.9	0.34	0.51	39.4

Źródło: dane Urzędu Gminy

4.12.4 Analiza i ocena warunków przyrodniczych i ekonomicznych - propozycja zmian

- Rolnictwo w gminie Mierzęcice produkuje głównie na tzw. samozaopatrzenie.
- Dominującymi kompleksami przydatności rolniczej gruntów ornych są kompleksy: **3** - pszenny wadliwy i 6 - żytni słaby.
- Lesistość gminy jest ponad dwukrotnie niższa (14 %) niż w województwie śląskim (32 %).
- Gospodarstwa rolne są nadmiernie rozdrobnione, średnia powierzchnia indywidualnego gospodarstwa wynosi 2.6 ha.
- Dominującym sektorem własności ziemi jest sektor indywidualny. Powszechne jest zjawisko dwuzawodowości.
- Na 100 ha użytków rolnych indywidualnych gospodarstw rolnych obsada siły roboczej wynosi 72 osoby.

- System zbożowo-hodowlany jest głównym kierunkiem dla produkcji rolnej.
- Obsada bydła jest stosunkowo wysoka - 56 szt./100 ha (w powiecie - 36 szt./100 ha).
- Gospodarka rolna winna się rozwijać nadal w oparciu o sektor indywidualny, w którym powinno się zmniejszyć ilość osób czynnych zawodowo w rolnictwie.
- Bardzo liczna w gminie grupa niewielkich gospodarstw nie odgrywa i jeszcze długo nie będzie odgrywać większej roli w rozwoju rolnictwa. Równocześnie ta grupa gospodarstw pozwala egzystować znacznej ilości ludzi, dla których nie ma przyszłości w rolnictwie, łagodząc skutki bezrobocia.
- Gospodarstwa te w sumie dysponują znacznym potencjałem produkcyjnym (ziemia, siła robocza, budynki, maszyny), jednak nie decydują o poziomie i wielkości produkcji rolnej. Pełnią bardzo ważną rolę społeczną, ale są hamulcem restrukturyzacji i modernizacji rolnictwa.
- Rozwój i unowocześnienie rolnictwa może mieć i będzie miało miejsce w dużych rozwojowych gospodarstwach towarowych. W gminie tylko około 12 gospodarstw utrzymuje się wyłącznie z rolnictwa. W gminie Mierzęcice zaledwie 1.3 % gospodarstw dysponuje powierzchnią ponad 7 ha. Tylko te gospodarstwa mają szansę unowocześniać swoją produkcję i będą mogły podjąć konkurencję z rolnictwem Unii Europejskiej.
- Szansą rozwoju rolnictwa jest rozwój w kierunku mleczno-hodowlanym oraz uprawy warzyw i owoców w gospodarstwach specjalistycznych (uprawa pod szkłem, w tunelach foliowych) dla potrzeb aglomeracji śląskiej i coraz liczniejszych grup wypoczywających na terenie gminy.

Biorąc pod uwagę uwarunkowania produkcji rolnej w gminie Mierzęcice (bardzo duże rozdrobnienie gospodarstw, prawie nieistniejący rynek ziemi, przeludnienie wsi, ukierunkowanie produkcji prawie wyłącznie na samozaopatrzenie, niedoinwestowanie techniczne, niska wydajność), należy dążyć do koncentracji ziemi i koncentracji produkcji oraz do dostosowania produkcji do rynków zbytu.

4.12.5 Uwarunkowania wewnętrzne i wynikające z nich problemy rozwoju rolnictwa

Elementy ograniczające rozwój rolnictwa

Podstawowym problemem wsi na obszarze gminy Mierzęcice jest przeludnienie agrarne i rozdrobnienie gospodarstw, w wyniku czego zasoby pracy nie są efektywnie wykorzystane. Jest to ukryte bezrobocie na dużą skalę, a jego przezwyciężenie wymaga stworzenia nowych stanowisk pracy.

W szczególności czynnikami ograniczającymi rozwój rolnictwa są:

- niedostateczne wykorzystanie gleb, zgodnie z ich możliwościami produkcyjnymi, to jest z określonymi kompleksami przydatności rolniczej gleb
- słaby obrót ziemią
- duże rozdrobnienie indywidualnych gospodarstw rolnych o niewielkiej powierzchni
- duży wskaźnik zatrudnienia w rolnictwie
- brak wystarczających środków kredytowych
- trudności w określeniu wielkości programowych zaplecza technicznego obsługi rolnictwa z uwagi na nieustabilizowaną sytuację rozwoju kierunków produkcyjnych, organizacyjnych i poziomu techniki
- nieufność do wspólnych przedsięwzięć gospodarczych o charakterze długookresowym.

Atuty rozwoju rolnictwa

Rolnictwo gminy Mierzęcice wymaga szybkiego przygotowania do restrukturyzacji. Rolnicy muszą uzyskać w tym względzie szeroką pomoc przede wszystkim od władz regionalnych i rządowych. Czynnikami sprzyjającymi rozwojowi rolnictwa są m.in.:

- bliskość dużych rynków zbytu
- znaczne zasoby mieszkaniowe ludności rolniczej

- dość duże zainwestowanie w trwałe obiekty budowlane związane z rolnictwem
- znaczne zasoby siły roboczej – po części obytej z nowoczesnym stylem pracy
- silne poczucie tożsamości lokalnej.

4.12.6 Zewnętrzne uwarunkowania rozwoju rolnictwa

Na rozwój rolnictwa gminy znaczący wpływ mają uwarunkowania zewnętrzne, a w szczególności:

- istnienie dużych rynków zbytu
- pozytywny wpływ ma bogate dziedzictwo historyczne i kulturowe Śląska
- wpływ niekorzystny ma:
  - ograniczoność środków i kompetencji samorządu terytorialnego
  - niski stopień integracji rolnictwa z gospodarką narodową
  - niedorozwój instytucji rynku rolnego (marketingu, hurtu, skupu produktów)
  - ogólnokrajowe uwarunkowania braku korzystnej dla rozwoju rolnictwa polityki finansowej.

5. OCENA STANU ISTNIEJĄCEGO W ZAKRESIE UWARUNKOWAŃ SPOŁECZNO-GOSPODARCZYCH

5.1 Powiązania wewnętrzne gminy

Strukturę przestrzenną wewnętrzną należy uznać za spójną. Stanowią ją obszary 9 miejscowości wiejskich z największą - o charakterze małomiasteczkowym - Mierzęcicami, jako ośrodkiem gminnym z koloniami Łubne, Niwiska i Zadzień.
Układ zabudowy wzdłuż dróg (ulicówki) o małym stopniu rozproszenia śródpolnego powoduje, że podziały administracyjne na poszczególne sołectwa wydają się być sztuczne. Przykładem tego są Mierzęcice, Przeczyce, Sadowe, Toporowice. Również granice gminy oparte o historyczne i obecne własności są dość sztuczne, np. enklawa terenu na północ od gminy, od wsi Zendek-Ostrowy (w gminie Ożarowice), część osiedla obsługi lotniska z zabudową mieszkaniowo-usługową na terenie gminy Ożarowice, południowy cypel wsi Toporowice.
Wewnętrzne powiązania dotyczą przede wszystkim obsługi mieszkańców i podmiotów gospodarczych na poziomie elementarnym i podstawowym, począwszy od administracji (Urząd Gminy) poprzez usługi publiczne (oświata i wychowanie, służba zdrowia, kultura, finanse i ubezpieczenia, poczta, policja) oraz usługi typu rynkowego np. handel, gastronomia, usługi bytowe, usługi produkcyjne. Ważnymi w skali gminy (oprócz Mierzęcic) ośrodkami obsługi z racji swojego potencjału demograficznego, powierzchni (zasięgu obsługi) i różnorodności rodzajowej placówek są wsie Przeczyce i Nowa Wieś z wyraźnie wyodrębnioną częścią wojskowo-lotniskową, w granicach administracyjnych Nowej Wsi.
Ośrodkiem obsługi o znaczeniu ponadgminnym jest pobliskie miasto Siewierz będące dla gminy Mierzęcice m. in. węzłem komunikacyjnym – droga krajowa szybkiego ruchu Katowice – Warszawa, linia kolejowa Tarnowskie Góry – Siewierz – Zawiercie, ale również ośrodkiem usług z zakresu oświaty ponadpodstawowej, specjalistycznej służby zdrowia, kultury itp. Ośrodkiem obsługi wyższego rzędu zwłaszcza administracyjnego jest miasto powiatowe Będzin.

Powiązania gminy z Górnośląskim Okręgiem Przemysłowym dotyczą głównie:

- rynku pracy – ponad 90% pracującej poza rolnictwem ludności gminy znajduje zatrudnienie poza gminą, głównie w przemyśle ale również w strefie usług (Będzin, Dąbrowa Górnicza, Zawiercie, Siewierz, Tarnowskie Góry),
- infrastruktury technicznej, przede wszystkim komunikacyjnej na linii Tarnowskie Góry – Siewierz (drogowej i kolejowej), Będzin (drogowej), Pyrzowice (lotniczej) ale również energetycznej, wodociągowej, telekomunikacyjnej,
- świadczenia usług o charakterze ponadpodstawowym przez placówki znajdujące się w pobliskich miastach GOP-u (oświata ponadpodstawowa, szkolnictwo wyższe i półwyższe, specjalistyczna służba zdrowia, hospitalizacja, kultura, handel specjalistyczny, usługi bytowe specjalistyczne, sport itp.),
- obsługi administracji powiatowej – siedziba Starosty, Samorządowej Rady Powiatu, ale również obsługi bankowej, ubezpieczeń społecznych, doradztwa biznesowego, urzędu skarbowego, izby obrachunkowej, sądu i prokuratury, kuratorium oświaty, zawodowej straży pożarnej, Sanepidu i innych administracyjnych służb specjalnych. Na terenie GOP - u (głównie Katowice) znajdują się instytucje administracji państwowej i samorządowej o charakterze regionalnym oraz cały szereg instytucji, organizacji i związków społecznych.
- rynku zbytu produktów rolnych tak w ramach skupu płodów rolnych, kontraktacji jak również rynku tzw. „bazarowego”,
- zaopatrzenia dla sfery produkcyjnej tak dla rolnictwa jak i drobnej wytwórczości i rzemiosła produkcyjnego.

Istnieją również powiązania odwrotne, które dotyczą „ekspansji" GOP-u na teren gminy. Dotyczy to przede wszystkim:

- rozwoju podmiejskiej, głównie świątecznej rekreacji i wypoczynku w oparciu o walory krajobrazowo-przyrodnicze gminy takie jak: zespoły leśne, zalew Przeczycko-Siewierski, otwarte przestrzenie pól, jak również powiązania rodzinne (odwiedziny) głównie w okresie letnim z przesunięciem sezonu na okres jesienny ze względu na np.: grzybobranie, szkolne rajdy wędrówkowe, wędkarstwo,
- kultywowania i rozwoju myślistwa na obszarach dzierżawionych przez koła łowieckie aglomeracji katowickiej,
- wzrastającej tendencji do osiedlania się mieszkańców miast na terenach gminy (podmiejskich a właściwie podaglomeracyjnych) choćby ze względu na niewielkie odległości komunikacyjne, walory przyrodnicze, zdrowotne i różnice w cenie gruntów i cenie pracy,
- chęci lokalizacji tzw. domów letniskowych zwłaszcza w otoczeniu zbiornika wodnego i w południowej części gminy,
- lokowania drobnych zakładów rzemieślniczych, wytwórczych i usługowych tak poprzez powiązania rodzinne, jak również ze względu na tańszą siłę roboczą, mniejsze obciążenia podatkowe i medialne, bliskość dużego rynku zbytu.

Powiązania te wynikające głównie z bliskiego sąsiedztwa aglomeracji katowickiej i położenia gminy Mierzęcice w jej strefie podmiejskiej należy uznać za bardzo pozytywne i zgodne nie tylko z ogólnopolską ale i światową tendencją rozwoju stref wokół znaczących ośrodków miejskich.
W załączonej tabeli zaprezentowano wybrane dane porównawcze gminy Mierzęcice na tle mikroregionu (powiat będziński), które obrazują pozycję gminy w nowym układzie administracyjnym oraz ogólną sytuacją gminy pod względem gospodarczym i społecznym.
W skali makroregionalnej gmina Mierzęcice nie odgrywa znaczącej roli z uwagi na swój mały potencjał demograficzny, gospodarczy i powierzchnię.

Wyjściowe dane porównawcze – gmina Mierzęcice na tle mikroregionu

L.p.	**Wyszczególnienie**	**Gmina Mierzęcice**	**Powiat będziński**	**Udział gminy w skali powiatu i województwa**
1	2	3	4	5
1.	**DEMOGRAFIA**			
1.1	liczba ludności ogółem	7 539	148 695	5,1% woj. 0,15%
1.2	struktura wieku: -przedprodukcyjny -produkcyjny -poprodukcyjny	 1 708 22,7% 4 679 62,1% 1 152 15,2%	 20,4% 63,0% 16,6%	 woj. 18,9% woj. 67,7% woj. 13,4%
1.3	gęstość zaludnienia osób na 1 km2	148	449	woj. 397
1.4	przyrost naturalny osób na 1000 ludności	+ 0,3	- 4,7	woj. – 0,5
1.5	saldo migracji osób na 1000 ludności	- 0,4	- 0,1	woj. – 1,5
2.	**POWIERZCHNIA**			
2.1	powierzchnia gruntów ogółem w ha	3 547	33 142	15,4%
2.2	udział użytków rolnych w powierzchni ogółem	61,9%	59,2%	woj. 50,4%
3.	**GOSPODARKA**			
3.1	ilość zarejestrowanych podmiotów gospodarczych	486	11 800	4,1%
3.2	pracujący poza rolnictwem indywidualnym na terenie	612	32 633	1,2% woj. 0,0%

L.p.	Wyszczególnienie	Gmina Mierzęcice	Powiat będziński	Udział gminy w skali powiatu i województwa
1	2	3	4	5
3.3	liczba bezrobotnych	399	5 384	7,4% woj. 0,3%
3.4	stopa bezrobocia	8,5	9,5	woj. 7,2
4.	**FINANSE**			
4.1	dochody budżetów gminy na 1 mieszkańca w zł	853,3	1 058,9	woj. 1 214,6
	wydatki budżetów gminy na 1 mieszkańca w zł	878,7	1 171,6	woj. 1 242,3
5.	**MIESZKALNICTWO**			
5.1	ilość mieszkań ogółem	1 955	54 666	3,4%
5.2	ilość mieszkań na 1000 ludności	259,3	367,6	
5.3	m^2 pow. użytk. na 1 mieszkanie	22,4	21,8	woj. 20,0
6.	**INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA**			
6.1	oświata: przedszkola dzieci w przedszkolu szkoły podstawowe uczniowie	 6 146 6 841	 53 3 560 46 14 045	 11,3% 4,1% 13,0% 6,0%
6.2	ochrona zdrowia: przychodnie i ośrodki zdrowia apteki	 1 1	 24 38	 4,2% 2,6%
6.3	kultura: biblioteki	5	34	14,7%
6.4	turystyka: ilość miejsc noclegowych	482	622	77,5%
6.5	łączność: placówki pocztowe abonenci telefoniczni na 1000 mieszkańców	2 129	29 221	6,9% woj. 213
6.6	ilość samochodów osobowych na 1000 mieszkańców	237	248	woj. 242

Źródło:
Województwo śląskie w 1998 roku
Ważniejsze dane o: województwie, powiatach, gminach,
Urząd Statystyczny w Katowicach 1999 r.
(dane przeliczone wg obecnego podziału administracyjnego)

5.2 Uwarunkowania rozwoju

Do ważniejszych uwarunkowań rozwoju zalicza się zjawiska wynikające z: rozwoju demograficznego, ogólnego stanu gospodarki i systemu oddziaływania na gospodarkę, współzależności z sąsiednimi gminami i szerszym otoczeniem, w tym z aglomeracją śląską, a także uwarunkowania wynikające z problemów rozwojowych, możliwości ich rozwiązywania i własnych środków finansowych oraz środków zewnętrznych

5.2.1 Uwarunkowania demograficzne

Do tego rodzaju uwarunkowań zalicza się:
- malejący przyrost naturalny (trend wieloletni),
- zmiany w strukturze wieku ludności (zmniejszenie się liczby dzieci, stabilizacja liczby młodzieży, stabilizacja liczby ludności w wieku produkcyjnym z okresowymi wahaniami in plus lub in minus, dynamiczny wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym),
- wzrost zasobów siły roboczej szukającej zatrudnienia,
- ujemne saldo migracji ludności stałej i czasowej,
- dylemat zagospodarowania siły roboczej w sektorach pozarolniczych.

5.2.2 Uwarunkowania związane z bazą ekonomiczną

Zdolność rozwojowa gminy Mierzęcice zdeterminowana jest nie tylko przez istniejący potencjał gospodarczy, jego strukturę i stopień wykorzystania, ale także przez zdolności rozwojowe regionu i całego kraju. Stan wyjściowy gospodarki gminy określają takie niekorzystne cechy jak:

- wysokie koszty wytwarzania związane m.in. ze stanem układu komunikacyjnego kosztownym poborem i dosyłem wody, energii, łączy telekomunikacyjnych, kosztownym i nieefektywnym pozyskiwaniem energii cieplnej, brakiem systemu kanalizacyjnego i utylizacji odpadów,
- wrażliwość na warunki aerosanitarne związane z położeniem w otoczeniu silnych emiterów zanieczyszczeń, głównie powietrznych (przewaga wiatrów zachodnich i południowo-zachodnich),
- wysoka energo-, materiało-, wodo- i transportochłonność, a przede wszystkim pracochłonność istniejącej wytwórczości,
- przewaga gałęzi stagnujących (głównie rolnictwo i tradycyjna drobna wytwórczość) niezdolnych do wytworzenia większej ilości środków finansowych potrzebnych na radykalne zmiany strukturalne. Bez promującej interwencji władz regionalnych, rządu i dopływu kapitału z zewnątrz gminy wystąpi duże prawdopodobieństwo większej i trwałej recesji,
- struktura agrarna charakteryzująca się wybitnie dużym rozdrobnieniem gospodarstw oraz ponad dwukrotnie wyższym niż średnio w kraju stanem zatrudnienia w rolnictwie, czyli niedostosowaniem zasobów pracy do zasobów ziemi i do struktury produkcji rolnej (duża skala tzw. samozaopatrzenia gospodarstw),
- niezadowalający poziom wykształcenia ludności,
- mała ekspansywność promocji, reklamy obszaru i produkcji wykonywanej na terenie gminy,
- powolne procesy przystosowawcze do zjawisk globalizacji gospodarki i integracji europejskiej (zwłaszcza w rolnictwie).

Tempo i proporcje zmian zależeć będą od uruchomienia intensywniejszego przepływu kapitału (wewnętrznego i zewnętrznego), od konkurencyjności gospodarki gminy w stosunku do otoczenia, ale również w dużej mierze od uwarunkowań zewnętrznych m. in. od odpowiedniej polityki finansowej i legislacyjnej rządu, rozwoju indywidualnej polityki regionalnej (np. pełna realizacja „Paktu dla Śląska").

5.2.3 Uwarunkowania związane z systemem funkcjonowania gospodarki

System funkcjonowania gospodarki ulega wyraźnej ewolucji w kierunku rezygnacji z bezpośredniej ingerencji w sferę gospodarki oraz lokalnego życia społecznego. Polega na zmierzaniu do pełnej gospodarki rynkowej w coraz szerszych sferach działalności i życia społeczeństwa (głównie społeczności lokalnych) z wyraźną preferencją gospodarki prywatnej (tzw. twardy kapitalizm). Na terenie gminy Mierzęcice zdecydowanie przeważa gospodarka prywatna. Podstawowym mechanizmem czynników wytwórczych (kapitału i pracy) i wyrównania końcowych stóp ich efektywności stał się rynek (mechanizm popytu i podaży).

Nowe mechanizmy objęły swoim zasięgiem przede wszystkim takie dziedziny jak:

- gospodarka żywnościowa,
- wytwarzanie i obrót towarami konsumpcyjnymi,
- świadczenie usług bytowych i większość usług materialnych (produkcyjnych).

W niektórych dziedzinach ograniczenie się wyłącznie do mechanizmów rynkowych jest jednak niewskazane. Dotyczy to sfery usług tzw. „publicznych" (oświata, ochrona zdrowia i opieka społeczna, kultura, bezpieczeństwo publiczne), do których zapewnienia zobligowane są samorządy lokalne (gminny, powiatowy, regionalny).

5.2.4 Uwarunkowania wynikające z podziału kompetencji między poszczególne szczeble władzy

Mimo przeprowadzenia reformy administracyjnej kraju oraz szeregu reform z pakietu socjalnego (oświata, ochrona zdrowia, ubezpieczenia emerytalne) nadal w stadium permanentnej dyskusji pozostaje model podziału uprawnień w stosowaniu instrumentów i podziału środków finansowych pomiędzy władzą rządową (centralną) i regionalną, samorządy szczebla wojewódzkiego, powiatowego i gminnego.

Wydaje się, że wpływ samorządowych władz lokalnych na kształtowanie pożądanych zmian gospodarczych w regionie i gminie jeszcze wzrośnie. Odnosi się to zwłaszcza do sfer charakteryzujących się dużą, regionalną specyfiką np. rolnictwo, ochrona środowiska, zagospodarowanie przestrzenne, bezpieczeństwo publiczne.

Obecnie funkcjonuje władza rządowa na szczeblu centralnym (Premier, Wojewoda). Jest samorząd regionalny reprezentowany przez Marszałka i Sejmik Wojewódzki. Powołane zostały powiaty jako struktury międzygminne działając również na zasadach samorządowych. Nadal działają najstarsze w formule samorządowej jednostki jakimi są gminy. Wraz z reformą administracyjną nastąpiło zwiększenie uprawnień ale i obowiązków gmin. Kontrowersyjny jest nadal system rozdziału środków finansowych najmocniej krytykowany ze szczebla gminnego.

W skrajnych przypadkach m.in. dotyczących zagospodarowania przestrzeni, w polityce gospodarczej i społecznej interesy ww. podmiotów mogą być ze sobą sprzeczne. Coraz większego znaczenia nabiera więc forma negocjacji pomiędzy nimi oraz ze społeczeństwem i podmiotami gospodarczymi. Ważny jest właściwy rozdział kompetencji np. w konstrukcji i realizacji planu rozwoju społeczno- gospodarczego i planu zagospodarowania przestrzennego województwa uwzględniających interesy ogólnokrajowe i regionalne, a odpowiednimi planami dbającymi o interesy gminy.

5.3 Demografia

Mimo malejącego przyrostu naturalnego w regionie – ostatnio jest on ujemny – oraz w gminie Mierzęcice, utrzymuje się tu poziom ok. 0 balansując w niewielkiej amplitudzie in minus, in plus. Na koniec 1999 był nawet dodatni + 0,3 ‰, co wywołane jest wchodzeniem w wiek rozrodczy mini wyżu demograficznego z lat 1980 – 1984.

W 1994 r. gminę zamieszkiwało 7569 osób (31 grudzień), w 1997 r. – 7545 osób, w 1998 r. – 7539 osób, a na koniec 1999 r. stan ludności na terenie gminy wynosił 7528 osób. Spadek liczby ludności w latach 1997 – 1999 wynosił 17 osób tj. o 0,22 % (bardzo niewiele).

Liczba mieszkańców w poszczególnych miejscowościach kształtowała się na dzień 31.12.1999 r. następująco

L.p.	Miejscowość	Ogółem	% ogółu	Mężczyźni	Kobiety	M/100 kobiet
1.	Mierzęcice	1 779	23,6	849	930	91,3
2.	Mierzęcice Osiedle	1 195	15,9	610	585	104,3
3.	Boguchwałowice	695	9,2	333	362	92,0
4.	Nowa Wieś	814	10,8	391	423	92,4
5.	Zawada	163	2,2	78	85	91,8
6.	Najdziszów	176	2,4	85	91	93,4
7.	Sadowie	375	5,0	189	186	101,6
8.	Przeczyce	1 432	19,0	719	713	100,8
9.	Toporowice	899	11,9	431	468	92,1
10.	Gmina razem	7 528	100,0	3 685	3 843	95,9

Źródło: UG Mierzęcice 2000r.

W strukturze płci przeważają kobiety, dotyczy to tylko kobiet powyżej 35 roku życia, a wynika z biologicznie dłuższego okresu życia kobiet. W rocznikach 0-34 lat przeważa ilościowo płeć męska.
Jak wspomniano na wstępie w gminie od lat występuje wyraźny spadek przyrostu naturalnego. Mimo to gmina Mierzęcice należy do nielicznych na obszarze aglomeracji śląskiej gdzie przyrost ten nie jest tak drastycznie niski jak np. w powiecie będzińskim (- 4,7 ‰). Wynosił on w 1994 r. + 2,4 ‰, w 1997 r. –0,8 ‰, w 1998 r. +0,3 ‰, w 1999 r. +0,4 ‰ . Była to jedyna gmina w powiecie mająca dodatni przyrost naturalny.
Średnia ogólnopolska kształtowała się na poziomie –0,1 ‰, a województwa śląskiego – 0,5 ‰.
Ludność gminy stanowiła 0,15 % ludności województwa i 5,1 % ludności powiatu będzińskiego.
Gęstość zaludnienia w gminie wynosiła 148 osób/km^2 przy średniej dla województwa wynoszącej 397 osób/km^2, dla powiatu 449.

Struktura wieku ludności gminy kształtowała się następująco:

Wiek	1994			1997			1998			
	liczba ludności	%	powiat %	liczba ludności	%	powiat * %	liczba ludności	%	powiat * %	wojew.** %
przedprodukcyjny 0-18 lat	1786	23,6		1 748	23,2	21,2	1 708	22,7	20,4	18,9
produkcyjny 18-60 K i 18-65 M	4592	60,6		4670	61,9	62,5	4679	62,1	63,0	67,7
poprodukcyjny 61 K, 66 M i więcej	1191	15,8		1127	14,9	16,3	1152	15,2	16,5	13,4

Źródło: Roczniki statystyczne 1995, 1998, 1999 WUS Katowice
* przeliczono na obecny obszar powiatu
** przeliczono na obecny obszar woj. śląskiego

Zaznacza się tendencja do starzenia się społeczeństwa. W małym stopniu, ale maleje ogólna liczba ludności, udział w strukturze dzieci i młodzieży. Niewiele, ale wzrasta liczba ludności w wieku średnim (produkcyjnym).
Ustabilizowany na początku lat 90-tych udział ludności w wieku poprodukcyjnym zaczyna wzrastać i należy przewidzieć ciągły, stopniowy wzrost tej grupy ludności. W gminie Mierzęcice należy on do wysokich.
Takie tendencje demograficzne są niekorzystne ze względu na:
- rynek pracy w kontekście trudności ze znalezieniem pracy poza rolnictwem i najbliższą konieczności jego drastycznej restrukturyzacji,
- wzrost liczby ludności wymagającej opieki socjalnej państwa i samorządu (emerytury, renty, domy opieki społecznej, obciążenie służby zdrowia, opieka socjalna).

Z drugiej strony następuje zmniejszenie „presji" dzieci młodzieży na obiekty oświaty i wychowania będące w gestii samorządów, a w przyszłości koleją rzeczy będzie spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym.
Na terenie gminy występuje od połowy lat 90-tych stale ujemne saldo migracji, chociaż jego rozmiary nie są znaczące.
Saldo migracji na 1000 ludności wynosiło:
- w 1994 r. + 2,6
- w 1967 r. - 0,4
- w 1998 r. - 0,4
- w 1999 r. - 0,3

Występujący spadek ujemnego salda migracji spowodowany jest wzrastającymi trudnościami ze znalezieniem pracy poza gminą oraz ograniczeniami (głównie finansowymi) związanymi ze zdobyciem mieszkania. Charakterystyczna dla stref podmiejskich jest również wzrastająca tendencja do napływu na teren gminy ludności wiejskiej. Malejący wpływ na ogólne saldo migracji ma ruch zagraniczny (emigracja) kiedyś znaczący.
W związku z koniecznością restrukturyzacji rolnictwa ujemne saldo migracji uznać można za zjawisko pozytywne.
Obserwuje się ciągłą zmianę na korzyść sektora prywatnego, występuje niewielki wzrost liczby zatrudnionych w gospodarce narodowej poza rolnictwem indywidualnym.
Liczba bezrobotnych ulega sezonowym zmianom, ale na przestrzeni kilku ostatnich lat oscyluje w granicach 280-400 osób, wynosiła w 1994 r. 278 osób, w 1997 r. 188 osób, w 1998 r. 399 osób, w 1999 r. 541 osób (stan na 31.12.1999). Charakterystyczny jest wzrost bezrobocia, wysoki udział kobiet wśród bezrobotnych sięgający 55-60% oraz znaczny udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 12 miesięcy (ok. 50%).
Oficjalna statystyka podaje liczbę ludności pracujących na terenie gminy poza rolnictwem indywidualnym na poziomie jak niżej.

wyszczególnienie	1994	1997			1998		
		liczba ludności	%	powiat* %	liczba ludności	%	powiat* %
pracujący ogółem poza rolnictwem indywidualnym, w tym:	501	553	100,0	100,0	612	100,0	100,0
w przemyśle i budownictwie		171	31,0	55,2	250	40,8	51,9
w usługach rynkowych	-	161	29,1	23,6	142	23,2	26,5
w usługach nierynkowych	-	192	34,7	19,2	191	31,2	16,5
inne	-	29	5,2	2,0	29	4,8	5,1

Źródło:
Roczniki statystyczne 1995, 1997, WUS Katowice
Województwo Śląskie w 1998 r. – Ważniejsze dane o..... US Katowice 1999
* przeliczono na obecny obszar powiatu

Szacuje się, że aż ok. 65% ogółu mieszkańców to osoby czynne zawodowo, co w zderzeniu z populacją osób będących w wieku produkcyjnym świadczy o pracy znacznej części ludności starszej ale i młodocianej. Wynika to z faktu iż 2/3 wszystkich aktywnych zawodowo pracuje w rolnictwie tj. w swoim gospodarstwie rolnym.
Wg Powszechnego Spisu Rolnego, 85 % wszystkich mieszkańców gminy to ludność użytkująca gospodarstwa rolne o powierzchni większej niż 1 ha. Niewielka część ludności posiada tylko działki przyzagrodowe lub jest bez ziemi.
Około 35 % ludności utrzymuje się w większości z rolnictwa, ale łącząc to z niezarobkowymi źródłami utrzymania, często znacznie przekraczającymi dochody z rolnictwa. Dotyczy to szczególnie rodzin, w których są osoby starsze pobierające emerytury oraz osoby pobierające renty. Jak wynika ze struktury demograficznej takiej ludności jest dużo. Około 58,5 % ludności utrzymuje się z pracy poza rolnictwem łącząc to z niewielkimi dochodami z pracy na roli. Do pracy poza gminą dojeżdża ok. 1400 osób.
Sytuacja na rynku pracy ulega ostatnio szybkim zmianom, a Pakt dla Śląska czy restrukturyzacja górnictwa powoduje, że wzrasta liczba osób utrzymujących się z niezarobkowych źródeł utrzymania.

5.4 Gospodarka – główne funkcje

Głównymi funkcjami społeczno- gospodarczymi gminy są:

- rolnictwo i jego obsługa,
- drobna wytwórczość i rzemiosło,
- obsługa mieszkańców na poziomie elementarnym i podstawowym,
- turystyka i rekreacja,
- mieszkalnictwo.

Głównymi ośrodkami obsługi ludności i działalności gospodarczej są:

1. Mierzęcice jako ośrodek usługowy szczebla gminnego, również dla obsługi podstawowej centralnej części gminy (przysiółki: Łubna, Niwiska, Zadzień, Zakamień, wsie Boguchwałowice, Sadowie Pierwsze),
2. wieś Nowa Wieś dla obsługi zachodniej części gminy z wsiami: Zawada, Najdziszów i przysiółkiem Sadowie Drugie,
3. Wieś Przeczyce dla obsługi południowo-wschodniej części gminy z przysiółkami: Mrowieniec, Pasieka, Zarzecze.

5.4.1 Rolnictwo i jego obsługa

Funkcja ta jest decydującą funkcją gospodarczą nie tyle z punktu widzenia ekonomicznego, bo rozdrobnienie agrarne, przerost zatrudnienia, specyfika produkcji nastawionej głównie na tzw. samozaopatrzenie gospodarstw oraz rodzin, w większości nie zapewniająca dostatecznego parytetu dochodów pozwalających na utrzymanie rodziny i zapewnienie przyszłościowego inwestowania, choćby na cel powiększania zasobów ziemskich. Obrót ziemią rolniczą jest na poziomie minimalnym. Niepopularna jest forma dzierżawy.

Jest to jednak funkcja znacząca z punktu widzenia przestrzennego. Ogólna powierzchnia gruntów w gminie Mierzęcice wynosiła ok. 5 725 ha.

Użytkowanie gruntów (struktura) przedstawiało się następująco:

- użytki rolne ogółem 3 547 ha tj. 61.9% ogólnej powierzchni
  w tym:
  - grunty orne stanowiły 49.4 %
  - sady 2.4 %
  - łąki i pastwiska 10.1 %
  - inne
- lasy i grunty leśne stanowiły 14.1 % ogólnej powierzchni, co jest małym udziałem tak w skali województwa śląskiego (32.0 %) jak i powiatu będzińskiego (18.4 %),
- pozostałe grunty (pod zabudowaniami, podwórzami, drogami, wodami oraz inne grunty użytkowe oraz nieużytki) stanowiły 24 % ogólnej powierzchni gminy.

W rolnictwie gminy Mierzęcice dominuje uzasadniona względami przyrodniczymi (gleby, klimat, konfiguracja terenu) produkcja roślinna, której struktura wyglądała następująco (1998 r.):

- ogólna powierzchnia zasiewów i nasadzeń wynosiła 2 825 ha

	w gminie	w powiecie
- zboża	40.4 %	48.6 %
w tym pszenica	12.4 %	14.2 %
- ziemniaki	13.1 %	14.7%
- buraki	2.3 %	0.0 %
- rzepak, rzepik	0.0 %	1.3 %
- inne (warzywa, owoce, trawy, rośliny motylkowe, kukurydza)	44.2 %	35.4 %

Produkcja zwierzęca jest niska. Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych wynosiła 56 sztuk (w powiecie 36), obsada trzody chlewnej wynosiła tylko 21 sztuk (w powiecie 24).

Charakterystycznymi cechami rolnictwa gminy Mierzęcice, podobnie jak w regionie śląskim, jest niska towarowość gospodarstw rolnych – duży stopień samozaopatrzenia (niewymiernego), wpływającego mimo wszystko na wzrost dochodów gospodarstw. Średnia wielkość gospodarstwa wynosiła 2.6 ha użytków rolnych i jest zbliżona do średniej dla powiatu. Nadmierne jest rozdrobnienie na działki poszczególnych gospodarstw, średnio 4-7 działek na gospodarstwo o przeciętnej powierzchni 0.57 ha i znacznym rozproszeniu przestrzennym, co przy występujących brakach w dogodnym dostępie do pól w znacznym stopniu utrudnia (również obniża efektywność) produkcję.
Niska jest wydajność pracy mierzona przeciętną ilością zatrudnionych w gospodarstwie, a uzyskiwanym poziomem dochodów z tej pracy.
Wysokie zatrudnienie w rolnictwie szacowane jest przeciętnie na poziomie 72 osób/100 ha użytków rolnych, wliczając osoby pracujące również poza gospodarstwem rolnym tzw. dwuzawodowców, oraz osoby spoza wieku produkcyjnego tzn. częściowo młodzież, a nawet dzieci oraz osoby w wieku emerytalnym i pobierające renty. Obecny wskaźnik ogólnopolski sięga przeciętnie 25 - 28 osób zatrudnionych na 100 ha użytków rolnych, a wskaźnik osiągany w Unii Europejskiej to od 5 - 8 osób w Wielkiej Brytanii, Holandii, Danii do 15 - 18 osób w Portugalii, Grecji.
Z powyższego wynika, że przeciętne gospodarstwo rolne jest obecnie deficytowe, bądź uzyskuje niewielki dochód, a fakt jego działalności wynika z dochodów pozarolniczych oraz (czego zwykle nie bierze się pod uwagę: samozaopatrzenia i ceny pracy członków rodziny).
Niedostosowany do rynków zbytu jest również rodzaj produkcji, który powinien odpowiadać położeniu gminy w obszarze wysokiej urbanizacji – Aglomeracja Śląska.
Generalizując, rolnictwo gminy Mierzęcice wymaga szybkiego przygotowania do restrukturyzacji, a rolnicy muszą uzyskać w tym względzie szeroką pomoc tak ze strony władz lokalnych jak przede wszystkim władz regionalnych i rządowych (finanse, edukacja, doradztwo, informacja).

5.4.2 Wytwórczość

Drobna wytwórczość i usługi są jedną z najważniejszych szans rozwoju gospodarczego gminy, co związane jest z nieodwołalną (ze względów rynkowych) koniecznością restrukturyzacji rolnictwa, otaczających gminę przemysłów surowcowych, ciężkich z zapobieganiem wzrostowi bezrobocia, tworzeniem godziwych warunków życia mieszkańcom nie mającym zbyt dużego wyboru w kwestii nowego zamieszkania i źródła dochodów.
Ponadto ten kierunek rozwoju daje dochody finansowe gminie oraz miejsca pracy na miejscu i dochody części społeczności lokalnej. Zauważa się wysoką dynamikę przyrostu podmiotów gospodarczych, zwłaszcza od początku lat 90-tych.
Wg danych statystycznych (Rocznik Statystyczny woj. Katowickiego WUS w Katowicach 1995 i Województwo Śląskie, ważniejsze dane o...” US Katowice 1999) na terenie gminy była zarejestrowana w Systemie Regon wg sekcji EKD następująca liczba podmiotów gospodarczych:

L.p.	Wyszczególnienie	1994		1997		1998		
		Ilość	%	Ilość	%	Ilość	%	Udział w powiecie
1.	Zarejestrowane podmioty gospodarki narodowej ogółem: w tym	374	100,0	468	100,0	486	100,0	4,1
2.	przedsięb. państwowe	-	-	-	-	-	-	-
3.	spółki prawa handlowego	2	0,5	3	0,6	3	0,6	17,6
3.1.	w tym z kapitałem zagranicznym	1	0,3	1	0,2	1	0,2	1,8
4.	spółdzielnie	4	1,1	4	0,9	4	0,8	8,7
5.	osoby fizyczne	359	96,0	396	84,6	410	84,4	4,3
6.	inne	9	2,4	65	13,9	69	14,2	3,7

* Dane dotyczą osób prawnych i samodzielnych jednostek organizacyjnych nie mających osobowości prawnej, osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. W tabeli nie ujęto części składowych (zakładów, oddziałów itp.) ww. podmiotów

Wg danych inwentaryzacyjnych (1999 r.) zawartych w tabelach inwentaryzacyjnych na terenie gminy Mierzęcice stwierdzono występowanie (oznaczone, rozpoznawalne) następującej ilości podmiotów gospodarczych.

Podmioty gospodarcze - rynkowe

L.p	Miejscowość	przemysł drobny budow.	handel	gastro-nomia	usługi turyst. re-kreacja	usługi bytowe	usługi transport.	obsługa rolnictwa	usługi prod. rzemieśl-nicze	inne	ogółem
1.	Boguchwałowice	2	13	8	12	2	2	1	2	-	42
2.	Mierzęcice	9	224	5	-	6	10	7	5	4	70
3.	Najdziszów	1	2	-	-	-	-	-	-	1	4
4.	Nowa Wieś	2	22	5	-	3	3	1	3	5	44
5.	Przeczyce	1	15	5	4	3	5	3	6	7	49
6.	Sadowie	-	2	-	-	-	-	-	-	-	2
7.	Toporowice	1	5	1	-	1	1	4	4	2	19
8.	Zawada	-	-	-	-	-	5	-	-	1	6
9.	Ogółem	16	24	6	15	26	16	20	20	83	236

Usługi publiczne**

L.p.	miejscowość	oświata i wycho-wanie	ochrona zdro-wia i opieka społeczna	kultura	sport	admini-stracja	bezpie-czeństwo publiczne	usługi komu-nalne	ogółem
1.	Boguchwałowice	1	-	3	1	1	--	-	6
2.	Mierzęcice	2	4	4	1	11	1	-	22
3.	Najdziszów	-	-	-	-	-	-	-	0
4.	Nowa Wieś	5	1	2	2	4	1	1	16
5.	Przeczyce	1	-	-	1	3	1	-	6
6.	Sadowie	-	-	-	-	1	1	-	2
7.	Toporowice	1	-	1	-	2	2	-	6
8.	Zawada	-	-	-	-	1	-	-	1
9.	Ogółem	10	5	10	5	22	5	1	48

** bez terenu jednostki wojskowej i lotniska

Struktura podmiotów gospodarczych o charakterze rynkowym kształtowała się następująco:

- przemysł drobny i budownictwo 6,8% ogólnej ilości zakładów
- handel detaliczny i hurtowy 35,2 % ogólnej ilości zakładów
- gastronomia w tym tzw. "mała gastronomia" 10,1% ogólnej ilości zakładów
- usługi turystyczno-rekreacyjne 6,8 % ogólnej ilości zakładów
- usługi bytowe (typu fryzjer, krawiec, szewc, zegarmistrz, naprawy sprzętu AGD, fotograf) 6,3% ogólnej ilości zakładów
- usługi transportowe 11,0 % ogólnej ilości zakładów
- obsługa rolnictwa 6,8 % ogólnej ilości zakładów
- usługi rzemieślnicze, produkcyjne 8,5 % ogólnej ilości zakładów
- inne 8,5 % ogólnej ilości zakładów

100,0 %

Wśród usług publicznych dominowały jednostki administracyjne i społeczne 45,8 %, następnie placówki oświatowo - wychowawcze i z zakresu kultury po 20,8 %.
Wg danych uzyskanych z Urzędu Gminy Mierzęcice na koniec 1999 r. na terenie gminy zarejestrowanych było 541 działających podmiotów gospodarczych w przeważającej mierze prywatnych.

Obserwuje się więc dużą dynamikę zmian na rynku przedsiębiorczości, uzależnioną przede wszystkim od: skali popytu na różnego rodzaju usługi, możliwości kooperacyjnych z większymi zakładami, pomysłowości, zaradności oraz skali zasobów społeczeństwa.
Przeciętnie (podobnie jak w skali kraju) ok. 1/3 firm traci swoją zdolność finansową w ciągu 2-3 lat od podjęcia działalności, lub zmienia branżę.
Obecnie obserwuje się rejestrację (ze względu na bezpieczeństwo finansowe i powodzenie na rynku) firm o bardzo zróżnicowanym profilu działalności (handlowe, transportowe, wytwórcze, usługi rzemieślnicze, usługi bytowe).
Daje to szansę szybkiego przebranżowienia się.
W zdecydowanej większości rejestrowane jednostki gospodarcze lokalizowane są w istniejących obejściach gospodarczych i mają charakter rodzinny, zatrudniając przeciętnie 1,5 - 3 osób.
Szczegółowy wykaz podmiotów gospodarczych tak działających na zasadach rynkowych jak również publicznych zawarty został w tabelach inwentaryzacyjnych.

5.5 Mieszkalnictwo

Mieszkalnictwo jest ważną funkcją gminy, co wynika z faktu dużego zasobu materialnego i zajętości terenu, tj. blisko 7 % ogólnej powierzchni gminy znajduje się pod zabudową.
Zasoby mieszkaniowe gminy wynosiły w 1998 r:
– 1955 mieszkań,
– 7233 izby mieszkalne,
– 169,1 tys. m^2 powierzchni użytkowej

W stosunku do 1994 r., oznacza to odpowiednio wzrost o 2,9 % ilości mieszkań, 5,2 % ilości izb mieszkalnych, 7,3 % powierzchni użytkowej mieszkań co oznacza budowę coraz większych budynków.
Standardy mieszkaniowe ulegają stałej poprawie i wynosiły odpowiednio w gminie Mierzęcice:

	1994 r.	**1997 r.**	**1998 r.**
– liczba mieszkań na 1000 ludności	251,0	256,6	259,3
– liczba osób na 1 izbę	1,3	1,1	1,0
– średnia ilość izb w mieszkaniu	3,3	3,6	3,7
– przeciętna wielkość 1 mieszkania w m^2	85,3	86,0	86,5
– m^2 powierzchni użytkowej na 1 mieszkanie	21,4	22,1	22,4
– liczba osób na 1 mieszkanie	3,98	3,89	3,85

Standardy mieszkaniowe w gminie Mierzęcice są dobre. Dla porównania poniżej przedstawiono wielkości podstawowych standardów mieszkaniowych osiąganych w mikro i makroregionie.

	Przeciętna powierzchnia użytkowa w m^2	
	mieszkania	**na 1 osobę**
gm. Mierzęcice	86,5	22,4
m. Będzin	54,5	21,5
m. Czeladź	51,3	19,8
m. Wojkowice	54,2	19,9
m. gm. Siewierz	79,6	24,3
gm. Bobrowniki	71,6	26,7
gm. Psary	72,2	23,8
Powiat Będziński	•	21,8
Województwo Śląskie	49,6	20,0

W mieszkaniach oddawanych do użytku, których ilość waha się rocznie w granicach 7-15 standardy mieszkaniowe są znacznie lepsze tj.:
– 4,4 izb na mieszkanie,
– 124, 3 m^2 na mieszkanie.

W ostatnich dwóch latach ilość mieszkań oddawanych do użytku wzrasta do około 20 co wiąże się z systemem ulg budowlanych w podatku dochodowym i groźbą ich zawieszenia.
W gminie Mierzęcice nie ma mieszkań stanowiących własność gminy. W powiecie jest takich mieszkań 14,6%; w województwie 15,7%.
Jak na obszar o przeciętnym ruchu budowlanym przeważają budynki o dobrym i bardzo dobrym stanie technicznym. Dużo jest budynków nowych, zadbanych. Zdecydowanie przeważa typ zabudowy jednorodzinnej, niekiedy o charakterze rezydencjonalnym. Przeciętna działka zabudowana to 0,10 - 0,15 ha. Zdarzają się również działki o wielkości 0,05 - 0,08 ha. W strukturze zabudowy wypierana jest stopniowo typowo wiejska zabudowa zagrodowa.
Za zadawalające należy uznać wyposażenie mieszkań w infrastrukturę techniczną zwłaszcza w zakresie wodociągów, energii elektrycznej, telekomunikacji. Niedostateczna jest sieć kanalizacyjna (większość domów posiada szamba). 100 % obszaru gminy jest zgazyfikowane i posiada dostęp do gazu przewodowego.
Szczegółowo problem wyposażenia mieszkań w media ujęto w części opracowania Studium dotyczącej infrastruktury technicznej. Pełna poprawa stanu wyposażenia mieszkań oraz sprawność systemów infrastruktury będzie jednym ze strategicznych celów przyszłego rozwoju gminy. Jest to zadanie niezmiernie trudne, tak pod względem finansowym, jak i technicznym z uwagi na znaczne rozproszenie zabudowy (chociaż w ciągach uliczno-drogowych). Szacuje się, że koszt pełnego uzbrojenia zabudowy rozwlekłej, rozproszonej jest średnio o 25-30% wyższy od zabudowy zwartej. Zważywszy na fakt, że znaczną część kosztów uzbrojenia ponoszą mieszkańcy, a ich dochody przeciętnie nie są wysokie, należy spodziewać się, że wydatki na cel uzbrojenia technicznego będą w budżecie gminy znacząco rosnąć.
Ekonomiczna konieczność szukania poza rolniczych dochodów i miejsc pracy zmuszać będzie tak władze, jak i mieszkańców do inwestowania w infrastrukturę, gdyż bez pełnego uzbrojenia maleją szanse na efektywny rozwój drobnej i średniej przedsiębiorczości czy choćby ważnego dla niektórych gospodarstw rolnych agroturyzmu.
Niezbędna jest również dalsza estetyzacja obejść gospodarskich, zwłaszcza w peryferyjnych częściach poszczególnych miejscowości jak również tzw. miejsc publicznych, centrów wsi.

5.6 Kondycja finansowa Gminy

Kondycję finansową gminy Mierzęcice, którą należy zaliczyć do średnio bogatych w subregionie i raczej biednych w skali województwa śląskiego oceniano na podstawie kilkuletnich budżetów gminnych.
Dla porównania poniżej zaprezentowano dochody i wydatki budżetów gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca w PLN za lata 1997 i 1998.
Znaczne różnice pomiędzy poszczególnymi latami i udziałem podstawowych składników budżetu (głównie dochodów) świadczą o zmianach ogólnopolskiej polityki w zakresie finansów publicznych – finansów samorządowych.

L.p.	Wyszczególnienie	DOCHODY		Dochody własne w % dochodów OGÓŁEM 1998 R	WYDATKI	
		1997	1998		1997	1998
1	**Gminy miejskie**					
1.1	Będzin	869,9	935,5	39,6	819,5	982,7
1.2	Czeladź	1245,6	1449,7	32,7	1448,5	1840,2
1.3	Wojkowice	832,9	1090,2	47,7	987,0	1159,6
2	**Gminy miejsko-wiejskie**					
2.1	Siewierz	881,4	1025,5	41,4	870,8	939,3
3	**Gminy wiejskie**					
3.1	Bobrowniki	755,2	873,7	22,5	747,3	880,0
3.2	Mierzęcice	748,7	858,3	20,7	721,7	878,7
3.3	Psary	662,0	795,2	23,2	656,9	793,4
4	Powiat Będziński	b.d.	1058,9	b.d.	b.d.	1171,6
5	Województwo Śląskie	b.d.	1214,6	b.d.	b.d.	1242,3

Źródło: Województwo Śląskie w 1998, ważniejsze dane o… U.S. w Katowicach 1999 r.

Podstawowe mierniki kondycji finansowej gminy Mierzęcice kształtowały się następująco (wyrażone w PLN):

Podstawowe składniki budżetu	1993 r.	1995 r.	1998 r.	2000 r., plan
Dochody:	13 417 996	2 393 422	6 484 781	7 590 976
w tym:				
dochody własne		2 116 056	3 412 051	4 533 056
subwencje	427 067	107 934	2 218 466	2 480 392
dotacje	3 381 221	169 432	854 264	577 531
Wydatki	13 276 686	2 244 857	6 638 834	8 061 658
w tym:				
wydatki inwestycyjne	3 831 942	340 000	889 083	111 367

Źródło: Urząd Gminy Mierzęcice

Struktura podstawowych składników budżetu przedstawiała się następująco (wyrażono w %):

L.p.	Podstawowe składniki budżetu	1993	1995	1998	2000 plan
1	**Dochody ogółem**	100,0	100,0	100,0	100,0
	w tym:				
1.1	Dochody własne	b.d.	88,4	52,6	59,7
1.2	Subwencje ogólne	3,2	4,5	34,2	32,7
1.3	Dotacje z budżetu państwa	25,2	7,1	13,2	7,6
2	**Wydatki ogółem**	100,0	100,0	100,0	100,0
	w tym				
2.1	wydatki inwestycyjne	28,9	15,1	13,4	2,5

Głównymi źródłami dochodów własnych gminy są:
- podatek od nieruchomości,
- podatek rolny,
- podatek od środków transportu,

– podatek od działalność gospodarczej osób fizycznych.

Największą dynamiką wzrostową charakteryzuje się podatek od środków transportu, co jest ogólnokrajową tendencją związaną z gwałtownym rozwojem motoryzacji w ciągu ostatnich lat.

Charakterystyczne cechy budżetu gminy to:

- występujące coroczne wahania w udziale dochodów własnych w budżecie gminy, chociaż przeciętnie są one na średnim poziomie regionalnym,
- wzrost udziału subwencji ogólnych, co oznacza tylko zmniejszającą się samodzielność finansową i skuteczność zarządzania,
- stosunkowo znaczny udział dotacji budżetu państwa co rodzi wniosek, iż niewiele wypracowanych lokalnie dochodów pozostaje w dyspozycji lokalnych środowisk (odzwierciedla to politykę finansową państwa w stosunku do samorządów najniższego szczebla),
- od 1998 r., występuje nadwyżka wydatków nad dochodami co świadczy o życiu publicznym gminy niejako „na kredyt", podobnie zakłada plan budżetu na rok 2000,
- bardzo zmienny coroczny udział wydatków inwestycyjnych w stosunku do dochodów budżetowych ale przede wszystkim w stosunku do wydatków ogółem (rozpiętość kilkunastu %) co świadczy o niestabilnej polityce budżetowej uzależnionej okresami zaciągania i spłacania kredytów. przeciętnie gmina Mierzęcice wydaje mniej niż średnia dla otoczenia gminy.

Ważnym elementem oceny kondycji finansowej jest relacja pomiędzy dochodami budżetu, a wydatkami oraz poziom wydatków inwestycyjnych świadczących o polityce finansowej (m. in. tzw. życie na kredyt, inwestowanie w przyszłość). Inwestowanie może bowiem dotyczyć dziedzin przynoszących zyski (czasami niewymiernych jak np.: kształcenie dzieci i młodzieży) jak i inwestowanych bez oczekiwania na zyski (np. estetyzacja wsi).

Dylematem władz gminnych jest wybór pomiędzy:

– inwestycjami dla społeczności lokalnej powszechnie popieranymi takimi jak: usługi publiczne, infrastruktura techniczna, komunikacja, nauka, doradztwo, z których przyszłe korzyści są trudne do oszacowania tak ilościowo jak i czasowo,
– a inwestycjami typowo rynkowymi jak: wykup terenów, przygotowanie inwestycji strategicznych, udział w inwestycjach rynkowych, gra rynkowa, które mogą przynieść wymierne korzyści w krótkim czasie.

  Generalizując i odnosząc finanse gminy do jej charakteru gospodarczego należy stwierdzić, że:

  – kondycja finansowa gminy w skali mikro i makro należy do najlepszych,
  – nie zauważa się w finansach (tak dochodowych jak i w wydatkach) głównej funkcji gospodarczej gminy jaką jest rolnictwo,
  – wzrasta udział w dochodach ilość środków z tytułu majątku materialnego i rozwoju motoryzacji,
  – dużym obciążeniem dla gminy są obligatoryjne usługi publiczne (oświata i wychowanie, ochrona zdrowia, opieka społeczna, gospodarka komunalna - inwestycje, bezpieczeństwo publiczne), stąd wysoki udział w budżecie pozycji odnoszących się do rozwoju i dotacji z budżetu państwa.

Prawidłowa wydaje się być tendencja (wyrażona m.in. przez władze samorządowe) do pozostawiania na miejscu coraz większego udziału finansów (pieniędzy) wypracowanych przez społeczność lokalną, w myśl powiedzenia „jak sobie pościelisz tak się wyśpisz".

5.7 Turystyka i rekreacja

Turystyka, rekreacja i wypoczynek świąteczny to funkcje wywołane głównie przez mieszkańców aglomeracji śląskiej. Jest to wybitnie funkcja sezonowa – okres letni z ewentualnym przedłużeniem na jesień (rajdy szkolne, myślistwo, grzybobranie).

Atrakcjami turystycznymi są:

- Zbiornik Przeczyce (Jezioro Przeczyce) na Czarnej Przemszy,

- potok Pagor wpadający do Czarnej Pszemszy,
- lasy północnej części gminy, szczególnie przysiółki Zadzień, Łubne, Niwiska,
- wsie letniskowe Boguchwałowice oraz Przeczyce,
- zielony szlak wędrówkowy tzw. „szlak tysiąclecia" ciągnący się os Świerklańca, Myszkowice, Siemionę (tu wkracza na teren gminy Mierzęcice) przez najwyższe wzniesienie gminy 398 m n.p.m. przed wsią Zawada i dalej południową stroną Sadowia i Toporowic w kierunku Przeczyc gdzie południowo-wschodnim brzegiem Jeziora Przeczyce zdąża do Siewierza a potem przez Kuźnicę Sulikowską w kierunku Podzamcza na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej.
- Niestety otwarte, rolnicze przestrzenie zostały w przeszłości zabudowane obiektami w znacznym rozproszeniu (mimo ulicowego charakteru wsi) co skaziło krajobraz i powoduje natknięcia się przeciętnego wędrowca na fakt „gruntów prywatnych", pól uprawnych, miedz itp. Z drugiej strony może to dodawać uroku rolniczemu krajobrazowi, tak rzadkiemu w aglomeracji śląskiej,
- ciekawe architektonicznie kościoły w Mierzęcicach, Nowej Wsi, Boguchwałowicach,
- liczne kapliczki przydrożne: Mierzęcicach 4, Targoszycach 1, Niwiskach 2, Łubnem 1, Zadniu 1, w Nowej Wsi 3, w Sadowiem 2, w Toporowicach 2, na ul. Dąbrowskiej 2, w Przeczycach 4, w Zakamieniu 1, w Boguchwałowicach 4.

Gmina Mierzęcice leży w niezbyt dużej odległości (ok. 43 km) od ważnego centrum turystyki pielgrzymkowej jakim jest Częstochowa. W niedalekim zasięgu są: Świerklaniec – miejscowość letniskowa nad Jeziorem Brynica (Kozłowa Góra) z pałacykiem „Dom Kawalera" (13 km), Piekary Śląskie z Bazyliką p.w. Najświętszej Marii Panny (22 km), Siewierz – znany ośrodek tradycji ludowych z zabytkowymi kościołami i ruinami Zamku Siewierskiego (14 km), Będzin z zamkiem, zabytkowym kościołem, muzeami (23 km). Niedaleko w kierunku Zawiercia położona jest piękna, jurajska Wyżyna Krakowsko - Częstochowska z licznymi architektonicznymi, przyrodniczymi i krajobrazowymi atrakcjami.

Według „Rocznika Statystycznego" woj. Katowickiego 1998 oraz „Województwo Śląskie – ważniejsze dane o …" 1999, baza turystyczno-wypoczynkowa przedstawia się następująco:

L.p.	Wyszczególnienie	1997 r			1998 r		
		Gmina	Powiat	Udział	Gmina	Powiat	Udział
1	Obiekty turystyczne ogółem	14	18	77,8	13	17	76,5
1.1	w tym hotele	1	3	33,3	1	4	25,0
2	miejsca noclegowe	542	678	79,9	482	622	77,5
3	korzystający z noclegów	3242	11108	29,2	5678	12880	44,1
4	średnie obłożenie miejsc (osób/miejsce)	6,0	16,4	•	11,8	20,7	•
5	średnia ilość noclegów na dobę w roku	8,9	30,4	•	15,6	35,3	•

Z powyższych danych wynika, że gmina jest potentatem w powiecie będzińskim jeżeli chodzi o zasoby materialnej bazy turystycznej i noclegowej. Dane z punktu 4 i 5 mówią jednak o małym wykorzystaniu tej bazy oraz potwierdzają wybitnie sezonowy charakter wypoczynku, głównie nawodnego w ośrodkach wypoczynkowych o różnorodnym charakterze i standardzie (m.in. w Boguchwałowicach i w Przeczycach)

Ponadto we wsiach gminy Mierzęcice znajdują się obiekty o charakterze paraturystycznym, takie jak na przykład: obiekty gastronomiczne, handlowe, usług motoryzacyjnych i bytowych oraz obiekty sportowe i kulturalne.

Jednym z ważnych obiektów wspomagających rozwój funkcji turystyczno-wypoczynkowej, a szczególnie przedłużającym sezon jest Gminny Ośrodek Kulturalny, który prowadzi różnorodną ciekawą działalność kulturalno-artystyczną uatrakcyjniającą pobyt na terenie gminy.

Działają tu: Kółko Plastyczne „Paleta”, Kółko Muzyczne „Melodia”, Kapela regionalna „Mierzęcice”, Zespół Śpiewaczy KGW „Mierzęcanki”, siłownia sportowo-rekreacyjna „Herkules”. Organizowane są (informacja z GOK - Mierzęcice, maj 2000) liczne imprezy i zajęcia kulturalne m in.:

- konkursy plastyczne i rysunkowe dla dzieci i młodzieży
- turnieje sportowo-rekreacyjne
- imprezy folklorystyczne i okolicznościowe.

Największym powodzeniem cieszą się imprezy plenerowe gromadzące przeciętnie w zależności od pogody około 2000 osób, oraz imprezy lokalne „Dożynki” i „Pieczonki” w Gminie, w których uczestniczy około 1000 - 1500 osób.
Niestety, nie obserwuje się tendencji do rozwoju agroturystyki. Pewną namiastką (poza ośrodkami wczasowymi) są Boguchwałowice i Przeczyce. Predyspozycje do takiego rozwoju mają północne przysiółki Mierzęcic (Zadzień, Łubne, Niwiska) oraz północne Przeczyce (Zakamień) i południowy cypel gminy. w przypadku przysiółków Mierzęcic zagrożeniem jest lotnisko (hałas). Szczególnie do rozwoju agroturystyki nadają się rozproszone zabudowania gospodarskie z bliskim dostępem do lasu oraz wody. Nie istnieje szeroka informacja i zachęta do rozwoju tego typu gospodarstw, o których funkcjonuje błędne mniemanie, iż jest to tylko wypoczynek na wsi. W rzeczywistości winien to być aktywny wypoczynek w normalnie funkcjonującym gospodarstwie rolnym z włączeniem się gości w aktywne, codzienne życie mieszkańców.
Stosunkowo dobry jest rozwój usług paraturystycznych. Słaba jest promocja turystyczna obszaru gminy, informacja w tym informacja plastyczna (oznakowanie).
Znikoma, poza imprezami kulturalnymi, jest dbałość o jakiekolwiek formy rekreacji w okresie zimowym.

5.8 Infrastruktura społeczna – usługi publiczne

W zakresie infrastruktury społecznej władze gminy zainteresowane są usługami i placówkami o charakterze publicznym tj.:

– oświatą i wychowaniem,
– odnową zdrowia i opieką społeczną,
– kulturą,
– częściowo sportem i rekreacją,
– gospodarką komunalną (np. strażnice p. pożarowe, cmentarze, infrastruktura techniczna, oczyszczanie),
– elementami obsługi o znaczeniu państwowym (np. poczta, policja).

Pozostałe, ważne elementy podstawowej obsługi mieszkańców typu: handel, gastronomia, usługi bytowe, obsługa komunikacją zbiorową, bankowość, ubezpieczenia, poradnictwo marketingowe, turystyka, obsługa rolnictwa itp., należą do dziedzin uzależnionych głównie od działania gospodarki rynkowej w relacji popyt - podaż.
Gmina dbając o rozwój gospodarczy, który zależy m.in. w znacznym stopniu od rozwoju drobnej wytwórczości i usług może stosować preferencje i ułatwienia przede wszystkim lokalizacyjne i finansowe dla potencjalnych inwestorów, zarówno jeśli chodzi o obiekty nowe jak również wykorzystanie istniejącej, wolnej kubatury. Ważnym elementem prorozwojowej polityki gminy jest wszelka informacja, organizowanie szkoleń, promocja gminy, wyrobów, miejsc itp.
Ilościowy stan zasobów w zakresie infrastruktury społecznej o znaczeniu publicznym i jego przestrzenne rozmieszczenie przedstawiał się następująco (szczegółowy wykaz placówek w poszczególnych miejscowościach zawarto w tabelach inwentaryzacyjnych):
W zakresie wyposażenia ilościowego warunkującego tzw. dostępność do placówek, gmina wyposażona jest w stopniu dobrym. Dotyczy to przede wszystkim takich działów jak: oświata, ochrona zdrowia, handel, gastronomia, kultura, administracja. Braki występują w zakresie: opieki społecznej stacjonarnej, sportu i rekreacji (pływalnia kryta, sale gimnastyczne przy wszystkich

szkołach, przedszkole), kultury – ożywianie działalności placówek poza GOK-iem prężnie działającym, usług bytowych i rzemieślniczych, zieleni publicznej.
Osiągane standardy obsługi mieszkańców i podmiotów gospodarczych zaprezentowano w załączonych tabelach „mierniki oceny jakości życia", będących również propozycjami do ewentualnego uwzględniania w planach zagospodarowania przestrzennego.
Pełna skala ocen i potrzeb w zależności od przyjętych docelowych standardów obsługi będzie prezentowana w propozycji zawartej w drugiej części opracowania Studium.

Usługi publiczne

L.p.	Miejscowość	Ilość placówek w różnych dziedzinach życia społeczno-gospodarczego							
		Oświata i wychowanie	Ochrona zdrowia i opieka społeczna	Kultura	Sport	Administracja + adm. gospod.	Gosp. komunalna, OSP, inne	Cmentarze	Ogółem
1	Boguchwałowice	1	–	3	1	1	1	–	6
2	Mierzęcice	5	4	4	1	11	2	1	27
3	Najdziszów	–	–	–	–	–	–	–	0
4	Nowa Wieś	5	1	2	2	4	1	1	16
5	Przeczyce	1	–	–	1	3	1	–	6
6	Sadowie	–	–	–	–	1	1	–	2
7	Toporowice	1	–	1	–	2	1	–	5
8	Zawada	–	–	–	–	1	–	–	1
9	Gmina ogółem	13	5	10	5	23	7	2	63

Źródło: dane inwentaryzacyjne, UG Mierzęcice

Usługi rynkowe

L.p.	Miejscowość	Ilość podmiotów działających na zasadach rynkowych									
		Drobny przemysł, budownictwo	Handel detaliczny i hurtowy	Gastronomia	Usługi turystyczno-rekreacyjne	Usługi bytowe	Usługi transportowe	Usługi rolne	Usługi produkcji rzemieślniczej	Inne	Ogółem
1	Boguchwałowice	1	13	8	12	2	2	1	2	–	42
2	Mierzęcice	9	24	5	–	6	10	7	5	4	70
3	Najdziszów	1	2	–	–	–	–	–	–	1	4
4	Nowa Wieś	2	22	5	–	3	3	1	3	5	44
5	Przeczyce	1	15	5	4	3	5	3	6	7	49
6	Sadowie	–	2	–	–	–	–	–	–	–	2
7	Toporowice	1	5	1	–	1	1	4	4	2	19
8	Zawada	–	–	–	–	–	5	–	–	1	6
9	**Gmina ogółem**	16	83	24	16	15	26	16	20	20	236

Źródło: dane inwentaryzacyjne, UG Mierzęcice.

Propozycja tabeli „mierników oceny jakości życia" wybranych elementów infrastruktury społecznej do uwzględnienia w planach miejscowych

L.p.	Wyszczególnienie dziedzin infrastruktury społecznej	Miernik	Wielkość miernika w: stanie istniejącym	Wielkość miernika w: okresie perspektywicznym, pole rozwiązań *	Uwagi
1	2	3	4	5	6
	1. MIESZKALNICTWO				
1.1	• posiadanie samodzielnego mieszkania	l. gosp. dom. 100 mieszkań	103		wielopokoleniowość rodzin
1.2	• wygoda zamieszkania	m^2 p. uż. mieszk. l.M	22,4		
		liczba osób 1 mieszkanie	3,85		
	2. OŚWIATA I WYCHOWANIE				
2.1	• objęcie opieką przedszkolną dzieci w wieku 3-6 lat	% uczestnictwa	38,4		
2.2	• warunki nauki w szk. podstawowej – zagęszczenie pomieszczeń do nauki	l. uczniów l. pom. do nauki	18,8		
2.3	• zmianowość w szkołach podstawowych	l. oddziałów l. pom. do nauki	1,05		
2.4	• warunki do nauki w szk.. ponadpodst. – zagęszcz. pomieszczeń do nauki	l. uczniów l. pom. do nauki	9,7		2 gimnazja: w Mierzęcicach i w Nowej Wsi
2.5	• możliwość opieki poza rodzinnej – domy dziecka, pogotowie opiekuńcze itp.	l. miejsc 1000 M	–		obsługa na terenie powiatu
	3. KULTURA możliwość korzystania z:				
3.1	• bibliotek i filii bibliotek	l. M 1 placówkę	1506		
		l. woluminów 10 tys. M	553		
3.2	• ośrodków kultury, klubów, świetlic	m^2 pow. użytk. 1000 M	86,7		5 placówek
3.3	• kin	l. miejsc 1000 M	–		obsługa w Siewierzu
3.4	• obiektów sakralnych	l. M l. obiekt	2509		
	4. OCHRONA ZDROWIA I OPIEKA SPOŁECZNA				
4.1	• zasięg obsługi przez ośrodek zdrowia	l. M 1 placówkę	7528		1 ośrodek zdrowia w Mierzęcicach
4.2	• warunki lokalowe podstawowej opieki medycznej	l. M. 1 gab. lekarski	836		9 gabinetów + gabinety prywatne
4.3	• możliwość hospitalizacji	l. łóżek 1000 M	–		obsługa w Będzinie
4.4	• możliwość opieki społ. w domach pomocy społecznej	l. miejsc 1000 M	–		obsługa przez gminę na terenie powiatu
4.5	• objęcie opieką w żłobkach dzieci w wieku 0-2 lat	l. miejsc 1000 M	–		ewentualnie w Siewierzu
4.6	• możliwość nabycia leków	l. M 1 aptekę	7528		
4.7	• nagła pomoc lekarska	l. M 1 karetkę	–		stacja pogotowia ratunkowego w Siewierzu, w Będzinie

5. HANDEL					
5.1	• możliwość korzystania z placówek sklepowych	l. M 1 placówkę	90,7		83 placówki
5.2	• warunki nabycia towarów	m^2 pow. uż. 1000 M	166		
6. USŁUGI BYTOWE, RZEMIOSŁO					
6.1	• możliwość korzystania z usług zaspokajających drobne potrzeby materialne i niematerialne	l.M 1 zakł. usługowy	215		
6.2	• warunki obsługi ludności	m^2 pow. użytk. 1000 M	93		
7. GASTRONOMIA					
7.1	• możliwość korzystania z usług gastronomicznych w placówkach ogólnodostępnych	l. miejsc konsump. 1000 M	71,6 około 53 w sezonie		bez części gastronom. w ośr. wypoczynkowych + ruch rekreacyjny
7.2	• warunki obsługi ludności	m^2 pow. użytk. 1000 M	28,5		
8. SPORT możliwość korzystania z:					
8.1	• hali i sal sportowych	l. M 1 obiekt	1506		w tym sale gimnastyczne przy szkołach
8.2	• pływalni (basen), kąpieliska	l.M 1 obiekt	7528		kąpielisko nad zbiornikiem Przeczyce
8.3.	• stadionów i boisk	l. M 1 obiekt	753		5 boisk szkolnych, 5 boisk klubowych lub publicznych
9. REKREACJA – ZIELEŃ URZĄDZONA					
9.1	• możliwość korzystania z zieleni urządzonej (parki, zieleńce)	m^2 pow. terenu ! M	2,5		tylko zieleńce przy obiektach publicznych
9.2	• ogródki działkowe	m^2 pow. terenu 1 M	–		brak typowych ogródków działkowych
9.3	• cmentarze	m^2 pow. terenu 1 M	3,4		
10. ŁĄCZNOŚĆ					
10.1	• możliwość korzystania z placówek pocztowych	l. M 1 placówkę	3764		2 placówki
10.2	• telefonizacja	abonenci 1000 M	132		telefonia przewodowa
11. OCHRONA PRZECIWPOŻAROWA					
11.1	• stopień zabezpieczenia ludności	l. M 1 placówkę	941		5 OSP + SP wojsk, policja, policja wodna
12. ADMINISTRACJA					
12.1	• warunki obsługi mieszkańców i aktywności gospodarczych	m^2 pow. użytk. 1000 M	214		szacunki

∗ Rozwiązania proponowane będą w drugiej części Studium dotyczącej okresu perspektywicznego (projektów).

5.9 Wnioski – cele rozwoju gminy

1. Uwzględniając wyniki analiz i konsultacji proponuje się ustalenie głównego celu rozwoju o brzmieniu:
   „Wykorzystanie szans wynikających z położenia w centralnej części aglomeracji śląsko-zagłębiowskiej (największej w kraju) oraz zasobów gminy, w tym walorów naturalnych i pracowitości społeczności lokalnej dla:
   – trwałej i systematycznej poprawy warunków życia mieszkańców w sferze mieszkania, pracy, usług, wypoczynku, kształcenia i wychowania młodego pokolenia,

– wzrostu atrakcyjności gminy dla rozwoju i aktywizacji biznesu, drobnej i średniej przedsiębiorczości gospodarczej, ale także rekreacji i rolnictwa ekologicznego oraz towarowego o charakterze podmiejskim,

przy równoczesnym przestrzeganiu zasady zrównoważonego rozwoju jako podstawy wszelkich działań związanych z użytkowaniem przestrzeni gminy".

2. Przyjęcie zasady zrównoważonego rozwoju oznacza dążenie do zachowania równowagi pomiędzy procesami związanymi z wykorzystywaniem zasobów gminy przez wszystkich użytkowników przestrzeni, a prawidłowym funkcjonowaniem środowiska przyrodniczego co w przypadku walorów przyrodniczych gminy Mierzęcice (otwarte przestrzenie pól, zbiornik Przeczyce, kompleksy leśne) w połączeniu z procesami rozproszonej urbanizacji, sąsiedztwem lotniska cywilno-wojskowego (wymagającego osobnych ocen), otoczeniem przez przemysł ciężki, może okazać się trudne.
3. Główny cel rozwoju wymaga realizacji cząstkowych celów strategicznych w wyodrębnionych dziedzinach:

– społecznej,
– ekonomicznej (gospodarczej),
– przyrodniczej
– kulturowej,
– przestrzennej,
– komunikacyjnej,
– infrastruktury technicznej.

W strefie społecznej są to:

– zapewnienie dogodnych warunków dla realizacji potrzeb i aspiracji mieszkańców,
– zapewnienie obsługi mieszkańców w zakresie usług publicznych na poziomie akceptowanych standardów ilościowych i jakościowych,
– zapewnienie sprawnej obsługi komunikacyjnej,
– pełne wyposażenie zabudowy w infrastrukturę techniczną,
– tworzenie i utrwalanie atrakcyjnych przestrzeni publicznych służących zaspokajaniu potrzeb w dziedzinie usług, rekreacji i wypoczynku,
– rozwiązywanie problemów bezrobocia (szczególnie wśród młodzieży) na terenie gminy oraz opieki socjalnej dla osób starszych.

W sferze ekonomicznej to:

– rozwój lokalnego rynku pracy i biznesu poprzez tworzenie (udogodnienia, ułatwienia w kontaktach gospodarczych, informacja i poradnictwo) małych i średnich, nieuciążliwych dla środowiska przedsiębiorstw usługowo-produkcyjnych oraz tworzenie szans dla lokalizacji w wyodrębnionych obszarach inwestycji strategicznych ponadlokalnych, tzw. obszary strategiczne dla rozwoju
– rozwój usług bytowych w szczególności w sektorze handlu (w tym hurtowego), gastronomii, napraw sprzętu AGD, usług motoryzacyjnych,
– jak najlepsze wykorzystanie walorów naturalnych dla rozwoju funkcji turystyki i rekreacji (inwestorzy zewnętrzni, agroturystyka, różnorodność form wypoczynku),
– rozwój ekologicznego rolnictwa, dążenie do jak największego stopnia przygotowania na terenie gminy produktów rolnych do zbytu (konfekcjonowanie, składowanie, przechowalnictwo) także rozwój szkółkarstwa, kwiaciarstwa, zielarstwa oraz przetwórstwa.

Cele cząstkowe w pozostałych sferach zawarto w odpowiednich rozdziałach tematycznych, jak również w strategii rozwoju gminy.

4. W celu ukształtowania prawidłowej struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy w „Studium" określone będą cztery podstawowe kierunki rozwoju:

- ochrona przed ekspansją gospodarczą (inwestycyjną) i urbanizacyjną obszarów o szczególnych walorach przyrodniczych i krajobrazowych, w tym obszarów otwartych przestrzeni rolniczych i zwartych kompleksów rolno-leśnych,
- kształtowanie układów osadniczych w harmonii ze środowiskiem
- kształtowanie coraz bardziej zwartych struktur zainwestowania, choćby ze względu na ekonomikę obsługi przez systemy infrastruktury (ich budowę i eksploatację oraz dogodności komunikacyjne),
- tworzenie przestrzennych, technicznych i organizacyjnych warunków dla pozarolniczej działalności gospodarczej – rozwoju usług i działalności wytwórczej.

6. STRUKTURA PRZESTRZENNA

6.1 Krajobraz kulturowy

6.1.1 Najdawniejsze czasy. Początki i rozwój osadnictwa

Wsie i przysiółki gminy Mierzęcice położone są na obszarze historycznego księstwa Siewierskiego. Powstanie tych miejscowości datuje się w bardzo odległych czasach. Przyjmuje się, że Siewierz uzyskał prawa miejskie w pierwszej połowie XIII w., ale wcześniej nieopodal w dolinie Czarnej Przemszy istniał kasztelański ośrodek grodowy.

Z okresu średniowiecza pochodzą pierwsze wzmianki o miejscowościach położonych na terenie obecnej gminy. Najwcześniej wzmiankowane są Targoszyce (1276), które posiadały jeden z pierwszych kościołów (obecny kościół parafialny z 1402 r.) stanowiąc parafię dla sąsiednich miejscowości (Mierzęcice, Przeczyce, Sadowie, Zawada i Toporowice).

Obszar ten miał historyczne znaczenie ze względu na położenie w dolinie rzeki Czarnej Przemszy i w pobliżu dróg prowadzących z Krakowa do Wielkopolski i Bramy Morawskiej przez Bytom do Częstochowy oraz u przedpola wypiętrzeń jurajskich Wyżyny Krakowsko-Częstochowsko-Wieluńskiej. Obszar ten, razem z zachodnią częścią Małopolski, stanowił główny obszar zasiedlenia w starszej epoce kamienia (150 tys. lat temu). Jednakże obszary te nie zostały dokładniej zbadane archeologicznie.

Więcej informacji i wzmianek w kronikach kościelnych datuje się z XIV wieku i później. Wymienione wcześniej Targoszyce, Przeczyce, Toporowice, Najdziszów, Sadowie, Nowa Wieś i Zawada były własnością kościelną biskupów krakowskich lub książąt Siewierskich albo też szlachecką. Toporowice, Targoszyce i Przeczyce jako własność bp. Pawła płaciły dziesięciny (od 1266 r.) na rzecz kościoła w Mikołowie. W latach 1337-1443 były własnością biskupstwa krakowskiego.

Od połowy XIV w. Mierzęcice i Toporowice zarządzane były według prawa niemieckiego (sołtys). Nie zanotowano na tym terenie znaczniejszych obiektów architektonicznych. Obszar ten był zagospodarowany rolniczo.

W XVII wieku odkryto na tym terenie płytko położone złoża rud żelaza, które stały się podstawą rozwoju hutnictwa w tradycyjnych piecach. Ruda występowała mi. in. w Mierzęcicach. Ponadto Boguchwałowice słynęły z pracujących tam młynów oraz stawów rybnych (1655 r.).

6.1.2 Zasoby dziedzictwa kulturowego (STAN W MAJU 2000 R.)

Zasoby archeologiczne:

Na terenie gminy stanowiska archeologiczne skupione są głównie we wsi Boguchwałowice:

- stanowisko nr 4 - obozowisko z epoki mezolitu
- stanowisko nr 5 - obozowisko z epoki mezolitu
- stanowisko nr 6 - ślad osadniczy.

W Przeczycach odkryto w 1961 r. największe w Polsce cmentarzysko kultury łużyckiej (okres halsztacki 800-550 r. p.n.e.) (stanowisko nr 16).

W Przeczycach znajdują się ponadto:

- stanowisko nr 18-21 - punkty osadnicze wczesnośredniowieczne
- stanowisko nr 17- osada średniowieczna (X-XIII w.)
- stanowisko nr 24 - ślady osadnictwa średniowiecznego.

W Mierzęcicach odkryto ślady osadnictwa (stanowisko nr 15).

Stanowiska archeologiczne zlokalizowane na planszy graficznej pt. „Wartości przyrodnicze i kulturowe", podlegają trwałemu i bezwzględnemu zachowaniu bez możliwości prowadzenia prac ziemnych i budowlanych oraz lokalizowania jakichkolwiek obiektów (I kategoria) lub podlegają trwałemu zachowaniu z dopuszczeniem prowadzenia prac budowlanych na warunkach określonych przez wojewódzkiego konserwatora zabytków dla stanowisk II kategorii. Klasyfikacji stanowisk może dokonać jedynie archeolog wojewódzki lub służby archeoogiczne.

Obecnie jedynym zagrożeniem dla odkrytych stanowisk jest orka.
W trakcie badań AZP odkryto w latach 60-tych i później łącznie 24 stanowiska archeologiczne na obszarze pomiędzy Siewierzem a Mierzęcicami i w rejonie Boguchwałowic, Tuliszowa i Przeczyc. Większość stanowisk zgrupowana jest w dolinie Czarnej Przemszy (vide „Ekofizjografia i wartości kulturowe").
Omawiany obszar (AZP nr 94-49) nie został zbadany dokładnie ze względu na zalanie dolnych partii doliny Czarnej Przemszy wodami zbiornika Przeczyckiego. 8 stanowisk odkrytych przed realizacją zbiornika znalazło się później pod wodą. Dostępne jest stanowisko nr 8, oraz dalszych 15 stanowisk na obszarze 94 - 49.
Uzyskany obraz osadnictwa pozwala stwierdzić, że było ono raczej ubogie. Pierwsze gromady ludzkie pojawiły się na badanym obszarze w paleolicie. W okresie mezolitu osady powstawały jedynie w dolinie Czarnej Przemszy. Mała ilość stanowisk datowanych na pozostałe okresy nie pozwala wyciągnąć żadnych wniosków. Dopiero w okresie wczesnego średniowiecza i średniowiecza powstało skupisko stanowisk w pobliżu Siewierza związanych zapewne z grodziskiem (stanowisko nr 7) i położonym w pobliżu zamkiem.
Na wszystkich polach między Siewierzem a grodziskiem występują niewielkie ilości ceramiki wczesnośredniowiecznej i średniowiecznej.
Pierwsze badania archeologiczne powierzchniowe prowadzone były w latach 30-tych (J. Bartys) odkrywając kilka stanowisk wzdłuż Czarnej Przemszy. Wykopaliskowe prace podjęto w latach 60-tych (E. Szydłowska) prowadząc prace ratownicze na zagrożonym zalaniem terenie głównie na terenie cmentarzyska kultury łużyckiej (tj. stanowisko nr 16).

Zasoby zabytkowe zewidencjonowane

Boguchwałowice

Obiekty wpisane do ewidencji:

- chałupa nr 10, drewn., XIXw **(nr X)**
- zagroda nr 85, drewn.-mur., poł. XIX w **(nie istnieje)**

Niwiska

Obiekty wpisane do ewidencji:

- kapliczka, ul. Szkolna, mur., 1939 r**.(nr XI)**
- chałupa, ul. Szkolna 24, drewn.-mur., k. XIX w. **(nie istnieje)**

Nowa Wieś

Obiekty wpisane do rejestru:

- kaplica (nr rej. 797/67) mur. tynkowana, z wieżyczką na sygnaturkę, barokowa XVIII/XIX w **(nr II)**

Obiekty wpisane do ewidencji:

- kapliczka, ul. Zawadzkiego, mur. około 1780 r. **(nr XIV)**
- chałupa, ul. Zawadzkiego 20, drewn, k. XIX w. **(nie istnieje)**
- chałupa, ul. Zawadzkiego 166, drewn,-mur. III ćw. XIX w. **(nie istnieje)**

Przeczyce

Obiekty zabytkowe wpisane do ewidencji:

- młyn murowany, początkowo z kołem, następnie turbinowy, obecnie elektryczny, zachowane stare wyposażenie z 1895 r. **(nr VIII)**
- kapliczka k. remizy, mur., pocz. XX w.**(nr IX)**
- dom drewn.-mur., Przeczyce-Pasieka 136, k.XIX w. **(nie istnieje)**
- chałupa drewn., Przeczyce-Pasieka 140, III ćw. XIX w. **(nie istnieje)**
- chałupa drewn., Przeczyce-Pasieka 137, III ćw. XIX w. **(nie istnieje)**
- zagroda drewn.-mur., Przeczyce-Zakamień 189, III ćw. XIX w. **(nie istnieje)**

- zagroda drewn.-mur., Przeczyce-Zakamień 229, III ćw. XIX w. **(nie istnieje)**

Mierzęcice

Obiekty wpisane do ewidencji:

- kapliczka, ul. Wolności 3, mur., IV ćw. XIX w. **(nr VI)**
- kapliczka, ul. Wolności 94, mur., I poł. XIX w. **(nr IV)**
- dom GS Samopomoc Chłopska, ul. Wolności 97, drewn., pocz. XX w. **(nr V)**
- dom, ul. Wolności 23, drewn.-mur., III ćw. XIX w. **(nr VII)**
- dom, ul. Wolności 33, drewn.-mur., III ćw. XIX w. **(nie istnieje)**
- dom, ul. Wolności 71, drewn.-mur., III ćw. XIX w. **(nie istnieje)**
- zagroda, ul. Wolności 103, drewn.-mur., III ćw. XIX w. **(nr III)**

Targoszyce

Obiekty wpisane do rejestru:

- zespół kościelny (nr rej. 789/67): kościół parafialny p.w. Św. Mikołaja, mur., XVIII w. (pocz. XVI w. oraz cz. XX w.), łącznie z murem otaczającym, zawierającym kaplice dobudowane do muru, usytuowane na przedłużeniu dwu prostopadłych osi kościoła. Granicę ochrony prawnej wyznaczają granice ogrodzenia całego zespołu kościelnego – tj. strefa A ścisłej ochrony konserwatorskiej. **(nr I)**

Obiekty wpisane do ewidencji:

- cmentarz rzymsko-katolicki wraz z zielenią objętą strefą B pośredniej ochrony konserwatorskiej **(nr XII)**
- zagroda, ul. Dworska 16, drewn., IV ćw. XIX w. **(nie istnieje)**
- zagroda, ul. Dworska 44, drewn., poł. XIX w. **(nie istnieje)**

Toporowice

Obiekty wpisane do ewidencji:

- kaplica, mur., I poł. XIX w. **(nr XIII)**
- chałupa nr 136, drewn., 1878 r. **(nie istnieje)**

Zawada

Obiekty wpisane do ewidencji:

- chałupa, ul. Nowowiejska 15, drewn., IV ćw. XIX w. **(nie istnieje)**

Ponadto elementami, które przyczyniają się do określonej specyfiki krajobrazu są dość liczne kapliczki i krzyże przydrożne nie wymienione w ewidencji. Większość kapliczek jest murowana z kamienia wapiennego występującego na tym obszarze. Kapliczki usytuowane są wzdłuż dróg zwykle na wjeździe do wsi lub przy ważniejszych skrzyżowaniach dróg w centrach miejscowości (Przeczyce, Mierzęcice, Boguchwałowice, Nowa Wieś i Toporowice).

Postuluje się zbadanie i ocenę wartości historycznej kilkunastu zlokalizowanych w zachodniej części Gminy w sołectwie Nowa Wieś bunkrów sprzed II wojny światowej. Bunkry te stanowiły element polskiego systemu obronnego z r. 1939. Prawdopodobnie istnieje ich więcej, lecz ich zlokalizowanie wymaga oddzielnych badań. Bunkry wcześniejsze zostały włączone w system niemieckiej obrony lotniska wojskowego w Pyrzowicach, które Niemcy zaczęli w roku 1944 rozbudowywać i uzupełnione nowymi stanowiskami ogniowymi. Z tego okresu pozostały rozpoczęte odcinki pasów startowych położone na północno-zachodnim skraju powyżej obecnie używanego pasa startowego. Budowane przez Niemców pasy startowe tworzyły krzyż w kształcie swastyki usytuowany ramionami w kierunkach SW-NE oraz SE-NW.

Jakkolwiek instalacje terenu byłego lotniska wojskowego mogą stanowić teren niedostępny to wydaje się, że w pewnych fragmentach mogą być specyficzną atrakcją turystyczno-poznawczą gminy Mierzęcice i Ożarowice.

Spis stanowisk archeologicznych
na obszarze 94-49, woj. d. Katowickie, obecnie Śląskie
Rozmieszczenie patrz plansza graficzna „Ekofizjografia i wartości kulturowe”

Nr stano-wiska na obszarze	Miejscowość	Nr stanowiska w miejscowości	Rodzaj stanowiska	Chronologia	Uwagi
1	Boguchwałowice	1	punkt. osadn. punkt. osadn.	EK wcz. Średn.	obecnie na terenie zalanym poza granicami administracyjnymi gminy
2	Boguchwałowice	2	punkt. osadn.	EK	
3	Boguchwałowice	3	punkt. osadn.	EK	
4	Boguchwałowice	5	ślad osadn. osada	pradzieje średniowiecze i nowożytność	
5	Boguchwałowice	6	ślad osadn.	EK	
6	Boguchwałowice	4	obozowisko	Mezolit	
7	Siewierz	2	grodzisko? ślad osadn.	XI-XII w. Średniowiecze	
8	Siewierz	5	obozowisko	Mezolit	
9	Siewierz	6	punkt. osadn. punkt. osadn.	EK wcz. średn.	poza terenem gminy Mierzęcice w obszarze 94-49 AZP
10	Siewierz	11	osada	średniowiecze i nowożytność	
11	Siewierz	12	punkt. osadn osada	X-XIII w. średniowiecze	
12	Siewierz	13	punkt. osadn osada	X-XIII w. średniowiecze	
13	Siewierz	14	punkt. osadn osada	X-XIII w. średniowiecze	
14	Siewierz	15	ślad osadn. ślad osadn. osada	OWR ? k. przeworska X-XIII w. średniowiecze	poza terenem gminy
15	Mierzęcice	1	ślad osadn. ślad osadn.	EK ?	
16	Przeczyce	1	ślad osadn. ślad osadn. ślad osadn. cmentarzysko ślad osadn.	schyłkowy paleolit mezolit neolit brąz – halsztat, k. Łużycka wcz. średn.	
17	Przeczyce	6	punkt osadn. osada	X-XIII w. średniowiecze	
18	Przeczyce	2	punkt osadn. punkt osadn.	EK OWR, k. przeworska	
19	Przeczyce	3	punkt osadn.	EK	
20	Przeczyce	4	punkt osadn.	EK	
21	Przeczyce	5	punkt osadn. punkt osadn.	OWR, k. przeworska wcz. średn.	
22	Tuliszów	1	osada	wcz. średn.	poza terenem gminy
23	Tuliszów	2	ślad osadn. ślad osadn.	EK średniowiecze	
24	Tuliszów	3	ślad osadn. ślad osadn.	pradzieje średniowiecze	

6.1.3 Współczesny krajobraz kulturowy

Układy przestrzenne wsi są kontynuacją historycznych układów ulicowych i wielodrożnicowych. Wyjątek stanowią koncentracje zabudowy o odmiennym charakterze w dwu obszarach:

- chaotyczny układ zabudowy rekreacyjnej (domki letniskowe i pełnosezonowe) położone wokół zbiornika Przeczyckiego w Boguchwałowicach i Przeczycach,

- zespół typowej zabudowy mieszkalno-osiedlowej (z lat 60-tych) na zachodnim skraju gminy przy porcie lotniczym wraz z zespołem zabudowy garnizonu wojskowego.

Zabudowa ulicowa występuje przy większości dróg gminy. W zasadzie nie występują koncentracje, które wchodziłyby w przestrzeń terenów rolnych. Nie można też wyróżnić skupisk zabudowy o charakterze miasteczkowym - brak układów pierzejowych lub obudowy placów.
Ważną rolę w krajobrazie stanowią drobne w skali, ale charakterystyczne, w większości murowane kapliczki i czasami drewniane krzyże przydrożne.
Dominantami krajobrazowymi są:

- kościół parafialny w Targoszycach (XVIII w.) wraz z murem z wapienia oraz czterema kaplicami na osiach kościoła i zespołem budynków plebania oraz starodrzewiem (klony, lipy, kasztanowce) - dominanta pozytywna
- kaplica murowana z wieżyczką na sygnaturkę barokową w Nowej Wsi (XVIII/XIX w.) włączona w zespół nowego kościoła z wieżą (z l. 80-tych). Wieża nowego kościoła została zniekształcona antenami telefonii komórkowej. W rezultacie wieżę można uznać za dominantę negatywną.

Na zabudowę mieszkalną i zagrodową składają się w niewielkiej części domy i budynki gospodarcze wznoszone z użyciem rodzimego wapienia. Tradycyjne domy i zagrody zachowane są reliktowo (patrz spis zasobów zabytkowych). Są to budynki o konstrukcji murowanej z kamienia lub drewniano-murowane oraz drewniane chałupy pochodzące z końca XIX w. i początku wieku XX, proste w bryle, nakryte dwuspadowym dachem, pozbawione ganków o zwartych proporcjach i niewiele wysuniętych okapach.
Większość nowych domów ma dachy dwuspadowe. Dość często połacie są przesunięte. Niektóre w formie prostopadłościanów z dachami o niewielkim nachyleniu, wielospadowe (kopertowe). W przeważającej części zabudowa jednorodzinna pozbawiona jest indywidualnego wyrazu. Dominują domy wolnostojące o typowej bryle. W obszarze gminy brak zabudowy, która tworzyłaby układy pierzejowe.
Na uwagę zasługują bunkry sprzed II wojny światowej i z jej okresu, które znajdują się w zachodniej części gminy na obszarze sołectwa Nowa Wieś. Bunkry usytuowane są na wzgórzach z dobrym wglądem widokowym i stanowią specyficzne elementy otwartego krajobrazu pól i nieużytków na tym obszarze. Bunkry mogłyby stanowić ciekawą atrakcję turystyczną przy ewentualnych trasach rowerowych i nowych szlakach turystycznych. Zwłaszcza, że obszar ten, o urozmaiconej, pagórkowatej rzeźbie terenu obfituje w miejsca o ciekawych i dalekich wglądach widokowych w otaczający krajobraz.
Wierzchołki wzgórz i niektóre odcinki dróg również zasługują na uwagę jako punkty widokowe i rejony interesujących wglądów widokowych we wszystkich kierunkach (patrz plansza „Wartości przyrodnicze i kulturowe").
W obszarze gminy występują dość liczne wyrobiska kamienia wapiennego używanego dość powszechnie jako materiał budowlany do konstrukcji, fundamentów i podmurówek domów, a niekiedy jako podstawowy materiał ścian. W pobliżu wyrobisk znajdują się resztki tzw. wapienników tj. pieców do wypalania wapna. Nieliczne nieczynne wapienniki zachowały się w zachodniej części gminy w rejonie Najdziszowa i Nowej Wsi.
Zarówno bunkry jak i pozostałości wapienników wymagałyby szczegółowego specjalistycznego przebadania.

6.2 Struktura istniejącej zabudowy

Układ przestrzenny gminy cechują ciągi zabudowy mieszkaniowej wolnostojącej i zagrodowej opasującej drogi położone równoleżnikowo, oraz dwa ciągi komunikacji pn.-płd. na skrajach gminy tj. w Nowej Wsi i Przeczycach.

Istniejący układ komunikacyjno - przestrzenny w znacznej części był kontynuacją historycznych traktów pn.-płd. i wsch.- zach. wzdłuż Czarnej Przemszy oraz pasm wczesnego osadnictwa (patrz rozdział 6).
Drogi usytuowane równoleżnikowo połączone są licznymi łącznikami dróg o dobrej nawierzchni, które przebiegają południkowo. Dzięki temu istnieje łatwa dostępność do każdego obszaru zabudowanego oraz znacznej części terenów uprawowych.
Zabudowa w układzie skoncentrowanym występuje w Boguchwałowicach oraz na terenie osiedla wielorodzinnego i kompleksu jednostki wojskowej przy porcie lotniczym cywilno-wojskowym po stronie zachodniej Nowej Wsi.
Odmienny w charakterze jest chaotycznie zagospodarowany pas wybrzeża sztucznego zbiornika Przeczycko – Siewierskiego, od zapory w Przeczycach po południowy i wschodni pas w Boguchwałowicach. W zespole tym zlokalizowane są ośrodki wypoczynkowe składające się z zespołów domków kempingowych i stałych (murowanych) obiektów zaplecza administracyjno-socjalnego i sanitarnego a także obiektów zaplecza technicznego dla sprzętu pływającego (wiaty, hangary).
Ponadto powstały liczne prywatne domy i domki o charakterze letniskowym, a znaczna ich część to domy pełnosezonowe, które wznoszono prawdopodobnie bez odpowiednich zezwoleń pod pretekstem budowy domków wakacyjnych o tymczasowym charakterze. Świadczy o tym chaotyczny układ, brak odpowiednich dojazdów i niezachowanie odpowiednich wzajemnych odległości.
Obszar zabudowy Boguchwałowic wymaga uporządkowania przestrzennego, uzupełnienia infrastruktury komunikacyjnej i kanalizacyjnej.
Lokalizacja usług – koncentracje funkcji usługowej występują zgodnie z hierarchią funkcjonalną poszczególnych ośrodków tzn. w Mierzęcicach jako ośrodku administracyjno - dyspozycyjnym gminy i w Przeczycach, Boguchwałowicach, Zawadzie i Toporowicach.
Rozmieszczenie obiektów usługowych wolnostojących i wbudowanych jest również wynikiem pasmowej, rozciągniętej wzdłuż dróg struktury zabudowy.
Stan techniczny zabudowy należy oceniać jako bardzo dobry i dobry. Zabudowę stanowi na obszarze całej gminy budownictwo jednorodzinne wolnostojące i zagrodowe. Znaczna część budynków gospodarczych wznoszona jest z użyciem rodzimego wapienia i nietynkowana. Występują również nowe, nietynkowane domy mieszkalne z kamienia łamanego. Bryły domów proste, bez ganków, z dachami dwu lub wielospadowymi. Dość często powtarza się krycie dachem dwuspadowym o niesymetrycznych przesuniętych na szczycie połaciach. Graniaste i przysadziste bryły nowych domów (często z katalogów typowej zabudowy) kryte są czterospadowym dachem o małym nachyleniu, posiadają niekiedy loggie i tarasy, zdobione betonowymi prefabrykowanymi tralkami balustrad.
Ogrodzenia działek często wykonane są z prefabrykowanych, ażurowych elementów o jednakowej formie na całym obszarze. Korzystny wyjątek stanowią ogrodzenia murem wykonanym z łamanego kamienia wapiennego nielicznych domów mieszkalnych oraz terenu zespołu kościoła zabytkowego z plebanią w Targoszycach.
Typowa zabudowa mieszkaniowa blokowa średniej wysokości (4 - 5 kondygnacji), o konstrukcji tradycyjnej (cegła) lub prefabrykowanej, tworzy osiedla wojskowe przy lotnisku.
Funkcję mieszkaniową, usługi publiczne i komercyjne oraz funkcję produkcyjno – rzemieślniczą omówiono w rozdziale 5.
Zasoby i stan obiektów zabytkowych oraz krajobraz kulturowy opisano w rozdziale 6.1.
Zaplecze komunikacji i układ komunikacji wewnętrznej oraz powiązań zewnętrznych przedstawiono w rozdziale 6.5.
Stan infrastruktury technicznej przedstawiono w rozdziale 6.5

6.3 Własności terenu

Własności gruntów rozpoznano na podstawie dokumentacji dostarczonej z Urzędu Gminy Mierzęcice w postaci map własności w skali 1:2000. Zasięg własności gruntów, własności obszarów leśnych i układu komunikacyjnego naniesiono na podkładzie w skali 1:10 000

Rozróżniono następujące formy władania:

-	indywidualne	72.8 % całości powierzchni gminy
-	grunty lasów państwowych	7.6 %
-	grunty komunalne	1.8 %
-	wspólnoty	6.6 %
-	grunty spółdzielcze	0.9 %
-	grunty Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa (AWRSP)	3.4 %
-	MON	6.6 %
-	PKP	0.3 %

Pozostała powierzchnia to tereny komunikacji tj. drogi powiatowe, gminne niekomunalne i gminne. Tereny byłej jednostki wojskowej, zajęte w znacznej części przez osiedle mieszkaniowe (b. kompleks koszarowy), które administracyjnie leży w granicach gminy, stanowi własność Skarbu Państwa (Agencja Mienia Wojskowego).
Dla realizacji celów publicznych tj. rozwoju usług i gospodarki gminy - najbardziej przydatnymi byłyby tereny komunalne, skoncentrowane obszarowo i dobrze zlokalizowane (tj. dostępne komunikacyjnie i wyposażone w infrastrukturę techniczną).
Opracowana mapa własności (w skali 1:10 000) ilustrująca strukturę przestrzenną poszczególnych rodzajów własności ukazuje, iż grunty komunalne gminy mają niewielką powierzchnię, a ponadto są znacznie rozproszone co bardzo ogranicz możliwość stosowania odpowiedniej polityki gospodarowania mieniem gminy.
Największe obszary gminne znajdują się w Najdziszowie. Są to działki położone na terenach rolnych o kształcie bardzo wydłużonych prostokątów, głównie bez dojazdu drogą utwardzoną.
Natomiast grunty Skarbu Państwa (AWRSP) stanowią znaczącą powierzchnię (9,8 %) w obszarze gminy oraz obejmują obszar osiedla mieszkaniowego i koszarowego a także cały obszar lotniska cywilno-wojskowego i portu lotniczego, leżący poza granicami administracyjnymi gminy.
Tereny AWRSP zlokalizowane głównie w Boguchwałowicach i Przeczycach użytkowane są w większości przez ośrodki wypoczynkowe i zespoły zabudowy letniskowej.
Niewielki, wolny teren znajduje się po zachodniej stronie drogi w Boguchwałowicach (o kierunku N - S) oraz w Przeczycach w pobliżu skrzyżowania (w centrum).

6.4 Ocena realizacji planu

Podstawą oceny realizacji planu jest aktualna inwentaryzacja użytkowania terenu gminy Mierzęcice (wykonana wiosną 2000 r.) w skali 1:10 000 wraz ze spisem obiektów usługowych, gospodarczych, produkcyjnych i technicznych stanowiącym integralną część inwentaryzacji.
Inwentaryzację porównano z obowiązującym MPO zagospodarowania przestrzennego uchwalonym w 1992 r.
Przeprowadzone porównanie obszarów zabudowanych ukazanych w inwentaryzacji z terenami budowlanymi wyznaczonymi w MPOZP pozwoliło na zestawienie istniejących rezerw powierzchni terenów budowlanych w poszczególnych sołectwach.
Dla uzyskania syntetycznego obrazu wykorzystania terenów oraz zilustrowania dynamiki rozwoju przestrzennego wydzielono trzy rodzaje użytkowania:

- tereny dla budownictwa mieszkaniowego
- tereny budownictwa letniskowego
- tereny usług, budownictwa gospodarczego, produkcyjnego i urządzeń technicznych.

Wykorzystanie terenów budowlanych na terenie gminy ilustruje plansza graficzna w skali 1:10 000 oraz poniższa tabela.

Łączna powierzchnia wszystkich terenów budowlanych przewidzianych w planie wynosi 608,01 ha (wg pomiaru z MPOZP w skali 1:10 000). W porównaniu do ogólnej powierzchni istniejącego zainwestowania wynoszącej 385,8 ha - przewidziano w MPO pod zabudowę jeszcze o 158 % powierzchni więcej. W tym tereny pod zabudowę mieszkaniową stanowią około 76 % (tj. 421,24 ha), pod zabudowę letniskową około 10 % tj. 61,85 ha a pozostałe (usługi, budownictwo gospodarcze, produkcyjne i techniczne) prawie 14 %, tj. 84,92 ha. Z przytoczonych danych wynika, iż przewidziane planem nowe tereny budowlane zdecydowanie przekraczają rzeczywiste potrzeby.

Sołectwo	Powierzchnia terenów budowlanych [ha]					
	budownictwo mieszkaniowe		budownictwo letniskowe		budownictwo usługowe, produkcyjne i urządzeń technicznych	
	istniejące	wg MPO (1992 r.)	istniejące	wg MPO (1992 r.)	istniejące	wg MPO (1992 r.)
Boguchwałowice	31,62	44,70	34,93	61,85	29,41	9,86
Mierzęcice	72,76	140,40	-	-	20,62	31,70
Najdziszów	8,07	15,50	-	-	0,50	0,42
Nowa Wieś	46,94	56,86	-	-	9,37	20,20
Przeczyce	58,39	96,13	-	-	15,45	19,01
Sadowie	13,44	25,86	-	-	0,68	0,75
Toporowice	33,60	67,62	-	-	3,99	2,71
Zawada	6,02	14,17	-	-	-	0,27
Razem	**270,84**	**461,24**	**34,93**	**61,85**	**80,02**	**84,92**
Teren J.W.	55,96	-	-	-	1,09	-
Teren lotniska cyw.-wojskowego	6.99	-	-	-	2,38	-

Strukturę i stopień wykorzystania terenów wyznaczonych w MPO na cele zainwestowania kubaturowego ilustruje tabela obrazująca dynamikę ruchu budowlanego w latach 1996 do 2000 r.(wg wydanych decyzji na budowę inwestycji)

Rok wydania zezwoleń	Ilość wydanych pozwoleń na budowę (łącznie)	Wydane pozwolenia na budowę			
		budynki mieszkalne	budynki gospodarcze	budynki letniskowe	budynki usługowe, produkcyjne i techniczne
1996	106	20	13	14	b.d.
1997	101	15	7	15	b.d.
1998	124	24	16	21	b.d.
1999	55	38	4	10	3
2000	17	8	1	6	2

Powyższa tabela zawiera dane uzyskane ze Starostwa Powiatowego w Będzinie (lata 1999-2000) oraz Starostwa w Zawierciu (lata 1996-1998).

Informacje o łącznej ilości wydanych pozwoleń wydają się niemiarodajne gdyż wliczono w podane liczby pozwolenia na przyłącza techniczne. Natomiast porównanie kolumny 3 i 5 dowodzi, że liczba nowych domów mieszkalnych powstająca co roku jest porównywalna z liczbą nowych domów letniskowych. Trzeba dodać, że rzeczywista liczba domów letniskowych jest wyższa, gdyż wiadomo że część z nich wznoszona jest bez zezwoleń władz budowlanych.

6.5 Komunikacja

6.5.1 Układ drogowy

Przez teren gminy Mierzęcice przebiega droga krajowa nr 78 o znaczeniu międzyregionalnym relacji granica państwa – Chałupki – Wodzisław Śląski – Rybnik – Gliwice – Tarnowskie Góry – Świerklaniec – Siewierz – Zawiercie – Szczekociny – Nagłowice - Chmielnik. Jej długość w granicach gminy wynosi 9.2 km. Droga ta do niedawna funkcjonowała w układzie dróg krajowych pod numerem 910. Na mocy Rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 28 lutego 2000 r. droga ta weszła w ciąg drogi krajowej nr 78 o przebiegu opisanym wyżej. Jest to droga III klasy technicznej z jezdnią o nawierzchni bitumicznej szerokości 7.0 m. i przekroju drogowym, z wyjątkiem odcinka przebiegającego przez obszar zainwestowania Mierzęcic, gdzie droga posiada przekrój półuliczny. Drugim co do znaczenia elementem układu drogowego jest droga wojewódzka nr 913 relacji Pyrzowice (Lotnisko) – (droga nr 78) – Podmłynie – Sarnów (droga krajowa nr 86). Jej długość na terenie objętym studium wynosi ok. 0.4 km. Jest to droga o jezdni szerokości 7.0 m i przekroju drogowym. Odcinek na terenie gminy ma charakter sięgaczowy: funkcjonuje jako dojazd do lotniska w Pyrzowicach.

Układ podstawowy w rozumieniu Ustawy o drogach publicznych uzupełnia sieć dróg powiatowych. Przez teren gminy przebiega 16 odcinków tych dróg w następujących relacjach:

- droga nr 14212 Boguchwałowice (droga nr 78) – Zalew Przeczycko – Siewierski, długość 0.7 km;
- droga nr 14213 Zalew Przeczycko -Siewierski – Przeczyce, długość 0.5 km;
- droga nr 14216 Przeczyce (od drogi nr 78) – droga nr 86 (dawniej droga nr 1), długość w granicach gminy 4.8 km;
- droga nr 14217 Dąbie – Kuźnica Warężyńska, długość w granicach gminy .0.8 km;
- droga nr 14218 Przeczyce – Wojkowice – Pastwiska, długość w granicach gminy 1.2 km;
- droga nr 14225 Zendek – Mierzęcice, długość w granicach gminy 4.4 km;
- droga nr 14226 Nowa Wieś – Przeczyce, długość 6.3 km;
- droga nr 14227 Najdziszów - Przeczyce, długość 4.2 km;
- droga nr 14228 przez wieś Boguchwałowice, długość 2.3 km;
- droga nr 14229 Nowa Wieś – Najdziszów, długość 2.7 km;
- droga nr 14230 Łubne – Niwiska – Komorne, długość 4.8 km;
- droga nr 14231 Toporowice – Przeczyce, długość 2.8 km;
- droga nr 14232 Stręków – Zadzień, długość w granicach obszaru objętego studium 3.1 km;
- droga nr 14233 Mierzęcice – Dąbie, długość w granicach gminy 3.5 km;
- droga nr 14247 stacja kolejowa Mierzęcice – Twardowice – Strzyżowice, długość w granicach gminy 4.5 km;
- droga nr 14273 Toporowice – Dąbie, długość w granicach gminy 1.7 km.

Łączna długość sieci dróg powiatowych wynosi ok. 54.0 km, z czego na drogi o nawierzchni ulepszonej przypada 91% (49.2 km). Drogi o nawierzchni nieulepszonej stanowią niespełna 3% (ok. 1.5 km – droga nr 14273).

Układ obsługujący w rozumieniu ustawy o drogach publicznych tworzy sieć dróg gminnych:

- droga nr 1459001 ul. Bankowa w Mierzęcicach, długość 0.91 km, nawierzchnia bitumiczna;

- droga nr 1459002 ul. Kościelna w Mierzęcicach, długość 0.512 km, nawierzchnia bitumiczna na długości ok. 0.3 km, na pozostałym odcinku nawierzchnia utwardzona;
- droga nr 1459003 ul. Cmentarna, długość 0.468 km, nawierzchnia bitumiczna;
- droga nr 1459004 bez nazwy, łącząca ul. Szkolną z ul. Wolności w Mierzęcicach, długość 1.151 km, nawierzchnia bitumiczna;
- droga nr 1459005 bez nazwy, łącząca ul. Wolności w Mierzęcicach z ul. Ul. Dworską we wsi Sadowie, długość 4.496 km, nawierzchnia bitumiczna na odcinku 1.3 km, na pozostałym odcinku nawierzchnia utwardzona,
- droga nr 1459006 ul. Polna w Przeczycach, długość 0.9 km, nawierzchnia bitumiczna;
- droga nr 1459008 ul. Nowowiejska we wsi Zawada, długość 0.954 km;
- droga nr 1459009 Sadowie II, długość 0.5 km, nawierzchnia bitumiczna;
- droga nr 1459010 ul. Tylna na granicy wsi Najdziszów i Zawada, długość 0.325 km, nawierzchnia bitumiczna;
- droga nr 1459011 Nowa Wieś – Myszkowice, długość 0.4 km, nawierzchnia bitumiczna;
- droga nr 1459012 ul. Zielona w Przeczycach, długość 0.6 km, nawierzchnia bitumiczna;
- droga nr 1459013 Toporowice – Chrobakowe, długość 1.7 km, nawierzchnia bitumiczna.

W ewidencji dróg gminnych figuruje ponadto droga nr 1459007 Zadzień – Trzonia, jednakże z analizy danych uzyskanych w Urzędzie Gminy w Mierzęcicach wynika, że droga ta w całości przebiega poza granicami opracowania.

Długość sieci dróg gminnych na obszarze objętym studium wynosi ok. 12.9 km, z czego na drogi o nawierzchni ulepszonej (bitumicznej) przypada 9.3 km (72%).

Na terenie objętym studium występuje również szereg odcinków dróg lokalnych mających charakter publiczny, nie objętych jednak ewidencją dróg gminnych. Są to przede wszystkim drogi obsługujące ośrodki wypoczynkowe zlokalizowane nad zalewem Przeczycko – Siewierskim w Boguchwałowicach i Przeczycach, układ dróg dojazdowych osiedla przy jednostce wojskowej, „droga grabowa" w Nowej Wsi oraz kilka odcinków dróg obsługujących obiekty produkcyjne lub zabudowę mieszkaniową. Ich łączną długość ocenia się na ok. 10.0 km, z czego na drogi o nawierzchni ulepszonej przypada 57% (5.7 km), a na drogi nieutwardzone – 24% (2.4 km).

Łączna długość sieci drogowej gminy wynosi ok. 86.5 km, z czego na drogi twarde przypada 82.6 km, co daje gęstość sieci dróg twardych 167.8 km/100km^2, ponad dwukrotnie wyższą niż średnia dla kraju wynosząca 78.2 km/100km^2. Długości poszczególnych odcinków dróg przyjęto w oparciu o dane uzyskane w Urzędzie Gminy oraz weryfikujące pomiary na mapie w skali 1:10000, które miały na celu uwzględnienie zmian w przyjętych w przyjętych dla potrzeb studium granic opracowania.

Generalnie stwierdzić należy, że gmina Mierzęcice posiada bardzo dobrze rozwiniętą sieć dróg, zgodną ze strukturą zagospodarowania przestrzennego gminy. Zwrócić należy uwagę na stosunkowo niewielki odsetek dróg gruntowych. Stan dróg o nawierzchni bitumicznej w większości przypadków można określić jako dobry. Również parametry techniczne dróg powiatowych i gminnych należy ocenić pozytywnie: za wyjątkiem kilku odcinków dróg gminnych są to drogi o przekrojach dwupasowych. Do mankamentów istniejącego układu drogowego zaliczyć można natomiast brak wydzielonych ciągów pieszych (uwaga ta nie dotyczy Mierzęcic, Nowej Wsi i Boguchwałowic, gdzie przy ważniejszych ciągach komunikacyjnych zostały wykonane jednostronne chodniki) oraz brak rowów odwadniających na wielu docinkach dróg.
Nadrzędnymi elementami układu drogowego pod względem funkcjonalnym są droga krajowa nr 78 i droga wojewódzka nr 913. Drogę nr 78, zważywszy na jej zasięg oddziaływania po zmianach numeracji wprowadzonych Rozporządzeniem Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej,

należy sklasyfikować jako główną ruchu przyspieszonego, jakkolwiek w obrębie zainwestowania miejskiego nie spełnia ona wymogów stawianych tej klasie dróg (duża ilość skrzyżowań z drogami układu uzupełniającego, liczne wjazdy bramowe, nakładanie się ruchu lokalnego i tranzytowego). Natomiast drogę wojewódzką nr 913, biorąc pod uwagę jej parametry techniczne i fakt obsługi komunikacyjnej portu lotniczego o znaczeniu międzynarodowym należy sklasyfikować jako drogę główną.
Do układu podstawowego zaliczyć należy również drogę powiatową nr 14233 realizującą powiązania pomiędzy Mierzęcicami a ośrodkiem gminnym w Psarach, a także drogę Mierzęcice – Przeczyce – Wojkowice – Pastwiska (odcinki dróg powiatowych nr 14216 i 14218), która stanowi alternatywne połączenie centrum administracyjnego gminy z drogą krajową nr 86 (dawniej droga nr 1). Drogi te sklasyfikowano jako drogi zbiorcze.
Pozostałe drogi powiatowe, gminne i lokalne tworzą układ uzupełniający (drogi lokalne i dojazdowe), realizujący przede wszystkim powiązania komunikacyjne wewnątrz gminy.

6.5.2 Układ kolejowy

Przez teren gminy przebiega jednotorowa, nie zelektryfikowana linia kolejowa nr 182 relacji Tarnowskie Góry - Zawiercie o znaczeniu miejscowym. Jej długość na terenie gminy wynosi ok. 3.9 km. Stacja kolejowa Mierzęcice zlokalizowana jest poza terenem gminy. Ze stacji odgałęziają się dwie bocznice obsługujące zaplecze techniczne portu lotniczego (poza granicami gminy) oraz obiekty wojskowe. Linia jest obecnie eksploatowana (w bardzo ograniczonym zakresie) na odcinku Zawiercie – Mierzęcice. Urządzenia stacyjne, jak również sama linia kolejowa są w złym stanie technicznym. Linia od wielu lat nie obsługuje ruchu pasażerskiego.

6.5.3 Transport lotniczy

Na terenie objętym studium zlokalizowane jest lotnisko cywilno – wojskowe wraz z dworcem pasażerskim. Międzynarodowy Port Lotniczy „Katowice" w Pyrzowicach obsługuje połączenia krajowe (do Warszawy – 10 połączeń tygodniowo w obu kierunkach) i międzynarodowe:

- z Frankfurtem nad Menem (Niemcy) – 16 połączeń tygodniowo,
- z Dusseldorfem (Niemcy) – 5 połączeń tygodniowo,
- ze Stuttgartem (Niemcy) – 4 połączenia tygodniowo,
- z Wiedniem (Austria) – 5 połączeń tygodniowo.

Z lotniska w Pyrzowicach realizowane są również przewozy towarowe (cargo). Aktualnie trwają prace przy rozbudowie płyty lotniska.

6.5.4 Lokalny transport pasażerski

Wiodącą rolę w przewozach pasażerskich na terenie gminy odgrywa Międzygminny Związek Komunikacji Publicznej z siedzibą w Tarnowskich Górach. Teren gminy obsługuje 8 linii autobusowych, z których część prowadzona jest wariantowo. Przebieg linii oraz rozmieszczenie przystanków zapewnia dostępność komunikacyjną do tego środka transportu praktycznie z całego obszaru zainwestowanego gminy. Częstotliwość kursowania autobusów na podstawowych liniach wynosi 10 - 12 kursów na dobę w jednym kierunku.
Drugim co do znaczenia przewoźnikiem na liniach autobusowych jest PKS, którego linie obsługują przede wszystkim kierunek Tarnowskie Góry – Mierzęcice - Siewierz – Zawiercie (wzdłuż drogi krajowej nr 78) oraz kierunek Zawiercie – Lotnisko "Katowice" w Pyrzowicach.
Obsługa transportowa dworca lotniczego „Katowice" w Pyrzowicach realizowana jest przez podmiejskie linie autobusowe z Katowic, Bytomia, Tarnowskich Gór, linie autobusowe PKS z Tarnowskich Gór i Zawiercia oraz linie minibusowe LOT-u i Lufthansy.

6.5.5 Warunki ruchowe na głównych ciągach komunikacyjnych

Dostępne dane o natężeniach ruchu pochodzą z generalnych pomiarów ruchu prowadzonych regularnie przez Generalną Dyrekcję Dróg Publicznych i dotyczą dróg zaliczanych do końca 1998 roku do kategorii dróg krajowych, tj. drogi nr 78 (dawniej droga nr 910) oraz drogi nr 913 (obecnie droga wojewódzka). Charakterystykę średniorocznego dobowego obciążenia tych dróg na przestrzeni lat 1980 - 1995 wraz z szacunkiem tych wielkości dla roku 2000 podaje poniższa tabela.

Droga odcinek	Rok pomiaru	SDR poj./24h	Procentowy udział pojazdów		
			samochody osobowe	samochody ciężarowe	autobusy
	1980	2400	42	30	8
droga krajowa nr 78	1985	2500	46	29	6
odcinek:	1990	5100	48	27	4
Świerklaniec - Siewierz	1995	4600	74	13	2
	2000*)	6100	78	11	2
droga nr 913	1985	-	-	-	-
odcinek:	1990	1800	61	8	11
Pyrzowice - Pomłynie	1995	3700	74	12	5
	2000*)	4900	74	11	4

*) szacunek na podstawie prognozy „Transprojektu" – Warszawa z 1997 r.

Powyższe zestawienie wskazuje na nierównomierny wzrost ruchu na drogach układu podstawowego. Największy, bo ponad dwukrotny wzrost obciążenia nastąpił w latach 1985 - 1990 na drodze nr 78 (dawna droga nr 910). Natomiast w latach 1990 – 1995 odnotowano spadek natężenia ruchu z 5100 do 4600 poj./24h. Ponad dwukrotny wzrost ruchu w latach 1990-1995 odnotowano również na drodze wojewódzkiej nr 913 na odcinku dojazdowym do lotniska w Pyrzowicach. Podane w tabeli natężenia ruchu dla roku 2000 stanowią szacunek oparty na prognozie "Transprojektu" - Warszawa.

Bardzo wyraźne zmiany nastąpiły w strukturze rodzajowej ruchu. Udział samochodów osobowych na drodze nr 78 na przestrzeni lat 1980 - 1995 wzrósł z 42% do ok. 74% w roku 1995. Z kolei udział ruchu ciężkiego (samochody ciężarowe i autobusy) zmniejszył się w tym okresie z 38% do 15% obecnie.

Obciążenie ruchem drogi nr 78 na odcinku przechodzącym przez gminę Mierzęcice w 1995 roku było wyższe (o ok. 24%) od średniej dla tej kategorii dróg w byłym województwie katowickim (3718 poj./24h) i średniej krajowej (2012 poj./24h). Z kolei droga nr 913 wykazuje obciążenia zbliżone do średniej dla byłego województwa katowickiego i o ponad 80% większe od średniej krajowej.

6.5.6 Zaplecze motoryzacji

Usługi motoryzacyjne

Na terenie gminy zlokalizowana jest jedna stacja paliw - w Mierzęcicach, przy bazie RSP. Ponadto na terenie gminy funkcjonuje 16 zakładów świadczących usługi z zakresu motoryzacji, najwięcej w Mierzęcicach i Przeczycach – po 5 obiektów. Zakłady te świadczą usługi w zakresie mechaniki pojazdowej, elektromechaniki, blacharstwa i lakiernictwa. W Mierzęcicach funkcjonuje również myjnia samochodowa, a w Przeczycach całodobowa pomoc drogowa.

Na terenie gminy działa ponadto 5 firm świadczących usługi przewozowe oraz 4 punkty handlowe branży motoryzacyjnej. Szczegółowe informacje o lokalizacji i zakresie działania tych firm podane zostały w inwentaryzacji urbanistycznej.

Parkingi

Największa koncentracja miejsc parkingowych w obszarze objętym studium występuje w rejonie Międzynarodowego Portu Lotniczego „Katowice" w Pyrzowicach, gdzie zlokalizowany jest ogólnodostępny, płatny parking o pojemności 400 m.p. (w tym 10 m.p. dla autokarów) oraz parking o pojemności 300 m.p. dla pracowników lotniska

Ponadto większe koncentracje miejsc postojowych występują:

- w Mierzęcicach, w rejonie Urzędu Gminy (łącznie ok. 30 m.p.), w rejonie kościoła (ok. 30 m.p.);
- w rejonie ośrodków wypoczynkowych zlokalizowanych nad Zalewem Przeczycko – Siewierskim: w Boguchwałowicach (ok. 100 m.p.) i w Przeczycach;
- w sąsiedztwie cmentarzy parafialnych w Mierzęcicach (ok. 50 m.p.) i w Nowej Wsi.

Szereg mniejszych parkingów o pojemności do 10 samochodów zlokalizowanych jest w sąsiedztwie obiektów handlowych i usługowych.

Przy drodze nr 78 na terenie Boguchwałowic zlokalizowany jest parking turystyczny.

6.6 Infrastruktura techniczna

6.6.1 Zaopatrzenie w wodę

Obszar gminy Mierzęcice zaliczany jest do rejonów o bardzo korzystnych warunkach hydrogeologicznych. Teren ten znajduje się w obszarze trzech głównych zbiorników wód podziemnych wydzielonych na Mapie GZWP A.S. Kleczkowskiego: dwóch triasowych: GZWP 454 Olkusz-Zawiercie i GZWP 327 Lubliniec – Myszków oraz czwartorzędowego GZWP 455 Dąbrowa Górnicza, przy czym zasadnicze znaczenie ma GZWP 454 obejmujący większą część obszaru gminy.

GZWP 327 występuje w zachodniej i północno- zachodniej części gminy, a GZWP 455 obejmuje niewielki południowy fragment obszaru gminy. W obszarze gminy występuje jeden użytkowy poziom wodonośny związany z utworami węglanowymi dolnego i środkowego triasu, który jest eksploatowany przez kilkanaście ujęć wody stanowiących źródło zaopatrzenia w wodę wodociągów lokalnych. Poziom czwartorzędowy nie jest eksploatowany w obszarze gminy Mierzęcice, choć w miejscowości Toporowice - Dąbrowska udokumentowano źródło zasilane z poziomu czwartorzędowego o wydajności eksploatacyjnej 30,8 m^3/h.

Aktualnie (wg stanu na sierpień 2002 r.) w obszarze gminy znajduje się 9 ujęć wody będących w Zarządzie Gminnego Zakładu Gospodarki Wodnej i Komunalnej w Mierzęcicach, dwa ujęcia w zarządzie wojska (Wojskowa Administracja Koszar - WAK) oraz pięć ujęć wody eksploatowanych przez innych użytkowników.

Zestawienie ujęć wody zlokalizowanych w obszarze gminy Mierzęcice zawiera tabela nr 9. W tabeli tej podano podstawowe parametry eksploatacyjne poszczególnych ujęć, jak również przedstawiono stan formalno-prawny dotyczący zasobów eksploatacyjnych i pozwoleń wodnoprawnych.

Za utrzymanie i konserwację systemu zaopatrzenia w wodę w gminie odpowiedzialny jest Gminny Zakład Gospodarki Wodnej i Komunalnej z siedzibą w Mierzęcicach, ul. Wolności 133. Zakład ten przejął w zarząd pojedyncze ujęcia poszczególnych użytkowników (ośrodek zdrowia, ośrodek wypoczynkowy) włączając je w jeden system zaopatrzenia. Zakłada się, że docelowo zakład ten przejmie również w zarząd ujęcia będące aktualnie w gestii Wojskowej Administracji Koszar.

GZGWiK jest gminnym zakładem budżetowym utworzonym przez gminę w styczniu 1995 r.

Według stanu na sierpień 2002 r. przez Zakład eksploatowanych jest 9 ujęć wody. Za wyjątkiem ujęcia w Przeczycach, które składa się z dwóch studni wierconych, pozostałe ujęcia są ujęciami jednootworowymi.

Wszystkie w/w ujęcia, poza ujęciem w Przeczycach, posiadają nowe decyzje pozwoleń wodnoprawnych ważne do 2006 r. oraz opracowane dokumentacje hydrogeologiczne aktualizujące zasoby eksploatacyjne. Część ujęć (4 szt.) ma ustanowione strefy ochrony bezpośredniej, na-

tomiast żadne ujęcie nie ma ustanowionej wg obowiązujących przepisów strefy ochrony pośredniej. Odpowiednie projekty stref ochronnych mają być opracowane w najbliższym czasie.
Według istniejących decyzji zasobowych sumaryczna wydajność dla wszystkich ujęć wody będących w Zarządzie GZGWiK wynosi 581,9 m^3/h tj. 13966 m^3/dobę. Zasoby te czterokrotnie przekraczają wielkość produkowanej wody w ostatnich latach (w 2001 roku - śr. 3584 m^3/dobę).
GZGWiK dostarcza wodę do wszystkich miejscowości gminy Mierzęcice, jak również do gmin ościennych: Psary, Bobrowniki i Siewierz, a od 1999 roku również niewielką ilość do gminy Ożarowice.
Zestawienie produkcji wody z poszczególnych ujęć za lata 1997-2001 zawiera tabela nr 10, a zestawienie sprzedaży wody dla poszczególnych gmin w analogicznym okresie czasowym przedstawia tabela nr 11. Z zestawienia tego można wyciągnąć następujące wnioski:

- produkcja wody utrzymuje się na ustabilizowanym poziomie wykazując niewielką tendencję spadkową,
- udział ilości wody dostarczanej na potrzeby własne gminy Mierzęcice wynosi ok. 35 %, tak więc woda produkowana jest głównie na potrzeby gmin ościennych.

Wg stanu na 31.08.2002 r. system zaopatrzenia w wodę w gminie Mierzęcice obejmuje 2465 podłączeń do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Oznacza to, że woda bieżąca z wodociągów doprowadzona jest do ponad 90 % domów i budynków. Pozostałe budynki nie podłączone do sieci wodociągowej (poniżej 10 %) zasilane są wodą z indywidualnych studni. Z sieci wodociągowej korzysta również ponad 100 budynków sezonowo zamieszkałych oraz ponad 300 budynków letniskowych w Boguchwałowicach. Długość czynnej sieci przesyłowej na terenie gminy wynosi 75,5 km, a długość połączeń rozdzielczych prowadzących do budynków i innych obiektów wynosi ponad 23 km. Informacje o sieci i połączeniach wodociągowych w poszczególnych miejscowościach gminy wg stanu na 31.12.2001 r. przedstawiono poniżej.

Tabela 8

Niektóre dane o wodociągach wg miejscowości

	długość czynnej sieci rozdzielczej ulicznej [km]	liczba połączeń do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania stan na 31.12.2001 r.	czynne zdroje uliczne
Ogółem	75,5	2253*	9
Mierzęcice	22,0	503	4
Przeczyce	15,5	438	0
Nowa Wieś	10,1	288	5
Sadowie	9,1	150	0
Boguchwałowice	15,3	655	0
Toporowice	3,5	219	0

* - wg stanu na 31.08.2002 r. ilość odbiorców - 2465

Średnica sieci wodociągowej wynosi od ϕ 500 mm (rurociągi magistralne) do ϕ 90 mm, materiał - rury: żeliwne, AC, stalowe i PCW.
Woda z ujęć: Zadzień, Mierzęcice – Ośrodek Zdrowia, Targoszyce jest tłoczona bezpośrednio ze studni do sieci wodociągowej, a praca pomp jest sterowana poprzez wyłączniki ciśnieniowe. Pozostałe ujęcia wody współpracują ze zbiornikami wyrównawczymi. W układzie wodociągowym funkcjonują następujące zbiorniki wyrównawcze:

- Boguchwałowice (Kamionka) pojemność 2 x 50 m^3 rzędna ok. 325 m n.p.m
- Toporowice (Ostra Góra) pojemność 2 x 500 m^3 rzędna ok. 350 m n.p.m
- Sadowie (Pierwsze) pojemność 2 x 50 m^3 rzędna ok. 365 m n.p.m
- Sadowie (Drugie) pojemność 1 x 500 m^3 rzędna ok. 375 m n.p.m

- Nowa Wieś pojemność 1 x 300 m^3 rzędna ok. 390 m n.p.m.

Do zbiornika Sadowie Drugie woda ze zbiornika Przeczyce jest pompowana poprzez przepompownię w Toporowicach - Sławniowie, a dalej jest rozprowadzana grawitacyjnie.

Usytuowanie wysokościowe zbiorników wyrównawczych zapewnia dobrą współpracę zbiorników Przeczyce i Sadowie (Pierwsze i Drugie) z ujęciami wody: Mierzęcice i Przeczyce, oraz odpowiednie ciśnienie w sieci wodociągowej. Pełne pokrycie zapotrzebowania na wodę i odpowiedniego ciśnienia w sieci dla wszystkich odbiorców znajdujących się w strefie zasilania zbiornika Nowa Wieś (w południowej części miejscowości Nowa Wieś) zapewnione jest przez odpowiednie ciśnienie tłoczenia wody z ujęć: Sadowie, Zawada i Nowa Wieś. Aktualnie nie ma możliwości technicznych zapewnienia dodatkowego przesyłu wody do zbiornika Nowa Wieś z innych ujęć wody. Dla rozwiązania tego problemu konieczne jest wybudowanie rurociągu i przepompowni tłoczącej wody ze zbiorników Sadowie do zbiornika Nowa Wieś. Rozwiązanie to, jako projektowane, zaznaczono na planszy Infrastruktura techniczna.

Dodatkową przyczyną niedoborów wody dostarczanej do gminy Bobrowniki jest zbyt mała średnica rurociągu przesyłowego. Realizacja projektowanego rozwiązania spowoduje załatwienie powyższego problemu. Jest ona uzależniona od zainteresowania i finansowego zaangażowania gminy Bobrowniki.

We wszystkich ujęciach ujmowana jest woda dobrej jakości, spełniająca wymogi normy dla wód pitnych bez uzdatniania (poza okresowym chlorowaniem). Jedynie w ujęciu Przeczyce notuje się okresowo ponadnormatywny wzrost zawartości azotanów (przy maksymalnej eksploatacji ujęcia). Zanieczyszczenie pochodzi najprawdopodobniej ze ścieków komunalnych, jak również możliwe jest zasilanie wód podziemnych ze zbiornika wody powierzchniowej.

Przyczyną takiego skażenia wód jest usytuowanie ujęcia w terenie o gęstej zabudowie bez sieci kanalizacyjnej, z odprowadzaniem ścieków do szamb wątpliwej szczelności.

Tabela 9

Zestawienie ujęć wody w gminie Mierzęcice

Nr ujęcia wg mapy	Miejscowość	Nazwa ujęcia (Użytkownik)	Stan na 2002 r.	Pobór w 1999 r. [m^3/d]	Ilość studni	Głębokość [m]	Zasoby eksploatacyjne		Pozwolenie wodnoprawne, ilość, nr decyzji, termin ważności	Uwagi
							Q [m^3/h]	S [m]		
Ujęcia w Zarządzie Gminnego ZGWiK w Mierzęcicach										
1	Mierzęcice	Zadzień	C	170	1	30,0	26,1	1,98	Q= 15 m^3/h S = 1,98 m WER-6223/1/2/1/01 z dn.02.04.2001 r. ważność do 28.02.2006 r.	Ustanowiona strefa bezpośrednia 17,9 x 17,8 x 17,9 x 17,8 m
2	Mierzęcice S-2	Ośrodek Zdrowia Mierzęcice	C	43	1	40,0	17,5	5,5	Q= 15 m^3/h, S = 4 m WER-6223/1/2/1/01 z dn.02.04.2001 r. ważność do 28.02.2006 r.	Ustanowiona strefa bezpośrednia 18,2 x 17,7 x 12,7 x 7,0 x 13,0 m
3	Mierzęcice	Targoszyce	C	16,5	1	74,0	48,6	9,0	Q= 48,6 m^3/h, S = 9 m WER-6223/1/2/1/01 z dn.02.04.2001 r. ważność do 28.02.2006 r.	Ustanowiona strefa bezpośrednia 7,7 x 6,8 x 6,0 x 6,6 m
4	Boguchwałowice	Boguchwałowice I	C	270	1	30,0	42,0	2,85	Q= 42 m^3/h, S = 2,85 m WER-6223/1/2/1/01 z dn.02.04.2001 r. ważność do 28.02.2006 r.	Ustanowiona strefa bezpośrednia 30,0 x 26,1 x 30,0 x 30,7 m
5	Boguchwałowice	Boguchwałowice II	CO	eksploatacja okresowa	1	37,7	47,2	0,17	Q= 47,2 m^3/h, S = 0,17 m WOŚ-6223/41/3/01 z dn.28.12.2001 r. ważność do 28.02.2006 r.	
6	Przeczyce	Przeczyce	C	2860	2	43,0 40,2	327,0	1,1	Q=327 m^3/h WOŚ-6223/38/4/01 z dn. 28.12.2001 r. ważność do 31.12.2002 r.	nowa dokumentacja w opracowaniu
7	Zawada S-2	Zawada	C	190	1	74,0	21,4	13,0	Q= 21,4 m^3/h, S = 13 m WOŚ-6223/34/3/01 z dn.21.12.2001 r. ważność do 28.02.2006 r.	Ustanowiona strefa bezpośrednia 21 x 18,1 m
8	Sadowie	Sadowie S-3	C	120	1	77,0	32,0	11,4	Q= 32 m^3/h, S = 11,4 m WOŚ-6223/33/3/01 z dn.01.12.2001 r. ważność do 28.02.2006 r.	

9	Nowa Wieś	Nowa Wieś S-1	C	68	1	60,0	20,1	1,08	Q= 20,1 m^3/h, S = 1,08 m WOŚ-6223/33/3/01 z dn.01.12.2001 r. ważność do 28.02.2006 r.	Ustanowiona strefa bezpo- średnia 11 x 5 x 5 x 8 x 9,1 m
Ujęcia w zarządzie wojska (WAK)										
10	Mierzęcice	Łubne - osiedle	C	700	2	111,0	58,0	15,5	Q = 33 m^3/h EK-6210/7/99 z dn. 17.05.1999 r. ważność do 31.12.2004 r.	Ustanowiona strefa bezpo- średnia 50 x 30 m
11	Nowa Wieś	Zadzień Lotnisko	C	10	2		30,0	12,0	Q = 1 m^3/h (dla dwóch stud- ni) EK-I-7211/284/96 z dn. 08.04.1997 r. ważność do 31.12.2002 r.	Ustanowiona strefa bezpo- średnia studnia nr 1: elipsa 19,7 x 17,6 m studnia nr 2: elipsa 23,5 x 26,2 m
12	Mierzęcice	Zadzień	C	12	1		2,5	1,4	EK-I-7211/245a/94 z dn. 24.07.1995 r. ważność - 10 lat	
Ujęcia innych użytkowników										
13	Mierzęcice	Łubne Sp-nia „ZŁOM”	C	1	1	50,0	15,0	0,1		
14	Boguchwało- wice	Wspólnoty le- śno- gruntowe	C		1		40,0	0,54	WOŚ-6223/14/2/01 z dn.22.05.2001 r.	Ustanowiona strefa bezpo- średnia 10 x 10 m
15	Przeczyce	Szkoła Pod- stawowa	C	30,0	1	10	130,0	3,8	-	
16	Przeczyce	Właściciel pry- watny p. Cza- pla	N	0	1	5,9	16,0	0,6		
17	Toporowice	Toporowice - Dąbrowska	-	-			30,8	-		
18	Nowa Wieś Ł-1	zaopatrzenie ludności osie- dla Łubianki i miejscowości Siemonia	C	160,8	1			14,6	OS-I-7211/353/98 ważność do 31.12.2003 r.	Ustanowiona strefa bezpo- średnia 37 x 23 m

Uwaga: C - studnia czynna, N - studnia nieczynna, CO - czynna okresowo.

Tak więc należy uznać, że stan zaopatrzenia w wodę gminy Mierzęcice i jej zwodociągowanie (ponad 90%) jest bardzo dobry, a gmina ma znaczne zasoby wód podziemnych o dobrej jakości na własne potrzeby i do sprzedaży ościennym gminom.
Na terenie gminy Mierzęcice zlokalizowane są również ujęcia wody eksploatowane przez innych użytkowników. Najważniejszym z nich jest ujęcie dla osiedla wojskowego i garnizonu zlokalizowane w miejscowości Mierzęcice - Łubne. Ujęcie to złożone z dwóch studni, z których czynna jest tylko jedna zaopatruje w wodę osiedle wojskowe (garnizon). Pobór wody z tego ujęcia wynosi ok. 600-700 m^3/dobę.
Woda prowadzona jest rurociągiem o średnicy 200 i 150 mm poprzez dwa zbiorniki wyrównawcze zlokalizowane na terenie osiedla wojskowego (o pojemności 2 x 300 m^3, a następnie poprzez hydrofornię zlokalizowaną w bezpośrednim sąsiedztwie zbiorników rozprowadzana rurociągami ϕ 100 i ϕ 150 mm na terenie garnizonu. Przy obiektach wojskowych (magazyny, rampy, hangary) za torami kolejowymi zlokalizowana jest tzw. stara hydrofornia, która jest aktualnie nieczynna.
W bezpośrednim sąsiedztwie ujęcia dla wojska znajduje się ujęcie Przedsiębiorstwa Przerobu Złomu „ZŁOM" eksploatowane z niewielką wydajnością na własne potrzeby zakładu.

Tabela 10

Produkcja wody z poszczególnych ujęć w zarządzie Gminnego Zakładu Gospodarki Wodnej i Komunalnej w Mierzęcicach

Nr ujęcia	Nazwa ujęcia	Wydajność eksploatacyjna (m^3/h)	Produkcja (m^3/rok)				
			1997	1998	1999	2000	2001
1	Zadzień	15,0	-	60 843	14 594	9 906	80
2	Mierzęcice Ośrodek Zdrowia	15,0	16 297	17 754	15 622	37 288	35 987
3	Targoszyce	48,6	10 629	2 704	6 021	10 577	4 204
4	Boguchwałowice I	42,0	124 216	106 840	97 219	71 842	89 718
5	Boguchwałowice II	32,0	-	1 490	307	1 949	6 357
6	Przeczyce	327,0	1 256 560	1 086 710	1 043 380	1 057 170	997 180
7	Zawada	12,0	15 954	37 171	67 773	63 545	72 095
8	Sadowie	32,0	106 618	97 581	43 408	48 751	61 148
9	Nowa Wieś	20,1	17 804	19 472	24 616	37 949	41 311
ogółem		543,7	1 548 078	1 430 565	1 312 940	1 338 977	1 308 080

W północno - wschodniej części lotniska wojskowego w rejonie miejscowości Zadzień znajdują się dwie studnie oddalone od siebie o około 100 m eksploatowane w sposób naprzemienny dla potrzeb obiektów lotniska wojskowego. Pobór wody z tego ujęcia jest symboliczny ok. 10 m^3/dobę.
Przez teren gminy Mierzęcice przebiega rurociąg magistralny stalowy służący kiedyś do przerzutu wody ze Zbiornika Przeczycko - Siewierskiego do zbiornika Kozłowa Góra. Miał on stanowić dodatkowe (awaryjne) zaopatrzenie wody dla aglomeracji śląskiej. Ujęcie wody ze Zbiornika Przeczyckiego zlokalizowane jest w Przeczycach przy zachodnim brzegu zbiornika. Składa się ono z lewara stalowego ϕ 1016 /11 m o dł. 55 m, studni zbiorczej 2000 mm z obudową żelbetową ϕ 5m oraz pompowni z 9 pompami diagonalnymi o łącznym wydatku Q = 1,7 m^3/s. Przerzut wody do zbiornika Kozłowa Góra był prowadzony rurociągiem stalowym ϕ 1000/1200 mm o dł. 8,535 km, a następnie kanałem otwartym o dł. 4,546 km do potoku Ożarowickiego. Od 1994 roku przerzut wody nie jest prowadzony z powodu braku zapotrzebowania na dodatkową ilość wody, a pozwolenie wodnoprawne zostało uchylone. Wg stanowiska GPW w Katowicach przerzut ten będzie zaniechany na trwałe.

Tabela 11

Zestawienie sprzedaży wody dla poszczególnych gmin

Rok	Produkcja wody w ujęciach [m^3]	Woda dostarczana do gmin [m^3]				
		Mierzęcice	Psary	Bobrowniki	Siewierz	Ożarowice
1997	1 548 078	414 653	1 028 071	76 597	28 787	
1998	1 430 565	476 788	821 010	79 601	53 166	
1999	1 312 940	507 775	672 610	77 641	54 268	646
2000	1 338 977	443 035	752 140	98 751	45 051	-
2001	1 308 080	496 479	693 320	79 804	37 977	500

6.6.2 Gospodarka ściekowa

Gmina Mierzęcice nie posiada systemu kanalizacji sanitarnej. Na obszarze gminy eksploatowana jest tylko jedna oczyszczalnia ścieków, mechaniczno-biologiczna typu Bioblok WS-400. Oczyszczalnia ta zlokalizowana jest w Nowej Wsi – Siedliskach na terenie ośrodka wojskowego. Doprowadzane do niej są systemem kanalizacji sanitarnej ścieki z wojskowych bloków mieszkalnych i garnizonu, oraz dowożone ścieki wozami asenizacyjnymi z szamb z terenu gminy. Przepustowość oczyszczalni wynosi Q = 850 m^3/dobę, a aktualnie przerób ścieków wynosi ok. 530 m^3/d, tak więc moc przerobowa oczyszczalni nie jest w pełni wykorzystywana (wykorzystane jest około 60% mocy). Zrzut oczyszczonych ścieków z oczyszczalni następuje do rowu melioracyjnego prowadzącego wodę do potoku Ożarowickiego – stanowiącego dopływ Brynicy. System działającej kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej posiada tylko osiedle wojskowe (garnizon). Kanalizacja sanitarna w Mierzęcicach wybudowana w rejonie ul. Sosnowej nie jest używana, ścieki gromadzone są w osadniku i wywożone.

W 1993 roku opracowane zostało Studium Wykonalności Kanalizacji Gminy Mierzęcice, którego parametry techniczne bazowały na ogólnym planie zagospodarowania przestrzennego gminy. Studium to objęło 6 miejscowości, dla których przyjęto następujące dane:

Tabela 12

Plan główny systemu kanalizacji

Lokalizacja **Miejscowości i wsie**	Mieszkańcy	Ilość ścieków	
		m^3/d	m^3/d/mk
1. Mierzęcice	3 085	492	0,160
2. Boguchwałowice	641	102	0,160
3. Przeczyce	1 445	231	0,160
4. Toporowice	871	139	0,160
5. Nowa Wieś	801	128	0,160
6. Zawada	151	25	0,160
Podsuma	6 994	1 118	
Tereny rekreacyjne			
1. Boguchwałowice I (32 obiekty)	820	49	0,06
2. Boguchwałowice II (13 obiektów)	710	42	0,06
	460	28	0,06
Podsuma	1 990	119	
Razem	8 984	1 237	

W przyjętym planie zagospodarowania przestrzennego uwzględniono budowę 4 oczyszczalni ścieków: w Boguchwałowicach, Przeczycach, Mierzęcicach – Zadzień, przy czym z uwagi na

ochronę Zalewu Przeczycko-Siewierskiego projektowana oczyszczalnia ścieków powinna być zlokalizowana w Przeczycach poniżej dopływu wody do Zalewu.
Wg stanu na sierpień 2002 r. ścieki gromadzone są w osadnikach przydomowych, a następnie okresowo transportowane przez przewoźników do oczyszczalni ścieków na osiedlu wojskowym w Nowej Wsi, oczyszczalni przy elektrowni Łagisza w Będzinie i oczyszczalni miejskiej w Zawierciu. Osadniki przydomowe są zamkniętymi zbiornikami, które muszą być regularnie opróżniane. Wszystkie z około 2200 gospodarstw domowych i budynków, posiadają takie osadniki. Pojemność osadnika przydomowego wynosi w przybliżeniu 10-15 m^3. Taki sposób gromadzenia ścieków wiąże się z problemami odorowymi, a wycieki z nieszczelnych osadników stanowią zagrożenie dla wód podziemnych.
Jakość powietrza, gleby, wód podziemnych i powierzchniowych może być zagrożona wskutek gromadzenia ścieków w osadnikach przydomowych i ich transport do oczyszczalni ścieków.
Transport nieczystości powoduje zakłócenia lokalnego ruchu drogowego i stwarza ryzyko wypadków. Większość wozów asenizacyjnych to samochody stare, powodujące hałas i będące źródłem emisji zanieczyszczeń do powietrza.
Nie ma gwarancji, że nieczystości z osadników przydomowych są unieszkodliwiane we właściwy sposób, nie stwarzając zagrożenia dla ujęć wody, jak i wód powierzchniowych.
We wschodniej części gminy Mierzęcice, gdzie oprócz ujęć wody pitnej jest zlokalizowany na Czarnej Przemszy Zbiornik Przeczycko - Siewierski o charakterze rekreacyjnym, istnieje ryzyko skażenia wody pitnej, a część zachodnia gminy znajduje się w zlewni Brynicy dopływającej do zbiornika Kozłowa Góra, który jest rezerwuarem wody pitnej dla Katowic.

6.6.3. Elektroenergetyka

Stan istniejący

Na terenie miejscowości i gminy Mierzęcice zaopatrzenie odbiorców w energię elektryczną odbywa się w oparciu o PZ Pomłynie – WRS 20 kV powiązany po stronie średniego napięcia z podstawowymi źródłami zasilania leżącymi poza terenem gminy.
Całość sieci średniego jak i niskiego napięcia poza niewielkimi fragmentami pracuje praktycznie w wykonaniu napowietrznym.
Wynika to z typowo wiejskiego charakteru zagospodarowania terenów gminy.
Poszczególni odbiorcy zaopatrywani są w energię elektryczną ze stacji transformatorowych 15/0,4 kV w wykonaniu napowietrznym oraz wnętrzowym.
Aktualnie na terenie gminy pracuje 45 szt. stacji transformatorowych.- w tym jedna nie będąca w eksploatacji Zakładu Energetycznego.
Stacje transformatorowe wyposażone są w jednostki transformatorowe o mocy od 63 do 630 kVA. Łączna moc zainstalowanych jednostek transformatorowych na terenie gminy wynosi 8,33 MVA.
Układ sieci jak również rozmieszczenie stacji transformatorowych dostosowany jest do aktualnych potrzeb w zakresie zapotrzebowania na energię elektryczną.
Parametry linii średniego napięcia 3 x 35mm AFL oraz 3 x 50mm AFL.
Parametry linii niskiego napięcia 4 x 35mm, 4x 50mm Al.
W południowej części gminy przez niewielki jej obszar przebiegają dwie linie napowietrzne 110 kV eksploatowane prze Będziński Zakład Elektroenergetyczny oraz linie najwyższych napięć 220 kV relacji Łagisza - Wrzosowa i 400 kV relacji Wielopole-Joachimów, Rokitnica - Tucznawa.

Uwarunkowania

Funkcjonujący na terenie gminy system zaopatrzenia w energię elektryczną oparty o napowietrzną sieć średniego napięcia zasilającą poszczególne stacje transformatorowe 15/0,4 kV jest funkcją zarówno zagospodarowania tego obszaru, jak również uwarunkowań terenowych.
Zarówno sieci energetyczne jak również urządzenia zasilające średniego napięcia nie stwarzają zasadniczych uwarunkowań w rozwiązaniach urbanistycznych.

Przebiegające w południowej części gminy linie napowietrzne wysokich i najwyższych napięć wymagają zachowania niezbędnych stref ochronnych wyłączonych spod zabudowy, są to strefy 2 x 50 m dla napięcia 400 i 220 kV oraz 2 x 15 m dla napięcia 110 kV.

6.6.4 Gospodarka odpadami

Na terenie gminy Mierzęcice nie ma komunalnego wysypiska odpadów. Odpady zbierane są w pojemnikach i wywożone na składowiska poza granice gminy.
Gospodarkę odpadami gminy obsługują:

- Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej RETHEMANN Tarnowskie Góry, ul. Nakielska 1-3, które wywozi odpady na własne składowisko - około 630 umów - 80 - 90 %
- Siewierskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Siewierzu sp. z o.o. ul. Krakowska 45, które wywozi odpady na składowisko w Porębie - sporadycznie
- p. Małota - sporadycznie (około 0,1 %).

Odpady niebezpieczne (typu akumulatory, żarówki, baterie, opakowania) złomowane i unieszkodliwiane są przez przedstawicielstwo firmy RETHEMANN w Bytomiu. Odpady uciążliwe i niebezpieczne z zakładów przetwórczych (mięsnych) są wywożone w ramach umów indywidualnych.
Nie uregulowany jest problem składowania i unieszkodliwiania opakowań i odpadów ze środków ochrony roślin i nawozów mineralnych, przy czym jest to dla gminy Mierzęcice problem marginalny, bo na jej terenie nie ma obszarów intensywnych upraw.
Na terenie gminy znajduje się kilka niezorganizowanych tzw. „dzikich" wysypisk śmieci, które zostały zlokalizowane podczas inwentaryzacji terenu i naniesione na odpowiedniej planszy. Wysypiska te usytuowane są głównie w starych, niezrekultywowanych wyrobiskach poeksploatacyjnych. Z uwagi na brak zarówno naturalnej jak i sztucznej izolacji warstwy wodonośnej, wysypiska te stanowią znaczne zagrożenie dla jakości wód podziemnych i dlatego winny być zabezpieczone i zrekultywowane.

6.6.5 Ciepłownictwo

W gminie istnieją dwie kotłownie lokalne: obydwie mieszczące się w północno - zachodniej części gminy, na terenie osiedla wojskowego (garnizonu).
Kotłownia zlokalizowana na terenie garnizonu wojskowego (stara) opalana jest węglem i koksem, natomiast dla kotłowni zlokalizowanej na terenie osiedla wojskowego (nowej) materiałem grzewczym jest gaz, a alternatywnie może być olej opałowy. Kotłownia węglowa ma moc 9,1 MG i ogrzewa obiekty wojskowe, kotłownia gazowa o mocy 3,5 MG ogrzewa bloki mieszkalne i obiekty na terenie osiedla. Moc kotłowni węglowej nie jest w pełni wykorzystywana.
Pozostałe budynki na terenie gminy są ogrzewane indywidualnie - materiałem grzewczym jest: gaz, węgiel i koks.

6.6.6 Gazyfikacja

W granicach administracyjnych gminy Mierzęcice występują gazociągi wysokiego ciśnienia o charakterze przesyłowym oraz gazociągi konsumpcyjne średnio- i niskoprężne, doprowadzające gaz bezpośrednio do odbiorców. W skład układu rozdzielczego wchodzą jeszcze dwie stacje redukcyjno-pomiarowe, zlokalizowane na osiedlu w Mierzęcicach (stacja dwustopniowa) i w Przeczycach (stacja jednostopniowa).

<u>Gazociągi wysokoprężne</u>

Przez teren gminy Mierzęcice przebiegają równoleżnikowo cztery gazociągi wysokiego ciśnienia. Przez północną część gminy przebiega gazociąg gazu ziemnego ϕ 400 mm o ciśnieniu nominalnym 1.6 MPa. Gazociąg ten zasila wspomnianą stację redukcyjno-pomiarową dwustopniową na osiedlu wojskowym w Mierzęcicach. Przez środkową część gminy biegną obok siebie trzy gazociągi wysokoprężne gazu ziemnego o średnicy ϕ 500 mm każdy; dwa z nich na ciśnienie

nom. 6.4 MPa, a jeden na ciśnienie nom. 4.0 MPa. Do środkowego gazociągu podłączona jest stacja red-pom. jednostopniowa w Przeczycach.
Strefa ochronna wzdłuż w/w gazociągów wynosi po 15.0 m w obie strony od ich osi. Strefa ta obowiązuje również w stosunku do odgałęzień wysokoprężnych, doprowadzających gaz do w/w dwóch stacji redukcyjno-pomiarowych w Mierzęcicach i Przeczycach.

Gazociągi średnioprężne
Mieszkańcy gminy Mierzęcice korzystają z gazu do celów komunalno-bytowych i w dużym stopniu, grzewczych, za pośrednictwem sieci rozdzielczej średniego ciśnienia. Redukcja ciśnienia na niskie odbywa się u każdego odbiorcy indywidualnego.
Sieć średnioprężna zaopatrywana jest w gaz za pośrednictwem dwóch wspomnianych wyżej stacji redukcyjno-pomiarowych. Stacja red-pom. w Przeczycach jest stacją jednostopniową, zasilającą zdecydowaną większość odbiorców gminy. Stacja red-pom. na osiedlu w Mierzęcicach jest obiektem dwustopniowym, zaopatrującym osiedle i kotłownię pod niskim ciśnieniem i wspierającym system rozdzielczy gminy pod ciśnieniem średnim.
Sieć średnioprężna z podłączeniami domowymi wykonana została prawie całkowicie z rur stalowych. Jedynie w ostatnim czasie wykonane gazociągi wybudowane zostały z rur polietylenowych. Ciśnienie nominalne w sieci wynosi 0.4 MPa. Średnice gazociągów średniego ciśnienia wynoszą od 32 do 100 mm, średnice podłączeń domowych - 25 mm.
Trasy gazociągów prowadzą wzdłuż zabudowy poboczem dróg lub poza pasem drogowym, częstokroć po obydwu stronach jezdni.
Praktycznie cała gmina pokryta jest siecią rozdzielczą i wszyscy mieszkańcy, za wyjątkiem zabudowy wyraźnie rozproszonej, mają dostęp do gazyfikacji przewodowej. Wzdłuż gazociągów średniego ciśnienia i podłączeń domowych obowiązuje strefa ochronna wolna od zabudowy - po 1.5 m w obie strony, stosownie do Rozporządzenia Ministra Gospodarki z 30 lipca 2001 roku w sprawie warunków technicznych, jakim odpowiadać powinny sieci gazowe (Dz.U. Nr 97, poz. 1055). Strefa ta dotyczy również sieci niskoprężnej na osiedlu Mierzęcice. Trasy omawianych gazociągów widoczne są na mapie w skali 1:10 000 - Infrastruktura techniczna.

6.6.7 Telekomunikacja
Aktualnie abonenci na terenie gminy obsługiwani są w zakresie łączności telefonicznej za pośrednictwem nowej centrali telefonicznej w Mierzęcicach.
Centrala ta współpracuje z centralą nadrzędną w Bytomiu. Połączenie międzycentralowe wykonane jest jako kablowe przy użyciu kabli ziemnych jak i światłowodowych.
Centrala pracuje w pełnym ruchu automatycznym.
Sieci abonenckie na terenach poszczególnych wsi rozprowadzone są w znacznym stopniu jako kablowe oraz jako napowietrzne.
W samych Mierzęcicach wzdłuż głównej drogi wybudowana została kanalizacja teletechniczna.
Wzdłuż drogi głównej nr 78 relacji Świerklaniec - Ożarowice - Mierzęcice - Siewierz przebiega linia kablowa telefoniczna międzymiastowa. Ponadto wzdłuż linii kolejowej w północnej części gminy przebiega kabel optotelekomunikacyjny będący w eksploatacji Będzińskiego Zakładu Energetycznego.

7. CELE I PODSTAWY ROZWOJU GMINY

Przeprowadzone wielokierunkowe analizy i studia obszaru gminy ukazują jej zewnętrzne i wewnętrzne powiązania, zasoby materialne i naturalne (przyrodnicze, surowcowe i krajobrazowe), zasoby kulturowe (historyczne) oraz potencjał społeczny, inicjatywę i aktywność zawodową mieszkańców, a także ich oczekiwania. Omówione w poszczególnych rozdziałach niniejszej (I) części opracowania elementy studiów dają obraz całości uwarunkowań i podstaw, na których powinien opierać się dalszy rozwój gospodarczo-przestrzenny gminy w perspektywicznym okresie.

Główne cele strategiczne gminy Mierzęcice można ująć następująco:

I. Podniesienie standardów życia mieszkańców gminy poprzez poprawienie jakości przestrzeni, jakości infrastruktury technicznej i poziomu obsługi z zachowaniem własnej tożsamości.
II. Osiąganie lepszych parametrów i wskaźników infrastruktury technicznej i komunikacji, w tym również racjonalnego przebiegu planowanej trasy ruchu szybkiego z uwzględnieniem interesu mieszkańców i z zachowaniem zasad równoważenia rozwoju, gwarantujących rozwój gminy.
III. Dalsze rozwijanie przedsiębiorczości lokalnej przez tworzenie małych i średnich przedsiębiorstw usługowo-produkcyjnych oraz tworzenie szans dla inwestycji strategicznych o zasięgu ponadlokalnym. Atutem gminy w dziedzinie ekonomicznego i przestrzennego rozwoju jest uaktywnienie i prowadzona rozbudowa lotniska w Pyrzowicach, realizacja trasy ekspresowej W-Z i wykorzystanie dla ruchu pasażerskiego odcinka istniejącej linii kolejowej z Siewierza.
IV. Pełne wykorzystanie położenia gminy, jej zasobów przyrodniczych i krajobrazowych oraz zainwestowania wokół istniejącego zbiornika Przeczycko-Siewierskiego dla uporządkowania i rozwoju funkcji turystyczno-wypoczynkowej podnoszącej dochody gminy w tej dziedzinie gospodarowania.
V. Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego, która wynika z obowiązku respektowania ustaw, jak i celowego podnoszenia atrakcyjności gminy.
VI. Kształtowanie prawidłowej struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy.

Szersze omówienie i umotywowanie celów strategicznych znajduje się w poszczególnych rozdziałach oraz w podsumowaniu w p. 5.9 (Wnioski i cele rozwoju gminy).

Jako podstawy rozwoju funkcjonalno-przestrzennego i gospodarczego gminy przyjęto szereg poniżej omówionych funkcji:

1. Zaspokojenie potrzeb mieszkańców w zakresie zabezpieczenia terenów budowlanych.

Gmina posiada znaczne rezerwy terenów budowlanych przewidzianych MPO z 1992 roku. Przeprowadzona analiza (w rozdziale 6.4) wykazuje, że wykorzystano je tylko w niewielkim stopniu. Konieczna jest zatem szczegółowa weryfikacja przydatności planowanych terenów pod względem dostępności komunikacyjnej, dostawy mediów i przeciwdziałania rozpraszaniu zabudowy. Rozszerzanie terenów mieszkaniowych poza obszar istniejącej zwartej zabudowy poszczególnych miejscowości należy dopuścić w pierwszej kolejności na terenach już silnie obciążonych zabudową rozproszoną. Należy przeciwdziałać utrwalaniu i przedłużaniu istniejącej pasmowej ciągłej zabudowy wzdłuż dróg. Ta forma koncentracji nie powinna być kontynuowana ze względów ochrony środowiska i wartości krajobrazowych, a także racjonalności kosztów infrastruktury technicznej.

Proponuje się zredukowanie nadwyżek terenów przewidzianych w obowiązującym MPO, nie rokujących wykorzystania ze względu na niekorzystne warunki naturalne (nachylenia stoków, warunki wodne, glebowe itp. oraz czynniki kompozycyjne).

Oddzielny problem stanowią dwa zespoły zabudowy:

a) zabudowa letniskowa w Boguchwałowicach i Przeczycach w otoczeniu zbiornika

b) osiedle mieszkaniowe tzw. wojskowe (znajdujące się w granicach administracyjnych gminy) wraz z zespołem koszar (poza granicami administracyjnymi ale w granicach opracowania niniejszego Studium).

ad a) Należy opracować program uporządkowania tych zespołów pod względem przestrzennym i komunikacyjnej dostępności, przeciwdziałając dalszej samowolnej i chaotycznej zabudowie. Równocześnie niezbędne jest wyposażenie tych terenów w odpowiednią infrastrukturę usług, przewidzianą dla pasantów (krótko- lub długoterminowych).

ad b) Konieczne jest podniesienie standardu i rekompozycja tego zespołu mieszkaniowego, uporządkowanie terenów zielonych, dojść pieszych, dojazdów i miejsc postojowych, zadrzewienie i urządzenie zieleńców, placów zabaw itp. Pożądane jest nadanie indywidualnego charakteru i podniesienie estetyki tego zespołu przez niewielkie przebudowy i wprowadzenie elementów małej architektury.

2. W zakresie infrastruktury technicznej:

a) konieczne są inwestycje zapewniające właściwe parametry i ochronę rozprowadzanej wody oraz współpracy ujęć i zbiorników, tzn. odpowiednie ciśnienie w sieci i zmniejszenie strat, co podniesie ekonomiczność eksploatacji wodociągów. Ze względu na zasoby woda stanowi naturalne bogactwo gminy, które jest potencjalnym źródłem dochodów.

b) konieczna jest pilna poprawa stanu środowiska naturalnego przez likwidację zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych. Niezbędna jest zatem:

- budowa sieci kanalizacyjnej na terenach zabudowanych w obszarze całej gminy
- budowa sieci kanalizacyjnej na terenach rekreacyjnych wokół Zalewu Przeczyckiego
- budowa oczyszczalni ścieków (patrz rozdział 6.6.2)

c) niezbędna jest likwidacja tzw. „dzikich" wysypisk odpadów zlokalizowanych w wyeksploatowanych wyrobiskach kamienia i kruszyw. Wysypiska te stanowią znaczne zagrożenie dla jakości wód podziemnych ze względu na przepuszczalność gruntów nad warstwami wodonośnymi

d) system grzewczy należy stopniowo przebudowywać w kierunku zastępowania węgla i koksu gazem jako materiałem grzewczym (kotłownie w garnizonie wojskowym i gospodarstwa indywidualne).

3. Rolnictwo w gminie Mierzęcice nie jest funkcją wiodącą ze względu na przestarzałą infrastrukturę gospodarstw rolnych, duże rozdrobnienie, znaczny procent odłogów i ugorów gruntów rolnych (powyżej 25 %) oraz znaczne skażenie gleb metalami ciężkimi (patrz rozdział 4 i 5.4.1).

Ze względu na niekorzystne uwarunkowania lokalne i zewnętrzne powodujące brak opłacalności rolnictwa w obecnej formie, rolnictwo wymaga szybkiego przygotowania do restrukturyzacji i zapewnienia szerokiej pomocy ze strony władz lokalnych, regionalnych i rządowych (finansowej, doradczej, informacyjno-edukacyjnej). Kierunki prawdopodobnych przekształceń struktury gospodarowania rolniczego to: uprawy szklarniowe warzywno-kwiatowe, szkółkarstwo krzewów i roślin ozdobnych (np. choinek), które mają szansę znaleźć odpowiedni rynek zbytu w pobliskiej śląskiej aglomeracji.

Z przekształceniem niewykorzystanych terenów rolnych o zdegradowanych glebach wiąże się program zalesień, które wydają się być racjonalnym i pod wieloma względami dobrym kierunkiem. Poprawa lesistości gminy podniesie jej walory klimatyczne, atrakcyjność turystyczną i krajobrazową, wzmocni także ochronne oddziaływanie kompleksów leśnych na makroklimat Górnego Śląska.

4. Dla rozwoju przedsiębiorczości realizowanej w różnych formach istnieją mocne podstawy. Są to: inicjatywa mieszkańców, jak też włączenie inwestorów zewnętrznych. Temu kierunkowi rozwoju ekonomicznego gminy sprzyja bliskość aglomeracji śląskiej i dogodne połączenia komunikacyjne, jak też istniejące rezerwy terenów i potencjał lokalnego rynku pracy, wzmocniony (co para-

doksalne) przez powszechny brak aktywności w dziedzinie produkcji rolniczej i trudność uzyskiwania znaczących dochodów z gospodarowania rolniczego. Istnieją warunki do rozwoju przedsiębiorczości związanej z rolnictwem i uprawami szklarniowymi warzyw oraz hodowlą (np. drobiu, zwierząt futerkowych lub ryb). Rozwój przedsiębiorczości może opierać się również na surowcach sprowadzanych, a zajmować się konfekcjonowaniem, składowaniem, przechowywaniem w formach hurtowych oraz przetwórstwem itp., zbywając towary na terenie chłonnego rynku górnośląskiego.
Konieczne jest zatem tworzenie odpowiednich warunków dla wszelkiej działalności gospodarczej, pozarolniczej i związanej z rolnictwem, zwłaszcza, że istnieją odpowiednie warunki przestrzenne, techniczne i organizacyjne.

5. Znaczącą funkcją jest wypoczynek i turystyka związana z Zalewem Przeczycko-Siewierskim, jak również z niewykorzystanymi turystcznie zasobami krajobrazowo-przyrodniczymi samej gminy. Duże znaczenie dla wzbogacenia oferty turystyczno-rekreacyjnej mają zasoby kulturowe, znajdujące się w bezpośrednim sąsiedztwie gminy (patrz rozdziały 5.7 i 6).
Podstawą dalszego rozwoju tej dochodowej funkcji jest istniejąca rozbudowana, ale zaniedbana baza noclegowa i turystyczna, która tylko w niewielkim stopniu jest wykorzystywana w czasie ograniczonym jedynie do sezonu wypoczynku przywodnego.
Infrastruktura rekreacyjno-turystyczna wymaga modernizacji i rozbudowy, a także włączenia istniejących obiektów paraturystycznych, znajdujących się na terenie całej gminy. Niezbędne jest opracowanie szczegółowego programu rozwoju tej funkcji przez akcje informacyjno-promocyjne, pozyskiwanie inwestorów, wprowadzanie nowych atrakcji turystycznych, badanie rynku usług turystyki niedzielnej, wykorzystanie wzrastającego ruchu pasażerskiego na pobliskim lotnisku w Pyrzowicach. W aglomeracji śląskiej istnieje duże zapotrzebowanie na rekreację weekendową, łatwo dostępną i atrakcyjną. A to ma szansę zapewnić gmina Mierzęcice.

GMINA MIERZĘCICE

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY MIERZĘCICE

Cz. II - FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY

Mierzęcice, październik 2014 r.

ZARZĄD GMINY MIERZĘCICE

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY MIERZĘCICE

CZĘŚĆ II
FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY

Załącznik do Uchwały Nr XLVII/282/2002
Rady Gminy Mierzęcice z dnia 10.10.2002 r.

podpisano: RADA GMINY MIERZĘCICE
Przewodnicząca
Rady Gminy Mierzęcice

Bogusława Zalewska

2002 r.
Krakowskie Przedsiębiorstwo Geologiczne „ProGeo" Sp. z o.o.
ul. Szlak 10/5, 31-161 Kraków

Zespół autorski Studium:

mgr inż. arch. **Ewa Gruszczyńska** - koordynacja merytoryczna, zagadnienia przestrzenne i prawne
upr.urbanistyczne 1421/94

mgr inż. arch. **Anna Odrzywołek** -, zagadnienia przestrzenne i zabytkowy krajobraz kulturowy
upr.urbanistyczne 1640/2002

mgr **Marek Halagarda** - zagadnienia społeczne, demograficzne i programowe

mgr inż. **Jolanta Leśniak**
upr.hydr. V 1215, UAN 349/88

mgr inż. **Edward Nalepka**
UAN 111/90

mgr inż. **Janusz Bardel**

} - infrastruktura techniczna

mgr inż. **Leszek Kruk** - rolnictwo
upr.hydr. 050885

mgr **Jarosław Garecki** - ekofizjografia
upr.hydr. V 1294

mgr inż. **Włodzimierz Zaleski** - komunikacja

dr inż. arch. **Włodzimierz Gleń** - wartości kulturowe, inwentaryzacja użytkowania terenu
upr.bud. 283/70

Mikołaj Gleń - inwentaryzacja terenowa

Michał Gruszczyński - inwentaryzacja terenowa

mgr inż. **Tomasz Bubrowski** - opracowanie komputerowe, grafika

mgr inż. **Jadwiga Popiela** - opracowanie tekstów

mgr inż. **Jolanta Leśniak** - kierownik pracowni Krakowskiego Przedsiębiorstwa Geologicznego „ProGeo" Sp. z o.o.

[**WÓJT GMINY MIERZĘCICE**

I ZMIANA
STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY MIERZĘCICE

CZĘŚĆ II
FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY

Informacje wyjaśniające:
- **wprowadzony zmianą tekst ujęto w kwadratowych nawiasach i oznaczono numerem 1 w indeksie górnym [...][1]**

Załącznik do Uchwały Nr XXXVI/231/2009
Rady Gminy Mierzęcice z dnia 30 września 2009 r.

2009 r.][1]

[**I ZMIANA STUDIUM**

opracowana przez
Krakowskie Przedsiębiorstwo Geologiczne „ProGeo” Sp. z o.o.
ul. Szlak 10/5, 31-161 Kraków

Skład zespołu:

Główny projektant:	mgr inż. arch. Ewa Gruszczyńska uprawnienia urbanistyczne Nr 1421/94 członek POIU KT - 021
Opracowanie graficzne:	mgr inż. Tomasz Bubrowski
Prezes Zarządu KPG „ProGeo” Sp. z o.o.:	mgr inż. Jolanta Leśniak

]1

[**WÓJT GMINY MIERZĘCICE**

II ZMIANA
STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY MIERZĘCICE

CZĘŚĆ II
FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY

Informacje wyjaśniające:
- **wprowadzony zmianą tekst ujęto w kwadratowych nawiasach i oznaczono numerem 2 w indeksie górnym [...]^{2}**

Załącznik do Uchwały Nr XL/263/2010
Rady Gminy Mierzęcice z dnia 24 lutego 2010 r.

2010 r.]^{2}

[II ZMIANA STUDIUM

opracowana przez
Krakowskie Przedsiębiorstwo Geologiczne „ProGeo" Sp. z o.o.
ul. Szlak 10/5, 31-161 Kraków

Skład zespołu:

Główny projektant:	mgr inż. arch. Ewa Gruszczyńska uprawnienia urbanistyczne Nr 1421/94 członek POIU KT - 021
Opracowanie graficzne:	mgr inż. Tomasz Bubrowski
Prezes Zarządu KPG „ProGeo" Sp. z o.o.:	mgr inż. Jolanta Leśniak

][2]

Spis treści

[1. Wprowadzenie 9][1]
2. Prognozy społeczno-gospodarczego rozwoju gminy - Uwarunkowania rozwoju 10
2.1 Szacunkowe prognozy rozwoju demograficznego gminy do roku 2020 10
2.2 Funkcje gospodarcze gminy 14
2.3 Prognozy rozwoju mieszkalnictwa 14
2.4 Prognozy rozwoju infrastruktury społecznej 17
[2.5 Prognozy rozwoju gminy w odniesieniu do nowych uwarunkowań, jakie zaistniały w latach 2002-2009 20
2.5.1 Szacunkowe prognozy rozwoju demograficznego gminy do roku 2025 20
2.5.2 Prognozy rozwoju mieszkalnictwa wg zmodyfikowanego wariantu IV 21
2.5.3 Prognozy rozwoju infrastruktury komunikacyjnej kołowej i lotniczej w odniesieniu do nowych uwarunkowań - zmian formalnych po roku 2002 21][1]
3. Kierunki polityki przestrzennej gminy 21
3.1 Kształtowanie oraz ochrona zasobów środowiska przyrodniczego 21
3.2 Kształtowanie i ochrona zasobów środowiska kulturowego 25
3.3 Kierunki rozwoju komunikacji 26
3.3.1 Główne problemy i cele polityki komunikacyjnej gminy 26
3.3.2 Zasady przekształceń układu komunikacyjnego 27
3.4 Rozwój systemu osadniczego i infrastruktury społecznej - struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy 30
3.5 Rozwój sfery usługowo-produkcyjnej 31
3.6 Rozwój turystyki, rekreacji i sportu 31
3.7 Kierunki rozwoju i aktywizacji rolnictwa 32
3.8 Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej 33
3.8.1 Gospodarka wodna 33
3.8.2 Gospodarka ściekowa 34
3.8.3 Elektroenergetyka 34
3.8.4 Gospodarka odpadami 34
3.8.5 Ciepłownictwo 35
3.8.6 Gazyfikacja 35
3.8.7 Telekomunikacja 35
[3.9 Aktualizacja kierunków polityki przestrzennej w zakresie ochrony zasobów środowiska kulturowego 36
3.10 Aktualizacja kierunków polityki przestrzennej w zakresie rozwoju komunikacji 37
3.11 Aktualizacja kierunków polityki przestrzennej w zakresie rozwoju infrastruktury technicznej 39
3.11.1 Gospodarka wodna 39
3.11.2 Gospodarka ściekowa 39
3.11.3 Elektroenergetyka 39][1]
4. Realizacja polityki przestrzennej 39
4.1 Obszary funkcjonalno-przestrzenne gminy 39
4.1.1 Typologia obszarów 39
4.1.2 Kierunki zagospodarowania poszczególnych obszarów w przestrzeni osadniczej 41
[4.1.3 Kierunki zagospodarowania poszczególnych obszarów w przestrzeni osadniczej I zmiany Studium – Etap IA obejmujący obszary: VI-VIII 43][1]
[4.1.4 Kierunki zagospodarowania poszczególnych obszarów w przestrzeni osadniczej II zmiany Studium – Etap IB obejmujący obszary: IV i V oraz Etap II obejmujący obszary: I -III 45][2]
4.1.5 Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów objętych zmianą studium 48[1]

[1] ***zmiana wprowadzona uchwałą Nr XLI/384/2014 Rady Gminy Mierzęcice z dnia 29 października 2014 r.***

4.2 Wyodrębnienie obszarów do planów miejscowych _____ 55
[4.2.1 Plany miejscowe sporządzone w oparciu o ustalenia studium _____ 55
4.2.2 Plany miejscowe do sporządzenia w oparciu o I zmianę Studium – Etap I A obejmujący obszary: VI-VIII _____ 57][1]
[4.2.3 Plany miejscowe do sporządzenia w oparciu o II zmianę Studium – Etap IB obejmujący obszary: IV i V oraz Etap II, obejmujący obszary: I-III _____ 57][2]
4.3 Inwestycje służące realizacji ponadlokalnych i lokalnych celów publicznych _____ 58
[4.4 Inwestycje służące realizacji ponadlokalnych i lokalnych celów publicznych – aktualizacja okresu lat 2002-2009 _____ 59][1]
5. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych. 60
6. Obszary lub obiekty, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny. 60
7. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji. 60
8. Obszary rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW. 60[2]

[2] ***zmiana wprowadzona uchwałą Nr XLI/384/2014 Rady Gminy Mierzęcice z dnia 29 października 2014 r.***

1. Wprowadzenie

Część II Studium zatytułowana „Funkcjonalno-przestrzenne kierunki rozwoju gminy", opracowano na podstawie rozpoznania uwarunkowań wynikających ze stanu istniejącego i możliwości rozwoju gminy oraz oparto o wnioski i uwagi wnoszone w trakcie szeregu spotkań konsultacyjnych z władzami samorządowymi i wskazanymi instytucjami. Podstawy rozwoju gminy prezentowano Zarządowi Gminy oraz członkom Rady i jej statutowym Komisjom.
Wnioski i postulaty z powyższych spotkań zawarte zostały w końcowym opracowaniu Studium.
W formułowaniu celów rozwoju gminy uwzględniono również wskazania i koncepcje określone w przygotowanej przez władze samorządowe gminy „Strategii rozwoju gminy Mierzęcice".

[W związku z realizacją ustaleń studium poprzez uchwalenie w latach 2005-2008 ośmiu planów miejscowych i zgłoszeniem przez radnych potrzeb wejścia na nowe obszary dla rozwoju gminy podjęto uchwały:

- Nr VIII/39/2007 Rady Gminy Mierzęcice z dnia 26 kwietnia 2007 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Mierzęcice
- Nr XVII/89/2008 Rady Gminy Mierzęcice z dnia 28 lutego 2008 r. w sprawie zmiany uchwały Nr VIII/39/2007 Rady Gminy Mierzęcice z dnia 26 kwietnia 2007 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Mierzęcice
- Nr XXVII/163/09 Rady Gminy Mierzęcice z dnia 25 lutego 2009 r. w sprawie wyodrębnienia dwóch zakresów zmiany studium obejmujących obszary:
  1) I etap – 5 obszarów oznaczonych: IV, V, VI, VII i VIII
  2) II etap – 3 obszary oznaczone: I, II i III
- Nr XXXIII/209/2009 Rady Gminy Mierzęcice z dnia 29 lipca 2009 r. w sprawie wyodrębnienia z zakresu Etapu I - Etapu IA obejmującego obszary VI, VII i VIII, które uzyskały wszystkie wymagane uzgodnienia oraz opinie i nie wymagały ponowienia wyłożenia; zakres etapu IA stanowi I zmianę studium. Zakres II Etapu zmiany Studium obejmujący obszary I-III wymagał powtórzenia procedury planistycznej podobnie jak wyodrębniony zakres Etapu IB obejmujący obszary IV i V wymagał powtórzenia procedury planistycznej w zakresie opiniowania, a po uzyskaniu pozytywnej opinii RDOŚ ponowienia wyłożenia; w konsekwencji zakresy: II Etapu obejmującego obszary I-III oraz Etapu IB obejmującego obszary IV i V stanowią II zmianę Studium**.**

  UWAGA: Ustalenia Studium i zmiany Studium należy realizować z uwzględnieniem zmiany przepisów ustawowych i związanych z nimi przepisów wykonawczych wprowadzonych po 2002 r. i w odniesieniu do decyzji administracyjnych wydanych po 2002 r.][1,2]
- *Nr XLIX/313/2010 Rady Gminy Mierzęcice z dnia 27 października 2010 r. w sprawie przystąpienia do zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego w granicach administracyjnych Gminy Mierzęcice – obszar XI,*
- *Nr XXX/290/2013 Rady Gminy Mierzęcice z dnia 28 października 2013 r. w sprawie: zmiany uchwały Nr XLIX/313/2010 Rady Gminy Mierzęcice z dnia 27 października 2010 r. w sprawie przystąpienia do zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego w granicach administracyjnych Gminy Mierzęcice - obszar XI.*
- *Nr XXX/291/2013 Rady Gminy Mierzęcice z dnia 28 października 2013 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego w granicach administracyjnych Gminy Mierzęcice.*
- *Nr XXXVI/354/2014 Rady Gminy Mierzęcice z dnia 28 maja 2014 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Mierzęcice*[3]

[3] ***zmiana wprowadzona uchwałą Nr XLI/384/2014 Rady Gminy Mierzęcice z dnia 29 października 2014 r.***

2. Prognozy społeczno-gospodarczego rozwoju gminy - Uwarunkowania rozwoju.

Do najważniejszych uwarunkowań rozwoju gminy zalicza się procesy wynikające z:

- rozwoju demograficznego, w tym skali przyrostu naturalnego, salda migracji oraz zewnętrznych uwarunkowań społeczno-gospodarczych
- warunków przyrodniczo-klimatycznych, szczególnie istotnych dla funkcji rolniczej i rekreacyjnej gminy
- ogólnego stanu gospodarki, koordynacji finansów publicznych, stopnia przedsiębiorczości społeczności lokalnej, możliwości pozyskiwania inwestorów zewnętrznych, stopnia towarowości produkcji rolnej, struktury agrarnej podatnej na zmiany własnościowe
- możliwości kreowania pozarolniczych miejsc pracy
- systemu instrumentów oddziaływania samorządu na gospodarkę, w tym wielkości majątku własności samorządu, polityki w zakresie gospodarki przestrzennej
- rozwoju z uwzględnieniem współzależności z sąsiednimi gminami, szczególnie w zakresie rozwiązań organizacyjno-technicznych dotyczących infrastruktury technicznej (np. ważne rozwiązania komunikacyjno-transportowe, utylizacja odpadów, ścieków, wodociągi, telekomunikacja), ale również infrastruktury społecznej (oświata i wychowanie, ochrona zdrowia i opieka społeczna, urządzenia rekreacji i sportu, placówki kultury)
- umiejętności przebicia interesów gminy na szczeblu samorządowej administracji powiatowej i wojewódzkiej oraz państwowej administracji regionalnej
- polityki i strategii na szczeblu lokalnym w zakresie rankingu problemów rozwojowych w różnych dziedzinach życia społeczno-gospodarczego (ochrona środowiska, miejsca pracy, mieszkalnictwo, problemy rolnictwa, infrastruktura techniczna, komunikacja lokalna) oraz związane z tym możliwości finansowania gminy w pomocy dotyczącej rozwiązywania takich problemów
- konsolidacji społeczności lokalnej pod hasłem tworzenia „mojej małej ojczyzny" - tak silnej na ziemi zagłębiowsko-śląskiej
- uwarunkowań zewnętrznych - polityki państwa w stosunku do samorządów, w tym szczególnie polityki finansowej i polityki związanej z relokacją zadań gospodarczo-społecznych.

2.1 Szacunkowe prognozy rozwoju demograficznego gminy do roku 2020

1. Szacunkowe prognozy rozwoju demograficznego gminy Mierzęcice w okresie perspektywicznym (kilkunastoletnim, przyjęto orientacyjnie rok 2020) opracowano w oparciu o:

a) najważniejsze tendencje ogólnokrajowe oraz trendy rozwoju ludności woj. śląskiego, z uwzględnieniem specyfiki północno-zachodnich obszarów wiejskich ale silnie zurbanizowanych – określone w opracowanej przez GUS „Prognozie rozwoju ludności Polski wg województw na lata 1996-2020", „Założeniach strategii rozwoju Województwa Śląskiego – Zarząd Woj. Śląskiego, Katowice 1999", „Strategii rozwoju Powiatu Będzińskiego, Zarząd Powiatu Będzińskiego, Będzin 2000", a są to:
   - ujemny przyrost naturalny, pogłębiony w miastach z niewielkimi tendencjami dodatnimi w obszarach wiejskich,
   - ujemne saldo migracji ludności miejskiej, dodatnie saldo migracji ludności wiejskiej zwłaszcza w sąsiedztwie dużych miast i aglomeracji (w terenach zurbanizowanych),
   - stopniowy wzrost dzietności kobiet i wzrost przyrostu naturalnego związany z „mini wyżem" lat 1980-1984, którego szczyt przewidywalnie przypadnie na lata 2005-2008,
   - systematyczny wzrost długości życia, aż do osiągnięcia około 2020 roku wieku 78-79 lat dla kobiet i 72-73 lat dla mężczyzn,
   - od roku 2002 – 2005 wzrost mobilności ludności (rynek pracy, członkostwo w UE itp.)
b) charakterystyczne dla gminy Mierzęcice cechy stosunków ludnościowych takie jak:
   - niski współczynnik przyrostu naturalnego, ostatnio ujemny,
   - wieloletnie zerowe saldo migracji z wyraźnym ukierunkowaniem ujemnym,
   - struktura wieku ludności wykazuje tendencję do stopniowego starzenia się społeczności gminy.

2. Procesy demograficzne należą do najważniejszych uwarunkowań przyszłego rozwoju gminy oprócz niezmiernie ważnych procesów gospodarczych, polityki finansowo-gospodarczej na szczeblu państwa, regionu, powiatu, gminy.
   W prognozowaniu rozwoju demograficznego brano pod uwagę następujące wieloletnie zjawiska i procesy rozwoju biologicznego tj:
   - malejące tempo przyrostu naturalnego – dynamika ujemna, gwałtowna, wynikająca nie tylko z charakterystycznego falowania wyżów i niżów demograficznych, ale również z uwarunkowań gospodarczo – socjalnych,
   - zmiany w strukturze wieku ludności tj. stopniowe zmniejszanie się liczby dzieci, szczególnie najmłodszych, stabilizację liczby młodzieży, stabilizację z niewielką tendencją wzrostu w najbliższych latach liczby ludności w wieku produkcyjnym, dynamiczny wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym,
   - ujemne (choć zmniejszające się ze względów ekonomicznych) saldo migracji stałej i czasowej,
   - stopniowo rosnący poziom bezrobocia oficjalnego i wzrastający znacznie poziom bezrobocia ukrytego.

   W symulacji prognozy demograficznej dla gminy Mierzęcice, oprócz powyższego, starano się uwzględnić:
   - przyszłe (trudno przewidywalne) trendy w rozwoju gospodarczym gminy
   - uwarunkowania zewnętrzne wynikające z rozwoju regionu
   - gmin sąsiednich oraz głównego ośrodka subregionalnego jakim jest Będzin, ale również Siewierz, Tarnowskie Góry, Zawiercie i aglomeracja katowicka.

   Ważnym jest rozwój kraju, a zwłaszcza polityka państwa np. w sferze uprawnień samorządowych, polityki rolnej, rozwoju komunikacji, prorodzinnej czy znaczącej polityki proeuropejskiej.

3. Prognoza demograficzna ujęta została aż w 4 wariantach z uwagi na uwarunkowania (poza biologicznymi) społeczno-ekonomiczne, trudne do przewidzenia na okres perspektywiczny. Jednocześnie daje to możliwość elastycznego dostosowania polityki rozwoju gminy w zależności od przebiegu procesów demograficznych za 4-10-15 lat.

Zarys poszczególnych wariantów zaprezentowany został w „Elementach strategii rozwoju gospodarczego do Studium" dla gminy Mierzęcice.

Wariant I - wg dotychczasowych trendów (biologiczny):
Założenia:
- dalszy, choć niewielki spadek przyrostu naturalnego, okresowo balansujący w granicach 0 ‰, a w latach 2005-2008 chwilowo dodatni,
- niewielkie ale ujemne saldo migracji, okresami dodatnie, zwłaszcza w okresie restrukturyzacji przemysłu aglomeracji śląskiej,
- brak alternatywy zdobycia pracy i mieszkania poza gminą, szczególnie dla ludzi młodych,
- tworzenie warunków przestrzennych w zakresie terenów budowlanych, infrastruktury technicznej i komunikacyjnej dla umiarkowanego rozwoju mieszkalnictwa, drobnej wytwórczości, rzemiosła, usług komercyjnych (np. z zakresem rekreacji i turystyki) głównie dla mieszkańców i rodzin spoza gminy,
- niższa niż w otoczeniu cena ziemi.

Prognoza:
W okresie perspektywicznym liczba mieszkańców powinna kształtować się na poziomie ok. 7 500 osób czyli w granicach wielkości z drugiej połowy lat 90-tych. Oznacza to wzrost liczby ludności w stosunku do roku 2000 o 200-250 osób i 350 osób w stosunku do stanu obecnego.
Rozkład ludności w poszczególnych miejscowościach pozostanie proporcjonalnie na obecnym poziomie z niewielką tendencją do % wzrostu ludności gminy mieszkającej w Mierzęcicach.

Wariant II - pesymistyczny.
Założenia:

- dalszy znaczny spadek przyrostu naturalnego, ciągle minusowy,
- saldo migracji w granicach 0, ze względu na sytuację gospodarczą w otoczeniu (praca, mieszkania, dojazdy, uwarunkowania socjologiczne)
- umiarkowane możliwości emigracji poza teren gminy, ludzi młodych, w wieku mobilnym
- utrzymywanie się ogólnych, dotychczasowych trendów w strukturze wiekowej ludności,
- słabo postępujące procesy restrukturyzacyjne, zwłaszcza w rolnictwie oraz mało ekspansywna polityka finansowo-gospodarcza w państwie, regionie, gminie.

Prognoza:
Uwzględniając powyższe, a przede wszystkim dotychczasowe uwarunkowania rozwoju biologicznego, liczba ludności w okresie perspektywicznym może kształtować się na poziomie około 7300 osób tj. w zbliżonych wielkościach roku 2000 z ewentualnie niewielkim wzrostem w stosunku do stanu istniejącego rzędu 30-100 osób. Praktycznie oprócz Mierzęcic można spodziewać się spadku liczby ludności w pozostałych miejscowościach.

Wariant III - pożądany ekonomicznie w skali makro (również w skali mikro).
Założenia:
- duży spadek przyrostu naturalnego, spowodowany złą sytuacją ekonomiczną rodzin młodych (mimo „mini" wyżu demograficznego z początku lat 80-tych),
- przyspieszenie procesu ogólnego starzenia się ludności w wyniku zmniejszającego się udziału młodej generacji, a wzroście starszej generacji (bez odpowiedniego poziomu rozwoju opieki zdrowotnej i społecznej) w strukturze mieszkańców gminy,
- znaczne ujemne saldo migracji spowodowane: złą koniunkturą gospodarczą w najbliższym otoczeniu (nieopłacalne dojazdy do pracy), większe możliwości pracy za granicą (UE),
- postępujący proces restrukturyzacji rolnictwa, ale na poziomie dostosowanym do warunków tzw. „rolnictwa małoobszarowego, podmiejskiego" w znacznej mierze skierowanego na samozaopatrzenie, bez możliwości dochodów gospodarstwa domowego ekwiwalentnych do nakładów pracy,
- częściowe ożywienie gospodarcze w regionie szczególnie „ścisłej aglomeracji katowickiej", a w związku z tym wzrost możliwości na rynku pracy w dalszym otoczeniu.

Prognoza:
W wariancie tym przewiduje się początkowo utrzymywanie się ludności gminy na poziomie 7000 – 7100 osób, ale docelowa w okresie perspektywicznym liczba ludności może kształtować się na poziomie 6500 osób. Oznacza to spadek ilości mieszkańców w stosunku do roku 2000 i stanu obecnego rzędu 600 – 800 osób. Spadek ilości mieszkańców dotyczyć będzie wszystkich miejscowości, a szczególnie mniejszych i perspektywicznych. Ważnym elementem zaistnienia takiego wariantu rozwoju demograficznego może być przyszłość Nowej Wsi Osiedla i obiektów turystyczno-rekreacyjnych w Przeczycach i Boguchałowicach.

Wariant IV - tzw. Lotniskowy - wynikający z projektu rozbudowy Międzynarodowego Portu Lotniczego Katowice-Pyrzowice.
Założenia:
- realizacja przynajmniej 70-80 % zamierzeń inwestycyjnych związanych z modernizacją i rozbudową lotniska oraz realizacją inwestycji związanych z szeroko rozumianą obsługą lotniska, pasażerów i wzrastającym ruchem turystycznym, w tym również z rozwojem mieszkalnictwa dla osób spoza gminy,
- pełna realizacja drogi szybkiego ruchu S-1 wraz z Miejscami Obsługi Podróżnych i zagospodarowaniem inwestycyjnym terenów urządzeń obsługi komunikacji tak o znaczeniu ponad lokalnym jak i lokalnym,
- niewielki ale wzrost przyrostu naturalnego, spowodowany m. in. pomyślą koniunkturą gospodarczą, a więc poprawieniem się ekonomicznych warunków życia mieszkańców gminy, także tych utrzymujących się z rolnictwa, ale również strukturalnym odmładzaniem się społeczeństwa gminy,
- dodatnie saldo migracji spowodowane głównie możliwością osiedlania się ludności z zewnątrz gminy, tak ze względu na możliwość zatrudnienia, łatwego dostępu do terenów budowlanych (uzbrojonych), jak również ze względu na walory środowiskowe,

- ograniczenie emigracji ludności miejscowej również ze względów j.w.

Prognoza:
Tak optymistyczne założenia skłaniają do prognozowania liczby ludności gminy Mierzęcice na poziomie około 8500 osób. Oprócz przyjęcia pomyślnego rozwoju trendów biologicznych, bardzo znaczną rolę w kreowaniu tego typu wariantu odgrywać mają czynniki zewnętrze.
Oznacza to znaczny wzrost liczby mieszkańców gminy w stosunku do roku 2000 i stanu istniejącego, bo około 1200-1400 osób.

4. Nierozłącznym elementem ogólnych prognoz demograficznych są prognozy zmian w strukturze wieku mieszkańców gminy oraz zmian w strukturze wieku mieszkańców gminy oraz związane z tym wielkości podaży i popytu na rynku pracy. Rynek pracy - źródła utrzymania ludności, są węzłowym problemem strategicznym obecnego i przyszłego rozwoju gminy.

a) w strukturze wieku ludności, niezależnie od wariantu rozwoju demograficznego zachodzić będą zmiany polegające na:
   - zmniejszaniu się procentowego udziału w strukturze wieku dzieci i młodzieży do poziomu 14-17% (w wariancie IV udział ten może się kształtować na poziomie 18-20 %),
   - początkowej stabilizacji, a nawet niewielkim wzroście udziału ludności w wieku produkcyjnym na poziomie 60-64 %, a po roku 2008 stopniowym zmniejszaniu się tego udziału do poziomu 57-60 % (zwłaszcza w wariantach pasywnych).
   - W wariancie IV rozwoju demograficznego, z uwagi na możliwy napływ ludności spoza gminy, głównie w wieku mobilnym (do 45 roku życia), może występować ciągły wzrost udziału ludności tej grupy wiekowej do poziomu 63-67 % ogółu mieszkańców.
   - stałym wzroście populacji w wieku poprodukcyjnym z obecnego poziomu 16-17 % do około 26-28 % (zwłaszcza w wariantach pasywnych – nawet do 30 % i za wyjątkiem wariantu IV)

   Zmiany w strukturze wieku ludności wymuszać będą odpowiednie do tych procesów dostosowanie polityk rozwoju gminy, np. polityki finansowej samorządu - relatywne zmniejszenie się potrzeb w zakresie oświaty i wychowania, zwiększenie się potrzeb w zakresie służby zdrowia i opieki społecznej (nad ludźmi starszymi).

b) Perspektywiczny rynek pracy to oczekiwanie stworzenia, wygenerowania około 800-1000 nowych miejsc pracy poza rolnictwem na terenie gminy bądź w najbliższym jej otoczeniu przy założeniu przynajmniej obecnego poziomu wyjazdów do pracy w bliższe i dalsze otoczenie rzędu 1300-1400 osób.

   W studium stworzono podstawy prawne do przestrzennych możliwości takiego zainwestowania, które umożliwiłoby w okresie dłuższej perspektywy sukcesywnego rozwiązywania problemu miejsc pracy.

   Zaproponowano – wyznaczono węzłowe obszary, które mogą być poddawane aktywnym z punktu widzenia gospodarczego, działaniom organizacyjnym, prawnym, a następnie inwestycyjnym.

   Są to przede wszystkim:
   - tereny budownictwa mieszkaniowego również z możliwością lokalizacji drobnego rzemiosła (nieuciążliwego) i usług,
   - tereny związane z budową lotniska (Nowa Wieś) – handel wielkoprzestrzenny, targi śląskie,
   - MOP – Przeczyce z obszarem bezpośredniej obsługi trasy S-1 oraz obszarem rozwoju gospodarczego będącego w gestii gminy,
   - tereny budownictwa letniskowego w Boguchwałowicach i Przeczycach,
   - tereny lokalizacji urządzeń rekreacyjno-sportowo-turystycznych w Przeczycach,
   - tereny lokalizacji usług o znaczeniu lokalnym jak również o ponadlokalnym (drobny przemysł, magazynowanie, składowanie).

   Sukcesywne wykorzystywanie tych przestrzennych możliwości pozwoli na stopniową eliminację napięć na rynku pracy.

2.2 Funkcje gospodarcze gminy

1. Głównymi funkcjami gospodarczymi pozostaną w zmienionej niż obecnie kolejności ważności:
   - mieszkalnictwo,
   - podstawowa obsługa mieszkańców głównie w ośrodku gminnym Mierzęcice z ośrodkami pomocniczymi w Nowej Wsi, Boguchwałowicach i Przeczycach,
   - rzemiosło, drobna wytwórczość i usługi produkcyjne związane z aktywizacją gospodarczą gminy i tworzeniem nowych miejsc pracy poza rolnictwem,
   - rekreacja i turystyka w oparciu o walory przyrodniczo-krajobrazowe, zbiornik wodny Przeczycko-Siewierski i wolne przestrzenie rolne,
   - rolnictwo i jego obsługa z elementami gospodarki leśnej np. zalesianie nieużytków.

2. W „Studium" zawarto propozycje terenowe preferowane dla lokalizacji zakładów wytwórczych i usługowych.

   Dotyczy to sąsiedztwa trasy S-1, a zwłaszcza:
   - MOP-ów w gestii administratora drogi ekspresowej o charakterze wypoczynkowo-usługowym dla zapewnienia właściwej obsługi podróżnych, oraz teren po stronie południowo-zachodniej dla realizacji usług komercyjnych związanych z motoryzacją i obsługą komunikacji lokalnej oraz drobnej wytwórczości, usług magazynowo-składowych itp. - obszar ten pozostawać powinien do dyspozycji społeczności lokalnej,
   - tereny w sąsiedztwie zjazdu z trasy S-1 po północnej stronie wsi Mierzęcice.

   Obszary aktywizacji gospodarczej:
   - w północnej części Nowej Wsi w tzw. strefie aktywizacji okołolotniskowej,
   - w południowej części wsi Przeczyce po północnej stronie drogi w kierunku Toporowic.

3. Rekreacja i turystyka powinny być jedną z „sił napędowych" rozwoju gospodarczego gminy, przede wszystkim z uwagi na uwarunkowania przyrodnicze (m.in. Zbiornik Przeczyce, kompleksy leśne w północnej części gminy, otwarte przestrzenie pól),tradycje i świadomość w społeczeństwie regionu o turystycznym i rekreacyjnym znaczeniu obszaru gminy (budownictwo letniskowe w Boguchwałowicach).
   Rozwój turystyki specjalistycznej np. myśliwstwa, hippiki, turystyki rowerowej, powinien wiązać się z aktywizacją szczególnie obszarów poza centrum wsi Mierzęcice oraz poza wsiami Boguchwałowice i Przeczyce, które mają charakter letniskowy.
   Szacunkowa chłonność turystyczna gminy, szczególnie w okresie letnim, określona jest na poziomie 800-1200 osób na dobę. W znacznej mierze dotyczy to tzw. „odwiedzin u rodziny" oraz jednodniowych wypadów weekendowych.
   Istnieją możliwości terenowo-przyrodnicze rozwoju turystyki w okresie zimowym – obecnie prawie martwym (narciarstwo biegowe, kuligi). Konieczne są jednak inwestycje w bazę paraturystyczną – komunikacja, parkingi, trasy rowerowe, biegowe.
   W „Studium" przewidziano rezerwy terenowe pod zabudowę letniskową w Boguchwałowicach oraz w Przeczycach w sąsiedztwie zbiornika wodnego. W centrum Przeczyc w sąsiedztwie skrzyżowania dróg od strony Mierzęcic (po południowo-zachodniej stronie) przewidziano rezerwę terenów z przeznaczeniem pod otwarte urządzenia rekreacyjne.

2.3 Prognozy rozwoju mieszkalnictwa

1. Mieszkalnictwo jest i pozostanie nadal ważną funkcją na obszarze gminy Mierzęcice, a nawet, biorąc pod uwagę potencjał majątkowy, zajętość terenu czy znaczenie finansowe w budżecie lokalnym, można ją uznać za najważniejszą.
   Potencjał mieszkaniowy gminy na koniec 2001 roku wynosił:
   1963 mieszkania, 8449 izb mieszkalnych, 169,8 tys. m^2 powierzchni użytkowej.

Osiągane standardy mieszkaniowe tj. przeciętna powierzchnia użytkowa (87m^2), powierzchnia przypadająca na 1 mieszkańca (22,5 m^2), liczba osób przypadających na mieszkanie (3,8) są dobre i ulegają systematycznej poprawie.

Z zasobami mieszkaniowymi łączy się zasób infrastruktury technicznej je obsługującej, czyli sieć wodociągowa (około 75,5 km), sieć gazowa (ok. 99,5 km) oraz drogi publiczne gminne o twardej nawierzchni (ok.15,5 km).

Stan techniczny zasobów mieszkaniowych jest dobry lub bardzo dobry, ruch budowlany przeciętny, ale charakteryzujący się wysokimi standardami mieszkaniowymi – przeciętnie 125 m^2 / mieszkanie i 4, 6 izb / na mieszkanie, co niewątpliwie wpływa na ogólną poprawę warunków mieszkaniowych w gminie. W strukturze rodzajowej mieszkań dominująca jest zabudowa jednorodzinna – budynki wolno stojące. W znacznej części budynków istnieje więcej niż jedno mieszkanie, co wynika z tradycji wielopokoleniowości rodzin.

2. Przyszły rodzaj mieszkalnictwa na terenie gminy Mierzęcice należy widzieć przede wszystkim jako rozwój wynikający z potrzeb mieszkaniowych mieszkańców gminy wynikających tak z chęci poprawy warunków zamieszkania w zasobach istniejących jak i związanych z rozwojem demograficznym.

   Rozwój funkcji mieszkaniowej należy również rozumieć jako alternatywną ofertę dla osiedlania się mieszkańców GOP i aglomeracji katowickiej bądź na zasadzie mieszkania związanego z pracą (np. lotnisko i jego obsługa, obiekty strefy okołolotniskowej), bądź na zasadzie siedzib rezydencjonalnych (mając na uwadze walory przyrodniczo-kulturowe czy cenę ziemi).

   Preferuje się zabudowę o niskiej intensywności-jednorodzinną i szeregową w tym tzw. małe domy mieszkalne.

3. Przyjmując wariantową skalę perspektywicznego, demograficznego rozwoju gminy określono orientacyjnie zapotrzebowanie na tereny mieszkaniowe w odniesieniu do poszczególnych wariantów rozwoju.

   Uwzględniając obecne realia oraz prognozy rozwojowe najbliższych 5-8 lat najbardziej prawdopodobnym będzie trend rozwojowy wg wariantu I (patrz rozdz. DEMOGRAFIA) chociaż najbardziej pożądanym ze strony społeczności lokalnej byłby wariant IV – lotniskowy.

   Przyjęte w „Studium" założenia rozwoju mieszkalnictwa na terenie gminy Mierzęcice to:

   - dominacja zabudowy jednorodzinnej, niskiej i średniej intensywności z dopuszczeniem (wg potrzeb) zabudowy rezydencjonalnej (duże, bądź bardzo duże działki),
   - zróżnicowanie wielkości działek budowlanych w zależności od sposobu (rodzaju) zabudowy czyli przeciętnie:
     - 600-800 m^2 terenu dla zabudowy wolnostojącej ze wskazaniem na mniejsze działki w ramach zabudowy zwartej, a szczególnie dla zabudowy zorganizowanej i np. szeregowej, bliźniaczej,
     - 1000-1500 m^2 terenu dla zabudowy wolnostojącej poza obszarami o silnej koncentracji zabudowy mieszkaniowo-usługowej,
     - 2000-2500 m^2 terenu dla zabudowy rezydencjonalnej z uwagą, że zabudowa tego typu z reguły eliminuje sąsiednie tereny z zainwestowania, zwłaszcza pod drobną wytwórczość i usługi,
   - zróżnicowanie stopnia ostatecznego wykorzystania wyznaczonego terenu budowlanego, co warunkuje działania kierowane na prawne „uruchomienie" terenów czy priorytetowość w zakresie uzbrojenia technicznego,
     - szansa na perspektywiczne ok. 50% wykorzystanie terenów,
     - szansa na perspektywiczne ok. 70% wykorzystanie terenów
   - perspektywiczna poprawa standardów mieszkaniowych do poziomu:
     - 100-101 gospodarstw domowych przypadających na 100 mieszkań czyli praktycznie prawie pełną tzw. samodzielność zamieszkania odrębnych rodzin (czasem jednak niekoniecznie pożądana),
     - 25-27 m^2 powierzchni użytkowej mieszkania na osobę,
     - 0,8-1,0 osób przypadających na 1 izbę mieszkalną (pokój),
     - 90-120 m^2 powierzchni użytkowej przeciętnego mieszkania (nie dotyczy poszczególnych, indywidualnych rozwiązań tzw. wielkości budynków).

Zapotrzebowanie na tereny budowlane w odniesieniu do poszczególnych wariantów perspektywicznego rozwoju demograficznego (pośrednio również rozwoju społeczno - gospodarczego może się kształtować na poziomie:

- dla wariantu I - przyrost około 150-300 osób, 100-120 mieszkań.
  a) ok. 25 ha terenów
  b) ok. 19 ha terenów,
- wariantu II - niewielki przyrost rzędu 30-100 osób, 25-30 mieszkań,
  a) ok. 8,5 – 9,0 ha terenów,
  b)ok. 6,0-7,0 ha terenów,
- wariantu III – znaczny spadek liczby stałych mieszkańców gminy,
  teoretycznie nie ma potrzeb wyznaczania nowych terenów mieszkaniowych – ewentualnie w indywidualnych przypadkach powodowanych sprawami własnościowymi,
- wariantu IV – przyrost liczby mieszkańców rzędu 1200-1500 osób, w znacznej mierze spoza gminy, a więc w większości bez podstaw prawnych (np. rodzinnych) do gruntu, 400-500 mieszkań,
  a) ok. 106 – 110 ha terenów,
  b) ok. 80 – 83 ha terenów,

Należy zwrócić uwagę na fakt istnienia poważnych rezerw w ramach istniejących już, wyznaczonych terenów budowlanych. Wiąże się to przede wszystkim z okolicznościami własnościowymi gdzie poszczególni właściciele gruntów np. nie mają potrzeb mieszkaniowych bądź możliwości finansowych na realizację nowych obiektów.
Należy również uwzględnić fakt, iż na większości proponowanych w „Studium" terenach, które w planach szczegółowych zagospodarowania przestrzennego mogą być uznane za tereny budownictwa mieszkaniowego, dopuszcza się lokalizację obiektów tak w formie samodzielnej jak również wbudowanej w obiekt mieszkalny określono w odpowiednich ustaleniach dla poszczególnych terenów.

4. Szczegółowe określenie w „Studium" potencjalnych terenów budownictwa mieszkaniowego zawarto na planszach graficznych (synteza), a koncentrują się one głównie w obszarach:
   - Mierzęcice – koncentracja wokół centrum miejscowości tak od strony północnej jak i południowej (rozszerzenie obszaru obecnej zabudowy), obszar między centrum a drogą Mierzęcice-Toporowice w kierunku wschodnim oraz wzdłuż południowego odcinka tej drogi, w zachodniej części Mirzęcic wzdłuż południowego odgałęzienia drogi w kierunku Zawady.
   - Nowa Wieś – po wschodnie stronie drogi od trasy ekspresowej S-1 w kierunku południowym, a także w południowej części wsi, wzdłuż drogi w kierunku Najdziszowa.

   Ważnym elementem dla funkcji mieszkaniowej w tej miejscowości jest rozpatrzenie propozycji lokalizacji funkcji usług ponadlokalnych (targi śląskie, handel wielkoprzestrzenny, usługi lotniskowe w sąsiedztwie oraz z częściową adaptacją części Nowej Wsi tzw. garnizonu.
   - Zawada – tereny w północno-wschodniej części wsi wzdłuż drogi w kierunku północnym na Mierzęcice oraz w kierunku wschodnim na Przeczyce.
   - Przeczyce – tereny po wschodniej stronie MOP-u przy trasie S-1 ciągnące się wzdłuż drogi od obszaru koncentracji usług komunikacyjnych, w kierunku centrum wsi, tereny na Mrowieńcu wzdłuż drogi w kierunku zachodnim do Toporowic, enklawa w północnej części wsi pomiędzy Zakamieniem a Niwiskami,
   - Toporowice – obszar na wschód od centrum wsi w sąsiedztwie potencjalnie gminnych terenów zainwestowania gospodarczego związanego z MOP-em w Przeczycach przy trasie S-1, tereny wzdłuż południowego odgałęzienia drogi w Dąbrowskim oraz w skrajnie południowej części wsi (Dąbie).

Oprócz wyżej wymienionych proponowanych terenów mieszkaniowych, których obszar znacznie przekracza faktyczne potrzeby powiązane z wariantami rozwoju demograficznego, „:Studium" zawiera propozycje dotyczące lokalizacji budownictwa mieszkaniowego o charakterze

letniskowym. Oznacza to w praktyce przyszłe możliwości lokalizacji obiektów mieszkalnych technicznie całosezonowych z tzw. czasowym wykorzystaniem bądź budynków mieszkalnych z np. pokojami gościnnymi (agroturystyka) bądź obiektów pensjonatowych.
Zakłada się, że możliwości lokalizacji budownictwa letniskowego, również w pełni tego słowa znaczeniu przyczyni się do aktywizacji wsi Boguchwałowice i Przeczyce gdyż przede wszystkim tam zaproponowano lokalizację tego typu budownictwa kierując się dotychczasowymi tradycjami rekreacyjnymi związanymi ze Zbiornikiem Przeczycko-Siewierskim, ale także z potrzebami mieszkaniowymi mieszkańców.

2.4 Prognozy rozwoju infrastruktury społecznej

1. Jak stwierdzono w pierwszej części opracowania „Studium" tj. diagnozie stanu istniejącego, poziom obsługi mieszkańców pod względem standardów ilościowych uznano za zadowalający.
   Należy jednak zwrócić uwagę, że rozproszenie osadnictwa przy niewielkim potencjale demograficznym poszczególnych miejscowości powoduje niezadowalające warunki tzw. „dostępność" mieszkańców niektórych wsi do podstawowych placówek usługowych (promień dojścia, warunki dojazdu publicznego).

2. Jakość życia w gminie zyskuje w ostatnim okresie na znaczeniu tzn. środek ciężkości uwagi zwracanej na warunki zamieszkania przesuwa się z podejścia ilościowego w jakościowe.
   Postępuje wyczulenie władz samorządowych i społeczeństwa na jakościowe efekty przemian zachodzących w kraju, regionie.
   Spójne i precyzyjne sposoby charakterystyki i oceny jakościowych przemian mają bardzo duże znaczenie praktyczne w gospodarowaniu przestrzenią gminną, zwłaszcza w procesie decyzyjnym władz samorządowych i doborze instrumentów realizacji polityki przestrzennej.
   Poniżej zaprezentowano wybrane, podstawowe struktury jakości życia wiążące się przede wszystkim z obsługą mieszkańców w zakresie usług elementarnych o wyraźnym znaczeniu „osiedlowym", blisko miejsca zamieszkania, usług podstawowych oraz usług gminnych w tym publicznych.

3. Propozycja mierników oceny jakości życia – standardów" wybranych elementów infrastruktury społecznej do monitoringu rozwoju gminy oraz do uwzględnienia przy konstruowaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

L.p.	Wyszczególnienie dziedzin infrastruktury społecznej	Miernik	Wielkość miernika w:		Uwagi
			stanie obecnym	okresie perspek. pole rozwiązań możliwych	
1	2	3	4	5	6
1.	**Mieszkalnictwo**				
1.1	*posiadanie samodzielnego mieszkania	1 gosp. dom. 100 mieszkań	1.03	98 - 102	wielopokoleniowość rodzin, pustostany
	*wygoda zamieszkania	m^2p.uż.mieszk. 1M	22,4	25 - 27	
		liczba osób 1 mieszkanie	3,85	25 – 3,5	
2.	**Oświata i wychowanie**				
2.1	*objęcie opieką przedszkolną dzieci w wieku 3-6 lat	% uczestnictwa	38,4	40 - 55	w przypadku obowiązkowej zerówki zlokalizowanej w szkole podst.
2.2	* warunki nauki w szkole podstaw. – zagęszcz. pomieszczeń do nauki	l. uczniów 1 pom. do nauki	18,8	18 –max.25	
2.3	*zmianowość w szkołach podstawowych	l. oddziałów 1 pom. do nauki	1,05	1,0	
2.4	*warunki do nauki w gimnazjach – zagęszcz. pom. do nauki	l. uczniów 1 pom. do nauki	12	18 - 22	uruchomione jest drugie gimnazjum w Nowej Wsi, modernizacja w Mierzęcicach
2.5	*możliwość opieki poza-rodzinnej – domy dziecka pogot. opekuńcze	l. miejsc 1000 M	brak	nie przewiduje się	przewidywana obsługa na terenie powiatu
3.	**Kultura**				
3.1	możliwość korzystania z *bibliotek i filii bibliotek	1 mieszk. 1 placówkę	1506	1400 - 1800	**
		l. woluminów 10 tys. M	553	700-1000	
3.2	*ośrodków kultury, klubów, świetlic	m^2 pow. użytk. 1 000 M	86,7	100-150	wykorzystanie np. świetlic szkolnych dla imprez kulturalnych wg potrzeb
3.3	*kin	l. miejsc 1 000 M	brak	nie przewiduje się	obsługa w Siewierzu, Będzinie
3.4	*obiektów sakralnych	l. M 1 obiekt	2509	2400-2700	**

4.	**Ochrona zdrowia i opieka społeczna**				
4.1	*zasięg obsługi przez ośrodki zdrowia	l. M 1 placówkę	7 150	6 500-3 500	** w przypadku max. rozw. demogr. konieczny drugi ośrodek zdrowia
4.2	*możliwość hospitalizacji	l. łóżek 1 000 M	brak	nie przewiduje się	obsługa w Będzinie
4.3	*możliwość opieki społecznej w domach opieki społecznej	l. miejsc 1 000 M	brak	4,5 – 6,0	** możliwość adaptacji dużego domu mieszkalnego dla 25-50 pensjonariuszy
4.4	*objęcie opieką w żłobkach dzieci w wieku 0-2 lat	l. miejsc 1 000 M	brak	nie przewiduje się	ewentualna obsługa w Siewierzu
4.5	*możliwość nabycia leków	l. M 1 aptekę	7 150	2600-3900	** liczba placówek wg potrzeb rynkowych
4.6	*nagła pomoc lekarska	l. M 1 karetkę	–	ambulatorium przy ośrodku zdrowia	***
5.	**Handel**				
5.1	*możliwość korzystania z placówek sklepowych	1 M 1 placówkę	90,7	50 - 100	***
5.2	*warunki nabycia towarów	m^2 pow. uż. 1 000 M	166	180 - 250	***
6.	**Usługi bytowe, rzemiosło**				
6.1	*możliwość korzystania z us-ług zaspokajających drobne potrzeby materialne i niematerialne	l. M 1 zakł. usług.	215	150-180	***
6.2	*warunki obsługi ludności	m^2 pow. uż. 1 000 M	93	100 - 200	***
7.	**Gastronomia**				
7.1	*możliwość korzystania z usług gastronomicznych w placówkach ogólnodostępnych	1 m-c kons. 1 000 M	53 ok. 72 w sezonie	50 - 100	*** z uwzględnieniem ruchu rekreacyjnego
7.2	*warunki obsługi ludności	m^2 pow. uż. 1 000 M	28,5	30 - 50	***
8.	**Sport**				
8.1	*możliwość korzystania z hali i sal sportowych	l. M 1 obiekt	1506	1000-1300	** centrum sportowe ogólnodostępne
8.2	*pływalni (basen), kąpieliska	l. M 1 obiekt	7 150	6500 - 7800	** pożądana kryta pływalnia
8.3	*stadionów i boisk	l. M 1 obiekt	753	750 – 350	
9.	**Rekreacja – zieleń urządzona**				
9.1	*możliwość korzystania z terenów urządz. zieleni miejskiej (parki, zieleńce)	m^2 pow. terenu 1 M	2,5	10 - 20	
9.2	*ogródki działkowe	m^2 pow. terenu 1 M	–	1,5 – 2,0	wg. potrzeb i zainteresowania osób spoza gminy

9.3	*cmentarze	m^2 pow. terenu 1 M	3,4	5,0 – 5,5	** w przypadku max. rozwoju demograficznego konieczna rozbudowa cmentarzy
10.	**Łączność**				
10.1	*możliwość korzystania z placówek pocztowych	l. M 1 placówkę	7 150	6500-7800	**
10.2	*telefonizacja	abonenci 1000 M	132	150 - 250	***
11.	**Ochrona p.poż.**				
11.1	*stopień zabezpieczenia ludności	l. M 1 placówkę	940	800 - 980	**
12.	**Administracja**				
12.1	*warunki obsługi mieszkańców i aktywności gospodarczych	m^2 pow. uż. 1 000 M	214	200 - 350	**

* dane z lat 2000/20001 uaktualnione
** w zależności od perspektywicznego wariantu rozwoju demograficznego
*** według potrzeb rynkowych

4. Potrzeby w zakresie usług publicznych zgłaszane przy ankietyzacji grupy „liderów" lokalnych oraz młodzieży szkolnej:
   - GOK z salą widowiskową
   - filia ośrodka zdrowia we wschodniej części gminy ze względu na poprawę dostępności i sezonową obsługę ruchu turystyczno-rekreacyjnego,
   - dom opieki społecznej na około 25-50 miejsc,
   - klasy integracyjne w szkole podstawowej (Mierzęcice),
   - rozbudowa któregoś z istniejących cmentarzy lub nowa lokalizacja,
   - centrum sportowe (stadion i boiska do „małych gier", hala sportowa, basen kryty, korty tenisowe)
   - modernizacja gimnazjum w Mierzęcicach

5. Potrzeby terenowe w zakresie ewentualnej realizacji usług publicznych szacuje się na około 6,0 – nawet 15,0 ha.
   Potrzeby terenowe w zakresie usług o charakterze komercyjnym (drobnych) szacuje się na poziomie 8,0-12,0 ha, sportowo-rekreacyjnych na około 15,0 ha. Nie dotyczy to inwestycji dużych i o charakterze wytwórczych, których potrzeby uwzględniono również w „Studium".

[2.5 Prognozy rozwoju gminy w odniesieniu do nowych uwarunkowań, jakie zaistniały w latach 2002-2009.

2.5.1 Szacunkowe prognozy rozwoju demograficznego gminy do roku 2025

Uwzględniając obecne realia, zgłaszane potrzeby oraz prognozy rozwojowe najbardziej prawdopodobnym będzie trend rozwojowy wg wariantu IV- tzw. Lotniskowy związany z rozbudową lotniska oraz z osiedlaniem się mieszkańców GOP i aglomeracji katowickiej, zwłaszcza po wyłączeniu z czynnego życia zawodowego.
Prognozowana liczba ludności gminy Mierzęcice na rok 2025 na poziomie 9000 – 9500 osób.
Oznacza to znaczny wzrost liczby mieszkańców gminy w stosunku do stanu istniejącego, bo o ok. 2000 - 2500 osób.

2.5.2 Prognozy rozwoju mieszkalnictwa wg zmodyfikowanego wariantu IV

Przy przyroście liczby mieszkańców rzędu 2000 - 2500 osób, w znacznej mierze z poza gminy, przyrost liczby mieszkań o ok. 650-850;

a) ok. 200 – 300 ha,
b) ok.160 – 180 ha.

2.5.3 Prognozy rozwoju infrastruktury komunikacyjnej kołowej i lotniczej w odniesieniu do nowych uwarunkowań - zmian formalnych po roku 2002.

- Na podstawie wydanych decyzji administracyjnych Wojewody Śląskiego w granicach Gminy Mierzęcice została wybudowana i oddana do eksploatacji jedna jezdnia drogi ekspresowej S-1 na odcinku Pyrzowice-Podwarpie. Zrealizowano 7 wiaduktów oraz 2 przejazdy gospodarcze i most nad rzeką Czarna Przemsza. Ponadto, w liniach rozgraniczających powstały urządzenia oczyszczające wody opadowe i ekrany akustyczne. Przecięte drogą ekspresową ciągi dróg powiatowych i gminnych włączono do drogi ekspresowej poprzez „węzeł Mierzęcice". Przygotowano do realizacji drugą jezdnię wraz z dwoma MOP-ami (Miejscami Obsługi Podróżnych).
- Droga ekspresowa S -1 przecina cały obszar Gminy Mierzęcice od granicy z Gminą Siewierz i docelowo po zrealizowaniu zachodniego odcinka drogi ekspresowej S-1 wraz z węzłem drogowym „Lotnisko" jako droga krajowa dwupasowa połączy ją z autostradą.
- Druga w hierarchii klasyfikacji funkcjonalno-technicznej droga krajowa nr 78 Chałupki (granica państwa)-Rybnik-Tarnowskie Góry-Zawiercie-Chmielnik, zostanie zmodernizowana do standardu drogi głównej, co rodzi ograniczenia dla zabudowy istniejącej i projektowanej.
- Rozbudowa Portu Lotniczego zdeterminowała utworzenie obszaru ograniczonego użytkowania związanego z jego eksploatacją.
  W sąsiedztwie Międzynarodowego Portu Lotniczego „Katowice" w Pyrzowicach Uchwałą Nr III/27/3/2008 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 27 sierpnia 2008 roku został wyznaczony obszar ograniczonego użytkowania, którego granicę zewnętrzną wyznaczono na podstawie prognozowanych izolinii równoważnego poziomu dźwięku dla pory nocy LAeqN = 50 dB, natomiast wewnętrzną stanowi granica terenu Międzynarodowego Portu Lotniczego „Katowice" w Pyrzowicach. Uchwała określa ograniczenia w zakresie przeznaczenia terenu, sposób korzystania z terenów oraz wymagania techniczne dotyczące budynków, a załączniki do uchwały określają granice obszaru i zestawienie działek znajdujących się w obrębie obszaru ograniczonego użytkowania.][1]
- *Wyrokiem Naczelnego Sądu Administracyjnego (sygn. IIOSK 2032/09) z dnia 23 marca 2010 r. stwierdzono nieważność Uchwały Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 27.08.2008 r. ustanawiającej obszar ograniczonego użytkowania dla Międzynarodowego Portu Lotniczego „Katowice" w Pyrzowicach.*
- *Uchwałą nr IV/53/12/2014 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 25 sierpnia 2014 r. utworzony został obszar ograniczonego użytkowania dla Międzynarodowego Portu Lotniczego „Katowice" w Pyrzowicach.*[4]

3. Kierunki polityki przestrzennej gminy

3.1 Kształtowanie oraz ochrona zasobów środowiska przyrodniczego

Obecne środowisko gminy jest dość wrażliwe na wszelkiego rodzaju występujące na terenie gminy i związane z realizacją nowych obiektów np. drogi ekspresowej S1. Szczególnie dotyczy to wód podziemnych i powierzchniowych oraz klimatu akustycznego gminy zwłaszcza w rejonie lotniska

Ochrona środowiska przyrodniczego w obszarze gminy powinna odbywać się poprzez:

- prowadzenie gospodarki przestrzennej o zaostrzonych rygorach na obszarach objętych ochroną, do których należą:
  - kompleksy gleb chronionych [klasy I-IV]
  - kompleksy leśne
- ochrona środowiska przed emisją substancji zanieczyszczających powietrze atmosferyczne

[4] ***zmiana wprowadzona uchwałą Nr XLI/384/2014 Rady Gminy Mierzęcice z dnia 29 października 2014 r.***

- ochrona środowiska przed emisją hałasu
- ochrona powierzchni ziemi
- ochrona wód powierzchniowych
- ochrona wód podziemnych
- ochrona świata roślinnego, zwierzęcego i krajobrazu
- ochrony środowiska przed nadzwyczajnymi zagrożeniami.

Ochrona środowiska przed emisją substancji zanieczyszczających powietrze atmosferyczne

Na jakość powietrza atmosferycznego na terenie gminy mają wpływ przede wszystkim:

- niska emisja związana z ogrzewaniem budynków mieszkalnych, oraz niewielkich zakładów produkcyjnych,
- zanieczyszczenie związane z transportem drogowym, zarówno na istniejącej drodze nr 78, jak i w niedalekiej przyszłości z projektowanej drogi ekspresowej S1,
- zanieczyszczenie związane z ruchem lotniczym z terenu lotniska.

W celu przynajmniej częściowej poprawy stanu czystości powietrza atmosferycznego należy rozważy możliwość zmiany ogrzewania budynków na gaz lub inne paliwo ekologiczne. Dla ograniczenia emisji zanieczyszczeń z dróg należy wzdłuż dróg istniejących jak i projektowanej drogi ekspresowej drogi i w obszarze ewentualnych węzłów i skrzyżowań, wykonać nasadzenia zieleni ochronnej, od strony zabudowy mieszkaniowej należy wprowadzić nasadzenia zieleni urządzonej izolacyjnej. Przy drogach o dużym natężeniu ruchu powinien być prowadzony okresowy monitoring jakości powietrza, a w razie potrzeby należy ustalić obszar ograniczonego użytkowania, określający warunki upraw polowych dla obszarów potencjalnie skażonych zanieczyszczeniami od dróg. Należy również eliminować funkcję mieszkaniową i rolniczą w zasięgu potencjalnego oddziaływania zanieczyszczeń drogowych. Dla projektowanej drogi ekspresowej S-1 wyznaczono strefę ponadnormatywnego zagrożenia sanitarnego powietrza – 60 m.

Obiekty wprowadzane do środowiska winny spełniać wymagania Rozporządzenia Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 28 kwietnia 1998 roku w sprawie dopuszczalnych wartości stężeń substancji zanieczyszczających w powietrzu [Dz. U. Nr 55, poz.335].

Ochrona środowiska przed emisją hałasu

Klimat akustyczny gminy kształtowany jest przede wszystkim przez przebiegającą przez gminę drogę nr 78, oraz lotnisko, a w przyszłości projektowaną drogę ekspresową S1.

W rejonie lotniska został wyznaczony zasięg i rozkład równego równoważnego poziomu dźwięku hałasu od startujących statków powietrznych w porze dziennej i nocnej dla etapu przejściowego – 2010 rok dla przypadku nie wydłużenia pasa startowego w kierunku wschodnim. Ograniczenia wynikające z tak wyznaczonych stref emisji hałasu są następujące:

- nową zabudowę mieszkaniową wokół lotniska należy lokalizować tak aby na terenach projektowanej zabudowy poziom dźwięku w porze dziennej był mniejszy od 60 dB, a w porze nocnej mniejszy od od 50 dB
- nowe szpitale, domy opieki, zabudowę związaną z ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży należy lokalizować na terenach o poziomie hałasu w porze dziennej mniejszym od 55 dB, a w porze nocnej – mniejszym od 45 dB. Należy również ograniczyć do niezbędnego minimum ruch lotniczy w porze nocnej.

Zabudowę wsi Zadzień należy pozostawić do technicznego zużycia, a w dalszej perspektywie tereny te powinny być wyłączone z zabudowy mieszkalnej.

Natomiast dla projektowanej drogi ekspresowej S1 ograniczenia wynikające z emisji hałasu dla zabudowy mieszkaniowej są następujące:

- w porze dziennej poziom hałasu mniejszy od 60 dB co odpowiada strefie ponadnormatywnego zagrożenia akustycznego 120 m
- w porze nocnej poziom hałasu mniejszy od 50 dB co odpowiada strefie ponadnormatywnego zagrożenia akustycznego 280 m

Dla poprawy stanu klimatu akustycznego gminy zaleca się wzdłuż dróg o dużym natężeniu ruchu i na ewentualnych węzłach należy zaprojektować zieleń ochronną, a na terenach sąsiadujących z zabudową mieszkaniową zastosować ekrany akustyczne.

Na terenie gminy powinien być prowadzony okresowy monitoring stanu klimatu akustycznego. W przypadku braku możliwości dotrzymania wartości normowych należy ustalić obszar ograniczonego użytkowania, określający warunki lokalizacji terenów mieszkaniowych i eliminować funkcję mieszkaniową w zasięgu potencjalnego oddziaływania hałasu.

Ochrona powierzchni ziemi:

Na terenie gminy zlokalizowanych jest kilka „dzikich" wysypisk śmieci, które powinny zostać zlikwidowane. Zgromadzone na nich najczęściej odpadki socjalno-bytowe lub gruz należy wywieźć na zorganizowane składowiska, a teren zrekultywować.

Duże zagrożenie występuje również ze strony punktów magazynowania i dystrybucji paliw płynnych, a zwłaszcza byłego MPS zlokalizowanego na terenie lotniska. Wokół takich obiektów powinien być prowadzony monitoring zanieczyszczenia środowiska wodno-gruntowego.

W przypadku stwierdzenia skażenia gleb metalami ciężkimi wzdłuż ciągów komunikacyjnych należy stosować wapnowanie lub gleby te wyłączyć z użytkowania rolnego w ramach pasa ograniczonego użytkowania, należy również ustalić obszary ograniczonego użytkowania z wyłączeniem gleb znajdujących się w pasie ponadnormatywnego oddziaływania z produkcji paszowej i spożywczej oraz przekształcenie ich w tereny produkcji przemysłowej i szkółkarskiej.

Dla ochrony powierzchni ziemi należy w największym możliwym stopniu zachować istniejące tereny zieleni, a w terenach wyznaczonych prowadzić dolesienia.

Ochrona wód powierzchniowych:

Ochrona wód otwartych powinna polegać przede wszystkim na zabezpieczeniu przed zagrożeniami wynikającymi z nieuregulowanej sytuacji w zakresie gospodarki wodno-ściekowej. Dotyczy to terenu całej gminy ale zwłaszcza rejonu na Zalewem Przeczycko-Siewierskim, gdzie ścieki z osiedla domków letniskowych odprowadzane są bezpośrednio do zalewu bez żadnego oczyszczania powodując znaczną degradację wód zbiornika.

Ponadto ogniskiem zanieczyszczeń mogą być pola uprawne na których rozsiewane są w dużych ilościach nawozy azotowe, stosowany obornik, oraz wylewana gnojowica i ścieki komunalne co powoduje, że pola stają się często ogniskami zanieczyszczania wód powierzchniowych.

Potencjalne liniowe ogniska zanieczyszczeń do których zaliczono drogę nr 78 o dużym natężeniu ruchu i projektowaną drogę ekspresową S-1, a także teren lotniska z pasem startowym. Wody opadowe z tych powierzchni i obiektów towarzyszących, powinny zostać ujęte w szczelną kanalizację z uwagi na ich lokalizację w obszarze najwyższej ochrony wód podziemnych (ONO) i możliwość zanieczyszczenia wód podziemnych, a odprowadzane do Czarnej Przemszy i potoku Ożarowickiego (poprzez system rowów i kanałów) wody opadowe powinny po podczyszczeniu spełniać wymagania I klasy czystości.

Jest to tym bardziej uzasadnione że zachodnia część gminy znajduje się w zlewni rzeki Brynicy na której znajduje się zbiornik Kozłowa Góra – rezerwuar wody pitnej dla aglomeracji Górnego Śląska. Strefa ochronna tego zbiornika została ustanowiona decyzjami administracyjnymi Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Katowicach z dnia 14.11.1951 i 14.06.1954 roku, a projekt stref wg aktualnie obowiązujących przepisów jest w opracowaniu.

Ścieki odprowadzane do wód powierzchniowych winny spełniać wymagania Rozporządzenia Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 5 listopada 1991 roku w sprawie klasyfikacji wód oraz warunków, jakim powinny odpowiadać ścieki wprowadzane do wód lub do ziemi [Dz. U. Nr 116, poz.503].

Ochrona wód podziemnych:

Teren gminy jest zasobny w wody podziemne. Obszar gminy znajduje się w obrębie Głównych Zbiorników Wód Podziemnych GZWP 454 Olkusz – Zawiercie i GZWP 327 Lubliniec – Myszków (utwory triasowe o charakterze szczelinowym), a w południowej części gminy - zbiornik GZWP 455 Dąbrowa Górnicza (utwory czwartorzędowe o charakterze porowym). Ze względu na wychodnie utworów triasowych na powierzchnię terenu, szczelinowy charakter zbiorników oraz praktycznie brak izolacji od powierzchni terenu przez utwory nieprzepuszczalne, poziom wodonośny jest bardzo podatny na zanieczyszczenia.

W związku z tym należy podjąć działania dla ochrony tych poziomów wodonośnych podobnie jak dla ochrony wód powierzchniowych tzn. uregulować gospodarkę ściekową na terenie gminy, w

sposób racjonalny prowadzić gospodarkę rolną a zwłaszcza nawożenie gruntów, zabiegi agrotechniczne – stosowanie środków ochrony roślin.
Istniejące na terenie gminy ujęcia wód podziemnych nie mają jeszcze ustanowionych stref ochronnych, dokumentacje stref ochronnych są w trakcie opracowywania. Na obszarach uznanych za strefy ochronne będą obowiązywały zakazy, nakazy i ograniczenia w użytkowaniu terenu, wykluczające lub dopuszczające pod pewnymi warunkami lokalizowanie obiektów uciążliwych lub mogących stanowić zagrożenie dla środowiska gruntowo-wodnego.
Konieczne jest również utworzenie sieci monitoringu wód podziemnych wokół obiektów uciążliwych dla środowiska takich jak: obiekty dystrybucji i magazynowania paliw, oczyszczalnia ścieków.
Ochrona świata roślinnego, zwierzęcego i krajobrazu:
Dla ochrony świata roślinnego należy zachować istniejącą zieleń zarówno wysoką jak i tereny trawiaste, a także prowadzić dolesienia na wytypowanych obszarach, prowadzić nasadzenia zieleni osłonowej wzdłuż dróg i węzłów komunikacyjnych, a przy nowopowstałych obiektach kubaturowych zaleca się nasadzenia zieleni ozdobnej.
Ze względu na fakt iż dolina Czarnej Przemszy stanowi naturalny korytarz ekologiczny o znaczeniu ponadlokalnym, a nie została ujęta w ramach koncepcji krajowej sieci ekologicznej ECONET-PL (1994), nie podlega ona formalnej ochronie prawnej. Ze względu na środowisko przyrodnicze, proponuje się aby dolinę Czarnej Przemszy ująć w planie zagospodarowania przestrzennego gminy w ramach strefy SOCH (Obszar Chronionego Krajobrazu). Rola korytarza ekologicznego w analizowanym przekroju rzeki może być dobrze spełniana z uwagi na stosunkowo niewielkie zainwestowanie mieszkaniowe, brak zainwestowania przemysłowego, zbiornik zaporowy – Zalew Przeczycko-Siewierski, dość szerokie, przełomowe dno doliny osadzone pośród wyraźnych wzniesień triasowych i podmokłe łąki z zakrzewieniami i zadrzewieniami na równinie zalewowej. Stwarza to możliwości dość swobodnego przemieszczania się zwierzyny wzdłuż doliny rzeki jak również rozmnażania i bytowania fauny, w tym ornitofauny wodno-błotnej oraz płazów. Jest to bardzo cenny element przyrodniczy w skali gminy jak i regionu.
Na północny wschód od Toporowic znajduje się Ostar Góra, która jest proponowana do objęcia ochroną w postaci użytku ekologicznego z uwagi na występowanie zbiorowisk kserotermicznych. Wśród gatunków roślin zagrożonych w skali regionu stwierdzono tu: rzepik wonny *Agrimonia procera*, smagliczka kielichowata *Alyssum calycinum*, pajęcznica gałęzista *Anthericum ramosum*, marzanka pagórkowata *Asperula cynanchica*, kostrzewa murawowa *Festuca trachyphylla*, wiązówka bulwkowa *Filipendula vulgaris*, pszeniec różowy *Melamphyrum arvense*, rutewka mniejsza *Thalictum minus*.
Na stokach Ostrej Góry stwierdzono ponadto następujące gatunki roślin chronionych: dziewięćsił bezłodygowy *Carlina acaulis*, gotyczuszka Wettsteira *Gentanella germanica*, rojnik pospolity *Jovibarba sobolifora*, wilżyna ciernista *Ononis spinosa*, pierwiosnka lekarska *Primula veris*.
Spośród wymienionych roślin chronionych, pod ścisłą ochroną znajdują się rojnik pospolity, gotyczuszka Wettsteira i dziewięćsił bezłodygowy.
Bardzo ciekawe ze względów geologicznych jest odsłonięcie w lesie na północ od Mierzęcic na Górze Kamionka w pobliżu osady Łubne. Jest to odsłonięcie piaskowców i żwirowców w dawnym kamieniołomie o długości około 80 m i zmiennej szerokości 3 - 40 m. Istotne znaczenie geologiczne tego odsłonięcia polega na tym, iż jest to obecnie jedyne odsłonięcie takich utworów w pobliżu północnej granicy Zagłębia. Wartość odsłonięcia z naukowego punktu widzenia podnosi fakt nieustalonej do tej pory ścisłej pozycji stratygraficznej odsłoniętych tu osadów klastycznych zaliczonych do dolnej jury (hetang). Z podanych powyżej powodów odsłonięcie kwalifikuje się do objęcia go ochroną - proponowana forma ochrony to stanowisko dokumentacyjne przyrody nieożywionej. Obecnie znaczna część odkrywki zasypana jest śmieciami, które należy usunąć, a odkrywkę zabezpieczyć przed dalszą dewastacją, a miejsce oznaczyć w terenie.
Zagrożenie powodziowe
W zasięgu wód Q 1% i Q 0,3 % znajdują się tereny rolnicze i część Przeczyc - osiedle Zarzecze na lewym orograficznie terasie doliny. Koryto jest tu nie obwałowane -obliczone na przepływ Q_m = 20 m^3/s. Kulminacyjny przepływ 1996 wynosił (wodowskaz Przeczyce) Q = 20.70 m^3/s.

Maksymalne przepływy roczne o określonym prawdopodobieństwie przewyższenia (z okresu 1956 - 1996) wynoszą:

- Q 1 % = 40,7 m^3/s - rzędne wod. 277,96 m n.p.m.
- Q 1 % z błędem oszacowania 50,2 m^3/s - rzędne 278,11 m n.p.m.
- Q 0,3 % = 49,5 m^3/s – rzędne 278,10 m n.p.m.

Głębokość wody nad terasy sięga do l m.
Z analizy zagrożenia powodziowego wynika, że jest ono na terenie gminy znikome; do rozwiązania pozostaje ochrona osiedla Zarzecze - wał ochronny (wys. ok. 1,5 - 2,0 m) lub dostosowanie osiedla do funkcjonowania w strefie ograniczonego zagrożenia.
Ocena stanu technicznego budowli zbiornika Przeczycko-Siewierskiego wykonywana jest co 3 lata przez IMGW w Warszawie. Instrukcje na wypadek awarii zbiornika Przeczyckiego, zasady kontroli stanu bezpieczeństwa i instrukcje eksploatacyjne są w trakcie wykonywania.
Strefy ochronne wokół lotniska
Zgodnie z zaleceniami Międzynarodowej Organizacji Lotnictwa Cywilnego (ICAO) w strefie otaczającej port lotniczy o promieniu 3 km nie powinno się planować lokalizowania obiektów hodowli trzody chlewnej, zakładów przetwórstwa mięsa i żywności, restauracji typu drive-in, targów, rezerwatów ptaków, rezerwatów zwierzyny łownej, składowisk odpadów komunalnych.
Ponadto wokół portu lotniczego ze względu na zagrożenie ptaków dla ruchu lotniczego wymagana jest ściśle zaprojektowana strefa ochrony ornitologicznej o promieniu 8 km wokół lotniska.

3.2 Kształtowanie i ochrona zasobów środowiska kulturowego

Celem tej polityki jest:

- zachowanie i ochrona nielicznych już, lecz wartościowych zasobów dziedzictwa kulturowego
- zachowanie krajobrazu otwartego obszarów gminy jeszcze niezabudowanych, a posiadających wysokie walory przyrodnicze i krajobrazowe
- wykorzystanie wartości środowiska kulturowego dla kształtowania ładu przestrzennego i kreowania atrakcyjnego wizerunku gminy.

Działania gminy na rzecz realizacji w/w polityki powinny obejmować:

- ochronę obiektów zabytkowych prawnie chronionych i postulowanych do objęcia ochroną przed zmianami mogącymi powodować degradację ich wartości historycznych, architektonicznych czy krajobrazowych
- właściwą ekspozycję, udostępnianie istniejących zasobów dla turystyki krajoznawczej oraz odpowiednie zagospodarowanie terenów otaczających (obiekty prawnie chronione oraz postulowane do objęcia ochroną omówione zostały w części I „Diagnoza stanu istniejącego" rozdziały 6.1.2 i 6.1.3)
- pozyskiwanie i stwarzanie zachęt (w tym podatkowych) dla zainteresowanych zagospodarowaniem i odnową obiektów zabytkowych
- zaspokajanie potrzeb w dziedzinie usług kultury.

Obszary wyodrębnione do ochrony w dziedzinie środowiska kulturowego i krajobrazu

- **obszary objęte ochroną konserwatorską** - zespoły i obiekty prawnie chronione wraz z terenem otaczającym. Wszelka działalność inwestycyjna w tym obszarze wymaga uzgodnienia z właściwym organem ds. ochrony zabytków.
- **obszary objęte ochroną archeologiczną** - stanowiska archeologiczne kat. I[*]
  - wykluczenie realizacji nowych obiektów budowlanych,
  - wykluczenie przekształcenia chronionych stanowisk w ich otoczeniu bądź użytkowaniu, które mogłoby spowodować degradację ich wartości naukowej i kulturowej,
  - podejmowanie działań mających na celu zmianę sposobu zagospodarowania chronionego stanowiska na podstawie zgody właściwego organu ds. ochrony zabytków archeologicznych,

[*] określenie kategorii stanowiska archeologicznego dokonuje właściwy konserwator (archeolog wojewódzki) na etapie uzgodnienia i opiniowania inwestycji

Ze względu na brak na terenie Gminy Mierzęcice badań AZP, w zakresie ochrony zabytków archeologicznych obowiązują zasady określone w ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.[5]

- **obszary objęte ochroną krajobrazu kulturowego** - układy wsi o zachowanej dyspozycji przestrzennej wraz z pozostałościami zabudowy tradycyjnej
  - zachowanie i ochrona przed niekontrolowanym przekształceniem historycznie ukształtowanych układów przestrzennych oraz zachowanie obiektów postulowanych do objęcia ochroną na mocy ustaleń planów miejscowych
  - zachowanie historycznie ukształtowanej sieci dróg
  - zachowanie istniejących zadrzewień i założeń zieleni
  - zachowanie istniejących osi widokowych i tworzenie nowych dominant
  - kształtowanie formy nowej zabudowy tak, by nie obniżać wartości kulturowych otoczenia.
- **obszary objęte ochroną krajobrazu otwartego** - tereny charakteryzujące się wybitnymi walorami krajobrazowymi, otwarcia krajobrazowe, płaszczyzny ekspozycji
  - zachowanie terenów otwartych poprzez wykluczenie lokalizacji nowej zabudowy poza istniejącymi terenami oraz w granicach ich proponowanego rozwoju
  - ochrona warunków percepcji krajobrazu (w otoczeniu ciągów i punktów widokowych)
- obszary objęte wzmożonym nadzorem archeologicznym - stanowiska kat. II*
  - podejmowanie działań zmierzających do zmiany dotychczasowego zagospodarowania wymaga uzgodnienia ze służbami konserwatorskimi (istnieje możliwość prowadzenia w niektórych partiach tych stanowisk prac ziemnych lub budowlanych po uprzednim przebadaniu niszczonego obszaru metodami wykopaliskowymi - na koszt inwestora).
  - ochroną prawną objęte są nie tylko stanowiska zaliczone do w/w kategorii lecz także obiekty archeologiczne, które mogą być przypadkowo odkryte poza wyróżnionymi strefami. Zgodnie z art.22 ust.1 Ustawy o ochronie dóbr kultury „osoby prowadzące roboty budowlane i ziemne, w razie ujawnienia przedmiotu, który posiada cechy zabytku, obowiązane są niezwłocznie zawiadomić o tym zarząd [...] gminy lub [...] właściwego konserwatora zabytków”

3.3 Kierunki rozwoju komunikacji

3.3.1 Główne problemy i cele polityki komunikacyjnej gminy

Podstawowe problemy wynikające z aktualnego stanu rozwoju układu komunikacyjnego oraz zagospodarowania przestrzennego gminy to:

1. Zmiany w układzie funkcjonalnym dróg wynikające z planowanej realizacji na terenie gminy drogi ekspresowej S-1 Pyrzowice - Podwarpie.
2. Kolizje funkcjonalne związane z przejściem drogi krajowej nr 78 przez obszary zainwestowane Mierzęcic i Boguchwałowic.
3. Przewidywane zmiany w wielkości ruchu kołowego. Opierając się na dostępnych prognozach ruchu dla dróg zamiejskich można założyć, że natężenia ruchu wzrosną w przypadku drogi nr 78 z 6.5 tys. poj./24h obecnie do poziomu ok. 12.5 tys. poj./24h w roku 2020. Natomiast na drodze wojewódzkiej nr 913 (dojazd do lotniska) z 1.2 tys. Poj./24h obecnie do ok. 2.5 tys. Poj./24h w roku 2020. Podane wielkości nie uwzględniają wpływu realizacji drogi ekspresowej S-1 na ewentualne zmiany w obciążeniu dróg istniejących.
4. Uciążliwości dla środowiska wynikające ze wzrostu natężeń ruchu na drogach głównych.
5. Słabe wykorzystanie, a co za tym idzie - degradacja istniejącej infrastruktury kolejowej.

W świetle przedstawionych wyżej problemów za główne cele polityki komunikacyjnej gminy należy uznać:

- poprawę standardów podróżowania w transporcie indywidualnym i publicznym, w tym w transporcie kolejowym,
- dostosowanie parametrów technicznych i funkcjonalnych sieci drogowej do struktury przestrzennej gminy i planowanych zmian w sieci drogowej,

[5] ***zmiana wprowadzona uchwałą Nr XLI/384/2014 Rady Gminy Mierzęcice z dnia 29 października 2014 r.***

- eliminacja lub ograniczenie kolizji istniejących i projektowanych głównych ciągów drogowych z obszarami intensywnie zainwestowanymi,
- poprawę bezpieczeństwa podróżowania transportem indywidualnym i publicznym;
- zmniejszenie uciążliwości głównych tras komunikacyjnych dla otoczenia,

Podstawowe działania prowadzące do realizacji określonych wyżej celów to:

a) w zakresie układu drogowego:

1) *(wykreślono)*[6]
2) adaptacja i modernizacja poszczególnych odcinków sieci drogowej do parametrów odpowiadających ich funkcji w układzie komunikacyjnym,
3) sukcesywna regulacja prawna stanu własności pasów drogowych połączona z regulacją szerokości pasów drogowych w zakresie wymaganym dla uzyskania odpowiednich parametrów technicznych,
4) realizacja ciągów pieszych lub pieszo – rowerowych wzdłuż dróg układu podstawowego jak również dróg lokalnych w obszarach zainwestowania,
5) realizacja oświetlenia ciągów drogowych, w szczególności dróg układu podstawowego, w obszarach zabudowanych;
6) ograniczanie ilości bezpośrednich zjazdów z dróg głównych do działek użytkowników indywidualnych na nowych terenach budowlanych;
7) podjęcie działań zmierzających do wyznaczenia obszarów ograniczonego użytkowania wzdłuż dróg układu podstawowego (droga ekspresowa, drogi główne i drogi zbiorcze) oraz określenia dopuszczalnych form użytkowania tych terenów.
8) egzekwowanie w procesie decyzyjnym zachowania minimalnych odległości linii zabudowy oraz linii zabudowy obiektów przeznaczonych na pobyt ludzi, wynikających z przepisów szczególnych;

b) w zakresie transportu publicznego:

1) zapewnienie powiązania transportem publicznym całego obszaru gminy z jej centrum administracyjnym w Mierzęcicach,
2) modernizacja infrastruktury transportu publicznego (budowa lub modernizacja wiat przystankowych, zatok autobusowych),
3) modernizacja infrastruktury kolejowej,
4) stymulowanie rozwoju przewozów transportem małej pojemności (minibusy, autobus szynowy).

3.3.2 Zasady przekształceń układu komunikacyjnego

Układ drogowo - uliczny

Najważniejszym elementem układu drogowego na terenie gminy będzie droga ekspresowa S-1 Pyrzowice - Podwarpie, realizująca połączenia o charakterze międzyregionalnym i regionalnym. Docelowo droga będzie miała przekrój dwujezdniowy. Ze względu na jej parametry funkcjonalno - techniczne droga ta nie będzie obsługiwać bezpośrednio obszaru gminy. Powiązanie z układem komunikacyjnym gminy realizowane będzie poprzez węzły bezkolizyjne zlokalizowane w Mierzęcicach na przecięciu z drogą powiatową Zendek - Mierzęcice oraz w Nowej Wsi na skrzyżowaniu z istniejącą drogą główną stanowiąca dojazd do lotniska w Pyrzowicach.

Drugim co do znaczenia elementem układu drogowego na terenie gminy jest droga krajowa nr 78 Chałupki (granica państwa) – Rybnik – Tarnowskie Góry – Zawiercie - Chmielnik.

(...) wykreślono[7]

Zgodnie z Zarządzeniem Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad Nr 83 z dnia 24.12.2009 r. istniejący odcinek drogi nr 78 powinien odpowiadać parametrom drogi głównej *ruchu przyspieszonego.*[8] Postuluje się docelowe przełożenia przebiegu drogi krajowej nr 78 (na odcinku przebiegającym przez gminę Mierzęcice) na drogę ekspresową S-1. Parametry drogi

[6] ***zmiana wprowadzona uchwałą Nr XLI/384/2014 Rady Gminy Mierzęcice z dnia 29 października 2014 r.***
[7] ***zmiana wprowadzona uchwałą Nr XLI/384/2014 Rady Gminy Mierzęcice z dnia 29 października 2014 r.***
[8] ***zmiana wprowadzona uchwałą Nr XLI/384/2014 Rady Gminy Mierzęcice z dnia 29 października 2014 r.***

głównej powinna posiadać droga wojewódzka nr 913 na odcinku od drogi nr 78 do lotniska w Pyrzowicach.
Pozostałymi elementami podstawowego układu drogowego będą drogi zbiorcze, do których zaliczyć należy następujące ciągi:

- odcinek drogi powiatowej nr 14225 Zendek - Mierzęcice wraz z drogą powiatową nr 14232 Stręków - Zadzień, które docelowo realizować będą połączenie gminy z gminą Koziegłowy;
- drogę powiatową nr 14230 Łubne - Niwiska - Komorne;
- drogę powiatową nr 142233 realizującą powiązania z ośrodkiem gminnym w Psarach;
- drogi powiatowe nr 14216 i 14218 łączące Mierzęcice z drogą krajową nr 86.

Układ uzupełniający tworzyć będą drogi lokalne i dojazdowe, do których zalicza się pozostałe odcinki dróg powiatowych oraz drogi gminne i inne drogi o charakterze publicznym. Drogi te obsługiwać będą przede wszystkim połączenia pomiędzy sąsiednimi jednostkami osadniczymi.
Minimalną szerokość w liniach rozgraniczających dróg układu podstawowego i uzupełniającego określa się na:

- 40 m - dla drogi ekspresowej
- 35 m - dla drogi głównej ruchu przyspieszonego
- 30 m - dla dróg głównych,
- 25 m - dla ulic głównych,
- 20 m - dla dróg i ulic zbiorczych,
- 15 m - dla dróg lokalnych i dojazdowych,
- 12 m - dla ulic lokalnych,
- 10 m - dla ulic dojazdowych.

Odstępstwa od podanych wielkości mogą być dokonywane na zasadach określonych w przepisach szczególnych.
W przypadku realizacji dróg (ulic) dojazdowych w terenach zabudowy w formie ciągów pieszo – jezdnych ich szerokość w liniach rozgraniczających może być zmniejszona do 6 metrów.
Jako program minimum dla terenów wiejskich gminy przyjmuje się realizację przynajmniej jednostronnych ciągów pieszych przy zachowaniu przekrojów drogowych z rowami odwadniającymi lub opcjonalnie przebudowę do przekroju ulicznego na odcinkach, gdzie istniejące zainwestowanie i stany własności nie pozwolą na poszerzenie pasa drogowego
Zgodnie z obowiązującymi przepisami konieczne będzie wyznaczenie obszarów ograniczonego użytkowania wzdłuż ciągów drogowych. Minimalną odległość obiektów budowlanych (z wyłączeniem ogrodzeń) od krawędzi istniejącej lub projektowanej jezdni określa się na:

- 25 m - dla drogi ekspresowej
- 10 m - dla drogi głównej i głównej ruchu przyspieszonego,
- 8 m - dla dróg zbiorczych,
- 6 m - dla dróg lokalnych i dojazdowych.

Zaleca się, aby dla nowych obiektów odległości te wynosiły odpowiednio 40, 25, 20 i 15 metrów.
Zaleca się aby minimalna odległość od krawędzi jezdni budynków z pomieszczeniami na pobyt ludzi wynosiła

a) dla drogi ekspresowej:
- 90 m - w przypadku budynków jednokondygnacyjnych,
- 110 m - w przypadku budynków wielokondygnacyjnych,

b) dla dróg głównych ruchu przyspieszonego, głównych i zbiorczych:
- 30 m – w przypadku budynków jednokondygnacyjnych,
- 40 m – w przypadku budynków wielokondygnacyjnych,

c) dla dróg lokalnych i dojazdowych:
- 15 m – w przypadku budynków jednokondygnacyjnych,
- 20 m – w przypadku budynków wielokondygnacyjnych.

Powyższe wielkości, jak również zasięgi stref uciążliwości komunikacyjnej i wynikające z nich ograniczenia w użytkowaniu terenów w odniesieniu do dróg zbiorczych i dróg wyższych klas, powinny zostać uściślone w rozporządzeniu odpowiedniego organu administracji (zgodnie z ustawą „Prawo ochrony środowiska”) w oparciu o raporty w sprawie oddziaływania na środowisko tych tras.

Transport publiczny

Zakłada się, że podstawowym środkiem podróżowania będzie autobus MZKP, PKS lub innego przewoźnika o podobnym zakresie działania. Zakłada się rozwój sieci lokalnych połączeń autobusowych oraz dostosowanie układu linii do układu przestrzennego gminy.

Postuluje się tworzenie dogodnych warunków dla rozwoju transportu środkami małej pojemności – minibusami. Większa elastyczność tego środka w dostosowywaniu się do zmieniających się potrzeb przewozowych, mniejsze wymagania w zakresie parametrów technicznych tras drogowych, a także niskie koszty eksploatacyjne pozwalają na obsługę terenów położonych poza zasięgiem linii autobusowych.

Zakłada się modernizację istniejącej linii kolejowej oraz stacji kolejowej Mierzęcice dla potrzeb obsługi lokalnego ruchu pasażerskiego i towarowego, w tym związanego z obsługą portu lotniczego „Katowice" w Pyrzowicach. Dla poprawy efektywności przewozów pasażerskich postuluje się wprowadzenie taboru małej pojemności (autobus szynowy).

Urządzenia infrastruktury transportowej

W związku z planowaną realizacją drogi ekspresowej S-1 zakłada się realizację miejsc obsługi podróżnych (MOP) typu II po obu stronach trasy na terenie wsi Przeczyce, w rejonie przecięcia z drogą powiatową nr 14227.

W zakresie obsługi parkingowej obszaru gminy przyjmuje się zasadę, że ilość miejsc postojowych, odpowiednią do charakteru obiektu, inwestor powinien zabezpieczyć w granicach działki, na której realizowana jest inwestycja. Dla potrzeb bieżącej działalności decyzyjnej proponuje się przyjęcie minimalnych wskaźników na poziomie 30 - 35 m.p. na 100 m^2 powierzchni użytkowej obiektu oraz 25 - 30 m.p. na 100 zatrudnionych.

Nie przewiduje się ustalania szczegółowych lokalizacji dla obiektów zaplecza motoryzacji, w tym dla nowych stacji paliw. Obiekty tego typu powinny być traktowane tak jak inne obiekty usług komercyjnych. O ich ilości i usytuowaniu powinny decydować potrzeby rynkowe a ograniczenia lokalizacyjne będą wynikać jedynie z wymogów ochrony środowiska i uwarunkowań funkcjonalno - ruchowych (możliwość lokalizacji wjazdu i bezpieczeństwo ruchu drogowego).

Transport lotniczy

Trwająca obecnie przebudowa i modernizacja lotniska Katowice - Pyrzowice, którego znaczna część (około 90 ha) zlokalizowana jest na obszarze gminy Mierzęcice, zmierzać będzie do uczynienia z niego Międzynarodowego Portu Lotniczego (MPL) Katowice, jako portu o średniej wielkości w skali międzynarodowej.

Opracowany został „Plan Generalny Lotniska Katowice - Pyrzowice wraz z koncepcją struktury funkcjonalnej przestrzeni okołolotniskowej", który uwzględnił trwające od kilku lat trendy rozwojowe MPL Katowice oraz określony w strategii dla województwa śląskiego jego rozwój. W „Planie" tym czytamy:

„W oparciu o analizę położenia regionu względem istniejących i planowanych oraz proponowanych w opracowaniach systemów komunikacyjnych uznano, że MPL Katowice może stać się wiodącym w Polsce portem dla przewozu ładunków, odciążając w tym zakresie Okęcie, bowiem w obrębie tego portu brak terenów rozwojowych. Takie tereny występują w Pyrzowicach [...]. Wykazano, że MPL Katowice, ze względu na system powiązań, oddziaływać może na obszar części Polski, Czech i Słowacji. Z przeprowadzonych analiz ruchu lotniczego rozbudowanych aglomeracji, takich jak: Londyn, Wiedeń - Bratysława, aglomeracja Nadrenii - Westfalii, w których rozbudowany ruch lotniczy prowadzony jest przez 2, 3 i więcej lotnisk, uwzględniono w określeniu wielkości dla ruchu lotniczego MPL Katowice i lotniska w Ostrawie i w Balicach."

W przytoczonym Planie Generalnym prognozowany jest dynamiczny rozwój ruchu lotniczego obsługiwanego przez MPL Katowice w ilości: 2.8 mln pasażerów w 2010 r. i 5.6 mln w 2021 r. oraz wzrost transportu towarów do 50 tys. t w 2010 r. i 100 tys. t w 2021 r., co lokuje port w szeregu portów średniej wielkości. Rozwój do określonej w Planie Generalnym optymalnej wielkości portu lotniczego generować będzie w strefie okołolotniskowej oraz bliższym i dalszym sąsiedztwie portu (głównie w obszarach wzdłuż dojazdów drogowych i kolejowych) powstawanie różnorodnych funkcji (usługowych, komunikacyjnych, produkcyjnych i naukowych). Dotyczy to w dużym stopniu gminy Mierzęcice.

Zaangażowanie samorządu w rozwój stref okołolotniskowych odbywać się może generalnie w dwóch płaszczyznach:

- planistycznej - przygotowanie planów zagospodarowania przestrzennego (stanowiących podstawy proinwestycyjnej polityki władz), wyznaczających tereny możliwe do zabudowania różnorodnymi programami przy równoczesnym ustalaniu restrykcji w zakresie skali zabudowy wynikających z uwarunkowań organizacji ruchu statków powietrznych, bezpieczeństwa lotów, wymagań ochrony środowiska, estetyki i standardów jakościowych,
- inwestycyjnej - w zakresie zadań publicznych oraz rozwoju infrastruktury; lokalny kapitał publiczny (gminny) powinien być angażowany w uzbrojenie terenów, rozwój dróg dojazdowych, zapewnienie publicznego transportu zbiorowego itp.

Ponadto działania gminy zmierzające do ułatwiania inwestycji powinny obejmować:
- pomoc w pozyskiwaniu gruntów
- tworzenie zachęt (zwolnień) podatkowych dla inwestorów
- tworzenie bazy danych o terenach
- prowadzenie działalności promocyjnej.

Szerzej temat ten jest omówiony w rozdziałach 3.5 i 4.

3.4 Rozwój systemu osadniczego i infrastruktury społecznej - struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy

Celem rozwoju mieszkalnictwa i infrastruktury społecznej jest kształtowanie sieci osiedleńczej o prawidłowym układzie funkcjonalno-przestrzennym i coraz wyższym standardzie. Przez standard zamieszkania należy rozumieć:
- techniczny stan budynków i ich wyposażenie w instalacje
- wyposażenie terenów budowlanych w infrastrukturę techniczną (woda, kanalizacja, gaz, elektroenergetyka, telekomunikacja)
- prawidłową obsługę komunikacyjną terenów budowlanych w układzie wewnętrznym (ulice lokalne i dojazdy) oraz zewnętrznym (powiązania z siecią dróg głównych)
- jakość środowiska przyrodniczego spełniająca warunki ustalone dla terenów zabudowy mieszkaniowej, w tym szczególną uwagę należy zwrócić na:
  - kształtowanie zgodnego z normami klimatu akustycznego terenów osiedleńczych w procesie planowania miejscowego
  - eliminację uciążliwości hałasu komunikacyjnego dla obszarów w otoczeniu dróg, w szczególności projektowanej drogi ekspresowej S-1
- estetykę i wysoką jakość przestrzeni publicznych w terenach zabudowy
- dostępność do podstawowych usług publicznych na poziomie zaspokajającym potrzeby mieszkańców.

Obecnie funkcjonalno-przestrzenny obraz gminy charakteryzuje się dość równomiernie rozłożoną siecią osiedleńczą. Kierunki przestrzennego rozwoju osadnictwa przyjęto oparciu o planowane na obszarze gminy dwie strategiczne inwestycje o charakterze ponadlokalnym, tj. rozbudowę portu lotniczego MPL Katowice oraz budowę drogi ekspresowej S-1. Inwestycje te generować będą, poza licznymi dziedzinami życia gospodarczego, również rozwój budownictwa mieszkaniowego.

Praktycznie we wszystkich jednostkach osadniczych istnieją duże rezerwy terenowe w zakresie mieszkalnictwa. Uwzględniając jednak:
- spodziewany duży odsetek ludności napływowej (w tym napływ wysokowykwalifikowanych kadr do pracy w strefach okołolotniskowych)
- napływ kapitału zainteresowanego inwestowaniem w tereny mieszkaniowe
- konieczność przesiedlania ludności z terenów zagrożonych lub w związku z przekształceniami dotychczasowych funkcji
- sukcesywne dążenie mieszkańców do podnoszenia standardów mieszkaniowych,

potrzeby mieszkańców będą rosnąć. Największa ich koncentracja wystąpi w części środkowej gminy, wzdłuż przebiegu drogi ekspresowej S-1 (Przeczyce, Mierzęcice, Nowa Wieś).

W strefie tej znajduje się również obszar okołozbiornikowy Boguchwałowice - Przeczyce, którego specyfiką jest znaczny udział, a nawet dominacja zabudowy letniskowej, kampingowej i hotelowo-wczasowej. Tereny te wskazane są do sukcesywnego rozwoju, wymagają jednak uporządkowania.

Każda z jednostek osadniczych (co nie musi odpowiadać podziałowi administracyjnemu, gdyż ten w gminie Mierzęcice jest dość sztuczny) powinna zapewnić mieszkańcom usługi na poziomie elementarnym, tj. głównie bytowe oraz komunikacyjne i telekomunikacyjne.
Usługi o znaczeniu podstawowym i rozszerzonym (w tym usługi publiczne) powinny być realizowane w ośrodkach obejmujących swym dogodnym zasięgiem kilka miejscowości. Proponuje się dążenie do stworzenia - poza Mierzęcicami jako ośrodkiem gminnym - trzech ośrodków o rozszerzonym profilu: Nowa Wieś, Przeczyce i Boguchwałowice. Dwa ostatnie, ze swoją specyfiką miejscowości wypoczynkowych, wymagają doposażenia w infrastrukturę rekreacyjną oraz w zakresie kultury i rozrywki.

3.5 Rozwój sfery usługowo-produkcyjnej

Celem tej polityki jest tworzenie warunków dla rozwoju gospodarczego gminy przy równoczesnym ograniczaniu uciążliwości jakie wywołuje w środowisku. W najbliższej perspektywie kierunek gospodarczego rozwoju gminy wyznaczać będą dwie strategiczne inwestycje o charakterze ponadlokalnym, planowane na jej obszarze, tj.:

- rozbudowa lotniska Katowice - Pyrzowice
- realizacja drogi ekspresowej S-1.

Każda z nich w znaczącym zasięgu zajmuje część terenu gminy i można się spodziewać, że każda generować będzie rozwój bardzo różnorodnych i na dużą skalę funkcji gospodarczych. W obszarach okołolotniskowych oraz wzdłuż głównych dojazdów drogowych (i kolejowych) do portu lotniczego nastąpi poszukiwanie terenów pod inwestycje i na to gmina musi być przygotowana. Będą to inwestycje zwłaszcza z zakresu nauki, działalności przemysłowo-usługowej, budownictwa, obsługi komunikacji i transportu. Niniejsze „Studium...” przedstawia przestrzenną i programową dyspozycję dla rozwoju tych funkcji w rozdziale 4.1.
Trzecią siłą pobudzającą gospodarkę gminy jest rozwój rekreacji wokół Zbiornika Przeczyckiego. W tym rejonie występuje i kontynuowany będzie rozwój wszelkich usług związanych z obsługą ruchu turystycznego i jego rozbudową.
Ożywienie gospodarcze spodziewane jest nie tylko w rejonach lokalizacji w/w funkcji, lecz na obszarze całej gminy. Spodziewany jest rozwój budownictwa mieszkaniowego (a co za tym idzie - usług i produkcji budowlanych), rozwój usług bytowych, rzemiosła i in.
Działania gminy na rzecz aktywizacji omawianych wyżej gałęzi gospodarki polegać będą na:

- prowadzeniu prac urbanistycznych dających podstawę do działalności inwestycyjnej
- uzbrajaniu terenów
- poprawie dostępności komunikacyjnej wyznaczonych obszarów (budowa dróg dojazdowych, zapewnienie transportu zbiorowego)
- prowadzeniu działalności promocyjnej i informacyjnej (tworzenie bazy danych, poszukiwanie inwestorów)
- opracowaniu szczegółowych programów aktywizacji gospodarczej (planów działania)
- ułatwianiu inwestowania: zwolnienia podatkowe, pomoc w pozyskiwaniu gruntów.

Ważne jest, aby przy decyzjach dotyczących wyżej przedstawionych zadań, gmina prowadziła odpowiedzialną politykę, gwarantującą długofalowy rozwój, a nie krótkotrwały doraźny zysk.

3.6 Rozwój turystyki, rekreacji i sportu

Celem polityki jest ciągłe podnoszenie atrakcyjności turystycznej gminy i tworzenie warunków dla rozwoju lokalnego rynku pracy, pośrednio i bezpośrednio związanego z obsługą turystyki, rekreacji i sportu. Działanie gminy na rzecz aktywizacji i rozwoju rekreacji turystyki i sportu obejmą:

- w terenach potencjalnej lokalizacji infrastruktury turystycznej (TUp), stanowiących ofertę gminy dla inwestorów z zakresu usług turystyki i rekreacji - ustalenie strategicznego programu obejmującego:
  - politykę gruntową (pozyskiwanie gruntów, dzierżawę)
  - politykę podatkową
  - regulacje przestrzenne
- w terenach zabudowy letniskowej indywidualnej (istniejącej i potencjalnej) działania gminy zmierzać powinny do:

- regulacji przestrzennych (ograniczenie zainwestowania do wyznaczonych obszarów oraz porządkowanie zainwestowania przy jego uzupełnianiu)
- budowę infrastruktury technicznej, głównie sanitarnej (system kanalizacji rozdzielczej) oraz komunikacyjnej

- w obszarach o symbolu RP (rozdział 4.1) - dopuszczenie lokalizacji terenowych obiektów sportowo-rekreacyjnych z niezbędnymi urządzeniami (boiska, korty, pola golfowe i in.)
- dopracowanie systemu ścieżek rowerowych i szlaków turystycznych (w porozumieniu z gminami sąsiednimi) z urządzonymi miejscami postojowymi i zapleczem (wykorzystanie i wkomponowanie w trasy miejsc atrakcyjnych: punktów i otwarć widokowych, zabytków architektury i archeologii)
- tworzenie nowych atrakcji turystycznych w oparciu o posiadane zasoby - próba odtworzenia i udostępnienia dla turystów bunkrów i wapienników (opisanych w „Diagnozie stanu istniejącego" - rozdział 6.1.3)
- budowa parkingów z zapleczem sanitarnym w rejonie zbiornika przeczyckiego, pozwalająca na odblokowanie w sezonie turystycznym dróg nad zalewem
- tworzenie warunków i ofert dla turystyki krajoznawczej i edukacyjnej (organizacja warsztatów rzemieślniczych i artystycznych, plenerów malarskich i fotograficznych itp.).

Dla umożliwienia realizacji polityki gminy w dziedzinie rozwoju rekreacji, turystyki i sportu w „Studium..." wskazuje się miejsca i obszary oraz możliwości ich zagospodarowania na wskazane cele - rozdział 4.1.

3.7 Kierunki rozwoju i aktywizacji rolnictwa

Według delimitacji struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa śląskiego gmina położona jest w świerklaniecko - siewierskim obszarze wiejskim - zurbanizowanym, o predyspozycjach dla rozwoju usług, mieszkalnictwa, małej i średniej przedsiębiorczości oraz do ukształtowania miejskich struktur osadniczych. Rolnictwo zatem nie jest wiodącą funkcją gminy Mierzęcice. Wynika to:

a) z przestarzałej struktury gospodarstw rolnych:
   - średnia wielkość indywidualnego gospodarstwa rolnego wynosi 2.6 ha
   - 95 % gospodarstw nie przekracza powierzchni 5 ha, gospodarstw o powierzchni powyżej 7 ha jest jedynie 1.3 %
   - niedoinwestowanie techniczne gospodarstw
b) z niskiej jakości gleb - przydatność produkcyjną dodatkowo obniża zanieczyszczenie gleb
c) ze struktury demograficzno-społecznej - według stanu na 1999 rok w gminie było 1348 gospodarstw użytkowanych przez około 48 % mieszkańców gminy. Jednocześnie tylko dla około 30 osób (tj. 12 gospodarstw) produkcja rolnicza stanowiła główne źródło utrzymania. Około 260 gospodarstw (21 % gospodarstw) prowadzi działalność na potrzeby rynku. Tak więc przytłaczająca większość gospodarstw produkuje na samozaopatrzenie. Podstawowe dochody w tej grupie ludności uzyskiwane są z działalności pozarolniczej. Zwiększająca się liczba osób pobierających emerytury i renty rezygnuje z prowadzenia gospodarstw rolnych, o czym świadczy fakt, że około 30 % użytków rolnych na terenie gminy to odłogi i ugory.

Rozwój i unowocześnienie rolnictwa wymaga działań na rzecz:

a) przebudowy struktury wsi poprzez:
   - restrukturyzację rolnictwa w kierunku wzrostu jego efektywności oraz dostosowanie do warunków gospodarki rynkowej i standardów europejskich
   - ukierunkowanie procesów koncentracji ziemi (komasacja gruntów) i wzrostu wielkości gospodarstw, dążąc do osiągnięcia docelowo 25 - 20 osób/100 ha UR
   - rozwój specjalistycznych gospodarstw rolnych (produkcja pod szkłem, folią, szkółkarstwo, zielarstwo, kwiaciarstwo, rośliny przemysłowe, rośliny energetyczne, hodowla)
   - rozwój przetwórstwa produktów rolnych na terenie gminy
b) ochrony środowiska przyrodniczo-produkcyjnego poprzez:
   - utrzymanie areału trwałych użytków zielonych ze względu na ich funkcje ekologiczne i glebochronne, a także zwiększenie tego areału kosztem gruntów ornych

- utrzymanie i wzmocnienie ekologicznych i krajobrazowych funkcji terenów rolnych poprzez zachowanie zadrzewień śródpolnych i ochronę przed zainwestowaniem terenów o szczególnej ekspozycji krajobrazowej
- preferowanie zalesień na gruntach nieprzydatnych rolniczo
- ochronę wód podziemnych i ujęć wody
- ograniczenie degradacji przestrzenie rolniczej, walkę z zanieczyszczeniem gleb oraz erozją.

Kierunki rozwoju wsi i rolnictwa:

- rozwój kierunków produkcji wykorzystujących specyficzne walory środowiska przyrodniczego gminy, popyt na terenie otoczenia, tradycje produkcji (warzywa przyśpieszone, krzewy i rośliny ozdobne, krzewy jagodowe, kwiaty, specyficzna produkcja zwierzęca)
- rozwój przetwórstwa produktów rolnych oraz ich zbytu na terenie gminy
- rozwój wypoczynku i turystyki
- powiększenie powierzchni leśnej (zalesianie gruntów nieprzydatnych rolniczo, narażonych na erozję wodną).

3.8 Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej

3.8.1 Gospodarka wodna

Udokumentowane zasoby wody istniejących ujęć z nadwyżką pokrywają aktualne i perspektywiczne zapotrzebowanie gminy i aktualnych odbiorców z gmin sąsiednich, nawet przy zakładanym rozwoju gminy wynikającym z budowy drogi ekspresowej S-1 z infrastrukturą komunikacyjną i usługowo- produkcyjną oraz rozbudową zaplecza lotniska w Pyrzowicach.

Według stanu na sierpień 2002 r. przez GZGWiK eksploatowanych jest 9 ujęć wody z których wszystkie, poza ujęciem w Przeczycach, mają opracowane nowe dokumentacje hydrogeologiczne aktualizujące zasoby eksploatacyjne, oraz nowe decyzje pozwoleń wodnoprawnych ważne do 2006 r. Produkcja wody wynikająca z aktualnego zapotrzebowania jest prawie czterokrotnie niższa od możliwości eksploatacyjnych ujęć. Do rozwiązania pozostają tylko problemy techniczne oraz ochrona jakości i zasobów wód podziemnych i powierzchniowych. Wodę należy traktować jako naturalne bogactwo gminy i zapewnić jej pełną ochronę, tak ilościową jak przede wszystkim jakościową. Z uwagi na brak naturalnej izolacji warstwy wodonośnej od powierzchni terenu istnieje konieczność ustanowienia stref ochrony pośredniej dla wszystkich ujęć i odpowiedniego użytkowania terenu, a zwłaszcza uporządkowanie gospodarki ściekowej.

Zadania do realizacji w zakresie gospodarki wodnej przedstawiają się następująco:

a) ustanowienie stref ochronnych ujęć wody; aktualnie 4 ujęcia ma ustanowione strefy ochrony bezpośredniej, natomiast żadne ujęcie nie ma ustanowionej wg obowiązujących przepisów strefy ochrony pośredniej,

b) pełne opomiarowanie rozbioru; dla poprawy wskaźnika sprzedaży, który aktualnie wynosi niewiele ponad 80% i minimalizacji strat, a tym samym poprawy efektów ekonomicznych eksploatacji wodociągów,

c) budowa rurociągu przesyłowego o odpowiedniej średnicy i przepompowni na kierunku przesyłu do gminy Bobrowniki; dla zapewnienia odpowiednich ilości wody gminom ościennym w przypadku zgłoszenia takiego zapotrzebowania (zapewnienie dodatkowego przesyłu wody do zbiornika Nowa Wieś z innych ujęć wody).

d) sukcesywna wymiana rurociągów AC i żeliwnych na PCV.

3.8.2 Gospodarka ściekowa

Głównym zadaniem gminy dla uzyskania poprawy stanu środowiska naturalnego, jest likwidacja ognisk zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych poprzez:

- skanalizowanie terenów zabudowanych na terenie gminy,
- skanalizowanie terenów rekreacyjnych nad Zalewem Przeczyckim,
- budowę oczyszczalni ścieków.

W ramach koncepcji budowy kanalizacji dla gminy Mierzęcice opracowanej w latach dziewięćdziesiątych, teren gminy podzielono na dwie zlewnie kanalizacyjne:

- zlewnię zachodnią, z której ścieki odprowadzane będą do rzeki Brynicy,

- zlewnię wschodnią, z której ścieki odprowadzane będą do rzeki Czarnej Przemszy.

Część wschodnia obejmuje głównie obszar Boguchwałowic i Przeczyc oraz teren wokół zalewu w zlewni Czarnej Przemszy poniżej Zalewu Przeczyckiego.
Część zachodnia może być skanalizowana w dalszej przyszłości w kierunku terenów wojskowych, z wykorzystaniem istniejącej oczyszczalni ścieków w ośrodku wojskowym.
W "Studium wykonalności systemu kanalizacji dla gminy Mierzęcice" rozważono propozycje rozwiązania gospodarki ściekowej w zakresie ścieków sanitarnych dla wschodniej części gminy Mierzęcice z oczyszczalnią w Przeczycach i zrzutem odcieków z oczyszczalni do rzeki Czarnej Przemszy poniżej zalewu.
Dla tej części zlewni opracowano koncepcję budowy sieci kanalizacyjnej oraz oczyszczalnię ścieków bytowo- gospodarczych w I etapie dla 500 m^3/d, oraz w II etapie dla 1000 m^3/d.

Koncepcja ta pozostała na etapie projektu, natomiast obecnie wymaga aktualizacji z uwagi na projektowaną drogę ekspresową S-1, która dzieli obszar gminy na dwie części w inny sposób, a teren przewidziany pod oczyszczalnie w Przeczycach został zajęty pod infrastrukturę drogową.
W projekcie drogi S-1 przewidziano kanalizację opadową, z urządzeniami do podczyszczania i gromadzenia ścieków opadowych, tak więc inwestycja ta ma przewidziane i uzgodnione rozwiązanie gospodarki ściekowej w sposób nie stwarzający zagrożenia dla środowiska wodno-gruntowego.

3.8.3 Elektroenergetyka

System zaopatrzenia w energię elektryczną po stronie średniego napięcia dostosowany jest aktualnych potrzeb. W miarę narastania potrzeb w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną może być modyfikowany i rozbudowywany.
Jedynym ograniczeniem czy uwarunkowaniem w funkcjonowaniu systemu może być stan techniczny sieci wynikający z okresu jej eksploatacji.
Wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną na terenie gminy przewidywany jest w związku z realizacją drogi ekspresowej S-1 i przyległych do niej terenów usługowo-produkcyjnych, oraz z koniecznością uzbrojenia nowych terenów budowlanych.
W związku z powyższym wzrost zapotrzebowania może być znaczny, trudny w chwili obecnej do oszacowania. W obszarze gminy istnieje stosunkowo gęsta sieć energetyczna, pokrycie dodatkowego zapotrzebowania będzie możliwe poprzez budowę nowych lub rozbudowę istniejących stacji transformatorowych.
Przez teren gminy przebiegają cztery linie napowietrzne wysokich napięć:

- linia 400 kV relacji Wielopole-Joachimów i Rokitnica - Tucznawa
- linia 220 kV relacji Łagisza - Wrzosowa
- dwie linie 110 kV (Będziński Zakład Elektroenergetyczny).

Na planszy „Kierunki zagospodarowania przestrzennego” wskazany został przebieg tych linii wraz ze strefami technicznymi ich uciążliwości (określającymi odległość lokalizacji obiektów).

3.8.4 Gospodarka odpadami

Gmina ma zorganizowaną gospodarkę odpadami poprzez umowy z koncesjonowanymi firmami zajmującymi się zbiórką odpadów i wywóz ich na składowiska zlokalizowane poza terenem gminy. Na terenie gminy nie ma i nie powinno być składowiska odpadów (obszar ochronny GZWP).
Zadaniami w zakresie gospodarki odpadami jest:

a) wprowadzenie selekcji i zbiórka odpadów po segregacji,
b) nie uregulowany problem składowania i unieszkodliwiania opakowań i odpadów ze środków ochrony roślin i nawozów mineralnych, przy czym na razie jest to dla gminy Mierzęcice problem marginalny, bo na jej terenie nie ma obszarów intensywnych upraw.
c) likwidacja „dzikich wysypisk”.

Na terenie gminy znajduje się kilka niezorganizowanych tzw. „dzikich” wysypisk śmieci, które zostały zlokalizowane podczas inwentaryzacji terenu i naniesione na plansze Inwentaryzacji. Wysypiska te usytuowane są głównie w starych niezrekultywowanych wyrobiskach poeksploatacyjnych. Z uwagi na brak zarówno naturalnej jak i sztucznej izolacji warstwy

wodonośnej, wysypiska te stanowią znaczne zagrożenie dla jakości wód podziemnych i dlatego winny być zabezpieczone i zrekultywowane.

3.8.5 Ciepłownictwo

W gminie istnieją dwie kotłownie lokalne: obydwie mieszczące się w północno - zachodniej części gminy, na terenie osiedla wojskowego i garnizonu, przy czym jedna opalana węglem.
Pozostałe budynki na terenie gminy są ogrzewane indywidualnie - materiałem grzewczym jest: gaz, węgiel i koks.
Do rozważenia pozostaje problem zmiany paliwa w istniejącej kotłowni i lokalnych kotłowniach ogrzewających lokale użyteczności publicznej na bardziej ekologiczne.

3.8.6 Gazyfikacja

Prawie cały obszar gminy Mierzęcice pokryty jest siecią gazociągów rozdzielczych. Plany zakładów gazowniczych przewidują jedynie wykonanie krótkich odcinków sieci średnioprężnej zapewniających połączenie w kilku miejscach istniejących gazociągów dla uzyskania korzystniejszego rozkładu ciśnienia w sieci. Połączenia projektowane występują na odcinku Przeczyce, Gaj Dąbrowska, a następnie w rejonie przysiółka Komorna oraz w Boguchwałowicach.
Nowe odcinki gazociągów o średnicach 80 i 40 mm wykonane będą z rur polietylenowych.
Biorąc pod uwagę przepustowość dwóch istniejących stacji red-pom. oraz średnice gazociągów średnioprężnych, można stwierdzić, że istnieją pewne rezerwy w istniejącym układzie rozdzielczym, stąd nie przewiduje się jego rozbudowy. Ewentualna budowa nowych odcinków sieci wiązałoby się w przyszłości z lokalizacją nowej zabudowy mieszkaniowej lub o charakterze produkcyjno-usługowym na bazie istniejącego układu rozdzielczego oraz z lokalizacją przy projektowanej drodze S-1 terenów obsługi podróżnych (MOP-ów).Przebudowa stacji redukcyjno-pomiarowej w Mierzęcicach związana jest z budową drogi S-1 i jej kolizyjną lokalizacją w stosunku do projektowanej drogi.
Przez teren gminy przebiegają cztery magistrale gazowe wysokiego ciśnienia:

- gazociąg ϕ 400 mm o ciśnieniu nominalnym 1.6 Mpa
- dwa gazociągi ϕ 500 mm o ciśnieniu nominalnym 6.4 Mpa
- gazociąg ϕ 500 mm o ciśnieniu nominalnym 4.0 Mpa.

Ich przebieg wraz ze strefami ochronnymi wskazany jest na planszy „Kierunki zagospodarowania przestrzennego”.

3.8.7 Telekomunikacja

W rozwoju systemów telekomunikacyjnych na terenie gminy nie występują praktycznie żadne ograniczenia techniczne lub lokalizacyjne.
Istniejąca centrala telefoniczna może być w każdym momencie rozbudowana do wzrastających lokalnie potrzeb bez inwestycji kubaturowych.
Dalszy rozwój obsługi telekomunikacyjnej uzależniony jest głównie od możliwości finansowania prac w zakresie rozbudowy sieci abonenckiej oraz zainteresowania samych mieszkańców tą formą usługi.

[3.9 Aktualizacja kierunków polityki przestrzennej w zakresie ochrony zasobów środowiska kulturowego

Obszary wyodrębnione do ochrony w dziedzinie środowiska kulturowego i krajobrazu

- **obszary objęte ochroną konserwatorską** - zespoły i obiekty prawnie chronione wraz z terenem otaczającym. Obiekty wpisane do rejestru zabytków oznaczono na części graficznej Studium. Obiekty ujęte w ewidencji konserwatorskiej i inne obiekty (kapliczki i krzyże przydrożne) wskazane do objęcia ochroną konserwatorską należy określać w ustaleniach planów miejscowych i uzgadniać w procedurze ich sporządzania.** Wszelkie prace przy zespołach i obiektach należy uzgadniać z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

- obszary objęte ochroną archeologiczną - stanowiska archeologiczne kat. I[*]
  - wykluczenie realizacji nowych obiektów budowlanych
  - wykluczenie przekształcenia chronionych stanowisk w ich otoczeniu bądź użytkowaniu, które mogłoby spowodować degradację ich wartości naukowej i kulturowej
  - projekty wszelkich inwestycji w obrębie stanowisk powinny być uzgadniane w Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, a prace ziemne przy ich realizacji muszą być poprzedzone bądź to badaniami ratowniczymi, bądź też stacjonarnymi, w zależności od wartości i wielkości stanowiska
  - podejmowanie działań mających na celu zmianę sposobu zagospodarowania chronionego stanowiska na podstawie zgody właściwego organu ds. ochrony zabytków archeologicznych.

3.10. Aktualizacja kierunków polityki przestrzennej w zakresie rozwoju komunikacji. Zasady przekształceń układu komunikacyjnego wynikające z uwarunkowań zaistniałych po roku 2002.

1) Układ drogowo - uliczny

a) Najważniejszym elementem układu drogowego na terenie gminy jest droga ekspresowa S -1 Pyrzowice - Podwarpie, realizująca połączenia o charakterze międzyregionalnym i regionalnym.

W zakresie odcinka drogi ekspresowej S-1 Pyrzowice-Podwarpie w granicach Gminy Mierzęcice w etapie zrealizowanym na podstawie wydanych decyzji administracyjnych Wojewody Śląskiego, wybudowana została jedna jezdnia drogi. Linie rozgraniczające obejmują teren niezbędny dla docelowego dwujezdniowego przekroju drogi ekspresowej (inwestycja przygotowana do realizacji).

Zrealizowany odcinek drogi ekspresowej S-1 Pyrzowice- Podwarpie Etap II w granicach Gminy Mierzęcice w liniach rozgraniczających obejmuje 7 wiaduktów (nad drogą krajową Nr 78 i nad drogami powiatowymi: Nr 14 247, Nr 14 225, Nr 14 233, Nr 14 226, Nr 14 227, Nr 14 216 oraz 2 przejazdy gospodarcze (w ciągu dróg polnych) i most nad rzeką Czarna Przemsza. Ponadto, w liniach rozgraniczających zawierają się urządzenia oczyszczające wody opadowe (oczyszczalnie, zbiorniki, separatory), ekrany akustyczne i 2 MOP-y (Miejsca Obsługi Podróżnych).

Przecięte drogą ekspresową ciągi dróg powiatowych i gminnych włączono do drogi ekspresowej poprzez węzeł „Mierzęcice".

Ruch lokalny odbywa się poprzez sieć istniejących dróg powiatowych i gminnych.

Dla zapewnienia dojazdów do terenów rolniczych przeciętych drogą ekspresową, zaprojektowano sieć dróg dojazdowych włączonych w miejscach lokalizacji wiaduktów do dróg poprzecznych krzyżujących się z trasą S-1.

Kolejny etap drogi ekspresowej S-1 Pyrzowice-Podwarpie w granicach Gminy Mierzęcice to realizacja zachodniego odcinka drogi ekspresowej S-1 do połączenia z autostradą wraz z węzłem drogowym „Lotnisko".

Projektowane zagospodarowanie nie może być sprzeczne z ustaleniami lokalizacyjnymi dla drogi ekspresowej S-1 zawartymi w decyzjach :

- Wojewody Śląskiego nr RR-AG.V/PB/5340/1/03 z dnia 20 stycznia 2004 r.,
- Wojewody Śląskiego nr RR-AU.II/JH/5344/1-5/05 z dnia 27 września 2005 r.
- Obsługa komunikacyjna terenów przyległych do drogi ekspresowej S-1 poprzez układ dróg lokalnych, bez możliwości bezpośredniego włączenia do ww. drogi ekspresowej.
- Z uwagi na uciążliwości od drogi ekspresowej S-1 sytuowanie nowych terenów podlegających ochronie przed hałasem, w tym terenów mieszkaniowych, usług oświaty i zdrowia, terenów rekreacyjnych w odległości min. 250 m od zewnętrznej krawędzi jezdni ww. drogi .
- Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie,

[* ** wykaz obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru i nie wpisanych, a kwalifikujących się do objęcia ochroną konserwatorską wraz ze stanowiskami archeologicznymi i zasadami ich ochrony określają zapisy uchwalonych mpzp - załącznik do zmiany studium][1]

właściciele zabudowy dokonają na swój koszt i staraniem zabezpieczenia budynków w postaci: przegród zewnętrznych o odpowiedniej izolacyjności akustycznej, w tym okien i drzwi dźwiękochłonnych gwarantujących dotrzymanie normowych standardów poziomu hałasu oraz zieleni izolacyjnej w obrębie działki.
- Nie należy projektować terenów zabudowy w obszarze położonym w rejonie oddziaływania skrzyżowania lub węzła.
- Wszelkie urządzenia infrastruktury technicznej niezwiązane z funkcjonowaniem drogi winny być lokalizowane poza pasem drogowym drogi ekspresowej.
- Zaleca się stosowanie form urządzeń ochrony akustycznej w zgodzie z walorami krajobrazowymi.

b) Drugim co do znaczenia elementem układu drogowego na terenie gminy jest droga krajowa nr 78 Chałupki (granica państwa)-Rybnik-Tarnowskie Góry – Zawiercie - Chmielnik planowana do modernizacji do standardu drogi głównej.
   - *(...) wykreślono*[9]
   - Wszystkie istniejące skrzyżowania dróg z droga krajową winny spełniać warunki rozporządzenia MTIGM z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (Dz.U. Nr 43, poz. 430) – par. 9 ust.1 pkt 3.
   - Projektowana nowa zabudowa winna być zlokalizowana w stosunku do drogi krajowej nr 78 w odległości min. 30 m od zewnętrznej krawędzi jezdni ww. drogi
   - Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, właściciele zabudowy dokonają na swój koszt i staraniem zabezpieczenia budynków w postaci: przegród zewnętrznych o odpowiedniej izolacyjności akustycznej, w tym okien i drzwi dźwiękochłonnych gwarantujących dotrzymanie normowych standardów poziomu hałasu oraz zieleni izolacyjnej w obrębie działki.
   - W zagospodarowaniu działek należy zapewnić, stosownie do ich przeznaczenia i sposobu zabudowy, odpowiednią liczbę miejsc postojowych – nie dopuszcza się zatrzymywania i postoju pojazdów w pasie drogowym drogi krajowej.
   - Wszelkie urządzenia infrastruktury technicznej niezwiązane z funkcjonowaniem drogi winny być lokalizowane poza pasem drogowym drogi krajowej.
   - Zaleca się stosowanie form urządzeń ochrony akustycznej w zgodzie z walorami krajobrazowymi.

bb) *Planowana budowa alternatywnego połączenia MPL „Katowice" (od węzła drogi ekspresowej S1)*
   Przebieg drogi pokazany na Rysunku studium „Kierunki zagospodarowania przestrzennego" jest jednym z rozpatrywanych wariantów połączenia drogi ekspresowej S1 z terenami lotniska. Ostateczny przebieg ustalony zostanie po przeprowadzeniu analizy porównawczej. Wybrany wariant przebiegu uznać należy za zgodny z ustaleniami studium.[10]

c) Droga wojewódzka nr 913 prowadząca do lotniska w Pyrzowicach (przebieg na styku z Gminą Ożarowice) planowana o parametrach drogi głównej.
   - Projektowana nowa zabudowa winna być zlokalizowana w stosunku do drogi wojewódzkiej nr 913 w odległości min. 20 m od zewnętrznej krawędzi jezdni ww. drogi
   - Zaleca się stosowanie form urządzeń ochrony akustycznej w zgodzie z walorami krajobrazowymi.

d) Pozostałymi elementami podstawowego układu drogowego będą drogi powiatowe klasy zbiorczej, w tym projektowana droga zbiorcza w zachodniej części Nowej Wsi dla obsługi terenów rozwojowych przeznaczonych pod funkcje produkcyjno-usługowe z włączeniem do drogi wojewódzkiej nr 913 poprzez rozwiązanie włączenia – skrzyżowania o odpowiednich parametrach technicznych wg przepisów odrębnych.

[9] ***zmiana wprowadzona uchwałą Nr XLI/384/2014 Rady Gminy Mierzęcice z dnia 29 października 2014 r.***
[10] ***zmiana wprowadzona uchwałą Nr XLI/384/2014 Rady Gminy Mierzęcice z dnia 29 października 2014 r.***

- Projektowana nowa zabudowa winna być zlokalizowana w stosunku do drogi zbiorczej w odległości min. 10 m od zewnętrznej krawędzi jezdni ww. drogi.

2) Transport lotniczy

Dynamiczny rozwój ruchu lotniczego obsługiwany przez MPL „Katowice" w Pyrzowicach spowodował konieczność dostosowania infrastruktury lotniska do nowej sytuacji. Aktualnie realizowana jest budowa nowej drogi startowej wraz z niezbędną infrastrukturą. Uchwałą Nr IV/53/12/2014 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 25 sierpnia 2014 roku utworzony został obszar ograniczonego użytkowania dla Międzynarodowego Portu Lotniczego „Katowice" w Pyrzowicach. Uchwała określa ograniczenia w zakresie przeznaczenia terenu, sposób korzystania z terenów oraz wymagania techniczne dotyczące budynków, a załączniki do uchwały określają granice obszaru i zestawienie działek znajdujących się w obrębie obszaru ograniczonego użytkowania[11]*.*

3.11 Aktualizacja kierunków polityki przestrzennej w zakresie rozwoju infrastruktury technicznej

3.11.1 Gospodarka wodna

Ujęcie wody w Kozłowej Górze posiada strefy ochronne ustalone decyzjami Wojewódzkiej Rady Narodowej w Katowicach z 1951 i 1954 r. W 2006 r. został opracowany projekt strefy ochronnej ujęcia przez Hydroconsult Kozy, który następnie w 2007 r. został uzupełniony i aktualnie (stan na marzec 2009 r.) jest w fazie postępowania wodno administracyjnego w RZGW Gliwice.

3.11.2 Gospodarka ściekowa

W zakresie gospodarki ściekowej (stan na kwiecień 2014 r.) na terenie Gminy Mierzęcice realizowana jest sieć kanalizacji sanitarnej. System kanalizacji oparty jest o oczyszczalnię ścieków zlokalizowaną w gminie Ożarowice.

Kanalizację sanitarną zrealizowano już w miejscowościach: Nowa Wieś, Zawada, Najdziszów, Przeczyce, Mierzęcice - Targoszyce (jeszcze bez podłączenia do oczyszczalni ścieków) , a w trakcie realizacji jest sieć kanalizacji w Toporowicach.

Po jego wybudowaniu lokalna oczyszczalnia ścieków na terenie Mierzęcic - Osiedla zostanie zlikwidowana.[12]

3.11.3 Elektroenergetyka

Planowany jest przebieg linii 400 kV z Elektrowni Łagisza do nacięcia linii 400 kV Rokitnica - Tucznawa.

Na załączniku graficznym Studium przedstawiono przebieg tych linii wraz ze strefami technicznymi.

Sposób zagospodarowania terenu w pobliżu ww. linii powinien uwzględniać wymogi określone przepisami odrębnymi.

W pasie technologicznym linii tj. w odległości do 25 m od osi linii 220 kV oraz 40 m od osi linii 400 kV (mierząc poziomo i prostopadle do osi) nie należy budować budynków mieszkalnych i lokalizować terenów przeznaczonych na stały pobyt ludzi. Warunki lokalizacji w ww. strefie pozostałych obiektów budowlanych wymagają każdorazowo, indywidualnego uzgodnienia z PSE-Południe Sp. z o.o.; zabrania się sadzenia roślinności wysokiej pod linią i w odległości do 10 m od rzutu poziomego skrajnego przewodu.][1]

4. Realizacja polityki przestrzennej

4.1 Obszary funkcjonalno-przestrzenne gminy

4.1.1 Typologia obszarów

Zgodnie z ustawą o zagospodarowaniu przestrzennym do ważniejszych zadań „Studium" należy określenie „obszarów, które mogą być przeznaczone pod zabudowę" oraz kierowanie się przy ich wyznaczaniu zasadą zrównoważonego rozwoju. Oznacza to trwałe dążenie do zachowania

[11] ***zmiana wprowadzona uchwałą Nr XLI/384/2014 Rady Gminy Mierzęcice z dnia 29 października 2014 r.***

[12] ***zmiana wprowadzona uchwałą Nr XLI/384/2014 Rady Gminy Mierzęcice z dnia 29 października 2014 r.***

równowagi pomiędzy procesami związanymi z wykorzystaniem zasobów gminy przez wszystkich użytkowników, a prawidłowym funkcjonowaniem środowiska przyrodniczego.
W myśl tej zasady w „Studium" wyznacza się następujące typy obszarów:

- **obszary typu Z (przestrzeń osadnicza) -** tworzą one podstawową przestrzeń rozwoju funkcji osadniczych gminy. Są to obszary o funkcji mieszkaniowej, usługowej (w tym usługi o charakterze ponadlokalnym), produkcyjnej, rolniczej i wypoczynkowej - przeznaczone pod zabudowę i zainwestowanie.

W strefie tej osadnicze funkcje gminy, wymienione wyżej rozwijać się będą w różnym stopniu określonym w poszczególnych obszarach (rozdz. 4.1) poprzez:

1) uzupełnienie i identyfikację istniejącej zabudowy mieszkalnej i usługowej - obszary MC, M
2) wyznaczenie nowych terenów do zainwestowania mieszkalno-usługowego na zasadzie korzystnej - obszary: MP, MP_M, MP_R, MP_W, R_M
3) wskazanie terenów najbardziej korzystnych dla rozwoju funkcji produkcyjnych oraz usług - obszary UC, PP, UN, US, RU,
4) wskazanie terenów (oraz sposobu zagospodarowania obiektów) na funkcje rekreacyjne oraz letniskowo-turystyczne - obszary: TL, TL_P, TU, TU_P
5) wyznaczenie obszarów potencjalnego zainwestowania (rezerw terenowych) jako kierunku przestrzennego rozwoju funkcji osadniczych, produkcyjno-usługowych - obszary: R_M i R_P
6) do sfery tej zaliczyć należy również obszary o szczególnym charakterze - obszary przekształceń - XM. Są to obszary:
   - narażone na zagrożenia naturalne (obszary zalewowe XM, W)
   - narażone na uciążliwości spowodowane gospodarką człowieka (położone w strefie oddziaływania akustycznego lotniska)- XM_L oraz drogi ekspresowej - XM_K,
   - obszary silnych przewidywalnych przekształceń funkcjonalnych strefy okołolotniskowej - XM_F. *Teren oznaczony symbolem XM_F stanowi „teren zamknięty" w rozumieniu przepisów Prawa budowlanego (własność Skarbu Państwa w administracji Wojskowej Agencji Mieszkaniowej) i jako taki podlega przepisom szczególnym w tym art. 40 ust. 3a Ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym.*
     Obszary te wymagają przekształceń, działań ochronnych lub wręcz eliminacji niektórych obecnych funkcji, głównie mieszkaniowej.

     Na rysunku studium pt. „Kierunki zagospodarowania..." zaznaczono strefy uciążliwego oddziaływania (projektowane), skutkujące wprowadzeniem ograniczeń w zagospodarowaniu przestrzennym, a mianowicie:
     - zasięg i rozkład krzywych równego i równoważnego poziomu hałasu od startujących statków powietrznych w porze dziennej (60 dB/A) i nocnej (45 dB/A);
       ograniczenia w zagospodarowaniu: zakaz lokalizacji zabudowy mieszkaniowej
     - zasięg i rozkład krzywych równego i równoważnego poziomu hałasu od startujących statków powietrznych w porze dziennej (55 dB/A) i nocnej (50 dB/A);
       ograniczenia w zagospodarowaniu: zakaz lokalizacji zabudowy mieszkaniowej, szpitali, domów opieki oraz innej zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinny pobytem dzieci i młodzieży
     - bezpośrednia strefa otaczająca port lotniczy (wg ICAO) (o promieniu 3 km);
       ograniczenia w zagospodarowaniu: zakaz lokalizacji obiektów hodowli trzody chlewnej, zakładów przetwórstwa mięsa i żywności, restauracji drive-in, targów (jarmarków), rezerwatów ptaków, rezerwatów zwierzyny łownej, składowisk odpadów komunalnych.
     - strefa od terenów specjalnych;
       ograniczenia w zagospodarowaniu: zakaz lokalizacji obiektów kubaturowych o wysokości przekraczającej wielkość podaną na izolinii wysokości zabudowy
     - strefa sektora podejścia do lotniska i urządzeń specjalnych;
       ograniczenia w zagospodarowaniu: realizacja obiektów kubaturowych w uzgodnieniu z Dowództwem Wojsk Lotniczych i Obrony Powietrznej.
     - *granica obszaru ograniczonego użytkowania dla MPL „Katowice" w Pyrzowicach;*

ograniczenia w lokalizacji nowych budynków mieszkalnych, obiektów szpitalnych, domów opieki oraz budynków związanych ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży.

- *strefy ograniczające wysokość zabudowy dla starej i nowej drogi startowej; ograniczenia wysokości nowej zabudowy.*[13]

- **obszary typu „N" (przestrzeń przyrodniczo- rolna)** - tworzą system obszarów chronionych, w zasadzie całkowicie wyłączonych z zabudowy.
  Są to obszary, które z różnych względów: przyrodniczych, krajobrazowych, rolniczych, kulturowych nie mogą być przeznaczonej pod zabudowę, a kierunkiem działań w tych obszarach jest utrwalenie i ochrona.
  Stanowią je głównie:
  - obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej RP
  - gospodarki leśnej i dolesień proponowanych RL,
  - systemu wód otwartych
  - zieleni towarzyszącej ciekom (naturalna obudowa biologiczna) - RZ

  Priorytetem badań w tych obszarach powinno być zachowanie w maksymalnym stopniu istniejącego użytkowania, ochronę przestrzeni rolnej o najwyższych wartościach przed wyłączeniem z produkcji rolnej, zapewnienie warunków szczególnej ochrony lasom (zwłaszcza lasom ochronnym), zachowanie zieleni śródpolnej oraz dolesienia miejsc wskazanych w „Studium" (dolesienie terenów innych niż wskazane - na wniosek właścicieli przy spełnieniu wymogów zawartych w poszczególnych przepisach o gospodarce leśnej).
  W obszarach tych dopuścić można jedynie lokalizację urządzeń infrastruktury komunalnej, *w tym również cmentarze*[**]*,* wyjątkowo i w uzasadnionych przypadkach zabudowę rolniczą (fermy). Można natomiast lokalizować urządzone otwarte tereny o funkcji sportowej lub rekreacyjnej (pola golfowe, boiska, stadiony itp.).

4.1.2 Kierunki zagospodarowania poszczególnych obszarów w przestrzeni osadniczej

MC - obszary wielofunkcyjne centrum - koncentracja usług publicznych i komercyjnych w intensywnym zainwestowaniu mieszkaniowym

- utrwalanie stanu istniejącego, jego uzupełnianie i porządkowanie
- wzbogacanie programu usług publicznych i komercyjnych
- podniesienie jakości przestrzeni publicznych
- dążenie do przestrzennego wyodrębnienia i ukształtowania centrów wiejskich w celu wytworzenia funkcjonalnego, plastycznie i kompozycyjnie zaakcentowanego zespołu.

M - obszary zachowania, uzupełnień i intensyfikacji istniejącego systemu osadniczego

- intensyfikacja zabudowy (wykorzystanie rezerw terenowych) dla racjonalnego wykorzystania terenu oraz infrastruktury technicznej
- poprawa funkcjonalności zespołów zabudowy poprzez dalszy rozwój infrastruktury technicznej i usług oraz modernizacji komunikacji (w tym działania techniczne eliminujące lub ograniczające szkodliwości i uciążliwości wywołane przez użytkowanie dróg)
- kształtowanie zabudowy nowej zgodnie z lokalną tradycją, w harmonii z istniejącym zainwestowaniem.

MP - obszary rozwoju zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z towarzyszącymi usługami

w tym:

- MP_M - o cechach i standardach charakterystycznych dla osiedli podmiejskich
- MP_R - o cechach zabudowy rezydencjalnej

[13] ***zmiana wprowadzona uchwałą Nr XLI/384/2014 Rady Gminy Mierzęcice z dnia 29 października 2014 r.***

[**] ***zmiana wprowadzona Uchwałą Nr V/27/2011 Rady Gminy Mierzęcice z dnia 23 lutego 2011 r.***

- MP_W - o cechach zabudowy wiejskiej

Podstawowym kierunkiem zagospodarowania przestrzennego dla tych obszarów jest rozwój zainwestowania przy racjonalnym i pełnym wykorzystaniu istniejącej i projektowanej infrastruktury technicznej oraz odpowiadający potrzebom rozwój infrastruktury społecznej, czyli kształtowanie sieci osiedleńczej o prawidłowym układzie funkcjonalno-przestrzennym i coraz wyższym standardzie, z zachowaniem prawidłowych powiązań z istniejącą strukturą wsi i gminy.

R_M - obszary rozwoju zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z towarzyszącymi usługami

Priorytetem działań na tym obszarze powinno być zachowanie w maksymalnym stopniu ich „otwartego" charakteru, a ewentualna realizacja inwestycji wymaga indywidualnego procesu planistycznego przy uwzględnieniu następujących dyspozycji:

- lokalizacja nowej zabudowy na zasadzie uporządkowanego i sukcesywnego poszerzenia już zainwestowanych terenów, głównie w nawiązaniu do istniejącego układu dróg lokalnych
- uwzględnienie ograniczeń (i wyłączeń) wynikających z dyspozycji strategii ochronnej oraz innych uwarunkowań dla zabudowy i zagospodarowania (np. ochrona przed zabudową zwartych terenów rolnych o wyższych klasach bonitacyjnych).

TL (TLp) - tereny zabudowy letniskowej indywidualnej na działkach wydzielonych (istniejące i projektowane)

Działania na tym obszarze powinny zmierzać do porządkowania chaosu przestrzennego, podnoszenia standardów zabudowy, poprawy komunikacyjnej obsługi i doposażenia terenów w infrastrukturę techniczną (głównie w systemowe rozwiązania gospodarki ściekowej) i dalszego rozwoju wyznaczonej funkcji (TLp).

TU (TUp) - tereny wypoczynku zorganizowanego z infrastrukturą rekreacyjną - do zachowania (TU) i dalszego rozwoju (TUp)

Istniejące ośrodki wczasowe, campingowe do dalszego rozwoju oraz doposażenia w infrastrukturę rekreacyjną (obiekty i urządzenia sportowo-rekreacyjne z zapleczem usługowym).

Obszary o funkcji gospodarczej, produkcyjnej oraz usług komercyjnych

UC - obszary usług komercyjnych (usługi handlu, gastronomii, turystyki, komunikacji, centra wystawiennicze, instytucje finansowe), w tym jako szczególne wyróżniono lokalizację

- TG - „Targów Górnośląskich"
- UH - handlu wielkoprzestrzennego.

PP - tereny działalności produkcyjnej (zakłady przemysłowe i drobnej wytwórczości, urządzenia produkcji budowlanej, centra technologiczne, tereny składowania, magazynowania, hurtowni itp.).

UN - tereny lokalizacji funkcji naukowo-badawczych i dydaktycznych (parki technologiczne, instytuty naukowe, wyższe uczelnie).

US - tereny usług sportu, rekreacji i turystyki z bazą i zapleczem (w tym hotelowym).

RU - tereny urządzeń związanych z gospodarką rolną (hodowla zwierząt, obsługa rolnictwa, przetwórstwo rolne itp.)

Wyznaczone wyżej obszary stanowią rezerwę pod różnorodną działalność inwestycyjną, stanowiąc ofertę dla potencjalnych inwestorów. Wskazane ich przeznaczenie traktować należy jako sugerowaną funkcję wiodącą, każdorazowo uściślaną na etapie planów miejscowych.

Rp - tereny potencjalnego zainwestowania produkcyjno-usługowego - kierunek perspektywiczny.

[4.1.3 Kierunki zagospodarowania poszczególnych obszarów w przestrzeni osadniczej I zmiany Studium – Etap IA obejmujący obszary oznaczone: VIII - VI.

Obszar VIII - Nowa Wieś przy Zawadzie i Nowa Wieś Zachód

1.MC - tereny wielofunkcyjne centrum - koncentracja usług publicznych i komercyjnych w intensywnym zainwestowaniu mieszkaniowym

- rozbudowa istniejącego centrum usługowego wsi wzbogaconego nowym programem usług publicznych i komercyjnych, stworzenie nowych przestrzeni publicznych.

1.MP_M - tereny rozwoju zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z towarzyszącymi usługami o cechach i standardach charakterystycznych dla osiedli podmiejskich

- rozbudowa w kierunku zachodnim ciągu istniejącej wzdłuż ul. Zawadzkiego zabudowy mieszkaniowej przy zapewnieniu prawidłowych powiązań z istniejącą strukturą wsi.

2.MP_M - tereny rozwoju zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z towarzyszącymi usługami o cechach i standardach charakterystycznych dla osiedli podmiejskich

- lokalizacja nowego zespołu zabudowy mieszkaniowej przy granicy z Mierzęcicami i Zawadą przy zapewnieniu prawidłowych powiązań z istniejącą i planowaną strukturą osadniczą sąsiadujących wsi.

1.PP-UC - tereny działalności produkcyjnej i usług komercyjnych

- lokalizacja nowego zespołu zabudowy produkcyjnej i usługowej przy granicy z Ożarowicami dostępnego od drogi wojewódzkiej poprzez planowane skrzyżowanie projektowanego układu dróg lokalnych z układem dróg ponadlokalnych (zakłady przemysłowe i drobnej wytwórczości, tereny składowania, magazynowania, usługi i urządzenia komunikacji, obiekty handlu hurtowego, itp.).

1.PP-UCH - tereny działalności produkcyjnej i usług komercyjnych, w tym handlu wielkopowierzchniowego

- lokalizacja nowego zespołu zabudowy produkcyjnej i usługowej w zachodniej części Nowej Wsi, dostępnego od drogi wojewódzkiej poprzez planowane skrzyżowanie projektowanego układu dróg lokalnych z układem dróg ponadlokalnych (parki technologiczne, zakłady przemysłowe i drobnej wytwórczości, produkcji budowlanej, tereny składowania, magazynowania, centra wystawiennicze, obiekty turystyki i administracji, obiekty handlu wielkopowierzchniowego, usługi i urządzenia komunikacji, obiekty handlu hurtowego, itp.).

1.KD - tereny komunikacji dla rozwiązań projektowanych włączeń do układu ponadlokalnego

- lokalizacja projektowanego skrzyżowania dla zapewnienia prawidłowych relacji na włączeniu planowanej drogi klasy zbiorczej obsługującej projektowane tereny nowej zabudowy do układu ponadlokalnego drogi wojewódzkiej nr 913.

1.RL - tereny lasów i dolesień

- na bazie istniejącego kompleksu leśnego uzupełnienie enklaw o fragmentaryczne dolesienia.

Obszar VII - Mierzęcice przy Sadowiu i przy Zawadzie

3.MP_M - tereny rozwoju zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z towarzyszącymi usługami o cechach i standardach charakterystycznych dla osiedli podmiejskich

- lokalizacja nowego zespołu zabudowy mieszkaniowej w Mierzęcicach w obszarach po południowej stronie od ul. Wolności (drogi krajowej nr 78) od terenów przy drodze do Litego w kierunku zachodnim do granicy z Nową Wsią, przy zapewnieniu prawidłowych powiązań z istniejącą i planowaną strukturą osadniczą obu sąsiadujących wsi.

4.MP_M - tereny rozwoju zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z towarzyszącymi usługami o cechach i standardach charakterystycznych dla osiedli podmiejskich

- lokalizacja nowego zespołu zabudowy mieszkaniowej w Mierzęcicach w obszarach po południowej stronie od ul. Wolności (drogi krajowej nr 78) ciągnących się w kierunku wschodnim od terenów przy drodze do Litego, przy zapewnieniu prawidłowych powiązań z istniejącą i planowaną strukturą osadniczą wsi.

2.PP-UC - tereny działalności produkcyjnej i usług komercyjnych

- lokalizacja nowego zespołu zabudowy produkcyjnej i usługowej po północnej stronie ul. Wolności (drogi krajowej nr 78) poza strefą gazociągu wysokiego ciśnienia, ciągnących się wzdłuż drogi ekspresowej S-1 od Węzła Mierzęcice w kierunku Nowej Wsi do ul. Zawadzkiego, wymagającego rozwiązania obsługi komunikacyjnej drogami lokalnymi (zakłady przemysłowe i drobnej wytwórczości, tereny składowania, magazynowania, usługi i urządzenia komunikacji, obiekty handlu hurtowego, itp.).

2.RL - tereny lasów i dolesień

- na bazie istniejących zespołów leśnych uzupełnienie enklaw o dolesienia wzdłuż przebiegu drogi ekspresowej S-1 w zasięgu jej oddziaływania.

1.R – tereny rolne

- tereny gruntów rolnych pozostawione w użytkowaniu rolniczym z dopuszczeniem wprowadzania zalesień

<u>Obszar VI - Mierzęcice-Targoszyce</u>

5.MP$_M$ - tereny rozwoju zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z towarzyszącymi usługami o cechach i standardach charakterystycznych dla osiedli podmiejskich

- rozbudowa zabudowy mieszkaniowej w wschodniej części Mierzęcic w obszarze po południowej stronie ul. Głowackiego, na wschód od terenów budowlanych wzdłuż ul. Czerwonego Zagłębia, przy zapewnieniu prawidłowych powiązań z istniejącą i planowaną strukturą osadniczą wsi.

3.PP-UC - tereny działalności produkcyjnej i usług komercyjnych

- lokalizacja nowego zespołu zabudowy produkcyjnej i usługowej po południowej stronie ul. Głowackiego, w zasięgu oddziaływania drogi ekspresowej S-1 (zakłady przemysłowe i drobnej wytwórczości, tereny składowania, magazynowania, usługi i urządzenia komunikacji, obiekty handlu i administracji, itp.)

3.RL - tereny lasów i dolesień

- wprowadzenie dolesienia w zasięgu oddziaływania drogi ekspresowej S-1.

Wskazane przeznaczenie wyznaczonych terenów traktować należy jako funkcję wiodącą, każdorazowo uściślaną na etapie sporządzania planu miejscowego.
Oddziaływanie inwestycji lokalizowanych w wyznaczonych terenach nie może swym zasięgiem wkraczać na tereny podlegające ochronie przed wywoływaną uciążliwością (dla wyznaczonej funkcji stosownie do przepisów odrębnych).
Uszczegółowienie rodzajów przedsięwzięć dopuszczonych na wyznaczonym terenie nastąpi na etapie sporządzania planu miejscowego obszaru.][1]

[4.1.4 Kierunki zagospodarowania poszczególnych obszarów w przestrzeni osadniczej II zmiany Studium – Etap IB obejmujący obszary: IV i V oraz Etap II obejmujący obszary: I -III

Etap IB obejmujący obszary oznaczone: V i IV.

Obszar V - Toporowice-Gostów-Przeczyce

6.MP_M - tereny rozwoju zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z towarzyszącymi usługami o cechach i standardach charakterystycznych dla osiedli podmiejskich

- rozbudowa zabudowy mieszkaniowej w południowo-zachodniej części Przeczyc przy granicy z Toporowicami, poza zasięgiem uciążliwości drogi ekspresowej S-1, przy zapewnieniu prawidłowych powiązań z istniejącą i planowaną strukturą osadniczą obu wsi.

1.MP_M-MP_W - tereny rozwoju zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z towarzyszącymi usługami o cechach i standardach charakterystycznych dla osiedli podmiejskich z enklawami zabudowy o cechach zabudowy wiejskiej,

- rozbudowa zabudowy mieszkaniowej Toporowic w kierunku wschodnim od ul. Czerwonego Zagłębia z dopuszczeniem realizacji zabudowy dla potrzeb rolników, przy zapewnieniu prawidłowych powiązań z istniejącą i planowaną strukturą osadniczą wsi.

2.MP_M-MP_W - tereny rozwoju zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z towarzyszącymi usługami o cechach i standardach charakterystycznych dla osiedli podmiejskich z enklawami zabudowy o cechach zabudowy wiejskiej

- rozbudowa zabudowy mieszkaniowej przy granicy Toporowic na południe od ul. Mostowej z dopuszczeniem realizacji zabudowy dla potrzeb rolników, przy zapewnieniu prawidłowych powiązań z istniejącą i planowaną strukturą osadniczą wsi.

4.PP-UC - tereny działalności produkcyjnej i usług komercyjnych

- lokalizacja nowego zespołu zabudowy produkcyjnej i usługowej po południowej stronie drogi ekspresowej S-1, w przewadze w zasięgu jej oddziaływania (zakłady przemysłowe i drobnej wytwórczości, tereny składowania, magazynowania, usługi i urządzenia komunikacji, obiekty handlu hurtowego i administracji, itp.).

1.RP – tereny rolne

- poszerzenie rolniczej przestrzeni produkcyjnej z dopuszczeniem wprowadzania zalesień.

Obszar IV - Toporowice-Dębniki

1.MP_M-MP_R - tereny rozwoju zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z towarzyszącymi usługami o cechach i standardach charakterystycznych dla osiedli podmiejskich z enklawami zabudowy o cechach zabudowy rezydencjonalnej

- rozbudowa zabudowy mieszkaniowej Toporowic przy granicy gminy w kierunku północnym z dopuszczeniem realizacji zabudowy rezydencjonalnej przy zapewnieniu prawidłowych powiązań z istniejącą i planowaną strukturą osadniczą wsi.

Etap II obejmujący obszary oznaczone: I, II i III.

Obszar III - Przeczyce-Pasieka-StaraWieś-Zakamień

Miejscowość o znaczących walorach przyrodniczo-krajobrazowych dla funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej i osadniczej, położona w sąsiedztwie Zbiornika Przeczyckiego - kształtowanie ładu przestrzennego poprzez uporządkowanie relacji w zakresie uwarunkowań i wymagań funkcjonalnych, społeczno-gospodarczych, środowiskowych, kulturowych oraz kompozycyjno-estetycznych, w szczególności miejscowość chroniona przed lokalizacją funkcji kolidujących z jej funkcjami nadrzędnymi.

7.MP_M - tereny rozwoju zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z towarzyszącymi usługami o cechach i standardach charakterystycznych dla osiedli podmiejskich

- rozbudowa w kierunku zachodnim ciągu istniejącej zabudowy mieszkaniowej wzdłuż ul. 21 Stycznia przy zapewnieniu prawidłowych powiązań z istniejącą strukturą wsi.

4.MP_M-MP_W - tereny rozwoju zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z towarzyszącymi usługami o cechach i standardach charakterystycznych dla osiedli podmiejskich z enklawami zabudowy o cechach zabudowy wiejskiej

- rozbudowa w kierunku południowym zabudowy mieszkaniowej istniejącej wzdłuż ul. Wolności (drogi krajowej nr 78) i w kierunku zachodnim zabudowy mieszkaniowej istniejącej wzdłuż ul. 21 Stycznia z dopuszczeniem realizacji zabudowy dla potrzeb rolników, przy zapewnieniu prawidłowych powiązań z istniejącą i planowaną strukturą osadniczą wsi.

5.MP_M-MP_W - tereny rozwoju zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z towarzyszącymi usługami o cechach i standardach charakterystycznych dla osiedli podmiejskich z enklawami zabudowy o cechach zabudowy wiejskiej

- wyznaczenie nowych terenów zabudowy mieszkaniowej wzdłuż drogi granicznej (przedłużenie ul. Podbiele) po jej północnej i po jej południowej stronie – pas terenów ciągnący się od ul. 21 Stycznia do zasięgu oddziaływania drogi ekspresowej S-1, z dopuszczeniem realizacji zabudowy dla potrzeb rolników, przy zapewnieniu prawidłowych powiązań z istniejącą i planowaną strukturą osadniczą wsi.

6.MP_M-MP_W - tereny rozwoju zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z towarzyszącymi usługami o cechach i standardach charakterystycznych dla osiedli podmiejskich z enklawami zabudowy o cechach zabudowy wiejskiej

- rozbudowa w kierunku północnym zabudowy mieszkaniowej istniejącej wzdłuż ul. Targowej do zasięgu oddziaływania drogi ekspresowej S-1, z dopuszczeniem realizacji zabudowy dla potrzeb rolników, przy zapewnieniu prawidłowych powiązań z istniejącą i planowaną strukturą osadniczą wsi.

7.MP_M-MP_W - tereny rozwoju zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z towarzyszącymi usługami o cechach i standardach charakterystycznych dla osiedli podmiejskich z enklawami zabudowy o cechach zabudowy wiejskiej

- rozbudowa w kierunku południowym zabudowy mieszkaniowej istniejącej wzdłuż ul. Targowej do zasięgu oddziaływania drogi ekspresowej S-1, z dopuszczeniem realizacji zabudowy dla potrzeb rolników, przy zapewnieniu prawidłowych powiązań z istniejącą i planowaną strukturą osadniczą wsi.

5.PP-UC - tereny działalności produkcyjnej i usług komercyjnych

- lokalizacja zespołu zabudowy produkcyjnej i usługowej po południowej stronie ul. Wolności (drogi krajowej nr 78) w zasięgu oddziaływania drogi ekspresowej S-1 (zakłady przemysłowe i drobnej wytwórczości, tereny składowania, magazynowania, usługi i urządzenia komunikacji, obiekty handlu hurtowego, itp.).

6.PP-UC - tereny działalności produkcyjnej i usług komercyjnych

- lokalizacja zespołu zabudowy produkcyjnej i usługowej po północnej stronie ul. Targowej w zasięgu oddziaływania drogi ekspresowej S-1 (zakłady przemysłowe i drobnej wytwórczości, tereny składowania, magazynowania, usługi i urządzenia komunikacji, obiekty handlu hurtowego, itp.).

7.PP-UC - tereny działalności produkcyjnej i usług komercyjnych

- lokalizacja zespołu zabudowy produkcyjnej i usługowej po południowej stronie ul. Targowej w zasięgu oddziaływania drogi ekspresowej S-1 (zakłady przemysłowe i drobnej wytwórczości, tereny składowania, magazynowania, usługi i urządzenia komunikacji, obiekty handlu hurtowego, itp.).

8.PP-UC - tereny działalności produkcyjnej i usług komercyjnych

- lokalizacja nowego zespołu zabudowy produkcyjnej i usługowej w rejonie MOP-u w przewadze w zasięgu oddziaływania drogi ekspresowej S-1 (zakłady przemysłowe i drobnej wytwórczości, tereny składowania, magazynowania, usługi i urządzenia komunikacji, obiekty handlu hurtowego, itp.).

4.RL - tereny lasów i dolesień

- - wprowadzenie dolesienia w zasięgu oddziaływania drogi ekspresowej S-1.

2.RP - tereny rolnicze

- poszerzenie rolniczej przestrzeni produkcyjnej z dopuszczeniem wprowadzania zalesień.

Obszar II - Przeczyce-Mrowieniec

9.MP_M-MP_W - tereny rozwoju zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z towarzyszącymi usługami o cechach i standardach charakterystycznych dla osiedli podmiejskich z enklawami zabudowy o cechach zabudowy wiejskiej

- wyznaczenie nowego zespołu zabudowy mieszkaniowej jako kontynuacji terenów rozwojowych zabudowy mieszkaniowej w kierunku południowym od pasa zabudowy mieszkaniowej wzdłuż ul. Mostowej z dopuszczeniem realizacji zabudowy dla potrzeb rolników, przy zapewnieniu prawidłowych powiązań z istniejącą i planowaną strukturą osadniczą wsi.

Tereny rozwojowe zabudowy mieszkaniowej wyznaczone poza granicą obszaru bezpośredniego zagrożenia powodzią.

Obszar I - Boguchwałowice

Miejscowość o szczególnych walorach przyrodniczo-krajobrazowych dla wiodącej funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej z towarzyszącą funkcją osadniczą - kształtowanie ładu przestrzennego poprzez uporządkowanie relacji w zakresie uwarunkowań i wymagań funkcjonalnych, społeczno-gospodarczych, środowiskowych, kulturowych oraz kompozycyjno-estetycznych, w szczególności miejscowość chroniona przed lokalizacją funkcji kolidujących z jej funkcją wiodącą.

8.MP_M - tereny rozwoju zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z towarzyszącymi usługami o cechach i standardach charakterystycznych dla osiedli podmiejskich

- rozbudowa w kierunku północnym zabudowy mieszkaniowej położonej w zachodniej części Boguchwałowic po północnej stronie ul. Nadbrzeżnej, na wschód od kompleksu terenów rekreacji indywidualnej, przy zapewnieniu prawidłowych powiązań z istniejącą i planowaną strukturą osadniczą wsi,
- realizacja nowej zabudowy jednorodzinnej jako wolnostojącej na działkach nie mniejszych niż 1200 m^2 i o szerokości frontu nowowydzielanych działek nie mniejszej niż 20 m, z wymogiem nasadzeń zieleni wysokiej.

1.TL - tereny porządkowania zabudowy rekreacyjnej i predysponowane do lokalizacji zabudowy rekreacyjnej na działkach wydzielonych

- poszerzenie w kierunku północnym i zachodnim terenów zabudowy rekreacyjnej, indywidualnej na wydzielonych działkach z uporządkowaniem istniejącej zabudowy rekreacyjnej, przy zapewnieniu prawidłowych powiązań z istniejącą i planowaną strukturą osadniczą wsi,
- realizacja nowej zabudowy rekreacyjnej, indywidualnej na nowowydzielanych działkach nie mniejszych niż 500 m^2 i o szerokości frontu nowowydzielanych działek nie mniejszej niż 16 m,
- dopuszczenie realizacji zabudowy rekreacyjnej, indywidualnej na działkach już wydzielonych nie mniejszych niż 240 m^2, o szerokości frontu działki nie mniejszej niż 12 m i o wysokości nie większej niż 6 m,
- dopuszczenie realizacji nowej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej na działkach nie mniejszych niż 800 m^2 i o szerokości frontu nowowydzielanych działek nie mniejszej niż 20 m,
- dopuszczenie przekształceń istniejących budynków zabudowy rekreacji indywidualnej na funkcje budynku jednorodzinnego (pobyt stały) na działkach nie mniejszych niż 300 m^2 i o szerokości frontu działki nie mniejszej niż 15 m.

1.Lp - tereny Parku Leśnego

- proponowany teren Parku Leśnego w oparciu o istniejące tereny zieleni wysokiej o charakterze leśnym, z wykorzystaniem dla celów rekreacyjno-turystycznych.

Wskazane przeznaczenie wyznaczonych terenów traktować należy jako funkcję wiodącą, każdorazowo uściślaną na etapie sporządzania planu miejscowego.

Zmiana studium dopuszcza realizację zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w terenach zabudowy rekreacyjnej, przy czym wielkość udziału powierzchni funkcji dopuszczalnej w stosunku do powierzchni przeznaczenia podstawowego zostanie określona w ustaleniach mpzp po skonkretyzowaniu linii rozgraniczających wyznaczanego planem terenu - dla funkcji określonej jako dopuszczalna udział ten nie może być ustalony planem na więcej niż 50%.
Wielkość udziału powierzchni funkcji dopuszczalnej w stosunku do powierzchni przeznaczenia podstawowego zostanie określona w ustaleniach planu miejscowego po skonkretyzowaniu linii rozgraniczających wyznaczanego planem terenu – dla funkcji określonej jako dopuszczalna udział ten nie może być ustalony planem na więcej niż 50%.
Oddziaływanie inwestycji lokalizowanych w wyznaczonych terenach nie może swym zasięgiem wkraczać na tereny podlegające ochronie (dla wyznaczonej funkcji stosownie do przepisów odrębnych).
Uszczegółowienie rodzajów przedsięwzięć dopuszczonych na wyznaczonym terenie nastąpi na etapie sporządzania planu miejscowego obszaru.][2]

4.1.5. Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów objętych zmianą Studium.

Ustalenia dotyczące kierunków zmian w strukturze przestrzennej oraz w przeznaczeniu terenów.

Kierunki zmian w zagospodarowaniu terenów określono na rysunku studium (Rysunek "Kierunki zagospodarowania przestrzennego") oraz w części opisowej zawierającej dopuszczalny zakres i ograniczenia zmian w strukturze przestrzennej gminy przy określaniu przeznaczenia terenów, o niżej wymienionych kierunkach zagospodarowania:

PP-UC	*tereny działalności produkcyjnej, składowania i usług*
UC	*tereny usług*
UCH	*tereny usług oraz handlu wielkopowierzchniowego*
UCM	*tereny usług z towarzyszącą zabudową mieszkaniową*
KL	*teren lotniska*
XM_L	*tereny przekształceń zabudowy w strefie lotniska*
M	*tereny zachowania, uzupełnień i intensyfikacji istniejącego systemu osadniczego*
ZL	*tereny lasów*
R	*tereny rolne*

1) *Poniżej, dla ww. przeznaczeń terenu określa się:*
   a) *kierunek zagospodarowania terenów,*
   b) *wytyczne dla określania przeznaczenia terenów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,*
   c) *wskaźniki urbanistyczne.*
2) *Określone w studium kierunki zagospodarowania przestrzennego, powinny być, po analizie uwarunkowań faktycznych i prawnych skonkretyzowane i uwzględnione w sporządzanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.*
3) *W ramach wytycznych dotyczących określania przeznaczenia terenów zostały określone:*
   a) *przeznaczenie podstawowe,*
   b) *przeznaczenie dopuszczalne.*
4) *Przy określaniu przeznaczenia terenów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy stosować następujące zasady:*
   a) *określane w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego przeznaczenie terenu musi być zgodne, co oznacza, że określane w projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego przeznaczenie terenu może zawierać dowolnie*

wybrane możliwości określone poniżej, w dowolnych proporcjach lub zawierać wszystkie określone tam możliwości w dowolnych proporcjach,

b) dopuszcza się aby przeznaczenie podstawowe, w zależności od potrzeb, zostało uzupełnione zagospodarowaniem zgodnym z przeznaczeniem dopuszczalnym, na zasadach określonych w wytycznych do planów.

5) Określone w studium parametry i wskaźniki urbanistyczne należy traktować jako ukierunkowanie działań, przy czym przy sporządzaniu projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego możliwe jest określenie innych wskaźników jeżeli wynikać to będzie z uwzględnienia występujących na danym terenie uwarunkowań faktycznych i prawnych.

A. PP-UC – TERENY DZIAŁALNOSCI PRODUKCYJNEJ, SKŁADOWANIA I USŁUG

1. Przeznaczenie podstawowe

1) obiekty przeznaczone na potrzeby przemysłu,
2) bazy, składy, magazyny,
3) centra logistyczne na terenie 10PP-UC,
4) handel hurtowy i giełdowy,
5) obiekty przeznaczone na potrzeby usług,
6) drogi,
7) sieci, obiekty i urządzenia systemów infrastruktury technicznej
8) tereny zieleni towarzyszącej zabudowie,

2. Przeznaczenie dopuszczalne

1) obiekty i urządzenia związane z funkcjonowaniem lotniska,
2) stacje paliw,
3) obiekty i urządzenia obsługi transportu,
4) parkingi,
5) instalacje wytwarzające energię ze źródeł odnawialnych o mocy przekraczającej 100 kW,

3. Ograniczenia zagospodarowania

1) zakaz lokalizacji obiektów przeznaczonych na potrzeby usług użyteczności publicznej w tym szczególnie szpitali, domów opieki oraz zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży, za wyjątkiem obiektów handlu, gastronomii obsługi bankowej, biurowej,
2) zakaz lokalizacji składowisk odpadów,
3) nakaz uwzględnienia warunków określonych na podstawie przepisów ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. Prawo lotnicze oraz aktów wykonawczych do tej ustawy,
4) ze względu na konieczność zapewnienia niezakłóconej pracy lotniczych urządzeń naziemnych (radar, pomoc nawigacyjna) uwzględnić należy ograniczenia wysokości dla wszelkich obiektów.

4. Wytyczne do planów miejscowych

1) dopuszcza się utrzymanie istniejących funkcji terenu lub nieruchomości, nie wymienionych w punkcie 1 i 2, traktując je na zasadach przeznaczenia dopuszczalnego, przy czym nie obowiązuje % wskaźnik udziału powierzchni terenu przeznaczonego dla realizacji przeznaczenia dopuszczalnego, o którym mowa w pkt 2),
2) udział powierzchni terenu przeznaczonego dla realizacji przeznaczenia dopuszczalnego nie może przekraczać 40% powierzchni terenu o ww. kierunku zagospodarowania,
3) ujęcie w ustaleniach planu zabudowy przewidywanej w ramach przeznaczenia dopuszczalnego jest możliwe w przypadku gdy projekt planu obejmuje co najmniej obszar całego terenu o ww. kierunku zagospodarowania.

5. Wskaźniki

1) *maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy – 0,80,*
2) *maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy - 2,0,*
3) *maksymalna wysokość zabudowy – 5 kondygnacji nadziemnych, z uwzględnieniem ograniczeń wynikających ze stref ograniczenia wysokości zabudowy dla starej i nowej drogi startowej,*
4) *minimalny udział terenów czynnych biologicznie dla terenów wytwórczości, baz, składów i magazynów - 10%, a dla terenów usług – 15% powierzchni działki budowlanej.*

B. UC – TERENY USŁUG

1. Przeznaczenie podstawowe

1) *obiekty przeznaczone na potrzeby usług,*
2) *obiekty handlu detalicznego oraz zespoły handlowo-usługowe, o powierzchni sprzedaży nie przekraczającej 2000 m^2,*
3) *drogi,*
4) *sieci, obiekty i urządzenia systemów infrastruktury technicznej,*
5) *zieleń towarzysząca zabudowie,*

2. Przeznaczenie dopuszczalne

1) *rzemiosło produkcyjne, małe zakłady wytwórcze,*
2) *obiekty i urządzenia związane z funkcjonowaniem lotniska,*
3) *tereny przestrzeni publicznych, w tym place i tereny zieleni z urządzeniami sportowo-rekreacyjnymi,*
4) *stacje paliw,*
5) *parkingi, garaże,*

3. Ograniczenia zagospodarowania

1) *zakaz lokalizacji składowisk odpadów,*
2) *nakaz uwzględnienia warunków określonych na podstawie przepisów ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. Prawo lotnicze oraz aktów wykonawczych do tej ustawy,*
3) *ze względu na konieczność zapewnienia niezakłóconej pracy lotniczych urządzeń naziemnych (radar, pomoc nawigacyjna) uwzględnić należy ograniczenia wysokości dla wszelkich obiektów.*

4. Wytyczne do planów miejscowych

1) *dopuszcza się utrzymanie istniejących funkcji terenu lub nieruchomości, nie wymienionych w punkcie 1 i 2, traktując je na zasadach przeznaczenia dopuszczalnego,*
2) *ujęcie w ustaleniach planu zabudowy przewidywanej w ramach przeznaczenia dopuszczalnego jest możliwe w przypadku gdy projekt planu obejmuje co najmniej obszar całego terenu o ww. kierunku zagospodarowania.*

5. Wskaźniki

1) *maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy – 0,75,*
2) *maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy – 2,0 a dla terenów lokalizacji obiektów administracyjno – biurowych – 3,0,*
3) *maksymalna wysokość zabudowy – 5 kondygnacji nadziemnych, z uwzględnieniem ograniczeń wynikających ze stref ograniczenia wysokości zabudowy dla starej i nowej drogi startowej,*
4) *minimalny udział terenów czynnych biologicznie - 15% powierzchni działki budowlanej.*

C. UCH – TERENY USŁUG ORAZ HANDLU WIELKOPOWIERZCHNIOWEGO

1. Przeznaczenie podstawowe

1) *obiekty handlu detalicznego oraz zespoły handlowo - usługowe o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m^2 ,*

2) *obiekty przeznaczone na potrzeby usług, w tym obiekty handlu detalicznego oraz zespoły handlowo – usługowe o powierzchni sprzedaży do 2000 m^2 ,*
3) *obiekty przeznaczone na potrzeby usług,*
4) *drogi,*
5) *parkingi,*
6) *zieleń towarzysząca zabudowie,*
7) *sieci oraz obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej,*

2. Przeznaczenie dopuszczalne

1) *rzemiosło produkcyjne,*
2) *stacje paliw,*
3) *garaże,*

3. Ograniczenia zagospodarowania

1) *zakaz lokalizacji obiektów o charakterze przemysłowym, obiektów magazynowo-składowych i baz transportowych,*
2) *zakaz lokalizacji składowisk odpadów,*
3) *nakaz uwzględnienia warunków określonych na podstawie przepisów ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. Prawo lotnicze oraz aktów wykonawczych do tej ustawy,*
4) *ze względu na konieczność zapewnienia niezakłóconej pracy lotniczych urządzeń naziemnych (radar, pomoc nawigacyjna) uwzględnić należy ograniczenia wysokości dla wszelkich obiektów.*

4. Wytyczne do planów miejscowych

1) *dopuszcza się utrzymanie istniejących funkcji terenu lub nieruchomości, nie wymienionych w punkcie 1 i 2, traktując je na zasadach przeznaczenia dopuszczalnego,*
2) *ujęcie w ustaleniach planu zabudowy przewidywanej w ramach przeznaczenia dopuszczalnego jest możliwe w przypadku gdy projekt planu obejmuje co najmniej obszar całego terenu o ww. kierunku zagospodarowania.*

5. Wskaźniki

1) *maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy – 0,70,*
2) *maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy – 3,0,*
3) *maksymalna wysokość zabudowy – 5 kondygnacji nadziemnych, z uwzględnieniem ograniczeń wynikających ze stref ograniczenia wysokości zabudowy dla starej i nowej drogi startowej,*
4) *minimalny udział terenów czynnych biologicznie - 10% powierzchni działki budowlanej,*

D. UCM – TERENY USŁUG Z TOWARZYSZĄCĄ ZABUDOWĄ MIESZKANIOWĄ

1. Przeznaczenie podstawowe

1) *obiekty przeznaczone na potrzeby usług, z wyjątkiem szpitali, domów opieki oraz zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży,*
2) *drogi,*
3) *sieci, obiekty i urządzenia systemów infrastruktury technicznej,*
4) *zieleń towarzysząca zabudowie,*

2. Przeznaczenie dopuszczalne

1) *zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna towarzysząca obiektom usługowym,*
2) *obiekty rzemiosła produkcyjnego,*
3) *tereny przestrzeni publicznych, w tym place i tereny zieleni z urządzeniami sportowo-rekreacyjnymi placami zabaw itp.*
4) *parkingi i garaże,*

3. Ograniczenia zagospodarowania

1) *warunki wynikające z ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania,*

2) *zakaz lokalizacji obiektów handlu targowiskowego, hurtowego, giełdowego, komisów samochodowych, sprzedaży pojazdów ciężarowych, sprzętu budowlanego i rolniczego,*
3) *nakaz uwzględnienia warunków określonych na podstawie przepisów ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. Prawo lotnicze oraz aktów wykonawczych do tej ustawy,*
4) *ze względu na konieczność zapewnienia niezakłóconej pracy lotniczych urządzeń naziemnych (radar, pomoc nawigacyjna) uwzględnić należy ograniczenia wysokości dla wszelkich obiektów.*

4. Wytyczne do planów miejscowych

1) *w planach miejscowych uwzględnić należy ograniczenia zagospodarowania wynikające z ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania dla MPL Pyrzowice,*
2) *dopuszcza się utrzymanie istniejących funkcji terenu lub nieruchomości, nie wymienionych w punkcie 1 i 2, traktując je na zasadach przeznaczenia dopuszczalnego,*
3) *ujęcie w ustaleniach planu zabudowy przewidywanej w ramach przeznaczenia dopuszczalnego jest możliwe w przypadku gdy projekt planu obejmuje co najmniej obszar całego terenu o ww. kierunku zagospodarowania.*

5. Wskaźniki

1) *maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy dla zabudowy mieszkaniowej – 0,30, dla zabudowy usługowej – 0,60,*
2) *maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy dla zabudowy mieszkaniowej – 1,0, dla zabudowy usługowej – 1,5,*
3) *maksymalna wysokość zabudowy – 3 kondygnacje nadziemne, z uwzględnieniem ograniczeń wynikających ze stref ograniczenia wysokości zabudowy dla starej i nowej drogi startowej,*
4) *minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni działki lub terenu inwestycji dla zabudowy mieszkaniowej – 50%, terenów usług – 30%,*

E. KL – TEREN LOTNISKA

1. Przeznaczenie podstawowe

1) *obiekty i urządzenia związane z funkcjonowaniem lotniska,*
2) *drogi,*
3) *parkingi,*
4) *zieleń urządzona,*

2. Przeznaczenie dopuszczalne

1) *składy i magazyny,*
2) *stacje paliw,*

3. Ograniczenia zagospodarowania

1) *zagospodarowanie terenu zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi,*

4. Wytyczne do planów miejscowych

1) *zagospodarowanie terenu zgodnie z przepisami ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. Prawo lotnicze oraz aktów wykonawczych do tej ustawy,*

5. Wskaźniki

1) *wg obowiązujących przepisów odrębnych.*

F. XM_L – TERENY PRZEKSZTAŁCEŃ ZABUDOWY W STREFIE LOTNISKA

1. Przeznaczenie podstawowe

1) *istniejąca zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna,*
2) *zabudowa usługowo -mieszkaniowa,*
3) *obiekty przeznaczone na potrzeby usług,*
4) *drogi,*
5) *sieci, obiekty i urządzenia systemów infrastruktury technicznej,*
6) *zieleń towarzysząca zabudowie,*

2. Przeznaczenie dopuszczalne

1) *nowa zabudowa mieszkaniowa towarzysząca zabudowie usługowej,*
2) *parkingi i garaże,*

3. Ograniczenia zagospodarowania

1) *warunki wynikające z ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania,*
2) *zakaz lokalizacji obiektów rzemiosła produkcyjnego,*
3) *nakaz uwzględnienia warunków określonych na podstawie przepisów ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. Prawo lotnicze oraz aktów wykonawczych do tej ustawy,*
4) *ze względu na konieczność zapewnienia niezakłóconej pracy lotniczych urządzeń naziemnych (radar, pomoc nawigacyjna) uwzględnić należy ograniczenia wysokości dla wszelkich obiektów.*

4. Wytyczne do planów miejscowych

1) *dopuszcza się utrzymanie istniejących funkcji terenu lub nieruchomości, nie wymienionych w punkcie 1 i 2, traktując je na zasadach przeznaczenia dopuszczalnego, przy czym nie obowiązuje % wskaźnik udziału powierzchni terenu przeznaczonego dla realizacji przeznaczenia dopuszczalnego, o którym mowa w pkt 2),*
2) *udział powierzchni terenu przeznaczonego dla realizacji przeznaczenia dopuszczalnego nie może przekraczać 35 % powierzchni terenu o ww. kierunku zagospodarowania,*
3) *ujęcie w ustaleniach planu zabudowy przewidywanej w ramach przeznaczenia dopuszczalnego jest możliwe w przypadku gdy projekt planu obejmuje co najmniej obszar całego terenu o ww. kierunku zagospodarowania.*

5. Wskaźniki

1) *maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy dla zabudowy mieszkaniowej – 0,30, dla zabudowy usługowej – 0,60,*
2) *maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy dla zabudowy mieszkaniowej – 1,0,*
3) *maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy dla zabudowy usługowej – 1,5,*
4) *maksymalna wysokość zabudowy – 3 kondygnacje nadziemne, z uwzględnieniem ograniczeń wynikających ze stref ograniczenia wysokości zabudowy dla starej i nowej drogi startowej,*
5) *minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni działki lub terenu inwestycji dla zabudowy mieszkaniowej – 50%, terenów usług – 30%,*

G. M – TERENY ZACHOWANIA, UZUPEŁNIEŃ I INTENSYFIKACJI ISTNIEJĄCEGO SYSTEMU OSADNICZEGO

1. Przeznaczenie podstawowe

1) *zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna,*
2) *zabudowa jednorodzinna mieszkaniowo-usługowa,*
3) *drogi,*
4) *sieci, obiekty i urządzenia systemów infrastruktury technicznej,*
5) *zieleń towarzysząca zabudowie,*

2. Przeznaczenie dopuszczalne

1) *obiekty przeznaczone na potrzeby usług,*
2) *tereny przestrzeni publicznych, w tym place i tereny zieleni z urządzeniami sportowo-rekreacyjnymi placami zabaw itp.*
3) *parkingi i garaże,*

3. Ograniczenia zagospodarowania

1) *obiekty usług handlu detalicznego i gastronomii należy lokalizować wzdłuż dróg publicznych,*
2) *zakaz lokalizacji obiektów handlu targowiskowego, hurtowego, giełdowego, komisów samochodowych, sprzedaży pojazdów ciężarowych, sprzętu budowlanego i rolniczego i podobnych rodzajów użytkowania, konfliktowych w stosunku do zabudowy mieszkaniowej,*

3) *zakaz lokalizacji obiektów rzemiosła produkcyjnego,*
4) *nakaz uwzględnienia warunków określonych na podstawie przepisów ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. Prawo lotnicze oraz aktów wykonawczych do tej ustawy,*
5) *ze względu na konieczność zapewnienia niezakłóconej pracy lotniczych urządzeń naziemnych (radar dozorowania) uwzględnić należy ograniczenia wysokości dla wszelkich obiektów (od 342 do 356 m npm.).*

4. Wytyczne do planów miejscowych

1) *dopuszcza się utrzymanie istniejących funkcji terenu lub nieruchomości, nie wymienionych w punkcie 1 i 2, traktując je na zasadach przeznaczenia dopuszczalnego, przy czym nie obowiązuje % wskaźnik udziału powierzchni terenu przeznaczonego dla realizacji przeznaczenia dopuszczalnego, o którym mowa w pkt 2),*
2) *udział powierzchni terenu przeznaczonego dla realizacji przeznaczenia dopuszczalnego nie może przekraczać 20 % powierzchni terenu o ww. kierunku zagospodarowania,*
3) *ujęcie w ustaleniach planu zabudowy przewidywanej w ramach przeznaczenia dopuszczalnego jest możliwe w przypadku gdy projekt planu obejmuje co najmniej obszar całego terenu o ww. kierunku zagospodarowania,*
4) *uwzględnić należy ograniczenia w zabudowie w strefie kontrolowanej gazociągu podwyższonego ciśnienia.*

5. Wskaźniki

1) *maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy dla zabudowy mieszkaniowej – 0,30, dla zabudowy usługowej – 0,60*
2) *maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy dla zabudowy mieszkaniowej – 1,0,*
3) *maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy dla zabudowy usługowej – 1,5,*
4) *maksymalna wysokość zabudowy mieszkaniowej – 3 kondygnacje nadziemne, usługowej – 2 kondygnacje nadziemne, pozostałych budynków – 1 kondygnacja nadziemna,*
5) *minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni działki lub terenu inwestycji dla zabudowy mieszkaniowej – 50%, terenów usług – 30%,*

H. ZL – TERENY LASÓW

1. Przeznaczenie podstawowe

1) *tereny leśne, w tym urządzenia i obiekty gospodarki leśnej, zgodne z planem urządzania lasu,*

2. Przeznaczenie dopuszczalne

1) *sieci, obiekty i urządzenia systemów infrastruktury technicznej,*
2) *ciągi piesze i rowerowe,*

3. Ograniczenia zagospodarowania

1) *zakaz lokalizacji obiektów wymagających uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia terenów leśnych na cele nieleśne zgodnie z ustawą z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych,*

4. Wytyczne do planów miejscowych

1) *zagospodarowanie i przeznaczenie terenów zgodnie z planami urządzenia lasów,*

5. Wskaźniki

1) *Wskaźniki zagospodarowania i użytkowania zgodnie z przepisami odrębnymi*

I. R i RP – TERENY ROLNE

1. Przeznaczenie podstawowe

1) *tereny rolnicze, w tym sadownicze, ogrodnicze,*
2) *zbiorniki wodne i wody płynące,*
3) *drogi,*

4) *sieci, obiekty i urządzenia systemów infrastruktury technicznej*

2. Przeznaczenie dopuszczalne

1) *obiekty obsługi produkcji rolniczej,*
2) *zabudowa gospodarcza związana z produkcją rolną w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych,*
3) *urządzenia wodne,*
4) *urządzenia melioracji wodnych,*
5) *ścieżki piesze i rowerowe,*

3. Ograniczenia zagospodarowania

1) *zakaz lokalizacji zabudowy nie związanej z rolnictwem,*

4. Wytyczne do planów miejscowych

1) *dopuszcza się utrzymanie istniejących funkcji terenu lub nieruchomości, nie wymienionych w punkcie 1 i 2, traktując je na zasadach przeznaczenia dopuszczalnego,*

5. Wskaźniki

1) *minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni działki na której będzie realizowany nowy obiekt - 90%,*[14]

4.2 Wyodrębnienie obszarów do planów miejscowych

Sporządzenie planów miejscowych dotyczy następujących obszarów:

1. oznaczonych na rysunku studium (ze względu na istniejące uwarunkowania):
   a) ze względu na projektowanie nowych struktur osadniczych zabudowy mieszkalno-usługowej i produkcyjnej
   b) ze względu na konieczność uporządkowania przekształceń i ujednolicenia warunków dla istniejącej i projektowanej zabudowy letniskowej i mieszkalnej w Boguchwałowicach
2. nie oznaczonych na rysunku studium:
   a) obszarów realizacji lokalnych i ponadlokalnych celów publicznych
   b) wynikających z ustaw szczególnych
   c) pozostałych obszarów zgodnych z polityką przestrzenną gminy:
      - w których Rada Gminy uzna za niezbędne ustalenie szczegółowych bądź ujednoliconych warunków zabudowy i zagospodarowania
      - które wymagają uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze.

Przystępując do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dopuszcza się podział lub łączenie wskazanych w p.1a),b) obszarów w zależności od występujących uwarunkowań.

[4.2.1 Plany miejscowe sporządzone w oparciu o ustalenia studium.

Lp	Nr uchwały	Przedmiot uchwały	Data uchwalenia	Nr Dz.Urz. Woj. Śląskiego	Data ogłoszenia	UWAGI
1.	**XXXII/214/2005**	w sprawie mpzp Gminy Mierzęcice dla obszaru **Mierzęcice - Północ**	**29.07.2005**	**106, poz.2816**	**31.08.2005**	**obowiązujący**
2.	**XXXII/215/2005**	w sprawie mpzp Gminy Mierzęcice dla obszaru miejscowości **Boguchwałowice**	**29.07.2005**	**106, poz.2817**	**31.08.2005**	**obowiązujący**

[14] ***zmiana wprowadzona uchwałą Nr XLI/384/2014 Rady Gminy Mierzęcice z dnia 29 października 2014 r.***

3.	**XXXII/216/2005**	w sprawie mpzp Gminy Mierzęcice dla obszaru miejscowości: **Toporowice i Sadowie**	**29.07.2005**	**106, poz. 2818**	**31.08.2005**	**obowiązujący**
4.	**XXXIX/257/2006**	w sprawie mpzp Gminy Mierzęcice dla obszaru miejscowości: **Nowa Wieś, Najdziszów, Zawada i Sadowie**	**26.04.2006**	**75, poz.2150**	**30.06.2006**	**obowiązujący**
5.	**XXXIX/258/2006** **XX/111/2008**	w sprawie: mpzp Gminy Mierzęcice dla obszaru **Przeczyce - Północ**	**26.04.2006** **29.05.2008**	**75, poz.2151** **123, poz.2435**	**30.06.2006** **04.07.2008**	**- uchylony wyrokiem NSA dnia 04.06.2007, sygn. IISA/GI 633/06** **- sporządzony w wersji skorygowanej i uchwalony w 2008 r. obowiązujący**
6.	**XLI/271/2006**	w sprawie mpzp Gminy Mierzęcice dla obszaru **Mierzęcice-Centrum**	**09.06.2006**	**84, poz.2381**	**20.07.2006**	**obowiązujący**
7.	**XLI/272/2006**	w sprawie: mpzp Gminy Mierzęcice dla obszaru **Przeczyce - Południe**	**09.06.2006**	**84, poz.2382**	**20.07.2006**	**obowiązujący**
8.	**XLIV/298/2006**	w sprawie mpzp Gminy Mierzęcice dla obszaru **Mierzęcice-Osiedle**	**26.10.2006**	**152, poz.4856**	**22.12.2006**	**obowiązujący**

Realizacja drogi ekspresowej S-1 prowadzona jest w oparciu o wydane decyzje administracyjne: o ustaleniu lokalizacji drogi (z 2004 r.) wg przepisów o lokalizacji dróg krajowych oraz o decyzje o pozwoleniu na budowę S-1 (z: 2004 r., 2005 r. i 2006 r.).
Docelowo droga ekspresowa S-1 o dwóch jezdniach, aktualnie zrealizowano i oddano do użytkowania jedną jezdnię drogi ekspresowej S-1.
Decyzja o realizacji II-ej jezdni drogi ekspresowej S-1 wydana w 2008 r.
W związku z realizacją drogi ekspresowej S-1 będą realizowane związane z nią Miejsca Obsługi Podróżnych (MOP-y) typu II po obu stronach trasy na terenie wsi Przeczyce, w rejonie przecięcia z drogą powiatową nr 14227 (wg decyzji o ustaleniu lokalizacji drogi S-1).

W sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Mierzęcice obszaru dla przebiegu przez Gminę Mierzęcice **drogi ekspresowej S-1 na odcinku Pyrzowice - Podwarpie** podjętego jeszcze w okresie przepisów „starej" ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym (obejmującego teren przebiegu drogi ekspresowej S-1 wraz z terenami przyległymi w rejonie węzłów przeznaczonymi do ich zaktywizowania) Rada Gminy Mierzęcice podjęła uchwałę o odstąpieniu od sporządzania ww. planu miejscowego (Uchwała Rady Gminy Mierzęcice Nr XXVIII/173/2009 z dnia 30 marca 2009 r.).

4.2.2 Plany miejscowe do sporządzenia w oparciu o I zmianę Studium – Etap IA, obejmujący obszary: VI-VIII

Wskazanie nowych obszarów rozwojowych gminy dla umożliwienia realizacji w poszczególnych następujących funkcji:

VI. Mierzęcice-Targoszyce - leśnych i mieszkaniowych,
VII. Mierzęcice przy Sadowiu i przy Zawadzie - mieszkaniowych, Mierzęcice przy ekspresowej i przy Nowej Wsi - produkcyjnych, składowych i usługowych,
VIII. Nowa Wieś przy Zawadzie - mieszkaniowych
i Nowa Wieś Zachód - produkcyjnych, składowych i usługowych.

UWAGI:

- zakres Etapu I obejmował obszary IV-VIII, jednakże w wyniku konieczności ponowienia procedury dla obszarów IV i V z zakresu Etapu I wyodrębniono (uchwała Nr XXXIII/209/2009 Rady Gminy Mierzęcice z dnia 29.07.2009r.) Etap IA obejmujący obszary VI, VII i VIII, które uzyskały wszystkie wymagane uzgodnienia i opinie i nie wymagają ponowienia wyłożenia, w konsekwencji zakres projektu I zmiany Studium do uchwalenia **Etap IA obejmuje obszary VI-VIII**

- Obszary I-III stanowią zakres **II Etapu zmiany Studium** określony decyzją Rady Gminy Mierzęcice (Uchwała Nr XXVII/163/2009 Rady Gminy Mierzęcice z dnia 25 lutego 2009 r.), jako wymagający powtórzenia procedury planistycznej.
  Wskazanie nowych obszarów rozwojowych gminy dla umożliwia realizację w poszczególnych obszarach następujących funkcji:

I. Boguchwałowice - mieszkaniowych, zieleni i wód,
II. Przeczyce-Mrowieniec - mieszkaniowych,
III Przeczyce-Pasieka-Stara Wieś-Zakamień - mieszkaniowych, usługowych, leśnych i rekreacyjnych.

]1

[4.2.3 Plany miejscowe do sporządzenia w oparciu o II zmianę Studium – Etap IB obejmujący obszary: IV i V oraz Etap II, obejmujący obszary: I-III
Wskazanie nowych obszarów rozwojowych gminy dla umożliwienia realizacji w poszczególnych obszarach następujących funkcji:

VI. Mierzęcice-Targoszyce - leśnych i mieszkaniowych,
VII. Mierzęcice przy Sadowiu i przy Zawadzie - mieszkaniowych, Mierzęcice przy ekspresowej i przy Nowej Wsi - produkcyjnych, składowych i usługowych,
VIII. Nowa Wieś przy Zawadzie - mieszkaniowych
i Nowa Wieś Zachód - produkcyjnych, składowych i usługowych.

UWAGI:

- zakres Etapu I obejmował obszary IV-VIII, jednakże w wyniku konieczności ponowienia procedury dla obszarów IV i V z zakresu Etapu I wyodrębniono Etap IA obejmujący obszary VI, VII i VIII, które uzyskały wszystkie wymagane uzgodnienia oraz opinie i nie wymagały ponowienia wyłożenia, w konsekwencji **został uchwalony w 2009 r.** jako **I zmiana Studium.**

- zakres II Etapu zmiany Studium obejmujący obszary I-III wymagał powtórzenia procedury planistycznej podobnie jak wyodrębniony zakres Etapu IB obejmujący obszary IV i V wymagał powtórzenia procedury planistycznej w zakresie opiniowania, a po uzyskaniu pozytywnej opinii RDOŚ ponowienia wyłożenia;
  w konsekwencji zakresy: II Etapu obejmującego obszary I-III oraz Etapu IB obejmującego obszary IV i V określone zostały do uchwalenia jako **projekt II zmiany Studium.**

Wskazanie nowych obszarów rozwojowych gminy dla umożliwienia realizacji w poszczególnych obszarach następujących funkcji:

I. Boguchwałowice - mieszkaniowych, zieleni i rekreacji
II. Przeczyce-Mrowieniec - mieszkaniowych
III Przeczyce-Pasieka-Stara Wieś-Zakamień - mieszkaniowych, usługowych, leśnych i rekreacyjnych
IV Toporowice-Dębniki - mieszkaniowych
V Toporowice-Gostów-Przeczyce - mieszkaniowych, usługowych, produkcyjnych i składowych

][2]

4.3 Inwestycje służące realizacji ponadlokalnych i lokalnych celów publicznych

W wojewódzkim Rejestrze Zadań jako zadanie Zarządu Województwa Śląskiego służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych wpisana jest droga S-1 Pyrzowice – Podwarpie. Obecnie trwa etap sporządzania planu zagospodarowania przestrzennego dla realizacji tego zadania (Uchwały Rady Gminy Mierzęcice Nr XXXIII/169/2001 z dnia 29.06.2001 i XXXVI/189/2001 z dnia 21.09.2001).
Innych zadań dla gminy Mierzęcice Rejestr Wojewódzki nie zawiera.

Ponadlokalne przedsięwzięcia publiczne z obszaru gminy Mierzęcice postulowane do ujęcia w programach rządowych i samorządowych województwa.
Wnioskuje się o ujęcie w w/w programach następujących zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych:

1. Realizacja odcinka drogi ekspresowej S-1 od autostrady A-1 do węzła „Pyrzowice". (Inwestycja ta ujęta jest w „Studium zagospodarowania drogi ekspresowej S-1 i S-94 Pyrzowice - Zwardoń" oraz sporządzonym aktualnie planie zagospodarowania przestrzennego dla przebiegu drogi S-1).
2. *(wykreślono)*[15]
3. Uruchomienie komunikacji kolejowej dla ruchu pasażerskiego i przewozów towarowych w oparciu o istniejącą linię kolejową wraz z infrastrukturą (stacja PKP, bocznice itp.).
4. Rozbudowa infrastruktury lotniskowej Międzynarodowego Portu Lotniczego Katowice-Pyrzowice.
5. Ochrona obszaru gminy z uwagi na jego położenie w obrębie głównych zbiorników wód podziemnych oraz częściowo w zlewni rzeki Brynicy zasilającej zbiornik Kozłowa Góra, w związku z czym konieczne inwestycje w tym zakresie to:
   - uporządkowanie gospodarki ściekowej w gminie
   - zorganizowanie gospodarki odpadami w tym niebezpiecznymi (selekcja, zbiórka, wywóz, utylizacja).

Ostatnie zadanie traktowane jest jako zadanie służące zarazem lokalnym celom publicznym. Innych zadań lokalnych w najbliższej przyszłości gmina nie przewiduje.

[4.4 Inwestycje służące realizacji ponadlokalnych i lokalnych celów publicznych – aktualizacja okresu lat 2002-2009

1. Ujęta w Wojewódzkim Rejestrze Zadań, jako zadanie Zarządu Województwa Śląskiego służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych droga ekspresowa S-1 odcinek Pyrzowice – Podwarpie zrealizowana została w oparciu o wydane decyzje administracyjne Wojewody Śląskiego: o ustaleniu lokalizacji drogi ekspresowej S-1 (nr RR-AG/PB/5340/1/03 z dnia 20 stycznia 2004 r. - wg przepisów o lokalizacji dróg krajowych - art.2 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg krajowych - Dz. U. Nr 80, poz. 721) oraz o decyzje o zatwierdzeniu projektu budowlanego i wydaniu pozwolenia na budowę inwestycji p.n. „Budowa drogi ekspresowej S-1 Pyrzowice-Podwarpie, Etap II - km. 1+558,35 - 11+004,45".
   Zrealizowana została i oddana do użytkowania I-a jezdnia drogi ekspresowej S-1, w realizacji II-a jezdnia.

[15] ***zmiana wprowadzona uchwałą Nr XLI/384/2014 Rady Gminy Mierzęcice z dnia 29 października 2014 r.***

2. Realizacja odcinka drogi ekspresowej S-1 odcinek od Pyrzowic do połączenia z autostradą A-1 wraz z węzłem drogowym „Lotnisko" wg decyzji lokalizacyjnej Wojewody Śląskiego nr RR-AU.IIJH/5344/1-5/05 z dnia 27 września 2005 r. (ujętej w „Harmonogramie budowy autostrad i dróg ekspresowych na lata 2007-2013" przyjętym przez Radę Ministrów).
3. *(wykreślono)*[16]
4. Budowa drogi wojewódzkiej nr 913 w klasie drogi głównej wzdłuż zachodniej granicy Gminy Mierzęcice na styku z Gminą Ożarowice wraz z włączeniem (zjazdem) drogi zbiorczej planowanej w nowych terenach rozwojowych planowanych w zachodniej części Nowej Wsi.
5. Modernizacja drogi krajowej nr 78 do klasy drogi głównej ruchu przyspieszonego wraz z relacjami w węźle „Lotnisko".
6. Realizacja skanalizowania gminy Mierzęcice (realizacja zadania planowana na 2013 r.) System kanalizacji będzie oparty o czyszczalnię ścieków w gminie Ożarowice. Po jego wybudowaniu lokalna oczyszczalnia ścieków na terenie Mierzęcic-Osiedla zostanie zlikwidowana.
7. Realizacja linii 400 kV z Elektrowni Łagisza do nacięcia linii 400 kV Rokitnica - Tucznawa.][1]
8. *Budowa cmentarza w Boguchwałowicach wraz z infrastrukturą niezbędną dla obsługi cmentarza, w tym między innymi drogą dojazdową i parkingiem.*[**]
9. *W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego uchwalonym uchwałą Sejmiku Samorządowego Województwa Śląskiego nr II/21/2/2004 z dnia 21 czerwca 2004 r. i zmienionego uchwałą nr II/56/1/2010 z dnia 22 września 2010 r. znajduje się wykaz inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, uwzględnionych w dokumentach przyjętych przez Sejm RP, Radę Ministrów i właściwego ministra (tabela 2.2, tabela 3.1 w Zmianie Planu...); wśród nich znajdują się następujące inwestycje dotyczące obszaru Gminy Mierzęcice:*
   1) *Budowa drogi ekspresowej S1 odcinek Pyrzowice – Podwarpie;*
   2) *Modernizacja drogi krajowej Nr 78;*
   3) *Budowa Centrum Logistycznego wraz z przebudową infrastruktury obsługującej w Pyrzowicach.*

   Niezależnie od powyższego, w „Zmianie Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego określono następujące zadania niezbędne dla rozwoju MPL „Katowice" nie uwzględnione w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego:
   1) *Budowa linii kolei regionalnej łączącej MPL z miastami Aglomeracji Górnośląskiej (poza granicą zmiany studium);*
   2) *Modernizacja DW 913 (poza granicą zmiany studium);*
   3) *Budowa alternatywnego połączenia drogowego z MPL „Katowice";*
   4) *Rozbudowa MPL „Katowice"*

5. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych.

W granicach zmiany studium nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych.

6. Obszary lub obiekty, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny.

W granicach zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Mierzęcice nie występują obszary ani obiekty, dla których są wyznaczone lub zachodziłaby potrzeba wyznaczenia w złożu kopaliny filara ochronnego.

7. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji.

[16] ***zmiana wprowadzona uchwałą Nr XLI/384/2014 Rady Gminy Mierzęcice z dnia 29 października 2014 r.***

[**] ***zmiana wprowadzona Uchwałą Nr V?27/2011 Rady Gminy Mierzęcice z dnia 23 lutego 2011 r.***

Sukcesywnych przekształceń wymaga istniejąca zabudowa mieszkaniowa zlokalizowana w strefach oddziaływania akustycznego lotniska i położona w granicach planowanego obszaru ograniczonego użytkowania.
Obszary powyższych działań pokazano na Rysunku Nr 2 studium - "Kierunki zagospodarowania przestrzennego"; działania te dotyczą obszarów oznaczonych symbolem $1XM_L$.
W granicach zmiany studium nie wyznacza się obszarów wymagających rehabilitacji lub rekultywacji.

8. Obszary rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW.

W granicach zmiany studium, na terenach oznaczonych na rysunku studium „Kierunki zagospodarowania przestrzennego" symbolami 9PP-UC, 10PP-UC i 1UC dopuszcza się budowę urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW z wykorzystaniem energii słonecznej ((fotowoltaika).
Ustala się zakaz lokalizacji farm wiatrowych.[17]

[17] ***zmiana wprowadzona uchwałą Nr XLI/384/2014 Rady Gminy Mierzęcice z dnia 29 października 2014 r.***